

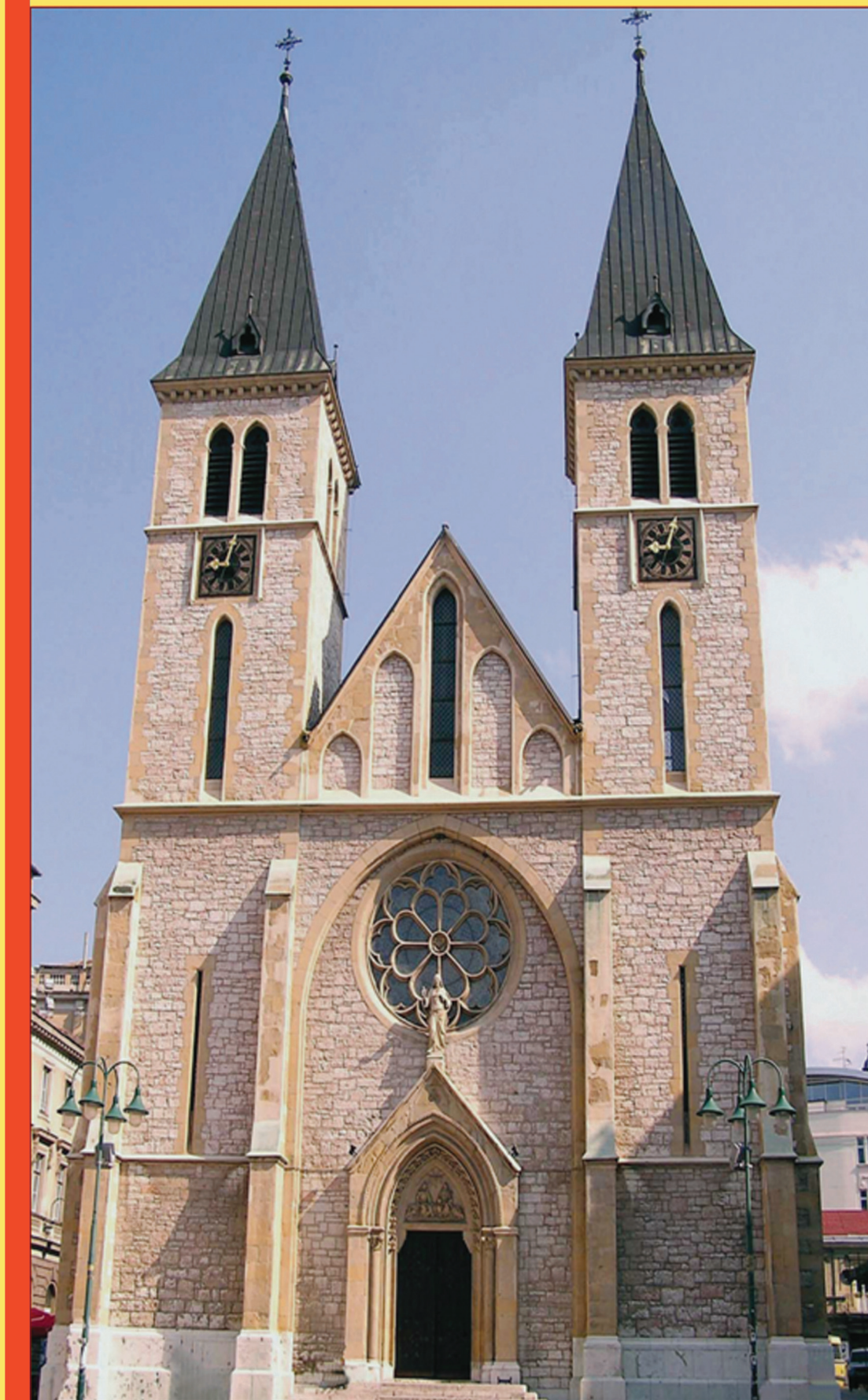

Broj 1/2012
Godina CXXVI
Sarajevo

VRHBOSNA

Službeno glasilo Vrhbosanske nadbiskupije

GODINA VJERE

VRHBOSNA - Službeno glasilo Vrhbosanske nadbiskupije

Izdavač:

Vrhbosanska nadbiskupija
Kaptol 7, BiH - 71000 Sarajevo

Nakladnik:

Medijski centar Vrhbosanske nadbiskupije

Odgovara:

Vinko kardinal Puljić
vrhbosanski nadbiskup

Glavni urednik:

Ilija Orkić, kancelar

Grafička obrada:

MCVN

Tisak:

Suton - Široki Brijeg

Sadržaj

UVODNA RIJEČ

Nadbiskupova Uskrsna poruka 2012	5
--	---

SVETA STOLICA

Poruka pape Benedikta XVI. za Svjetski dan mira 2012.	7
Vrata vjere (Porta fidei)	11
Poruka pape Benedikta XVI. za 20. svjetski dan bolesnika	17
Intervent predstavnika Svete Stolice na konferenciji o ljudskim pravima	19
Kršćansko svjedočenje u multireligijskom svijetu – preporuke za ponašanje	22
Poruka pape Benedikta XVI. za korizmu 2012.	25
Poruka pape Benedikta XVI. za Svjetski dan sredstava društvenih komunikacija 2012.	28
Poruka pape Benedikta XVI. za 49. svjetski dan molitve za zvanja	29
Papino apostolsko pismo kojim se ustanovljava Papinsko vijeće za promicanje nove evangelizacije	32
Pismo-Poruka za 14. zajedničko zasjedanje Biskupskih konferencija Hrvatske i Bosne i Hercegovine	35
Pismo mons. dr. Tome Vukšića biskupima članovima Biskupske konferencije BiH	37
Statut Vojnog ordinarijata u Bosni i Hercegovini	38
Odobrenje statuta Vojnog ordinarijata Bosne i Hercegovine	44
ORDINARIATUS MILITARIS BOSNIAE ET HERZEGOVINAE	46

BK BIH

Poruka predsjednika Caritasa BKBIH uz Nedjelju Caritasu	48
Pastirska poslanica biskupa u povodu 130. obljetnice ponovne uspostave redovite crkvene hijerarhije u Bosni i Hercegovini	50
Poruka biskupa Semrena za Dan života 2012.	61
Priopćenje sa XIV. redovnog godišnjeg zasjedanja BK BiH i HBK	62
Poslanica biskupa Mrzljaka u povodu Tjedna solidarnosti s Crkvom i ljudima u BiH	64
Odluka o uplati finansijskih sredstava za svećenike u Republici Srpskoj (BiH) iz akcije Tjedna solidarnosti 2011.	66
Izvešće o akciji Tjedan solidarnosti za 2011. godinu	67
Biskupijske granice: Crkvene granice između Masne Luke i Doljana	69
Granice biskupija u Bosni i Hercegovini	71
Granice između biskupija Banjalučke i Vrhbosanske	72
Granice između biskupija Mostarske i Vrhbosanske	73
Granice između biskupija Mostarske i Trebinjske	74

IZ VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE

Pontifikali u prvostolnici Vrhbosanskoj u 2012. godini	75
Umrežavanje struktura u Vrhbosanskoj nadbiskupiji	76
Izbor Svećeničkog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije	77
Obavijest o proslavi Dana posvećenog životau Vrhbosanskoj nadbiskupiji	77
Susreti u Ordinarijatu po dekanatima u 2012. godini	78
Poziv na sjednicu PVVN	79
Dekret: Missio ad Gentes	79
Novi termini dekanatskih susreta i duhovnih vježbi za svećenike	81
Izbor članova Pastoralnog Vijeća Vrhbosanske nadbiskupije (PVVN)	82
Odgovor na dopis br. 17/2012 od 22. veljače 2012.	83
XV. Susret ministranata Vrhbosanske nadbiskupije	83
Novi đakoni Vrhbosanske nadbiskupije	85
Dekanatski susreti u Nadbiskupskom ordinarijatu 2012.	85
Imenovanja i premještaji	86

Dozvole	87
Novi pečati	88
Nadbiskupova kronika	88
Dobročinitelji za sjemenište "Petar Barbarić" - Travnik - 2011.	93
Statistički podaci župa po dekanatima za 2011. godinu	95
Nove adrese	97
Povelja o posveti crkve sv. Josipa u Gornjoj Dubici	98

IZ KORESPODENCIJE

Čestitka Vinka kardinala Puljića njegovoj svetosti Patrijarhu Srpskom Irineju povodom Božića ...	99
Čestitka Patrijarha Srpskog Irineja Vinku kardinalu Puljiću povodom Božića	100
Čestitka pape Benedikta XVI. kardinalu Puljiću povodom imendana	101

PRILOZI

Kardinalova propovijed na Stepinčevo u katedrali	102
Kardinalova propovijed na Svijećnicu	103
Kardinalova propovijed na Bogojavljenje, 2012. g., u katedrali	105
Propovijed fra Marinka Pejića na završetku Molitvene osmine za jedinstvo kršćana 2012.	106
Propovijed kardinala McCarricka u sarajevskoj katedrali	107

BILJEŽIMO

Novi đakoni franjevačke Provincije Bosne Srebrene	109
Održana X. Skupština KVRPP BiH	110
Priopćenje sa susreta predsjednika Biskupskih konferencija Jugoistočne Europe	110
Inauguracija Sjemeništa "Redemptoris Mater" i osnutak "Missio ad gentes" u Sarajevu	111
Predstavljene knjige dr. Zovkića i dr. Ikića te zbornik o Bogosloviji u Sarajevu	113
Završene duhovne vježbe za svećenike	115
Mozaik Gospe Kondžilske postavljen u Nazaretu	116
Predstavljena knjiga o župama u Bosni i Hercegovini	117

NOVE KNJIGE

Mato Zovkić: Jakovljeva poslanica u Bibliji i Crkvi	120
Niko Ikić: Kompendij katoličke pneumatologije, mariologije i eshatologije	121
Darko Tomašević: 120. Obljetnica Bogoslovije, Znanstveni skup povodom obilježavanja 120. Obljetnice organiziranog filozofsko-teološkog studija na Vrhbosanskoj katoličkoj bogosloviji	123

NAŠI POKOJNICI

+ Ivo Čalušić, svećenik	125
-------------------------------	-----

Uskrsno svjetlo - obasjava život naše vjere

USKRS 2012.

Draga braćo misnici, redovnici i redovnice, draga braćo i sestre!

U našoj Vrhbosanskoj nadbiskupiji poduzeli smo da sve pastoralne aktivnosti proživljavamo i doživljavamo u programu Godine vjere, kako bi se na jesen uključili s cijelom crkvom u proslavi Godine vjere.

Ako ikoja svetkovina tome je prikladna onda je slavlje Otajstva Kristova uskrsnuća. U uskrsnom bdijenju čitamo Evanđelje po Marku: „*Ne bojte se, tražite Isusa Nazarećanina. Raspetoga. Uskrsnuo je – nije ovdje*“ (Mk. 16,6) Ako ikada onda posebno u ovoj Godini vjere istinski tražimo Isusa. On nam je osmišljenje trpljenja, kušnje i životnog hoda. Vidimo da u tom ljudskom traženju i hodu prati nas naša ljudska nesigurnost i ovozemaljski strah. Zato nam je utjeha anđelova poruka: Ne bojte se!

Početak korizme na našim godišnjim susretima svećenika po dekanatima zajednički smo razmotrili poruku pape Benedikta XVI – njegov *motu proprio: Vrata vjere*. Tražili smo kao učenici Kristovi kako učvrstiti, svjedočiti i naviještati vjeru. Taj vid smo promatrali za osobni život nas pastira kao i svakog vjernika, ali i život u obitelji, u župskoj zajednici, te u cijeloj nadbiskupiji. U tom duhu smo hodili kroz korizmu. Odricanjem i pokorom smo osvajali svoju nutarnju slobodu od zlih sklonosti i navika. Razmatrajući križni put, u Kristovu križu tražili smo smisao za našu patnju i trpljenje, ali i jakost za hrabri hod naprijed. Liječili smo tako svoje nutarnje rane. Otkrivali smo tajnu ljubavi Božje, koja nam se tako očitovala u Križu Kristovu, kako bi i sami rasli u ljubavi te imali više srca jedni za druge, s kojima živimo i koje u životu susrećemo. Taj Kristov Križ postao je svjetlo života i ključ za vječnost po Kristovu uskrsnuću.

Na sam dan Uskrasa čitamo iz Ivanova Evanđelja (Iv 20, 1-18) kako se iskustvo Uskrslog Krista prenosi. Marija Magdalena otrča javiti učenicima iskustvo praznog groba, odvaljenog kamena i osvjedočenje onoga što je Isus navijestio.

To isto trčeći čine i Petar i Ivan, te se osvjedočiše. Ne očima, jer još Uskrslog ne vidješe tjelesnim očima, nego srcem.

Ovdje iznosim iskustvo vjere s hodočašća

vjernika iz naše nadbiskupije u Svetu Zemlju. Samo smo kročili Isusovim stopama od samog Utjelovljenja, rođenja, propovijedanja i čudesa do muke smrti i Uskrsnuća. Sva su ta iskustva bila dirljiva, te smo svi isto iskustvo imali ne da smo ga vidjeli fizičkim očima, ali smo ga srcem iskusili čitajući pojedine perikope Evanđelja iz Isusova života i tako ga doživljavali blizoga.

Ostat će nam draga uspomena blagoslova mozaika Kondžilske Gospe postavljenog u Nazaretu, gdje tako blisko ostajemo trajno povezani s mjestom Utjelovljenja Isusovog. Iz Nazareta smo ponijeli za Komušinu kamen iz Gospine kuće da ugradimo u naše svetište. Ti vanjski znaci žele biti svjedočanstvo naše povezanosti i prepoznatljivosti po Mariji u Isusu Kristu. Ovo hodočašće je jedno od onih koje planiramo ove godine, kao simbolika našeg hoda u vjeri. Mi smo putujuća Crkva u Isusu i za Isusom.

Ovo slavlje otajstva Kristova Uskrsnuća, kroz skrušenost i praštanje otvaramo srce Uskrslogme. Neka nas obuhvati ona radosna vjera Marije Magdalene i Apostola, kojom su žurno hodili ususret Gospodinu. Još više neka nas razari tom radosnom vjerom da to iskustvo vjere živimo i svjedočimo te međusobno komuniciramo.

U ovom vremenu kada se toliko kuka na sadašnjost i naše vrijeme, želimo pronaći izvor nade i snage da hrabro povjerujemo u Uskrsloga. To iskustvo želimo prenositi svjedočenjem i življenjem.

Iz te hrabrosti kojom nas hrabri anđeo: Ne bojte se želim poručiti svim vjernicima u Vrhbosanskoj nadbiskupiji: ne bojte se biti i ostati Kristovi. *Ne bojte se* biti prepoznatljivi. Ne bojte se očitovati u svom vjerničkom identitetu na svom mjestu i na svim prostorima. Neka nas jasno prepoznaju da vjerujemo u Uskrslog Krista i da živimo iz te vjere.

Neka se ta vjera ugradi u osobni stil života, privatno i javno. Neka to obilježi našu obitelj koja treba biti gnijezdo ljubavi i hrabri suradnici s Bogom darovateljem života. Neka ta vjera izgrađuje naše međuljudske odnose, da budu prepoznatljivi: gledajte kako se vole. Time ćemo svjedočiti da smo Isusovi. Neka svi ljudi pokraj nas osjete povjerenje u život vidjevši

našu osvjedočenu nadu kojom nastojimo da dobro pobjeđuje svako zlo. Neka Uskslo svjetlo zrači u našim nakanama i nastojanjima na svim razinama. Tada će ova godina vjere biti snaga pozitivne energije ne samo za nas katolike nego i za cijelo društvo u kojem živimo i kojeg želimo izgrađivati u jednakopravnosti.

U tom duhu ohrabrene vjere želim vam svakom osobno i svima zajedno sretne i radosne blagdane proslave Kristova Uskrsnuća. Neka

se Uskrs dogodi u vašim srcima i obiteljima. Neka odjekuje radosna vjera u izgrađivanju zajedništva. Želeći Vam sretan Uskrs, sve vas pozdravljam i na vas zazivam obilje Božjeg blagoslova!

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Poruka pape Benedikta XVI. za Svjetski dan mira 2012.

Odgajati mlade za pravdu i mir

1. Početak nove godine, Božjega dara čovjeku, poziva me uputiti svima, s velikim povjerenjem i ljubavlju, usrdnu čestitku da vrijeme koje je pred nama bude konkretno označeno pravdom i mirom.

S kojim stavom bismo trebali gledati na novu godinu? U Psalmu 130 nalazimo prelijevu sliku. Psalmist kaže da vjernik čeka Gospodina "više no zoru straža noćna" (r. 6), čeka ga s čvrstom nadom, jer zna da će donijeti svjetlo, milosrđe, spasenje. To se očekivanje rađa iz iskustva Izabranog naroda, koji shvaća da ga Bog uči promatrati svijet u njegovoj istinitosti i da ne dopušta da ga svladaju nevolje. Pozivam vas gledati na 2012. godinu s tim stavom povjerenja. Istina je da se u godini koja se primiče svom kraju povećao osjećaj beznađa zbog krize koja zahvaća društvo, svijet rada i ekonomiju; korijeni te krize su prije svega kulturni i antropološki. Čini se malne da se neki tamni veo nadvio nad naše vrijeme i ne dopušta nam jasno vidjeti dnevno svjetlo.

Ipak, u toj tami čovjekovo srce ne prestaje čekati zoru o kojoj govori psalmist. To je očekivanje posebno snažno i vidljivo kod mladih i zato se u svojem razmišljanju okrećem njima promatrajući doprinos koji mogu i moraju dati društvu. Želim zato svoju poruku za 45. svjetski dan mira posvetiti temi odgoja: "Odgajati mlade za pravdu i mir", u uvjerenju da oni, svojom poletnošću i svojim idealizmom, mogu pružiti novu nadu svijetu.

Moja se poruka obraća također roditeljima, obiteljima, svim odgojnim i obrazovnim sastavnicama, kao i svima onima koji su odgovorni za razna područja religijskog, društvenog, političkog, ekonomskog, kulturnog života kao i za medije. Biti pozoran prema mladima i njihovim brigama, saslušati ih i cijeniti, nije samo nešto što je preporučljivo; to je primarna dužnost čitavog društva, ako se želi izgrađivati budućnost pravde i mira. Riječ je o tome da se mladima poruči da cijene pozitivnu vrijednost života te se tako u njima probudi želju da svoje živote utroše u služanju dobru. To je zadaća u kojoj moramo svi dati svoj osobni obol. Brige koju su mnogi mladi diljem svijeta izrazili u posljednje vrijeme pokazuju njihovu želju da sa čvrstom nadom gleda-

ju u budućnost. U sadašnjem trenutku zaokupljaju ih mnoge brige i strahovi: žele steći nabrazbu koja će ih ozbiljnije pripremiti da se nose sa stvarnošću u kojoj žive; uviđaju koliko je teško zasnovati obitelj i pronaći stalno radno mjesto; pitaju se mogu li dati stvarni doprinos svijetu politike, kulture i ekonomije kako bi izgrađivali društvo koje će imati ljudskije i solidarnije lice. Važno je da se tim vrenjima i tome idealizmu posveti dužna pozornost na svim razinama društva. Crkva u mlade gleda s nadom, ima povjerenje u njih i potiče ih da traže istinu, da brane opće dobro, da budu otvoreni svijetu koji ih okružuje i da budu kadri vidjeti "nove događaje" (Iz 42, 9; 48, 6)!

Odgajatelji

2. Odgoj je najzanimljivija i ujedno najteža pustolovina u životu. Odgajati – izraz koji dolazi od latinskog educere – znači izvesti mlade iz njih samih i uvesti ih u stvarnost, prema punini koja pomaže osobi rasti. Taj se proces jača susretom dviju sloboda: slobode odrasle osobe i slobode mladog čovjeka. To iziskuje i odgovornost učenika, koji mora biti otvoren i dopustiti da ga se vodi u upoznavanju stvarnosti, i odgovornost odgojitelja, koji mora biti spreman darovati samog sebe. Zato su više no ikad potrebni istinski svjedoci, a ne puki razdjelitelji pravila i informacija, svjedoci koji će znati vidjeti dalje od drugih, jer imaju šire poglede na život. Svjedok je onaj koji prednjači u življenju puta kojeg predlaže.

Koja su to mjesta gdje sazrijeva pravi odgoj za mir i pravdu? To je nadasve obitelj, jer su roditelji prvi odgojitelji. Obitelj je izvorna stanica društva. "U obitelji se djeca uče ljudskim i kršćanskim vrijednostima koje omogućuju konstruktivan i miran suživot. U obiteljima se uče međugeneracijskoj solidarnosti, poštivanju pravila, opraštanju i prihvaćanju drugoga" (1). Ona je prva škola gdje odgajamo za pravdu i mir.

Živimo u svijetu u kojem su obitelji, kao i sam život, neprestano izložene prijetnji i, nerijetko, racjepkane. Radni uvjeti koji se često teško mogu uskladiti s obiteljskim zadaćama, brige za budućnost, ubrzani ritmovi života, česta seljenja da bi se osigurao pristojan život ili čak puko preživljavanje – sve to silno oteža-

va mogućnost da se djeci zajamči jedno od najdragocjenijih dobara: prisutnost roditelja. Ta prisutnost omogućuje sve dublje zajedništvo i prenošenje iskustava i uvjerenja koja se stječu godina, a koja se samo zajedno provedenim vremenom mogu prenijeti na mlade. Roditeljima želim da ne klonu duhom! Neka primjerom svoga života potiču djecu da svoju nadu stavljaju nadasve u Boga, koji je izvor istinske pravednosti i mira.

Želim također uputiti svoju riječ odgovornima za odgojno-obrazovne institucije: neka s velikim osjećajem odgovornosti budno paze da se dostojanstvo svake osobe uvijek poštuje i cijeni. Neka se pobrinu da svaki mladi čovjek otkrije vlastiti poziv i pomažu mladima da darovi koje im je Bog udijelio donesu svoj plod. Neka zajamče obiteljima da će njihovoj djeci uvijek biti osiguran odgoj koji se neće biti u opreci s njihovom savješću i vjerskim načelima.

Neka sve obrazovne sredine budu mjesta otvorenosti za nadnaravno i za druge, mjesto dijaloga, povezanosti i pažljivog slušanja, u kojem se mladi čovjek osjeća poštovanim zbog vlastitih sposobnosti i duhovnih bogatstava i gdje može naučiti cijeniti braću. Neka se ondje nauči iskusiti radost koju donosi svakodnevno činjenje djela ljubavi i suosjećajnost prema bližnjemu i djelatno sudjelovanje u izgrađivanju društva koje će biti humanije i u kojem će biti više bratstva.

Obraćam se zatim političarima od kojih tražim da konkretno pomažu obitelji i odgojne ustanove u izvršavanju njihovih odgojnih prava i dužnosti. Ne smije nikada uzmanjkati prikladne potpore majčinstvu i očinstvu. Neka se pobrinu da se nikome ne nijeće pristup obrazovanju i neka obiteljima omogućuje da mogu slobodno birati odgojno-obrazovne strukture koje su prikladnije za dobro njihove djece. Neka se političari zalažu za ponovno ujedinjavanje obitelji koje su razdvojene zbog priskrbivanja sredstava potrebnih za život. Neka mladima pružaju pozitivnu sliku o politici, kao pravom služenju na dobro svih.

Moram, nadalje, pozvati svijet medija da dade svoj doprinos odgoju. U današnjem društvu sredstva masovne komunikacije imaju jedinstvenu ulogu: ona ne samo da informiraju, već također oblikuju duh svojih korisnika te stoga mogu dati značajan doprinos odgoju i obrazovanju mladih. Važno je imati na umu ka-

ko između obrazovanja i komunikacije postoji tijesna veza: obrazovanje se naime ostvaruje uz pomoć komunikacije, koja utječe, na pozitivan ili negativan način, na oblikovanje osobe.

I mladi moraju imati hrabrosti da prije svega oni prvi žive ono što traže od onih koji su u njihovu okruženju. Na njima leži velika odgovornost: neka smognu hrabrosti da se svojom slobodom koriste dobro i savjesno. I oni sami su odgovorni za vlastiti odgoj i obrazovanje za pravdu i mir!

Odgajati za istinu i slobodu

3. Sveti se Augustin pita: "Quid enim fortius desiderat anima quam veritatem? – Što čovjek snažnije želi od istine?" (2). Hoće li neko društvo imati humano lice velikim dijelom ovisi o tome pridonosi li obrazovanje očuvanju tog neuništivog zahtjeva. Obrazovanje je, naime, povezano s cjelovitim oblikovanjem osobe, uključujući i njezin moralni i duhovni vidik, i usredotočeno je na čovjekov krajnji cilj i dobro društva kojem pripada. Zato, da bi se čovjeka odgojilo za istinu treba prije svega znati tko je osoba, poznavati njezinu narav. Promatrajući stvarnost koja ga okružuje, psalmist ovako razmišlja: "Gledam ti nebesa, djelo prstiju tvojih, mjesec i zvijezde što ih učvrsti - pa što je čovjek da ga se spominješ, sin čovječji te ga pohodiš?" (Ps 8, 4-5). To je temeljno pitanje koje si moramo postaviti: tko je čovjek? Čovjek je biće koje nosi u srcu žeđ za beskonačnim, žeđ za istinom – i to ne djelomičnom istinom, već onom koja je kadra rasvijetliti smisao života – zato što je stvoren na Božju sliku i priliku. Prepoznati sa zahvalnošću da je život neprocjenjivi dar vodi do otkrivanja dubokog i nepovredivog dostojanstva svake osobe. Zato je prvi korak u odgoju naučiti prepoznavati Stvoriteljevu sliku u čovjeku i, samim tim, gajiti duboko poštovanje prema svakom ljudskom biću i pomagati drugima da žive životom koji je u skladu s tim uzvišenim dostojanstvom. Ne smije se zaboraviti da se "autentični ljudski razvoj tiče cijele osobe u svim njezinim dimenzijama" (3), uključujući i transcendentnu, te da se ne smije žrtvovati osobu zbog postizanja nekog dobra, bilo ono ekonomsko ili društveno, individualno ili kolektivno.

Samo u odnosu s Bogom čovjek shvaća također značenje vlastite slobode. A pred odgojiteljima se postavlja zadaća oblikovati istinsku sl-

obodu. To nije odsutnost ograničenja ili vladavina slobodne volje, nije apsolutizam onoga "ja". Čovjek koji vjeruje da je apsolutan, da ne ovisi ni o kome i ni o čemu, da može činiti što mu volja, na kraju protuslovi istini o vlastitom biću i gubi svoju slobodu. Čovjek je, međutim, biće odnosa, koji živi u jednom odnosu s drugima i, prije svega, s Bogom. Istinska sloboda se nikada ne može postići udaljavanjem od Boga.

Sloboda je dragocjena, ali ujedno i krhka vrijednost; može biti pogrešno shvaćena i zloupotrijebljena. "Osobito podmuku prepreku odgojnoj zadaći danas predstavlja masovna prisutnost, u našem društvu i kulturi, onog relativizma koji, budući da ne priznaje ništa kao definitivno, ostavlja kao posljednje mjerilo vlastito 'ja' s njegovim htijenjima i pod krinkom slobode postaje za svakog tamnica, jer odvaja ljude jedne od drugih te na kraju svaki od njih biva zatvoren u vlastito žja'. U takvom relativističkom obzorju, stoga, pravi odgoj nije moguć: bez svjetla istine prije ili kasnije svaki je čovjek naime osuđen sumnjati u dobrotu samoga života i odnosa od kojih je satkan, u vrijednost svojega zauzimanja da nešto zajedno gradi s drugima" (4).

Da bi ostvario svoju slobodu, čovjek mora dakle nadići relativistički obzor i spoznati istinu o samom sebi i istinu o dobru i zlu. U dubini savjesti čovjek otkriva jedan zakon kojeg si nije on dao, već kojeg mora slušati i čiji glas ga poziva da ljubi i čini dobro i kloni se zla, da preuzme odgovornost za učinjeno dobro i počinjeno zlo (5). Zbog toga je ostvarivanje slobode prisno povezano s naravnim moralnim zakonom, koji ima univerzalni karakter, izraz je dostojanstva svake osobe, udara temelje njegovim temeljnim pravima i dužnostima i dakle, u konačnici, oblikuje temelje pravednog i miroljubivog suživota među osobama.

Ispravno korištenje slobode dakle ima središnju važnost u promicanju pravednosti i mira, koji zahtijevaju poštivanje prema samima sebi i prema drugima, uključujući i one čiji način shvaćanja i života umnogome odudara od našega. Iz toga stava izvire sastavnice bez kojih mir i pravednost ostaju prazne riječi bez sadržaja: uzajamno povjerenje, sposobnost uspostave konstruktivnog dijaloga, mogućnost opraštanja, koje bi uvijek htjeli primiti ali koje je teško drugome dati, uzajamna ljubav, suosjećanje prema najslabijima, kao i spremnost na žrtvu.

Odgajati za pravdu

4. U našem svijetu, u kojem je vrijednost osobe, njezina dostojanstva i njezinih prava, usprkos javno proklamiranim dobrim namjerama, ozbiljno ugrožena raširenom tendencijom isključivog pribjegavanja mjerilima korisnosti, zarade i posjedovanja, važno je ne odvajati pojam pravde od njezinih transcendentnih korijenâ. Pravda, naime, nije jednostavno plod ljudskog dogovora, jer ono što je pravedno nije izvorno određeno pozitivnim zakonom, već dubokim identitetom ljudskog bića. Samo cjeloviti pogled na čovjeka omogućuje nam da ne podlegnemo poimanju pravde kao nekog ugovora i dogovora i da smjestimo također nju unutar obzora solidarnosti i ljubavi (6).

Ne smijemo zanemariti činjenicu da su određene struje suvremene kulture, koje se oslanjaju na ekonomska racionalistička i individualistička načelâ, istrгла pojam pravde iz njezinih transcendentnih korijena, odvojivši je od ljubavi i solidarnosti: "'Zemaljski grad' ne promiču samo odnosi pravâ i dužnostî, nego, još više i još preče, odnosi velikodušne besplatnosti, milosrđa i zajedništva.

Sebedarna ljubav, čak i u ljudskim odnosima, uvijek očituje Božju ljubav, dajući teologalnu i spasenjsku vrijednost svakom zauzimanju oko pravednosti u svijetu" (7). "Blago gladnima i žednima pravednosti: oni će se nasititi!" (Mt 5, 6). Nasitit će se jer su gladni i žedni ispravnih odnosa s Bogom, sa samima sobom, sa svojom braćom i sestrama i sa čitavim stvorenim svijetom.

Odgajati za mir

5. "Mir nije tek odsutnost rata i ne može se svesti na osiguranje ravnoteže među suprotstavljenim silama. Mir se na zemlji ne može postići bez zaštite osobnih dobara, bez slobodne komunikacije među ljudima, bez poštivanja dostojanstva osoba i naroda, bez postojano življenog bratstva" (8). Mir je plod pravde i učinak ljubavi. Mir je prije svega Božji dar. Mi kršćani vjerujemo da je Krist naš pravi mir: u njemu, u njegovom križu, Bog je pomirio sa sobom svijet i razorio razdvojnice koje su nas jedne od drugih dijelile (usp. Ef 2, 14-18); u njemu postoji samo jedna obitelj, pomirena u ljubavi.

Ali mir nije samo dar koji treba primiti, već je također zadatak kojeg treba ostvariti. Da bismo

bili istinski mirotvorci, moramo se učiti suosjećanju, solidarnosti, suradnji, bratstvu, moramo biti aktivni u zajednici i budni u jačanju svijesti kod ljudi u svezi nacionalnih i međunarodnih pitanja i važnosti da se traže prikladni načini preraspodjele bogatstva, promicanja razvoja, suradnje u razvoju i rješavanju sukobâ. "Blago mirotvorcima: oni će se sinovima Božjim zvati!", kaže Isus u Govoru na gori (Mt 5, 9).

Mir za sve je plod pravde za sve i nitko ne može izbjeći tu bitnu zadaću promicanja pravde, prema vlastitim poljima djelovanja i odgovornostima. Pozivam poglavito mlade, koji uvijek snažno streme idealima, da imaju strpljenja i upornosti u traženju pravde i mira, da gaje osjećaj za ono što je pravedno i istinito, i onda kada to može uključivati žrtvu i značiti da moraju ići protiv struje.

Uzdići oči Bogu

6. Kada se nađemo pred teškim izazovom kročenja putom pravde i mira možemo biti u iskušenju da se, poput psalmiste, pitamo: "K brdima oči svoje uzdižem: odakle će mi doći pomoć?" (Ps 121, 1).

Svima, a poglavito mladima, želim snažno reći: "Svijet ne spašavaju ideologije, već samo okretanje Bogu živom, koji je naš stvoritelj, jamac naše slobode, jamac onoga što je doista dobro i istinito... okretati se bespridržajno Bogu koji je mjera onoga što je ispravno i istodobno je vječna ljubav. Što bi nas uopće i moglo spasiti ako ne ljubav?" (9) Ljubavi je mila istina, ona je snaga koja nas čini kadrima zalagati se za istinu, za pravdu, za mir, jer sve pokriva, sve vjeruje, svemu se nada, sve podnosi (usp. 1 Kor 13, 13)

Dragi mladi, vi ste dragocjeni dar za društvo. Ne dopustite da vas obuzme obeshrabre-

nost kada naiđete na teškoće i ne prepuštajte se lažnim rješenjima, koja se često predstavljaju kao najlakši put za svladavanje problemâ. Ne plašite se preuzeti obaveze, uhvatiti se u koštac s naporom i žrtvom, izabrati putove koji zahtijevaju vjernost i stalnost, poniznost i predanost. Živite s povjerenjem svoju mladost i one duboke želje sreće, istine, ljepote i prave ljubavi koje osjećate! Živite intenzivno to razdoblje života tako bogato i puno poleta. Budite svjesni da ste vi sami primjer i poticaj za odrasle, i to ćete biti što se više budete trudili pobijediti nepravde i korupciju, koliko više budete željeli bolju budućnost i zalagali se da je izgrađujete. Budite svjesni svojih mogućnosti i ne zatvarajte se nikada u sebe same, već znajte raditi za svjetliju budućnost za sve. Niste nikada sami. Crkva se uzda u vas, prati vas, bodri vas i želi vam ponuditi najdragocjenije što ima: mogućnost da uzdignete svoje oči Bogu, da susretnete Isusa Krista, onoga koji je pravda i mir.

Svima vama, muškarci žene iz čitavoga svijeta, kojima na srcu leži mir želim poručiti: mir nije neko dobro koje je već dostignuto, već je cilj kojem svi i svatko mora težiti. Gledajmo s većom nadom u budućnost, uzajamno se bodrimo na našem putu, radimo na tome da dadnemo našem svijetu lice koje je više ljudsko i bratsko i osjetimo se ujedinenima u odgovornosti prema sadašnjim i budućim naraštajima, poglavito u njihovu odgajanju da budu miroljubivi i mirotvorci. Na temelju te svijesti upućujem vam ova razmišljanja i upućujem svoj poziv: ujedini-mo svoje duhovne, moralne i materijalne snage, da bismo "odgajali mlade za pravdu i mir".

Iz Vatikana, 8. prosinca 2011.

Papa Benedikt XVI.

Bilješke:

(1) Benedikt XVI., *Discorso agli Amministratori della Regione Lazio, del Comune e della Provincia di Roma* (14. siječnja 2011.): *L'Osservatore Romano*, 15. siječnja 2011., str. 7.

(2) *Commento al Vangelo di S. Giovanni* (Komentar na Evanđelje sv. Ivana), 26,5.

(3) Benedikt XVI., *Enc. Caritas in veritate* (29. lipnja 2009.), 11: AAS 101 (2009), 648; usp. Pavao VI., *Enc. Populorum progressio* (26. ožujka 1967.), 14: AAS 59 (1967), 264.

(4) Benedikt XVI., *Discorso in occasione dell'apertura del Convegno ecclesiale diocesano nella Basilica di san Giovanni in Laterano* (6. lipnja 2005.): AAS 97 (2005), 816.

(5) *Usp. Drugi vatikanski koncil, Konst. Gaudium et spes*, 16.

(6) Benedikt XVI., *Discorso al Bundestag* (Govor u Bundestagu) (Berlin, 22. rujna 2011.): *L'Osservatore Romano*, 24. rujna 2011., str. 6-7.

(7) *Isti, Enc. Caritas in veritate* (29. lipnja 2009.), 6: AAS 101 (2009), 644-645.

(8) *Katekizam Katoličke Crkve*, 2304.

(9) Benedikt XVI., *Veglia con i Giovani* (Bdjenje s mladima) (Köln, 20. kolovoza 2005.): AAS 97 (2005), 885-886.

Vrata vjere (Porta fidei)

Motuproprij vrhovnog svećenika Benedikta XVI. kojim najavljuje godinu vjere

1. „Vrata vjere“ (usp. *Dj* 14,27) koja uvode u život zajedništva s Bogom i dopuštaju ulaz u njegovu Crkvu uvijek su nam otvorena. Moguće je prijeći ovaj prag nakon što Riječ Božja bude naviještena i srce se prepusti oblikovanju milosti koja preobražava. Preko ovih vrata vodi put koji traje cijeli život. On počinje krštenjem (usp. *Rim* 6,4), po kojem možemo zazivati Boga kao Oca, i završava prijelazom preko smrti u vječni život, a on je plod uskrsnuća Gospodina Isusa koji je darom Duha Svetoga htio uključiti u svoju slavu one koliki vjeruju u Njega (usp. *Iv* 17,22). Ispovijedati vjeru u Trojstvo – Oca, Sina i Duha Svetoga – znači vjerovati u samo jednog Boga koji je Ljubav (usp. *1 Iv* 4,8): Otac koji je u punini vremena poslao svoga Sina za naše spasenje; Isus Krist koji je u misteriju svoje smrti i uskrsnuća otkupio svijet; Duh Sveti koji stoljećima vodi Crkvu u iščekivanju slavnog Gospodinova povratka.

2. Otpočetka moje službe kao nasljednika Petrova podsjećam na potrebu za ponovnim otkrivanjem puta vjere kako bi se sve više osvijetlila radost i obnovljeni entuzijizam susreta s Kristom. U Homiliji tijekom Svete Mise na početku pontifikata rekao sam: „Crkva kao cjelina i Pastiri u njoj trebaju se poput Krista staviti na put, kako bi ljude vodili iz pustinje prema mjestu života, prema prijateljstvu sa Sinom Božjim, prema Onome koji nam daruje život, život u punini“¹. Često se događa da se kršćani više brinu za socijalne, kulturalne i političke posljedice svoga zalaganja, stalno smatrajući vjeru nekom vrstom očite pretpostavke za zajedničko življenje. Ustvari, ova pretpostavka ne samo da nije više takva, nego je što više i nijekana². Dok je u prošlosti bilo moguće prepoznati jedinstveno kulturalno tkivo, naširoko prihvaćeno u pozivu na sadržaje vjere i na vrijednosti njome nadahnute, čini se da danas nije više tako u velikim sektorima dru-

štva zbog duboke krize vjere koja je zahvatila mnoge osobe.

3. Ne možemo prihvatiti da sol postane blju-tava ni da svjetlo bude držano skriveno (usp. *Mt* 5,13-16). Čovjek i danas može ponovno osjetiti potrebu da kao Samarijanka ode na zdenac kako bi slušao Isusa, koji poziva da vjerujemo u Njega i crpimo na njegovu izvoru, iz kojega šiklja živa voda (usp. *Iv* 4,14). Trebamo otkriti ukusno hranjenje Riječju Božjom, koju Crkva vjerno prenosi, i Kruhom života. To hranjenje Riječju i Kruhom ponuđeno je kao potpora Kristovim učenicima (usp. *Iv* 6,51). Stoga Isusov nauk odzvanja i u naše dane istom snagom: „Radite, ali ne za hranu propadljivu, nego za hranu koja ostaje za život vječni: nju će vam dati Sin Čovječji jer njega Otac - Bog – opečati“ (*Iv* 6,27). Pitanje onih koji su ga slušali postavljamo i mi danas: „Što nam je činiti da bismo radili djela Božja?“ (*Iv* 6,28). Poznajemo Isusov odgovor: „Djelo je Božje da vjerujete u Onoga kojega je on poslao“ (*Iv* 6,29). Stoga je vjera u Isusa Krista put za konačno postizanje spasenja.

4. U svjetlu svega ovoga odlučio sam odrediti godinu vjere. Ona počinje 11. listopada 2012., na pedesetu obljetnicu otvaranja Drugog vatikanskog sabora, i završit će na blagdan našega Gospodina Isusa Krista kralja svega stvorenja, 24. studenoga 2013. godine. Na dan 11. listopada 2012., navršava se također dvadeset godina od objavljivanja Katekizma Katoličke crkve, a taj je tekst proglasio moj prethodnik, blaženi papa Ivan Pavao II.³, s ciljem da svima vjernicima pokaže snagu i ljepotu vjere. Ovaj dokument, autentični plod Drugog vatikanskog sabora, željela je Izvanredna sinoda biskupa 1985. kao pomagalo u službi kateheze⁴ i priređen je uz suradnju cjelokupnog episkopata Katoličke crkve. Upravo sam sazvao generalnu skupštinu biskupske sinode za mjesec listopad 2012., na temu *Nova evangelizacija*

1 Homilija prigodom početka Petrove službe Rimskoga biskupa (24. 04. 2005): AAS 97 (2005), 701.

2 Usp. Usp. BENEDIKT XVI, Homilija prigodom sv. Mise u Terreiro do Paço, Lisabon (11.05.2010), Učenja VI,1 (2010), 637.

3 Usp. IVAN PAVAO II., Apostolska konstitucija *Fidei depositum* (11. 10. 1992): AAS 86 (1994), 113-118.

4 Usp. *Zaoršno izvoješće s Druge izvanredne biskupske Sinode* (07.12.1985.), II, B,a,4: u *Enchiridion vaticanum*, svezak 9, br. 1797.

za prenošenje kršćanske vjere. Ovo će biti povoljna prilika za uvođenje cjelokupne crkvene zajednice u vrijeme posebnog razmišljanja i ponovnog otkrivanja vjere. Ovo nije prvi put da je Crkva pozvana slaviti *godinu vjere*. Moj časni prethodnik Sluga Božji Pavao VI. odredio je sličnu 1967. godine, u spomen na mučeništvo apostola Petra i Pavla prigodom tisuću devetstote obljetnice njihova vrhunskog svjedočanstva. Zamislio ju je kao svečani moment kako bi u cijeloj Crkvi bila „autentično i iskreno ispovijedanje iste vjere“; on je pored ostalog htio da ona bude potvrđena na način „osobni i kolektivni, slobodan i svjestan, nutarnji i izvanjski, skroman i jasan“⁵. Smatrao je da na taj način cijela Crkva može probuditi „ispravnu svijest o svojoj vjeri, kako bi je oživjela, pročistila, potvrdila, ispovjedila“⁶. Veliki prevrati koji su se zbili u toj godini, još su zornije pokazali potrebu za takvom proslavom. Ona se je završila *Ispoviješću vjere naroda Božjega*⁷, u znak da bitni sadržaj koji stoljećima sačinjava poklad svih vjernika treba biti potvrđen, ispravno shvaćen i produbljen na uvijek novi način, kako bi na kraju svjedočanstvo bilo skladno u povijesnim prilikama drugačijim od prošlih.

5. U izvjesnom vidu, moj časni prethodnik gledao je ovu Godinu kao „postkoncilsku posljednicu i potrebu“⁸, veoma svjestan teških poteškoća vremena, naročito glede ispovijesti prave vjere i njezina ispravnog tumačenja. Držim da otvaranje *godine vjere* prigodom pedesete obljetnice otvaranja II. vatikanskog koncila može biti povoljna prilika za razumijevanje da dokumenti koje su usvojili koncilski oci, po riječima blaženog Ivana Pavla II., „ne gube vrijednost ni svežinu. Trebamo ih čitati na odgovarajući način, upoznavati i usvajati kao kvalificirane i normativne tekstove učiteljstva unutar crkvene tradicije... Osjećam više nego ikad obvezu pokazati na Sabor, kao *veliku milost koja je bila dragocjena pomoć Crkvi u XX. st.*: u njemu nam je ponuđen siguran kompas za orije-

ntaciju na putu u stoljeće koje nam se otvara“⁹. Ja također želim snažno podsjetiti kako sam o Saboru rekao koji mjesec nakon moga izbora za Petrova nasljednika: ako ga čitamo i razumijemo vođeni ispravnom hermeneutikom, on može biti i sve više postajati velika snaga za uvijek potrebnu obnovu Crkve“¹⁰.

6. Obnova Crkve teče također po svjedočkom životu vjernika: samom svojom egzistencijom u svijetu kršćani su pozvani pridonositi blistanju Riječi istine koju nam je Gospodin Isus ostavio. Upravo Sabor, u dogmatskoj konstituciji *Lumen gentium*, ustvrđuje: „Dok Krist, «svet, nevin, neporočan» (*Heb 7,26*), nije poznao grijeha (*usp. 2 Kor 5,21*), nego je došao da zadovolji samo za grijeh naroda (*usp. Heb 2,17*) Crkva, koja u svom krilu obuhvaća grešnike, u isti mah sveta i potrebna čišćenja, neprestano vrši pokoru i obnovu. Crkva nastavlja svoje putovanje između progona svijeta i Božje utjehe“, naviještajući muku i smrt Gospodinovu dok on ne dođe (*usp. 1 Kor 11, 26*). Od moći uskrsloga Gospodina ona dobiva snagu da strpljivošću i ljubavlju pobijedi svoje žalosti i teškoće nutarnje i vanjske, i da otkrije svijetu Njegov misterij vjerno, iako ne savršeno, njegova otajstva, dok se na svršetku ne očituje u potpunom svjetlu“¹¹.

Godina vjere u ovoj perspektivi je poziv na autentično i obnovljeno obraćenje Gospodinu, jedinom Spasitelju svijeta. U misteriju njegove smrti i uskrsnuća, Bog je objavio u punini Ljubav koja spašava i poziva ljude na obraćenje života po otpuštanju grijeha (*usp. Dj 5,31*). Za apostola Pavla, ta Ljubav uvodi čovjeka u novi život: „Krštenjem smo dakle zajedno s njime ukopani u smrt da kao što Krist slavom Očevom bi uskrišen od mrtvih, i mi tako hodimo u novosti života“ (*Rim 6,4*). Zahvaljujući vjeri, ovaj novi život oblikuje cijelu ljudsku egzistenciju na radikalnoj novosti uskrsnuća. U omjeru s njezinom slobodnom dostupnosti, misli i osjećaji, mentalitet i ponašanje čovjeka polagano se čiste i preo-

5 PAVAO VI., Apostolska egzortacija *Petrum et Paulum apostolos*, o tisuću devetstotoj obljetnici mučeništva (22.02.1967.): AAS59 (1967), 196.

6 *Isto*, 198.

7 PAVAO VI, *Svečana ispovijest vjere*, Homilija prigodom koncelebracije na 1900. obljetnici mučeništva svetih apostola Petra i Pavla, tijekom zatvaranja „Godine vjere“ (30.06.1968): AAS 60 (1968), 433-445.

8 ISTI, *Generalna audijencija* (14.06.1967.): *Insegnamenti V*(1967), 801.

9 IVAN PAVAO II., Apostolsko pismo *Novo millennio ineunte* (06.01.2001.), 57: AAS 93 (2001), 308.

10 *Govor rimskoj kuriji* (22.02.2005.): AAS 98 (2006), 52.

11 DRUGI VATIKANSKI SABOR, Dogmatska konstitucija o Crkvi *Lumen gentium* 8.

blikuju, u hodu koji nikada ne završava u ovome životu. „Vjera ljubavlju djelotvorna“ (Gal 5,6) postaje novi kriterij uviđanja i djelovanja koji mijenja cijeli čovjekov život (usp Rim 12,2; Col 3,9-10; Ef 4,20-29; 2Cor 5,17).

7. „*Caritas Christi urget nos*“ (2 Kor 5,14): ljubav Kristova ispunja naša srca i potiče nas na evangelizaciju. On nas, danas kao i prije, šalje na ulice svijeta radi naviještanje njegova Evanđelja svim narodima na zemlji (usp. Mt 28,19). Sa svojom ljubavlju, Isus Krist privlači k sebi ljude svake generacije: u svakom vremenu On saziva Crkvu povjeravajući joj navještaj Evanđelja, s mandatom koji je uvijek novi. Zato je i danas potrebno uvjerenije crkveno zalaganje za novu evangelizaciju, kako bi se ponovno otkrila radost vjerovanja i pronašlo oduševljenje za prenošenje vjere. U svakodnevnom otkrivanju njegove ljubavi crpi snagu i jakost misijska zauzetost vjernika, koja uvijek treba rasti. Vjera, dakle, raste kada je življena kao iskustvo primljene ljubavi i kada je prenošena kao iskustvo milosti i radosti. Ona nas čini plodnima, zato što širi srce u nadi i omogućuje nuđenje svjedočanstva sposobnog donositi plod: otvara srca i razum onih koji slušaju za prihvaćanje Gospodnjeg poziva u prijanjanju uz njegovu Riječ kako bi postali učenici. sv. Augustin potvrđuje: „Vjernici se učvršćuju vjerujući“¹². Sveti biskup Hipona imao je dobre razloge izraziti se na ovaj način. Kako znamo, njegov je život bio stalno traženje ljepote vjere dok mu srce nije našlo smiraj u Bogu¹³. Njegovi brojni spisi, u kojima su pojašnjene važnost vjerovanja i istina vjere, ostali su sve do naših dana kao baština izvanrednog bogatstva i još dopuštaju mnogim osobama koje traže Boga naći pravi put kako bi ušle na „vrata vjere“.

Prema tome, samo tražeći vjera raste i učvršćuje se: nema druge mogućnosti za posjedovanje jasnoće o vlastitom životu osim predati se u kontinuiranom rastu u ruke ljubavi koja se doživljava kao uvijek veća zato što ima podrijetlo u Bogu.

8. U ovoj sretnoj godišnjici, kanim pozvati subraču biskupe cijelog svijeta kako bi se ujedinili s Petrovim nasljednikom, u vremenu duho-

vne milosti koju nam Gospodin nudi, prisjećajući se vrijednoga dara vjere. Želimo slaviti ovu godinu u dostojnom i plodnom sjećanju. Morat će se pojačati razmišljanja o vjeri kako bi se pomoglo svim vjernicima u Krista da što više osvijeste i ponovno osnaže svoje prijanjanje uz Evanđelje, osobito u trenutku duboke promjene kakva je ova koju čovječanstvo proživljava. Imat ćemo prigodu ispovjediti vjeru u Uskrslog Gospodina u našim katedralama i crkvama cijeloga svijeta; u našim kućama i u našim obiteljima, zato što svatko osjeća snažnu potrebu bolje poznavati i prenijeti budućim generacijama tisućljetnu vjeru. Redovničke zajednice kao i one župne te sve crkvene stvarnosti stare i nove, naći će način, u ovoj godini, da javno ispovjede *Vjerovanje*.

9. Želimo da ova godina pobudi u svakom vjerniku težnju za ispovijedanjem vjere u punini i s obnovljenim uvjerenjem, s povjerenjem i nadom. Bit će to povoljna prigoda također za pojačano *slavljenje* vjere u liturgiji, i osobito u euharistiji koja je „vrhunac prema kojemu teži djelatnost Crkve i ujedno izvor iz kojega proistječe sva njezina snaga“¹⁴. Istovremeno, nadamo se da će *svjedočanstvo* života vjernika rasti u vjerodostojnosti. Ponovno otkriti sadržaje ispovjedbene, slavljene, življene i moljene vjere¹⁵ te razmišljati o istome činu s kojim vjerujemo je obveza koju svaki vjernik treba usvojiti, posebice u ovoj godini.

Nije slučajno da je u prvim stoljećima od kršćana traženo učenje *Vjerovanja* napamet. Ono im je služilo kao svakodnevna molitva da ne zaborave obvezu preuzetu krštenjem. Na to snažnim riječima podsjeća sv. Augustin kada, u jednoj *Homiliji o redditio symboli*, predaji *Vjerovanja* govori: „Simbol svetoga otajstva koji ste primili svi zajedno i koji ste danas izgovorili jedan po jedan, su riječi kojima je čvrsto izgrađena vjera majke Crkve na stabilnom temelju koji je Krist Gospodin ... Vi ste ga dakle primili i pohranili, ali u misli i srcu ga trebate uvijek držati nazočnim, trebate ga ponavljati u svojim posteljama, prebirati ga na ulicama i ne zaboraviti ga tijekom obroka, a i kada tjelesno spavate, trebate pomoću njega biti budni u srcu“¹⁶.

12 *De utilitate credendi*, 1,2.

13 Usp. SV. AUGUSTIN, *Ispovijesti* I,1.

14 DRUGI VATIKANSKI SABOR, Konstitucija o svetoj liturgiji *Sacrosanctum concilium* 10.

15 Usp. IVAN PAVAO II., Apostolska konstitucija *Fidei depositum*, (11.10.1992.): ASS 86 (1994), 116.

16 *Sermo* 215,1.

10. Želio bih sada prikazati slijed koji pomaže na najdublji način razumjeti ne samo sadržaje vjere, nego zajedno s ovima također čin kojim odlučujemo potpuno se povjeriti Bogu, u punoj slobodi. Postoji dakle duboko jedinstvo između čina kojim vjerujemo i sadržaja uz koji pristajemo. Apostol Pavao dopušta ući u ovu stvarnost kada piše: „Doista, srcem vjerovati opravdava a ustima ispovjediti spasava“ (*Rim 10,10*). Srce pokazuje prvi čin kojim se dolazi k vjeri je dar Božji i čin milosti koja djeluje i preobražava osobu sve do njezine nutrine.

O ovome pitanju Lidijin nam je primjer osobito rječit. Sveti Luka govori da je Pavao, dok se nalazio u Filipima, pošao subotom navijestiti Evanđelje nekim ženama; među njima bijaše Lidija: „Gospodin joj otvori srce te ona prihvati što je Pavao govorio“ (*Dj 16,14*). Smisao ugrađen u ovaj izraz je važan. Sveti Luka uči da poznavanje sadržaja vjere nije dovoljno ako nakon toga srce, autentično svetište osobe, ne otvara milost koja omogućuje da imamo oči za gledanje u dubinu i razumijemo da je Riječ Božja ono što je naviješteno.

Ispovjediti ustima, pak, pokazuje da vjera uključuje svjedočanstvo i javno zalaganje. Kršćanin ne može nikada misliti da je vjera privatna stvar. Vjera je odluka biti s Gospodinom kako bismo živjeli s Njime. I ovo „biti s Njim“ uvodi u razumijevanje razloga zbog kojih vjerujemo. Vjera, upravo jer je čin slobode, zahtijeva također društvenu odgovornost za ono u što vjerujemo. Crkva na dan Pedesetnice pokazuje sa svom jasnoćom ovu javnu dimenziju vjere i navještaja vlastite vjere svakoj osobi, bez straha. Dar je Duha Svetoga koji omogućuje poslanje i osnažuje naše svjedočanstvo, čineći ga iskrenim i hrabrim.

Samo ispovijedanje vjere je osobni i zajednički čin. Stoga je Crkva prvi subjekt vjere. U vjeri kršćanske zajednice svatko prima krštenje, učinkoviti znak ulaska u vjernički narod za postizanje spasenja. Kako potvrđuje Katekizam katoličke crkve: „Vjerujem’: to je vjera Crkve kako je svaki vjernik, osobito u času Krštenja, ispovije-

da osobno. ‘Vjerujemo’: to je vjera Crkve kako je ispovijedaju biskupi sabrani na Saboru, ili općenitije, vjernici okupljeni na liturgijskom slavlju. ‘Vjerujem’ tako govori također Crkva, naša Majka, koja odgovara Bogu svojom vjerom te i nas uči govoriti ‘Vjerujem’, ‘Vjerujemo’¹⁷.

Kako možemo primijetiti, poznavanje sadržaja vjere je temeljno za davanje vlastitog *pristanaka*, što će reći za potpuni pristanak razumom i voljom na ono što predlaže Crkva. Poznavanje vjere uvodi u potpunost spasenjskog otajstva koje je Bog objavio. Stoga pristanak koji biva dan uključuje: kada vjerujemo, slobodno prihvaćamo cijelo otajstvo vjere, zato što je jamac istinitosti Bog koji se objavljuje i dopušta spoznaju svoga otajstva ljubavi¹⁸.

S druge strane, ne možemo zaboraviti da u našem kulturalnom kontekstu mnoge osobe, iako ne prepoznajući u sebi dar vjere, ipak su u iskrenom traženju konačnog smisla i definitivne istine o svojoj egzistenciji i o svijetu. Ovo tražnje je autentična „preambula“ vjere, zato što pokreće osobe na putu koji vodi k Božjem otajstvu. Isti ljudski razum, u stvari, ima urođenu potrebu za „onim što vrijedi i traje zauvijek“¹⁹. Takva potreba sačinjava trajni poziv, neizbrisivo upisan u ljudsko srce, da se stavimo na put kako bismo našli Onoga kojega ne bismo tražili da nam on nije već došao ususret²⁰. Vjera nas poziva i otvara nas punini upravo u ovome susretu.

11. Za pristup sustavnom poznavanju sadržaja vjere, svi mogu naći u *Katekizmu katoličke crkve* vrijednu i neophodnu pomoć. On čini jedan od važnijih plodova Drugog vatikanskog sabora. U Apostolskoj konstituciji *Fidei depositum*, koja nije slučajno potpisana prigodom tridesete obljetnice otvaranja Drugog vatikanskog sabora, blaženi papa Ivan Pavao II. je napisao: „Ovaj je Katekizam uvelike pridonio obnoviteljskom djelu cjelokupnog crkvenog života, kako ga je želio Drugi vatikanski sabor... Proglašujem ga sigurnim pravilom za poučavanje vjere i stoga valjanim i zakonitim sredstvom u službi crkvenog zajedništva“²¹.

17 *Katekizam katoličke crkve*, 167.

18 Usp. PRVI VATIKANSKI SABOR, Dogmatska konstitucija o katoličkoj vjeri *Dei Filius*, III. Poglavlje: DS 3008-3009; DRUGI VATIKANSKI SABOR, Dogmatska konstitucija o objavi *Dei Verbum* 5.

19 BENEDIKT XVI, *Govor u College des Bernardins*, Pariz (12.09.2008.): AAS 100 (2008), 772.

20 Usp. SV. AUGUSTIN, *Ispovijesti*, XIII,1.

21 IVAN PAVAO II., Apostolska konstitucija *Fidei depositum* (11.10.1992.): ASS 86 (1994.), 115 i 117.

Upravo na ovom obzorju, *godina vjere* će morati jedan zborni zadatak za otkrivanje i proučavanje temeljnih sadržaja vjere koji u Katekizmu katoličke crkve nalaze sistematsku i organsku sintezu. Ovdje, dakle, isplivava bogatstvo nauka koji je Crkva primila, čuvala i nudila u dvije tisuće godina svoje povijesti. Od Svetoga Pisma do crkvenih Otaca, od Učitelja teologije do Svetaca tijekom stoljećâ, *Katekizam* nudi trajno sjećanje na mnoge načine kako je Crkva razmatrala o vjeri i napredovala u nauci da bi vjernicima pružala sigurnost u njihovu vjerskom životu.

U svojoj strukturi, *Katekizam katoličke crkve* predstavlja razvoj vjere do doticanja velikih tema svakodnevnog života. Stranicu po stranici otkrivamo da ono što je predstavljeno nije teorija, nego susret s jednom Osobom koja živi u Crkvi. Nakon obrazlaganja Vjerovanja, slijedi tumačenje sakramentalnog života, u kojem je nazočan i djelotvoran Krist, koji neprestano izgrađuje svoju Crkvu. Bez liturgije i sakramenata, ispovijedanje vjere ne bi imalo učinka, zato što bi nedostajala milost koja podupire kršćansko svjedočanstvo. Isto tako, nauka *Katekizma* o moralnom životu dobiva svoj smisao ako je stavljen u odnos s vjerom, liturgijom i molitvom.

12. Stoga će u ovoj *godini Katekizma katoličke crkve* moći biti istinsko sredstvo u podupiranju vjere, osobito za one koji imaju na srcu kršćansku formaciju, koja je tako odlučna u našem kulturalnom kontekstu. U tu svrhu, pozvao sam Kongregaciju za nauku vjere, u suglasju s nadležnim Dikasterijima Svete Stolice, da izradi *Napomenu*, kojom nudimo Crkvi i vjernicima neke naznake kako živjeti ovu *godinu vjere* što učinkovitije i prikladnije, u službi vjere i evangelizacije.

Vjera je više nego u prošlosti izložena nizu pitanja što izlaze iz promijenjenog mentaliteta koji, posebice danas, svodi područje razumskih sigurnosti na one znanstvenih i tehnoloških dostignuća. Crkva sve vrijeme nije imala straha pokazati kako između vjere i autentične znanosti ne može biti nikakvih sukoba zato što obje, iako različitim putovima, teže prema istini²².

13. Bit će odlučujuće tijekom ove *godine* ponovno proći povijest naše vjere koja vidi neistraživi misterij isprepletenosti svetosti i

grijeha. Dok svetost pokazuje veliki doprinos koji su muškarci i žene svjedočanstvom života dali rastu i razvoju zajednice, grijeh treba u svakome izazvati iskreno i trajno obraćenje doživljavanjem milosrđa Oca koji svima dolazi u susret.

U ovome vremenu upirat ćemo pogled u Isusa Krista koji je „Početnik i Dovršitelj vjere“ (*Heb 12,2*), jer u njemu nalazi ispunjenje svaki trud i čežnja ljudskog srca. Radost ljubavi, odgovor na dramu patnje i boli, snaga oprosta nanesene uvrede i pobjeda života nad praznim smrću - sve nalazi ispunjenje u otajstvu njegova utjelovljenja, njegova učovječenja, dijeljenja s nama ljudskih slabosti radi preoblikovanja snagom njegova uskrsnuća. U njemu, umrlom i uskrsnom radi našeg spasenja, nalaze puno svjetlo primjeri vjere koji su obilježili ovih dvije tisuće godina naše povijesti spasenja.

Po vjeri je Marija prihvatila riječ Anđela i povjerovala navještaju da će postati Majka Božja u svojoj poslušnoj odanosti (usp. *Lk 1,38*). Posjećujući Elizabetu izrekla je svoju pjesmu hvale Svevišnjemu za čuda koja je iskazao onima što Mu se izručuju (usp. *Lk 1, 46-55*). S radošću i ushićenjem donijela je na svijet svoga jedinoga Sina, održavajući netaknuto djevičanstvo (usp. *Lk 2, 6-7*). Gajeći povjerenje u svoga muža Josipa, odvela je Isusa u Egipat kako bi ga spasila od Herodova progona (usp. *Mt 2,13-15*). S istom vjerom slijedila je Gospodina u njegovu propovijedanju i stajala uz Njega na Golgoti (usp. *Iv 19, 25-27*). S vjerom je Marija okusila plodove Isusova uskrsnuća i, čuvajući sve uspomene u svome srcu (usp. *Lk 2, 19. 51*), prenijela ih Dvanaestorici sabranoj s njom u dvorani posljednje večere radi primanja Duha Svetoga (usp. *Dj 1,14; 2, 1-4*).

Po vjeri Apostoli su ostavili sve kako bi slijedili Učitelja (usp. *Mk 10,28*). Povjerovali su riječima kojima je On naviještao kraljevstvo Božje nazočno i ostvareno u njegovoj osobi (usp. *Lk 11, 20*). Živjeli su zajedništvo života s Isusom koji im je iznosio svoj nauk, ostavljajući im novo pravilo života po kojemu su trebali biti prepoznavani kao njegovi učenici nakon njegove smrti (usp. *Iv 13, 34-35*). Po vjeri su otišli u cijeli svijet, slijedeći zapovijed da donose Evanđelje svakom stvorenju (usp. *Mk 16, 15*) i bez ikakva straha naviještali su svima radost

22 Usp. ISTO, Enciklika *Fides et ratio* (14. 09.1998.) br. 34 i 106: ASS 91 (1999.), 31-32, 86-87.

uskrsnuća o kojemu su radosno svjedočili.

Po vjeri su učenici osnovali prvu zajednicu sabranu oko nauka Apostola, u molitvi, slavljenju euharistije, stavljajući zajednici na raspolaganje ono što su posjedovali kako bi zadovoljili potrebe braće (usp. *Dj 2*, 42-47).

Po vjeri mučenici su davali svoje živote radi svjedočenja istine Evanđelja koje ih je preobrazilo i učinilo sposobnima postići najveći dar ljubavi uz opraštanje vlastitim progoniteljima.

Po vjeri muškarci i žene su posvetili svoj život Kristu, ostavljajući sve kako bi živjeli u evanđeoskoj jednostavnosti živjeli poslušnost, siromaštvo i čistoću, te konkretne znakove iščekivanja Gospodina koji sigurno dolazi. Po vjeri su mnogi kršćani promicali djelovanje u prilog pravdi kako bi činili konkretnom riječ Gospodina koji je došao navijestiti oslobodjenje od ugnjetavanja i godinu milosti za sve (usp. *Lk 4*, 18-19).

Po vjeri, kroz stoljeća, muškarci i žene svih dobi čija imena su zapisana u Knjizi života (usp. *Otk 7*, 9; 13,8), ispovjedili su ljepotu slijeđenja Gospodina Isusa tamo gdje su bili pozvani na svjedočenje svoga kršćanstva: u obitelji, zanimanju, javnom životu, vršenju karizmi i crkvenim službama na koje su postavljani.

Po vjeri i mi živimo, radi živog priznavanja Gospodina Isusa, nazočna u našoj egzistenciji i povijesti.

14. *Godina vjere* bit će također povoljna prigoda za jače svjedočenje milosti. Sv. Pavao podsjeća: „Sada ostaju vjera, nada i ljubav – to troje - ali je najveća među njima ljubav!“ (*1 Kor 13*, 13). Još snažnijim riječima - koje oduvijek obvezuju kršćane – apostol Jakov je ustvrdio: „Što koristi, braćo moja, ako tko rekne da ima vjeru, a djela nema? Može li ga vjera spasiti? Ako su koji brat ili sestra goli i bez hrane svagdanje pa im tkogod od vas rekne: 'Hajdete u miru, grijte se i sitite', a ne dadnete im što je potrebno za tijelo, koja korist? Tako i vjera: ako nema djela, mrtva je u sebi. Inače, mogao bi tko reći: "Ti imaš vjeru, a ja imam djela. Pokaži mi svoju vjeru bez djela, a ja ću tebi djelima pokazati svoju vjeru“ (*Jak 2*, 14-18).

Vjera bez ljubavi ne donosi ploda a ljubav bez vjere bila bi osjećaj u stalnoj nemilosti sumnje. Vjera i ljubav zahtijevaju jedna drugu, tako da jedna dopušta drugoj ostvariti svoj put. Mnogi kršćani s ljubavlju posvećuju svoj život onomu koji je sam, marginaliziran ili

isključen kao onome koji je prvi za pristupanje i najvažniji za podupiranje, zato što se upravo u njemu odražava Kristovo lice. Zahvaljujući vjeri, možemo prepoznati lice uskrslog Gospodina u onima koji traže našu ljubav. „Što god učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, meni učiniste“ (*Mt 25,40*): ove njegove riječi su upozorenje koje se ne smije zaboraviti i trajni poziv na uzvratanje one ljubavi kojom se On brine za nas. Vjera dopušta prepoznati Krista i upravo njegova nas ljubav potiče pomagati mu svaki put u onome tko se čini našim bližnjim na životnom putu. Potpomognuti vjrom, gledamo s nadom u zalaganje u svijetu, u iščekivanju „novih neba i zemlje nove, gdje pravednost prebiva“ (*2 Pt 3,13*; usp. *Dj 21,1*).

15. došavši do kraja života, apostol Pavao tražio je od učenika Timoteja da „teži za vjrom“ (usp. *2 Tim 2,22*) istom postojanošću kao kad je bio mladić (usp. *2 Tim 3,15*). Poslušajmo ovaj poziv upućen svakomu od nas, kako nitko ne bi postao lijen u vjeri. Ona je životna sputnica koja dopušta zamijetiti uvijek novim pogledom divote koju Bog čini za nas. Pozorna na čitanje znakova vremena u današnjoj povijesti, vjera zadužuje svakoga od nas da postanemo živi znak nazočnosti Raspetoga u svijetu. Svijet danas ima posebnu potrebu za vjerodostojnim svjedočenjem onih koji su Gospodinovom riječju prosvijetljena razuma i srca, sposobni otvoriti srce i razum mnogima u želji za Bogom i istinskim životom koji nema kraja.

„Riječ Gospodnja trči i proslavlja se“ (*2 Sol 3,1*). Neka nam ova *godina vjere* učini sve čvršćim odnos s Kristom Gospodinom, jer samo u Njemu možemo sigurno gledati u budućnost te imamo garanciju autentične i trajne ljubavi. Riječi apostola Petra bacaju vrhunski prodor svjetla vjere: „Zbog toga se radujete, makar se sada možda trebalo malo i žalostiti zbog različitih kušnja: da prokušnost vaše vjere - dragocjenija od propadljivog zlata, koje se ipak u vatri kuša - stekne hvalu, slavu i čast u Objavljenju Isusa Krista. Njega vi ljubite iako ga ne vidjeste; u njega, iako ga još ne gledate, vjerujete te klikćete od radosti neizrecive i proslavljene što postigoste svrhu svoje vjere: spasenje duša“ (*1Pt 1,6-9*). Kršćanski život zna za iskustvo radosti i žalosti. Koliki sveci su živjeli osamljeno! Koliki vjernici, također i u naše dane, bivaju kušani Božjom šutnjom dok bi željeli čuti njegov utješni glas! Životne kušnje,

dok dopuštaju razumjeti otajstvo križa i sudjelovanje na Kristovim patnjama (usp. Kol 1,24), su uvod u vjeru i nadu koju vjera vodi: „Kad sam slab, onda sam jak“ (2 Kor 12,10). Mi čvrstim uvjerenjem vjerujemo da je Gospodin Isus pobijedio zlo i smrt. Ovim čvrstim uvjerenjem mu se povjeravamo, jer On, nazočan među nama, pobjeđuje moć zloga (usp. Lk 11,20) i Crkva, vidljiva zajednica njegova milosrđa, ostaje u Njemu kao znak konačnog pomirenja s Ocem.

Majci Božjoj, koja je proglašena „blaženom“ zato što je „povjerovala“ (Lk 1,45), povjerimo ovo vrijeme milosti.

Dano u Rimu, s groba Svetog Petra, 11. listopada 2011. godine, sedme mojeg pontifikata

Benedikt XVI.

(Tekst s talijanskog prevela mr. Vikica Vujica)

Poruka pape Benedikta XVI. za 20. svjetski dan bolesnika

“Ustani! Idi! Tvoja te vjera spasila!” (Lk 17, 19)

Draga braćo i sestre!

U prigodi Svjetskoga dana bolesnika, koji ćemo slaviti 11. veljače 2012., na spomendan Gospe Lurdske, želim ponovno izraziti svoju duhovnu blizinu svim bolesnicima koji se nalaze u mjestima u kojima se pruža skrb za bolesne ili su zbrinuti u obiteljima, izražavajući svakom od njih brižnost i ljubav čitave Crkve. U velikodušnom prihvaćanju s ljubavlju svakoga ljudskog života, osobito slabih i bolesnih, kršćanin izražava važni aspekt vlastitog evanđeoskog svjedočenja, po Kristovu primjeru, koji se prigruo nad čovjekova materijalna i duhovna trpljenja da ih ozdravi.

1. Ove godine, koja predstavlja najbližu pripravu za svečani Svjetski dan bolesnika koji će se slaviti u Njemačkoj 11. veljače 2013. i u čijem će žarištu biti vrlo znakovit lik Samarijanca (usp. Lk 10, 29-37) želim staviti naglasak na “sakramente ozdravljenja”, to jest na sakrament pokore i pomirenja kao i sakrament bolesničkog pomazanja, koji imaju svoje prirodno ispunjenje u euharistijskoj pričesti.

Isusov susret s desetoricom gubavaca, opisan u Evanđelju svetog Luke (usp. Lk 17, 11-19), osobito riječi koje Gospodin upućuje jednom od njih: “Ustani! Idi! Tvoja te vjera spasila!” (r. 19), pomažu nam da postanemo svjesni važnosti vjere za one koji se, pod teretom patnje i bolesti, približavaju Gospodinu. U susretu s njim mogu stvarno iskusiti da onaj koji vjeruje nije nikada sam! Bog nas, naime, u svojem Sinu, ne napušta u našim tjeskobama i

trpljenjima, već nam je blizu, pomaže nam nositi ih i želi ozdraviti u dubini naše srce (usp. Mk 2, 1-12).

Vjera toga jedinog gubavca koji se, vidjevši da je ozdravio, pun divljenja i radosti, za razliku od ostalih, vraća odmah Isusu da mu izrazi svoju zahvalnost, pomaže nam shvatiti da je ponovno zadobiveno zdravlje znak nečeg dragocjenijeg od pukog tjelesnog ozdravljenja, to je znak spasenja koje nam Bog daje po Kristu; ono nalazi svoj izraz u Isusovim riječima: Tvoja te vjera spasila. Tko u vlastitom trpljenju i bolesti zaziva Gospodina siguran je da ga njegova ljubav neće nikada napustiti i da ni ljubav Crkve, koja u ovom svijetu nastavlja njegovo djelo spasenja, neće nikada minuti. Tjelesno ozdravljenje, izraz dubljeg spasenja, otkriva tako važnost koju čovjek, kao cjelina satkana od duše i tijela, ima za Gospodina. Svaki sakrament, usto, izražava i ostvaruje blizinu samoga Boga, koji, na potpuno besplatan način, “stupa s nama u dodir po materijalnim zbiljnostima..., kojima se služi, pretvarajući ih u sredstva susreta između nas i njega samog” (Homilija, Misa potvrde, 1. travnja 2010). “Jedinstvo između stvaranja i otkupljenja postaje vidljivo. Sakramenti su izraz opipljivosti naše vjere koja obuhvaća tijelo i dušu, čitavog čovjeka” (Homilija, Misa potvrde, 21. travnja 2011).

Glavni zadatak Crkve je zasigurno naviještanje Božjeg kraljevstva, “ali upravo taj navještaj mora biti proces ozdravljenja: ‘...iscijeliti srca slomljena’ (usp. Iz 61, 1)” (isto), prema zadaći koju je Isus povjerio svojim učenicima

(usp. Lk 9, 1-2; Mt 10, 1.5-14; Mk 6, 7-13). Sprega tjelesnog zdravlja i obnove slomljenih srca pomaže nam stoga bolje shvatiti "sakramente ozdravljenja".

2. Sakrament pokore bio je često u središtu razmišljanja crkvenih pastira, upravo zbog velike važnosti koju ima u kršćanskom životu, jer "sva vrijednost Pokore jest u tome da u nama ponovno obnovi Božju milost i s Bogom nas sjedini dubokom ljubavlju" (Katekizam Katoličke Crkve, 1468). Nastavljajući razgllašavati Isusovu poruku oprostjenja i pomirenja, Crkva ne prestaje pozivati čitavo čovječanstvo da se obrati i vjeruje u evanđelje. Poziv apostola Pavla: "Kristovi smo dakle poslanici; Bog vas po nama nagovara. Umjesto Krista zaklinjemo: dajte, pomirite se s Bogom!" (2 Kor 5, 20), ona prihvaća kao vlastiti. Isus u svom životu naviješta i uprisutnjuje Očevo milosrđe. On je došao ne da osuđuje, već da oprašta i spašava, da pruži nadu također u najdubljoj tami patnje i grijeha, da dadne vječni život; tako u sakramentu pokore, u "lijeku ispovijedi", iskustvo grijeha ne izrođuje se u očaj, već susreće ljubav koja oprašta i preobražava (usp. Ivan Pavao II., Posinod. apost. pobud. Pomirenje i pokora. *Reconciliatio et paenitentia*, 31).

Bog, "bogat milosrđem" (Ef 2, 4), poput oca iz evanđeoske prispodobe (usp. Lk 15, 11-32), ne zatvara srce nikome od svoje djece, već ih čeka, traži, nalazi tamo gdje odbacivanje zajedništva zatvara u osamu i podjelu, poziva ih da se okupe oko njegova stola, u radosnoj svečanosti opraštanja i pomirenja. Trpljenje, u kojem bi se kod čovjeka mogla javiti napast da se prepusti obeshrabrenosti i očaju, može se tako pretvoriti u vrijeme milosti u kojem se čovjek može povući u samog sebe i, poput rasipnog sina iz prispodobe, preispitati vlastiti život, prepoznati zablude i promašaje, osjetiti nostalgiju za Očevim zagrljajem i vratiti se putu koji vodi prema njegovu domu. On, u svojoj velikoj ljubavi, uvijek i svagda bdije nad našim životom i čeka nas da svakom djetetu koji mu se vrati udijeli dar punog pomirenja i radosti.

3. Čitajući Evanđelja jasno vidimo kako je Isus uvijek iskazivao posebnu pažnju bolesnima. On ne samo da je pozvao svoje učenike da im liječe rane (usp. Mt 10, 8; Lk 9, 2; 10, 9), već je također za njih ustanovio posebni sakrament: bolesničko pomazanje. Jakovljeva poslanica potvrđuje da je taj sakramentski čin pri-

sutan već u prvoj kršćanskoj zajednici (usp. 5, 14-16): bolesničkim pomazanjem praćenom molitvom prezbitera čitava Crkva preporučuje bolesne Gospodinu patniku i proslavljenom, da ublaži njihove patnje i spasi ih, štoviše poziva ih da se u duhu sjedine s Kristovom mukom i smrću, kako bi tako pridonijeli dobru Božjeg naroda.

Taj nas sakrament potiče razmatrati dvojako otajstvo Maslinske gore, gdje se Isus našao dramatično suočen s putom na koji ga je uputio Otac, putom muke, najvišeg čina ljubavi, i prihvatio taj put. U tome času, on je posrednik, "nosi na sebi, preuzima na sebe trpljenje i patnju svijeta, preobražavajući je u vapaj Bogu, donoseći je pred oči i u ruke Bogu, i noseći je tako zbiljski k času otkupljenja" (Lectio divina, *Susret s rimskim klerom*, 18. veljače 2010.). Ali "Maslinska gora je... također mjesto s kojeg je on uzašao k Ocu, to je dakle mjesto otkupljenja... Taj dvojaki misterij Maslinske gore je također uvijek žna djelu' u sakramentalnom ulju Crkve... znaku Božje dobrote koja se pruža k nama da nas dotakne" (Homilija, *Misa potvrde*, 1. travnja 2010.). U bolesničkom pomazanju, sakramentalna tvar ulja nam biva ponuđena, tako reći, "kao Božji lijek... koji nam sada ulijeva pouzdanje u njegovu dobrotu, pružajući nam snagu i utjehu, ali koji je istodobno ustremljen izvan bolesti prema konačnom ozdravljenju, uskrsnuću (usp. Jak 5, 14)" (isto).

Taj sakrament zaslužuje danas veću pažnju, bilo u teološkom promišljanju, bilo u pastoralnom radu s bolesnima. Prepoznavajući pravu vrijednost sadržaja liturgijske molitve koji se prilagođavaju raznim ljudskim situacijama vezanim uz bolest, ali ne samo nju, kada se čovjek nađe na kraju svoga životnog puta (usp. *Katekizam Katoličke Crkve*, 1514), bolesničko pomazanje ne smije se smatrati malne "manjim sakramentom" u odnosu na ostale. Ako su pažnja i pastoralna skrb prema bolesnima s jedne strane znak Božje nježnosti prema onima koji trpe, s druge donosi duhovnu korist također svećenicima i čitavoj kršćanskoj zajednici, koji su svjesni da ono što je učinjeno najmanjemu, učinjeno je samom Isusu (usp. Mt 25, 40).

4. U vezi "sakramenata ozdravljenja" sveti Augustin kaže: "Bog ozdravlja sve bolesti. Ne boj se dakle: sve će bolesti biti ozdravljene..."

Moraš samo dopustiti da te on ozdravi i ne smiješ odbaciti njegove ruke" (Izlaganje o Psalmu 102, 5: PL 36, 1319-1320). Riječ je o dragocjenim sredstvima Božje milosti, koja pomažu bolesniku da se sve potpunije suobliči otajstvu Kristove smrti i uskrsnuća. Zajedno s ta dva sakramenta, htio bih istaknuti također važnost euharistije. Primljena u trenutku bolesti pridonosi, na jedinstven način, odjelotvorenju te preobrazbe, pridružujući onoga koji se hrani Isusovu Tijelu i Krvlju Njegovu prinosu samoga sebe Ocu za spasenje svih. Čitava crkvena zajednica, a navlastito župne zajednice, trebaju posvetiti pozornost tome da se osigura mogućnost čestog pristupanja sakramentskoj pričesti onima koji, zbog zdravstvenih razloga ili poodmakle dobi, ne mogu ići u bogoslužna mjesta. Na taj se način toj braći i sestrama pruža mogućnost da osnaže odnos s Kristom raspetim i uskrsnim, sudjelujući svojim životom prinesenim za ljubav Kristovu, u samom poslanju Crkve. U toj perspektivi, važno je da svećenici koji vrše svoj osjetljivi rad u bolnicama, lječilištima i domovima bolesnika osjete da su "poslužitelji bolesnika", znak i oruđe Kristova suosjećanja, koji mora doći do svakog čovjeka koji trpi" (Poruka za XVIII. Svjetski dan bolesnika, 22. studenog 2009.).

Suobličavanje Kristovu uskrsnom otajstvu, koje se može postići također praksom duhovnog zajedništva, poprima sasvim osebujno značenje kada se euharistiju podjeljuje i prima kao popudbinu. U tome trenutku života još snažnije odjekuju Gospodinove riječi: "Tko blaguje tijelo moje i pije krv moju, ima život vječni; i ja ću ga uskrisiti u posljednji dan" (Iv 6, 54). Euharistija, nadasve kao popudbina, je – prema definiciji svetog Ignacija Antiohijskog – "lijek besmrtnosti, protuotrov za smrt" (Poslanica Efežanima, 20; PG 5, 661), sakrament prijelaza iz smrti u život, iz ovoga svijeta k Ocu, koji sve čeka u nebeskom Jeruzalemu.

5. Tema ove Poruke za 20. svjetski dan bolesnika "Ustani! Idi! Tvoja te vjera spasila!" gleda također prema naprijed, prema predstojećoj Godini vjere, koja će započeti 11. listopada 2012., koja predstavlja povoljnu i dragocjenu prigodu da se ponovno otkrije snagu i ljepotu vjere, da se prodube njezini sadržaji i da je se svjedoči u svakodnevnom životu (usp. apost. pismo Porta fidei, 11. listopada 2011.). Želim obodriti bolesnike i patnike da nalaze uvijek sigurno sidro u vjeri, jačanoj slušanjem Božje riječi, osobnom molitvom i sakramentima, istodobno pozivam pastire da budu sve spremniji podjeljivati ih bolesnima. Neka svećenici, po primjeru Dobrog Pastira i kao vođe stada koje im je povjereno, budu ispunjeni radošću, brižni prema slabima, jednostavnima, grešnima, očitujući beskrajno Božje milosrđe umirujućim riječima nade (usp. Sv. Augustin, Pismo 95, 1: PL 33, 351-352).

Svima koji rade na polju zdravstva, kao i obiteljima koji u svojim najbližima vide ispaćeno lice Gospodina Isusa, ponovno upućujem svoju osobnu zahvalu i zahvalnost Crkve, jer oni, u svojoj profesionalnoj stručnosti i tišini, često ni ne spominjući njegovo ime, očituju Krista na konkretan način (usp. Homilija, Misa potvrde, 21. travnja 2011.).

Mariji, Majci milosrđa i Zdravlju bolesnih, uzdignimo svoj pogled pun pouzdanja i svoju molitvu; neka ona svojim majčinskim suosjećanjem, koje je očitovala dok je stajala uz svoga umirućeg Sina na križu, prati i podupire vjeru i nadu svake bolesne osobe i svih koji pate na putu ozdravljenja od rana tijela i duše.

Iz Vatikana, 20. studenoga 2011., svetkovina Našega Gospodina Isusa Krista, Kralja svega stvorenja

Papa Benedikt XVI.

Intervent predstavnika Svete Stolice na konferenciji o ljudskim pravima

U Banjoj Luci se, u organizaciji Narodne skupštine RS održava Međunarodna konferencija o ljudskim pravima. U radu konferencije sudjeluje više od 20 gostiju iz 15 zemalja regije i

Europe, a među njima su i biskup banjolučki mons. dr. Franjo Komarica te predstavnik Svete Stolice msgr. Joseph Arshad (Džozef Aršad), savjetnik Apostolske nuncijature u Bosni i

Hercegovini. Tijekom skupa razgovara se o aktualnom statusu ljudskih prava kao i o zakonodavstvu i Europskoj konvenciji odnosno njezinu provođenju u praksi. Na konferenciji, između ostalih, sudjeluju zastupnici u Europskom parlamentu Doris Pack i Tanja Fajon, sudac Europskog suda za ljudska prava iz BiH Ljiljana Mijović, te zastupnik u Hrvatskom saboru Milorad Pupovac. U cijelosti donosimo intervent mons. Arshada koji je izgovorio 10. prosinca, a nosi naslov: „Suvremeno i tradicionalno gledanje vjerskih zajednica na ljudska prava. Vršenje ljudskih prava u jednoreligijskim i višereligijskim društvima. Izazovi vjerskim zajednicama u vršenju ljudskih prava - katolička perspektiva“:

Gospodine predsjedatelju,

1. Čast mi je čestitati od srca u ime Svete Stolice Republici Srpskoj na organizaciji ove međunarodne Konferencije o ljudskim pravima prigodom Međunarodnog dana ljudskih prava. Također zahvaljujem predstavnicima vlasti za velikodušnu gostoljubivost iskazanu prema nama sudionicima i čestitam organizatorima što su odabrali važne teme za naše razmišljanje.

2. Sveta Stolica smatra daje *Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima* važan dokument za međunarodno ozračje i za svaku pojedinu državu. Pomoću Univerzalne deklaracije mogu pojedinci, države i međunarodne institucije ponovno otkriti i danas pravo značenje osobe, konkretne ljudskosti muškaraca i žena te pojedinačne i zajedničke dimenzije prava ljudskog bića, posebno univerzalnu vrijednost ljudskog dostojanstva.

3. Postoji duga katolička tradicija o pitanju ljudskih prava. Tijekom posljednjih desetljeća, bilo je veoma bogato učenje Papa na ovom području.

Jednako važno je učenje o ljudskim pravima koje iznose biskupi i biskupske konferencije diljem svijeta, u skladu s učiteljstvom Crkve. Nacionalne komisije imaju zadaću ne samo proučavanja i razmišljanja o nauku Crkve nego i razmjene rezultata njihova istraživanja i proučavanja te međusobnog informiranja u vidu promicanja praktičnog djelovanja u obranu ljudske osobe i temeljnih prava.

Crkva je danas stekla važan položaj i odgovornost prema ljudskom društvu i ljudskim pravima. Ljudska prava, na koja je obvezala Univerzalna deklaracija, u crkvenom učitelj-

stvu imaju dublje shvaćanje i potpunije izražavanje. Katolička crkva shvaća daje obrana ljudskih prava Božja volja. U Bibliji čitamo daje čovjek stvoren na sliku Božju (Post 1,27). Zbog toga čovjek posjeduje dostojanstvo i obdaren je zadaćom da upravlja ostalim stvorenjima (Post 1,30). Ovo kršćansko gledanje na čovjeka je temelj crkvenog pastoralnog zalaganja za obranu ljudskih prava, kako pojedinaca tako i skupina. Ipak, Crkva također naglašava da pojedina ljudska osoba može tražiti poštivanje svojih temeljnih prava samo ako ispunjava dužnosti koje uključuju takva prava.

U svijetu gdje ima previše gladnih, previše nasilnih sukoba, previše progonjenih zbog njihove vjere, preostaje dug put i dužnost odstranjivanja svakog oblika diskriminacije tako da svi ljudi mogu uživati svoje trajno i jednako dostojanstvo. Katolička crkva potpuno je i aktivno odana iskorjenjivanju kršenja ljudskih prava i promicanju blagostanja za sve.

4. Svjesna svojih dubokih korijena u zemlji Bosni i Hercegovini, Katolička crkva njeguje trajnu ljubav među ljudima. Ona smatra svojom dužnošću pomagati ljudima da nadiđu postojeće napetosti te pomažu postaviti ovu zemlju na temelje pravde i istine, što će voditi međusobnom razumijevanju i poštovanju među njezinim građanima i narodima.

U duhu Drugog vatikanskog sabora, Katolička crkva u BiH otvorena je suradnji s kršćanskom pravoslavnom braćom i sestrama u promicanju pravde, održanju mira, postizanju blagostanja za sve građane te posebno u učvršćivanju prava na vršenje vjerske slobode.

Crkva je također pokazala svoju spremnost da - zajedno s Islamskom i Židovskom zajednicom - promiče suradnju među ovdašnjim stanovnicima i različitim etničkim skupinama.

Katolička crkva u BiH - zajedno s religijskim, socijalnim i političkim djelatnicima - pomogla je u liječenju rana prouzročenih sukobom te je aktivno sudjelovala u duhovnoj i ekonomskoj obnovi zemlje. Uz veliko materijalno obnavljanje nakon rata, Crkva nikada ne zaboravlja daje njezina prvotna zadaća duhovna:

- Izgradnja povjerenja u mirnu i tolerantnu koegzistenciju koja se temelji na istinskim ljudskim pravima i temeljnim slobodama;
- Propovijedanje oprostjenja, pomirenja i ljubavi;
- Nadilaženje nacionalističkih strasti i fun-

damentalizma;

- Pomaganje pri duhovnom liječenju;
- Rušenje zidova mržnje i predrasuda te gradnja mostova mira među pojedincima i narodima;
- Podupiranje povratka izbjeglica i prognanika;
- Tješjenje ožalošćenih;
- Pomaganje siromaha, bolesnih, zapostavljenih i onih koji nemaju glasa.

5. U potvrdu ove misije, želim navesti neke poruke svetoga oca blaženog Ivana Pavla II. i sadašnjeg pape Benedikta XVI. koje su uputili poglavarima Katoličke crkve i političkim čelnicima BiH.

Papa Ivan Pavao II. rekao je za vrijeme svog apostolskog pohoda Bosni na slavlju mise u Sarajevu 13. travnja 1997:

„Sveta Stolica u ovim krajevima, jednako kao i u svim drugim dijelovima svijeta, promiče poštivanje jednakoga dostojanstva svih naroda i njihovo pravo da slobodno biraju vlastitu budućnost. Sveta Stolica se istodobno zalaže za očuvanje svih područja uzajamne solidarnosti, u ozračju miroljubivooga i civiliziranoga suživota.“

Govoreći u Sarajevu članovima Predsjedništva rekao je: *„Dijalog se mora razvijati u poštivanju jednakopravnosti zajamčene svakome pojedinom građaninu preko odgovarajućih zakonskih sredstava, bez povlašćivanja ili obespravljanja bilo koga.“*

Primajući članove Organizacijskog odbora za njegov pohod BiH, papa je 15. studenog 1997. između ostalog rekao:

„Opravdana je želja katolika da vide na odgovarajući način priznate i uvažene njihove građanske, kultne i vjerske težnje. I njima valja jamčiti prava koja uživaju sve ostale osobe u vašoj zemlji i sve druge zajednice, kako bi svojim

izrazitim doprinosom mogli djelatno pridonositi da život bude uvijek sve ljudskiji u krajevima u kojima žive i rade.“

Članovima Biskupske konferencije BiH koji su mu došli u službeni pohod „ad limina“ 15. siječnja 1999. papaje, između ostalog, rekao:

„Ne mogu ne spomenuti sjene koje uzrokuju zabrinutost. Radi se prije svega o neriješenosti teškoga pitanja povratka izbjeglica i o nejednakome postupanju s trima konstitutivnim sastavnicama Bosne i Hercegovine, posebno pak što se tiče potpunoga poštivanja vjerskoga i kulturnoga identiteta... Ono što se traži za katolike vrijedi također i za pri-

padnike drugih vjerskih zajednica i etničkih skupina, na cijelome području Bosne i Hercegovine, bez podupiranja jednih na štetu drugih. Svima se moraju jamčiti temeljna prava. Svima se moraju pružiti iste mogućnosti. Istina, sloboda, jednakost, uzajamno poštovanje, solidarnost temelj su mirne budućnosti i napretka za svakoga pojedinca i za sve zajedno. Na tim vrijednostima valja graditi zemlju, koju tvore različiti narodi, kulture i vjerske zajednice. Čovjek je, svaki čovjek, najdragocjenije blago svake zemlje. Nastavite i dalje braniti neotuđiva ljudska prava svake osobe i svakoga naroda, kao što ste to činili od samoga početka krvavog sukoba, koji je iza sebe ostavio mržnju i nepovjerenje, mrtvoace i izbjeglice te s cijelih područja uklonio pučanstva koja su tamo živjela stoljećima.“

U svome govoru 30. studenog 2001. novom ambasadoru BiH pri Svetoj Stolici prigodom predaje vjerodajnica isti je papa, između ostalog, naglasio:

„Iako je rat završio prije gotovo sedam godina, još se uvijek, nažalost, ne vidi stvarno rješavanje drame brojnih izbjeglica i prognanika koji žude za povratkom svojim domovima. Ovdje posebno mislim na pučanstva koja čekaju da im se omogući povratak na banjalučko područje i u Bosansku Posavinu. Ta pučanstva, jednako kao prognanici i izbjeglice iz drugih krajeva, gledaju kako im se niječe osnovno pravo na miran život u njihovom rodnom kraju. Nemali broj njih zbog toga je prisiljen da drugdje traži sreću. Ti ljudi opravdano mole da im se zajamči sigurnost i da im se stvore prihvatljivi politički, društveni i gospodarski uvjeti. Oni na isti način zahtijevaju da im se vrate i dobra kojih su za vrijeme rata bili nasilno lišeni.“

Nažalost, svi ovi apeli vrhovnog poglavara Katoličke crkve, osobito uspostava temeljnih prava stotina tisuća građana ove zemlje, ostali su sve do danas bez ozbiljnijeg uvažavanja od strane vlasti. Tek nekoliko postotaka prognanih i izbjeglih u krajevima RS uspjelo se dosada vratiti i ostati u svome domu.

Papa Benedikt XVI. obratio se članovima Biskupske konferencije BiH u prigodi njihova službenog pohoda „ad limina“ 24. veljače 2006. te također rekao:

„Odlučni ste ne gubiti pouzdanje unatoč mučnim problemima koji vas pritišću. Mislim na stanje prognanika, za koje se nadam zaključivanju prikladnih ugovora koji bi jamčili poštovanje prava svijui. Na osobit način mislim na potrebnu jednakost između građana različitih vjeroispovijesti, na hitnost

mjera koje bi se pobrinule za rastuću nezaposlenost mladih, na smanjenje prijetećih napetosti između naroda, naslijeđe složenih povijesnih događaja vaše zemlje. Sveta Stolica vam je blizu."

Gospodine predsjedatelju,

U zaključku želim još jednom istaknuti da svako ljudsko biće ima pravo na cjelovit razvoj i sveto pravo na život u miru. Na temelju toga, ljudska prava nisu nikakve povlastice. Ona su zapravo odraz i plod onoga što je najplemenitije u ljudskom duhu: dostojanstvo, težnja za slobodom i pravdom, traženje dobra i prakticiranje solidarnosti. Sveta Stolica zahvaljuje na

održavanju ove važne konferencije te se nada da će se, uz tragično prošlo i sadašnje iskustvo, ljudska obitelj složiti oko ovih vrijednosti i bitnih načela, jer je to dužnost prema najslabijima i najpotrebnijima kao i prema budućim generacijama. Čineći to, vidjet ćemo da suze prošlosti i sadašnjosti mogu pripremiti tlo za novo proljeće čovječanstva.

Hvala vam na pozornosti.

*Rev. Msgr. Joseph Arshad,
Savjetnik*

Apostolska nuncijatura u Bosni i Hercegovini

Papinsko Vijeće za međureligijski dijalog:

Kršćansko svjedočenje u multireligijskom svijetu – preporuke za ponašanje

Uvod

Misijsko poslanje spada na bit Crkve. Naviještati Riječ Božju i svjedočiti je svijetu temeljno je za svakog kršćanina. U isto vrijeme, potrebno je činiti to prema evanđeoskim načelima, uz puno poštovanje i ljubav prema svim ljudskim bićima.

Svjesni napetosti između pojedinaca i zajednica različitih religijskih uvjerenja kao i različitih tumačenja kršćanskog svjedočenja, Papinsko vijeće za međureligijski dijalog (PVMD), Svjetsko vijeće crkava (SVC) i - na poziv SVC - Evangelički svjetski savez (ESS) sastajali su se kroz pet godina da razmišljaju i prirede ovaj dokument koji služi kao niz preporuka za ponašanje u kršćanskom svjedočenju diljem svijeta. Cilj ovog dokumenta nije teološka izjava o misijskom poslanju nego upućivanje praktičnih smjernica u vezi s kršćanskim svjedočenjem u multireligijskom svijetu.

Cilj ovog dokumenta je ohrabriti Crkve, crkvena vijeća i misijske urede u razmišljanju o njihovim sadašnjim postupcima i da upotrijebe preporuke iz ovog dokumenta u priređivanju, gdje je prikladno, vlastitih smjernica za svjedočenje i poslanje među onima koji pripadaju različitim religijama te među onima koji ne ispovijedaju nikakvu posebnu vjeru. Nadamo se da će kršćani diljem svijeta proučavati

ovaj dokument u svjetlu svojih vlastitih postupaka pri svjedočenju svoje vjere u Krista – riječju i djelima.

Podloga za kršćansko svjedočenje

Kršćanima je povlastica i radost obrazlagati nadu koja je u njima te činiti to blago i s poštovanjem (usp. 1 Pt 3,15).

Isus Krist je vrhunski svjedok (usp. Iv 18,37). Kršćansko svjedočenje uvijek je dionštvo na njegovu svjedočenju koje dobiva oblik naviještanja Kraljevstva, služenja bližnjemu i potpunog darivanja samoga sebe, makar taj čin darivanja vodio do križa. Kao što je Otac poslao Sina snagom Duha Svetoga, tako su vjernici poslani da svjedoče riječju i djelovanjem o ljubavi trojedinog Boga.

Primjer i nauk Isusa Krista i prve Crkve trebaju biti uzori kršćanskog poslanja. Kroz dva tisućljeća kršćani su nastojali slijediti Krista dijeleći s drugima radosnu vijest o Božjem kraljevstvu (usp. Lk 4,16-20).

Kršćansko svjedočenje u pluralističkom svijetu uključuje zauzimanje za dijalog s ljudima različitih religija i kultura (usp. Dj 17,22-28).

U nekim sredinama živjeti i naviještati evanđelje je teško, zapriječeno ili čak zabranjeno, ali Krist kršćanima povjerava da vjerno i solidarno nastave svjedočiti o njemu (usp. Mt 28,19-20;

Mk 16,14-18; Lk 24,44-48; Iv 20,21; Dj 1,8).

Ako se kršćani zalažu neprikladnim metodama vršiti poslanje služeći se zavaravanjem i sredstvima prisile, izdaju evanđelje i mogu drugima nanositi boli. Takva zastranjenja traže pokoru i podsjećaju nas na potrebu trajne Božje milosti (usp. Rim 3,8).

Kršćani tvrde, dok su oni odgovorni za svjedočenje o Kristu, da je obraćenje u konačnici djelo Duha Svetoga (usp. Iv 16,7-9; Dj 10,44-47). Oni priznaju da Duh puše tamo gdje hoće, na način koji ne može kontrolirati nijedno ljudsko biće (usp. Iv 3,8).

Načela

Kršćani su pozvani da se drže sljedećih načela dok nastoje izvršavati Kristov nalog na prikladan način, posebno u međureligijskom ozračju.

Djelovati u Božjoj ljubavi. Kršćani vjeruju da je Bog izvor svake ljubavi i stoga su pozvani da u svome svjedočenju žive životom ljubavi i ljube bližnjega kao samoga sebe (usp. Mt 22,34-40; Iv 14,15).

Nasljedovati Isusa Krista. U svim vidovima života, a posebice u svome svjedočenju, kršćani su pozvani da slijede primjer i nauk Isusa Krista dijeleći s drugima njegovu ljubav, slaveći i časteći Boga Oca u snazi Duha Svetoga (usp. Iv 20,21-23).

Kršćanske vrline. Kršćani su pozvani da se ponašaju pošteno, s ljubavlju, milosrdno i ponizno te da nadvladavaju drskost, podcjenjivanje i omalovažavanje (usp. Gal 5,22).

Djela služenja i pravde. Kršćani su pozvani da djeluju pravedno i ljube nježno (usp. Mih 6,8). Nadalje su pozvani da služe drugima te postupajući tako prepoznaju Krista u svojoj najmanjoj braći i sestrama (usp. Mt 25,45). Djela služenja, kao što su osiguravanje školovanja, zdravstvene njege, karitativnog pomaganja te djela pravde i javne zaštite su sastavni dio svjedočenja evanđelja. Izrabljivanje siromašnih i potrebitih nema mjesta u kršćanskom djelovanju. Kršćani u svojim djelima usluživanja trebaju raskrinkavati i suzdržavati se od svakog oblika mamljenja, uključujući financijske poticaje i nagrade.

Razabiranje u službama zdravstvene njege. Kao sastavni dio svoga svjedočenja evanđelju kršćani vrše zdravstvene službe. Pozvani su da vrše razabiranje dok obavljaju te službe,

poštujući potpuno ljudsko dostojanstvo te pazeći da ranjivost osoba i njihova potreba za ozdravljenjem ne budu izrabljivani.

Odbacivanje nasilja. Kršćani su pozvani da odbacuju sve oblike nasilja, čak socijalne i psihološke, uključujući zlorabu moći u svome svjedočenju. Oni također odbacuju nasilje, nepravednu diskriminaciju ili tlačenje kod bilo koje religijske i sekularne vlasti, uključujući oštećenje ili rušenje bogomolja, svetih simbola i tekstova.

Sloboda religije i vjere. Religijska sloboda – uključivši pravo na javno ispovijedanje, prakticiranje, širenje i mijenjanje vlastite religije – izvire iz samog dostojanstva ljudske osobe koje se temelji na tome da su sva ljudska bića stvorena na Božju sliku i priliku (usp. Post 1,26). Stoga sva ljudska bića imaju jednaka prava i odgovornosti. Gdje se bilo koja religija upotrebljava za političke svrhe, ili gdje se događa religijski progon, kršćani su pozvani da se zauzimaju proročkim svjedočenjem raskrinkavajući takve pothvate.

Međusobno poštovanje i solidarnost. Kršćani su pozvani da djeluju zajedno sa svima ljudima u međusobnom poštovanju, promicanju pravde, te zalaganju za mir i zajedničko dobro. Međureligijska suradnja je bitna dimenzija takvog djelovanja.

Poštovanje svih osoba. Kršćani priznaju da evanđelje dovodi kulture u pitanje ali i obogaćuje ih. Čak i kad evanđelje dovodi u pitanje neke vidove kulture, kršćani su pozvani na poštovanje svih osoba. Kršćani su također pozvani da u vlastitim kulturama razabiru elemente koje evanđelje dovodi u pitanje.

Odricanje od lažnog svjedočenja. Kršćani trebaju govoriti iskreno i s poštovanjem; trebaju saslušati da bi upoznali i razumjeli vjere i vjerničke prakse drugih te se preporuča da priznaju i poštuju ono što je u njima istinito i dobro. Svaki komentar ili kritički pristup treba iznositi u duhu međusobnog poštovanja, pazeći da ne svjedočimo lažno u vezi s drugim religijama.

Osigurati osobno razabiranje. Kršćani trebaju priznavati da je mijenjanje osobne religije odlučan korak koji treba biti popraćen dostatnim vremenom za primjereno razmišljanje i pripremu, u procesu gdje je zagarantirana puna osobna sloboda.

Izgrađivanje međureligijskih odnosa. Kršćani trebaju nastaviti s izgradnjom odnosa poštovanja i povjerenja s osobama različitih religija

tako da omogućuju dublje međusobno razumijevanje, pomirenje i suradnju radi općeg dobra.

Preporuke

Treće savjetovanje, koje su organizirali Svjetsko vijeće crkava i Papinsko vijeće za međureligijski dijalog u ime Svete Stolice uz suradnju Evangeličkog svjetskog saveza te uz sudjelovanje delegata veoma širokog kruga kršćanskih vjernih obitelji (katolici, pravoslavci, protestanti, evangelici i pentekostalci), nakon što je u duhu ekumenske suradnje marno pripremila ovaj dokument za razmatranje Crkvama, nacionalnim i regionalnim konfesionalnim tijelima i misijskim organizacijama te osobito onima koji djeluju u međureligijskom ozračju, **preporuča** da ta tijela:

Prouče pitanja iznesena u ovom dokumentu te ondje gdje je prikladno *formuliraju smjernice za ponašanje* u vezi s kršćanskim svjedočenjem koje će biti primjenjive u njihovu posebnom ozračju. Gdje je moguće, to treba učiniti ekumenski te uz savjetovanje s predstavnicima drugih religija.

Izgrađuju odnose poštovanja i povjerenja s osobama svih religija, posebice na institucionalnim razinama, između Crkva i drugih religijskih zajednica zalažući se za trajni međureligijski dijalog kao sastavni dio njihova kršćanskog zauzimanja. U nekim sredinama, gdje su godine napetosti i sukoba prouzročile duboka sumnjičenja i raskid povjerenja među zajednicama i u zajednicama, međureligijski dijalog može pružati novu prigodu za rješavanje sukoba, uspostavu pravde, iscjeljivanje pamćenja, pomirenje i izgradnju mira.

Potiču kršćane da jačaju vlastiti religijski identitet i vjeru dok *produbljuju* svoje poznavanje i shvaćanje različitih religija te da to čine također uzimajući u obzir perspektive sljedbenika tih religija. Kršćani trebaju izbjegavati krivo predočavanje vjere i prakse kod sljedbenika drugačijih religija.

Suraduju s drugim religijskim zajednicama zauzimajući se inter-religijski u promicanju pravde i općeg dobra, gdje god je to moguće, iskazujući solidarnost s osobama koje su u situaciji sukoba.

Pozivaju svoje vlade na osiguravanje primjerenog i sveobuhvatnog poštivanja religijske slobode, uviđajući da se u mnogim drža-

vama religijskim institucijama i osobama priječi vršenje njihova poslanja.

Mole za svoje bližnje i njihovu dobrobit, uviđajući da je molitva sastavni dio ovoga što jesmo i što činimo, kao i Kristova poslanja.

Dodatak: nastanak dokumenta

U današnjem svijetu raste suradnja među kršćanima te među kršćanima i sljedbenicima drugih religija. Papinsko vijeće za međureligijski dijalog (PVMD) u ime Svete Stolice i Program Svjetskog vijeća crkava za međureligijski dijalog i suradnju (SVC-MRDS) stekli su iskustvo takve suradnje. Primjeri tema na kojima su u prošlosti surađivali PVMD i MRDS su: međureligijski brak (1994-1997), međureligijska molitva (1997-1998) i afrička religioznost (2000-2004). Ovaj dokument je plod njihove suradnje.

U današnjem svijetu rastu međureligijske napetosti, uključujući nasilje i gubitak ljudskih života. Politika, ekonomija i drugi faktori igraju određenu ulogu u tim napetostima. Kršćani su također ponekad uključeni u te sukobe, namjerno ili nemamjerno, kao oni koji su progonjeni ili kao oni koji sudjeluju u nasilju. Kao odgovor na to, PVMD i MRDS odlučili su obraditi ta pitanja u zajedničkom procesu pripremajući svima prihvatljive preporuke za ponašanje u kršćanskom svjedočenju. SVC-MRDS pozvalo je Evangelički svjetski savez (ESS) da se uključi u ovaj proces i oni su to učinili s radošću.

Na početku su održana dva savjetovanja: prvo u mjestu Lariano, Italija, od 12. do 18. svibnja 2006. pod naslovom „Tvrđimo, dok svatko ima pravo pozivati druge na razumijevanje svoje vjere, da to ne smije biti vršeno kršenjem pravâ drugih i njihove religiozne osjetljivosti. Sloboda religije traži od nas jednakost u nezaobilaznoj odgovornosti da poštujemo vjeru drukčiju od naše te da je nikada ne ocrnjujemo, klevećemo niti iskrivljujemo u svrhu isticanja superiornosti naše vjere“.

Drugo među-kršćansko savjetovanje održano je u gradu Toulouse, Francuska, od 8. do 12. kolovoza 2007. kao razmišljanje o istim ovim pitanjima. Temeljito smo raspravljali o pitanjima: *obitelj i zajednica, poštivanje drugih, ekonomija, tržište i suparništvo te nasilje i politika*. Pastoralna i misijska pitanja u vezi s ovim temama postala su podloga za teološko razmišljanje i za načela koja smo iznijeli u ovom

dokumentu. Svako je pitanje važno za sebe te zaslužuje više pozornosti od ove koju smo joj posvetili u ovim preporukama.

Sudionici trećeg (među-kršćanskog) savjetovanja sastali su se u Bangkoku, Tajland, od 25. do 28. siječnja 2011. te usvojili zaključni oblik ovog dokumenta.

Napomena prevoditelja: Papinsko vijeće za međureligijski dijalog objavilo je ovaj dokument 28. lipnja 2011. Zainteresirani mogu naći engleski izvornik i službene prijevode na velike jezike na internetskoj adresi Vatikana.

(S engleskog preveo Mato Zovkić)

Poruka pape Benedikta XVI. za korizmu 2012.

“Pazimo jedni na druge da se potičemo na ljubav i dobra djela” (Heb 10, 24)

Braćo i sestre,

korizma nam još jednom pruža mogućnost razmišljati o središtu kršćanskog života: ljubavi. Naime to je pogodno vrijeme da, uz pomoć Božje riječi i sakramenata, obnovimo svoj hod u vjeri, i kao pojedinci i kao zajednica. To je put označen molitvom i zajedništvom, šutnjom i postom, u iščekivanju uskrsne radosti. Ove godine želim iznijeti neka svoja razmišljanja u svjetlu kratkog biblijskog teksta preuzetog iz Poslanice Hebrejima: “Pazimo jedni na druge da se potičemo na ljubav i dobra djela” (10, 24). Ta je rečenica dio perikope u kojoj sveti pisac poziva pouzdati se u Isusa Krista kao najvišeg svećenika, po kojem smo zadobili oprostjenje i otvoren put koji vodi Bogu. Plod prihvaćanja Krista je život koji počiva na tri teologalke kreposti: to jest pristupiti Gospodinu “istinitim srcem u punini vjere” (r. 22), nepokolebljivim čuvanjem “vjere nade” (r. 23) u stalnoj budnosti da se zajedno s braćom čine “ljubav i dobra djela” (r. 24). Kaže se također kako je, kao potpora vjerniku u tom ponašanju u skladu s evanđeljem, važno sudjelovati na liturgijskim susretima i molitvi zajednice, upirući pogled u eshatološki cilj, to jest puno zajedništvo u Bogu (r. 25). Zaustavit ću se na retku 24 koji, u kratkim crtama, pruža dragocjen i trajno aktualan nauk o tri aspekta kršćanskog života: pozornost prema drugome, uzajamnost i osobna svetost.

1. “Pazimo”: odgovornost prema našoj braći i sestrama.

Prvi aspekt predstavlja poziv da “pazimo”: grčki izraz koji se koristi u tekstu je *katanoein*,

koji znači dobro gledati, biti pozoran, svjesno promatrati, primjećivati neku stvarnost. Susrećemo ga u Evanđelju kada Isus poziva učenike da “promatraju” ptice nebeske, koje su, bez imalo truda, okružene brižnom i pažljivom Božjom providnošću (usp. Lk 12, 24) te da “vide” brvno u vlastitom oku prije nego ugledaju trun u bratovu oku (usp. Lk 6, 41). Nalazimo ga također u još jednom ulomku iz iste Poslanice Hebrejima, gdje Pavao poziva braću: “promotrite... Isusa” (3, 1), apostola i najvišeg svećenika naše vjere. Dakle, glagol kojim započinje naš poziv poručuje nam da svrnemo svoj pogled na drugoga, prije svega na Isusa, te da budemo pozorni jedni prema drugima, da ne budemo jedni drugima stranici, ravnodušni prema onom što se događa našoj braći i sestrama. Prečesto, međutim, kod nas prevladava potpuno suprotan stav: jedna ravnodušnost i nezainteresiranost koji su plod sebičnosti i prikriveni tobožnjim poštivanjem tuđe “privatnosti”. I danas snažno odjekuje Gospodinov glas koji svakog od nas poziva da se pobrinemo za drugoga. I danas Bog traži od nas da budemo “čuvari” naše braće (usp. Post 4, 9), da uspostavljamo odnose označene uzajamnom brigom, pozornošću prema dobrom drugoga i prema osobi u cjelini. Velika zapovijed ljubavi prema bližnjemu zahtijeva od nas da shvatimo odgovornost prema onome koji je, kao i ja, Božje stvorenje i dijete: činjenica da smo braća u čovječstvu i, u mnogim slučajevima, također u vjeri mora nas navesti na to da u drugom promatramo istinski alter ego, kojega Gospodin beskrajno ljubi. Ako budemo odnjegovali u sebi taj stav da u drugima pro-

matramo svoju braću i sestre, solidarnost, pravednost kao i milosrđe i suosjećanje sami će kao iz nekog vrela poteći iz našega srca. Sluga Božji Pavao VI. rekao je da svijet danas nada sve trpi zbog nedostatka bratstva: "Svijet je bolestan. Njegovo zlo sastoji se manje u tome da ne bi bilo zaliha, da bi ih neki prigrabili, a više u pomanjkanju bratstva među ljudima i među narodima" (Enc. *Populorum progressio*, [26. ožujka 1967.], br. 66)

Pažnja prema drugom podrazumijeva da njemu ili njoj želimo dobro u svakom pogledu: tjelesnom, moralnom i duhovnom. Suvremena kultura je, čini se, izgubila osjećaj za dobro i zlo, zato treba ponovno snažno isticati da dobro postoji i da pobjeđuje, jer je Bog "dobar i dobrotiv" (Ps 119, 68). Dobro je sve ono što daje, štiti i promiče život, bratstvo i zajedništvo. Odgovornost prema bližnjemu znači, dakle, htjeti i činiti dobro drugome, u nadi da će i taj drugi postati osjetljiv na dobrotu i njezine zahtjeve. Zanimati se za brata znači otvoriti oči za njegove potrebe. Sveto pismo upozorava nas na opasnost da nam srca otvrdnu zbog svojevrstne "duhovne neosjetljivosti" koja nas čini slijepima za trpljenja drugih ljudi. Evangelist Luka donosi dvije prispodobe u kojima su prikazana dva primjera te situacije do koje može doći u ljudskom srcu. U prispodobi o dobrom Samarijancu, svećenik i levit ravnodušno "prodoše dalje" pokraj čovjeka kojeg su opljačkali i pretukli razbojnici (usp. Lk 10, 30-32), a u prispodobi o bogatašu i Lazaru, bogataš, koji je uživao sva obilja, potpuno je neosjetljiv prema siromašnom Lazaru koji umire od gladi pred njegovim vratima (usp. Lk 16, 19). Obje prispodobe pružaju primjere onoga što predstavlja suštu suprotnost "posvećivanju pažnje", promatranju drugoga s ljubavlju i sućuti. Što je to što čovjeka priječi da uputi taj ljudski i brižni pogled prema bratu? Često su to materijalno bogatstvo i osjećaj dostatnosti, ali to može biti i stavljanje vlastitih interesa i problema iznad svega drugog. Ne bismo nikada smjeli biti nesposobni "imati milosti" prema onima koji trpe; nikada naše srce ne bi smjelo biti u tolikoj mjeri obuzeto stvarima i problemima da postane gluho za vapaj siromaha. Poniznost srca i osobno iskustvo trpljenja mogu u nama probuditi osjećaje suosjećanja i empatije: "Pravednik razumije pravo malenih, a opaki ne shvaća spoznaju" (Izr 29, 7). Moguće je tako shvatiti blaženstvo "ožalošćenih" (Mt 5, 4), to jest onih koji

su kadri izaći iz samih sebe i ganuti se na tuđu bol. Susret s drugim i otvaranje srca njegovim potrebama su prigoda za spasenje i blaženstvo.

"Paziti" na brata podrazumijeva također brigu za njegovo duhovno dobro. I tu želim podsjetiti na jedan aspekt kršćanskog života koji je, kako mi se čini, pao u zaborav: riječ je o bratskom ispravljanju poradi vječnog spasenja. Danas smo, općenito, vrlo osjetljivi kada se govori o brizi i ljubavi prema tjelesnom i materijalnom dobru drugih, ali kada je riječ o našoj duhovnoj odgovornosti prema braći zavladała je šutnja. Tomu nije bilo tako u prvoj Crkvi i u zajednicama doista zrelih u vjeri, koje su pokazivale brigu ne samo za tjelesno zdravlje brata, već također za zdravlje njegove duše u pogledu njegovog konačnog određenja. U Svetom pismu čitamo: "Ne kori podsmjevača, da te ne zamrzi; kori mudra, da te zavoli. Pouči mudroga, i bit će još mudriji; uputi pravednoga, i uvećat će se njegovo znanje" (Izr 9, 8. sl.). Sâm Krist zapovijeda da prekorimo brata koji pogriješi (usp. Mt 18, 15). Glagol kojim se izražava to bratsko ispravljanje – na grčkom *elenchein* – isti je onaj koji označava proročko poslanje kršćana da raskrinkavaju naraštaj koji se odao zlu (usp. Ef 5,11). Crkvena je tradicija ubrojila među djela duhovnog milosrđa "opominjanje grešnika". Važno je ponovno vratiti taj vidik kršćanske ljubavi. Pred zlom ne treba šutjeti. Mislim tu na stav onih kršćana koji se, zbog ljudskog obzira ili iz jednostavne lagodnosti, prilagođavaju prevladavajućem mentalitetu, radije no da upozoravaju svoju braću na načine razmišljanja i djelovanja koji su u opreci s istinom i ne slijede put dobra. Kršćanski se prijekor, međutim, nikada ne vodi duhom osude ili uzajamnog optuživanja. Naprotiv, uvijek je potaknut ljubavlju i milosrđem te proizlazi iz istinske brige za dobrobit drugoga. Apostol Pavao kaže: "Braćo, ako se tko i zatekne u kakvu prijestupu, vi, duhovni, takva ispravljajte u duhu blagosti. A pazi na samoga sebe da i ti ne podlegneš napaсти" (Gal 6, 1). U našem svijetu prožetom individualizmom nužno je ponovno otkriti važnost bratskog ispravljanja, da bismo zajedno kročili prema svetosti. Čak i pravednik padne sedam puta (usp. Izr 24, 16), kaže se u Svetom pismu, a svi smo mi slabi i sami sebe obmanjujemo (usp. 1 Iv 1, 8). Veoma je, dakle, značajna službato koja se sastoji u tome da drugima pomažemo i dopustimo da nama drugi pomognu da sami

sebe sagledamo u istini, da bismo poboljšali svoj život i smjernije kročili Gospodinovim putem. Postoji uvijek potreba za jednim pogledom koji ljubi i ispravlja, koji poznaje i prepoznaje, koji duboko proniče i oprašta (usp. Lk 22, 61) kao što je Bog učinio i čini sa svakim od nas.

2. "Jedni na druge": dar uzajamnosti. To "čuvanje" u odnosu na druge u opreci je s mentalitetom koji, svodeći život isključivo na zemaljski vidik, ne promatra ga u eshatološkoj perspektivi i prihvaća svaki moralni izbor u ime individualne slobode. Društvo kao što je ovo današnje može postati gluho bilo na tjelesna trpljenja, bilo na duhovne i moralne životne potrebe. Ne smije tako biti u kršćanskoj zajednici! Apostol Pavao nas poziva da tražimo ono što vodi "miru i uzajamnom izgrađivanju" (Rim 14, 19) i koristi "bližnjemu na dobro, na izgrađivanje" (isto 15, 2), ne tražeći vlastitu korist "nego što koristi mnogima na spasenje" (1 Kor 10, 33). To uzajamno ispravljanje i opominjanje, u duhu poniznosti i ljubavi, mora biti sastavni dio života svake kršćanske zajednice.

Gospodinovi učenici, sjedinjeni s Kristom po Euharistiji, žive u zajednici koja ih međusobno povezuje kao udove istoga tijela. To znači da mi drugi pripada, njegov život, njegovo spasenje tiču se moga života i moga spasenja. Dotičemo ovdje jednu veoma duboku sastavnicu zajedništva: između našeg života i života drugih ljudi postoji neka međuovisnost, bilo u dobru bilo u zlu; i grijeh i dobra djela imaju jednu društvenu dimenziju. U Crkvi, Kristovom mističnom tijelu, ta uzajamnost nalazi svoju potvrdu: zajednica ne prestaje činiti pokoru i moliti za oprostjenje za grijeh svoje djece, ali se također raduje neprestance i s klicanjem zbog svjedočanstava krepости i ljubavi koje se javljaju u njezinu krilu. Neka se "udovi jednako brinu jedni za druge" (1 Kor 12, 25), kaže sveti Pavao, jer smo jedno tijelo. Ljubav prema braći, čiji jedan izraz – milostinja, koja je, zajedno s molitvom i postom, tipična korizmena praksa, ima svoj korijen u toj zajedničkoj pripadnosti. I u konkretnoj brizi za siromašne svaki kršćanin može izraziti svoje dioništvo u jednom tijelu koje je Crkva. Jedan je od pokazatelja pozornosti prema drugima u uzajamnosti također prepoznati dobro koje Gospodin čini u njima i zahvaljivati s njima za čudesne milosti koje dobri i svemogućí Bog nastavlja izvoditi u svojoj djeci. Kada neki kršćanin otkrije u drugom djelovanje Duha Svetoga, mora se tome radovati i sla-

viti nebeskog Oca (usp. Mt 5, 16).

3. "Da se potičemo na ljubav i dobra djela": zajedno hoditi u svetosti.

Taj izraz iz Poslanice Hebrejima (10, 24) potiče nas razmišljati o općem pozivu na svetost, neprestanom napredovanju u duhovnom životu, stremljenju većim karizmama i ljubavi koja će biti sve uzvišenija i plodonosnija (usp. 1 Kor 12, 31-13, 13). Briga jednih za druge ima za cilj uzajamno poticanje na sve veću djelatnu ljubav koja nas, "kao svjetlost svanuća, koja je sve jasnija do potpunog dana" (Izr 4, 18), potiče da živimo svaki dan kao predokus dana koji ne pozna zalaza koji nas očekuje u Bogu. Vrijeme koje nam je dano u našem životu je dragocjeno za otkrivanje i vršenje dobrih djela, u Božjoj ljubavi. Tako sama Crkva raste i razvija se da prisprije punini uzrasta Kristova (usp. Ef 4, 13). U toj perspektivi dinamike rasta smješten je naš poziv na uzajamno poticanje da bismo prispjeli punini ljubavi i dobrih djela.

Nažalost, uvijek je prisutna napast mlakosti, gašenja Duha Svetoga, odbijanja da "oplodimo talente" koji su nam dani za naše vlastito i za dobro drugih ljudi (usp. Mt 25, 25 sl.). Svi smo primili duhovna i materijalna dobra koja su korisna za ispunjenje Božjeg nauma, za dobro Crkve i za naše osobno spasenje (usp. Lk 12, 21b; 1 Tim 6, 18). Duhovni učitelji podsjećaju da u vjerskom životu onaj koji ne napreduje, nazaduje. Draga braćo i sestre, prihvatimo trajno aktualan poziv da težimo "visokom mjerilu redovitog kršćanskog života" (Ivan Pavao II., Apost. pismo Novo millenio ineunte [6. siječnja 2001.], br. 31). Mudrost Crkve u priznavanju i proglašavanju blaženstava i svetosti nekih uzornih kršćana ima također za cilj probuditi želju za nasljedovanjem njihovih krepости. Sveti Pavao potiče: "Pretječite jedni druge poštovanjem!" (Rim 12,10).

Neka u svijetu koji traži od kršćana novo svjedočanstvo ljubavi i vjernosti Gospodinu svi osjete koliko je prijeko potrebno to nastojanje u pretjecanju u ljubavi, služenju i općem dobru (usp. Heb 6, 10). Taj je poziv posebno snažan u svetom vremenu pripreve za Uskrs. Uz želju za svetom i plodnom korizmom, povjeravam vas zagovoru Blažene Djevice Marije i svima od srca udjeljujem apostolski blagoslov!

Iz Vatikana, 3. studenog 2011.

Papa Benedikt XVI.

Poruka pape Benedikta XVI. za Svjetski dan sredstava društvenih komunikacija 2012.

Šutnja i Riječ: put evangelizacije

Draga braćo i sestre, uoči Svjetskog dana sredstava društvenih komunikacija 2012., želim podijeliti s vama neka razmišljanja o jednom aspektu ljudskog procesa komunikacije koji se, premda veoma važan, katkad zaboravlja, a na kojeg je danas osobito potrebno podsjetiti. Riječ je o odnosu između šutnje i riječi: to su dvije odrednice komunikacije među kojima mora postojati ravnoteža, koje se moraju jedna s drugom izmjenjivati i uzajamno nadopunjavati da bi se postigao istinski dijalog i duboka bliskost među ljudima. Kada se riječ i šutnja međusobno isključuju, komunikacija se pogoršava, bilo zato što to dovodi do stanovite zaglušnosti bilo pak zato što se, naprotiv, time stvara ozračje hladnoće; kada se, međutim, uzajamno upotpunjuju, tada komunikacija dobiva na vrijednosti i značenju.

Šutnja je sastavni dio komunikacije i bez nje ne postoje riječi bogate sadržajem. U šutnji oslušujemo i bolje upoznajemo sami sebe, u njoj se rađa i produbljuje misao, jasnije shvaćamo ono što želimo reći i ono što očekujemo od drugoga, biramo riječi kojima ćemo se izraziti. Kada šutimo tada drugoj osobi omogućujemo da govori, da izrazi svoje stavove, a sebi samima da ne ostanemo vezani isključivo uz naše riječi i naše ideje i tako budemo prikraćeni za njihovo odgovarajuće propitkivanje. Otvara se tako prostor za uzajamno slušanje i postaje moguće uspostaviti dublji međuljudski odnos. Često, na primjer, možemo primijetiti kako se među onima koji se vole najautentičnija komunikacija odvija upravo u šutnji: neka kretnja, izraz lica, govor tijela znakovi su kojima oni jedno drugom otkrivaju ono što nose u sebi. U tišini progovaraju radost, zabrinutosti, patnje, koji upravo u njoj nalaze neki posebno snažan izražajni oblik. Iz šutnje, dakle, proizlazi još zahtjevnija komunikacija, koja zahtijeva tankočutnost i onu sposobnost slušanja koji često otkrivaju dubinu i narav međusobnih odnosa. Tamo gdje vlada obilje porukâ i informacijâ, šutnja postaje bitna da bi se moglo razlučiti između onoga što je važno i onoga što je beskorisno odnosno sporedno. Duboko razmišljanje pomaže nam otkriti postojeći odnos između događaja koji su na prvi pogled međusobno nepovezani, iznositi sudove, analizirati poruke; sve to omogućuje dijeliti

promišljene i relevantne stavove i mišljenja, čime se stvara autentični kompleks općeg znanja. Zato je nužno stvoriti prikladno okruženje, gotovo svojevrsni "eko-sustav" u kojem će se očuvati ispravna ravnoteža između šutnje i riječi, slika i zvukova.

Današnji se komunikacijski proces u velikoj mjeri sastoji od traženja odgovora na razna pitanja. Tražilice i društvene mreže su polazišne točke komunikacije za mnoge osobe koje traže savjete, prijedloge, informacije, odgovore. U našim danima Internet postaje sve više prostor za pitanja i odgovore; štoviše, suvremeni je čovjek često obasut odgovorima i pitanjima koja si nikada prije nije postavljao i potrebama koje nije zamjećivao. Ako želimo prepoznati i usredotočiti se na pitanja koja su uistinu važna, šutnja je dragocjeno pomagalo koje nam pruža mogućnost ispravno razlučiti među mnogobrojnim poticajima i podacima koje primamo. U složenom i raznolikom svijetu komunikacije na vidjelo, ipak, izbija činjenica da je mnogo onih koji si postavljaju posljednja pitanja ljudskog života: tko sam? dokle seže moje znanje? što mi je činiti? čemu se mogu nadati? Važno je pružiti potporu osobama koje postavljaju ta pitanja i otvoriti mogućnost dubokog dijaloga, kojeg čine riječi, uzajamno razumijevanje, ali također poziv na razmišljanje i šutnju, koja, katkad, može biti rječitija od pre nagljenog odgovora i omogućuje onome koji traži odgovore na pitanja koja ga muče da dublje uroni u vlastito biće i otvori se onom putu spoznaje kojeg je Bog upisao u čovjekovo srce.

Ta neprekidna bujica pitanja očituje, u konačnici, nemir ljudskog bića koje uvijek traga za, malim ili velikim, istinama koje daju smisao i nadu životu. Čovjek se ne može zadovoljiti pukom i pomirljivom razmjennom mišljenja i životnih iskustava: svi tražimo istinu i svima nam je zajednička ta duboka čežnja, i to danas više no ikada prije: "Kada ljudi razmjenjuju informacije, već dijele same sebe, svoj pogled na svijet, svoje nade, svoje ideale" (Poruka pape Benedikta XVI. za Svjetski dan sredstava društvenih komunikacija 2012.).

Nužno je posvetiti dužnu pozornost raznim web stranicama, aplikacijama i društvenim mre-

žama koje mogu pomoći današnjim ljudima da pronađu vremena za razmišljanje i istinska propitkivanja, ali također da pronađu prostora za šutnju, priliku za molitvu, razmatranje ili zajedničko slušanje Božje riječi. U jezgrovitosti kratkih poruka, koje često nisu duže od retka iz Biblije, mogu se izraziti duboke misli, pod uvjetom da sugovornici nisu zanemarili i prestali njegovati vlastitu nutrinu. Ne treba se čuditi što su, u raznim biblijskim tradicijama, samoća i šutnja povlašteni prostori koji pomažu osobama da ponovno pronađu same sebe i onu Istinu koja daje smisao svemu. Bog biblijske objave govori i bez riječi: "Kao što pokazuje križ Kristov, Bog govori i po svojoj šutnji. Božja šutnja, iskustvo udaljenosti Svemogućega i Oca, predstavlja ključnu postaju u zemaljskom hodu Sina Božjega, utjelovljene Riječi... Božja šutnja proizvodi njegove prethodne riječi. U ovim mračnim trenucima On govori po otajstvu svoje šutnje" (Posin. ap. pob. Verbum Domini, 30. rujna 2010., 21). Rječitost Božje ljubavi, življene sve do najvišeg dara, govori u šutnji križa. Nakon Kristove smrti, na zemlji je zavladao silna tišina i na Veliku subotu, kada "Kralj spava... [i] Bog u tijelu usnuo [je] i probudio pomrle od početka svijeta" (usp. Služba čitanja na Veliku subotu), odjekuje glas Boga punog ljubavi prema ljudskom rodu.

Ako Bog govori čovjeku u šutnji, čovjek također u šutnji otkriva mogućnost da govori s Bogom i o Bogu. "Trebamo onu šutnju koja postaje kontemplacija, koja nam omogućuje ući u Božju šutnju i tako doći do točke gdje se rađa Riječ, otkupiteljska Riječ" (Homilija, Misa sa članovima Međunarodne teološke komisije, 6. listopada 2006.). Naš se govor uvijek pokazuje neprimjerenim kada treba govoriti o Božjoj veličini te se tako otvara prostora za tihu kontemplaciju. Iz te se kontemplacije u svoj svojoj snazi rađa urgentnost misije, odlučnu nužnost "prenošenja drugima onoga što smo vidjeli i čuli", da svi budu u zajedništvu s Bogom (usp. 1 Iv 1, 3). Tiha kontemplacija omogućuje nam uroniti

u izvor Ljubavi, koja nas vodi prema našem bližnjem tako da možemo osjetiti njegovu bol i pružiti mu Kristovo svjetlo, njegovu poruku života, njegov potpuni dar koji spašava.

U tihoj kontemplaciji, nadalje, još snažnije na vidjelo izbija ona Vječna riječ po kojoj je stvoren svijet, i dokučuje se onaj naum spasenja kojeg Bog ostvaruje po riječi i gestama u čitavoj povijesti čovječanstva. Kao što podsjeća Drugi vatikanski koncil, Božja se objava ostvaruje "djelima i riječima iznutra međusobno povezanima tako da djela što ih je Bog izveo u povijesti spasenja očituju i potkrepljuju nauk i riječima označene stvari, a riječi razgrađuju djela i osvjetljuju u njima sadržano otajstvo" (Dei Verbum, 2). A taj naum spasenja ima vrhunac u osobi Isusa iz Nazareta, posrednika i punine čitave objave. Po njemu smo upoznali pravo lice Boga Oca i on nas je svojim križem i uskrsnućem izveo iz ropstva grijeha i smrti i priveo k slobodi djece Božje. Temeljno pitanje o čovjekovu smislu nalazi u Kristovu otajstvu odgovor koji može unijeti mir u nemirno ljudsko srce. Iz toga se otajstva rađa poslanje Crkve, to otajstvo potiče kršćane da postanu navjestitelji nade i spasenja, svjedoci one ljubavi koja promiče čovjekovo dostojanstvo i koja gradi pravdu i mir.

Riječ i šutnja. Učiti se komunikaciji znači naučiti slušati, kontemplirati, a ne samo govoriti, a to je posebno važno za vjerovjesnike: šutnja i riječ su bitni sastavni dijelovi komunikacijskog djelovanja Crkve, u cilju novog naviještanja Krista u suvremenom svijetu. Mariji, koja u tišini "sluša Riječ i daje joj rasti" (Molitva za Agoru mladih u Loretu, 1.-2. rujna 2007.), povjeravam čitavo djelo evangelizacije koje Crkva provodi pomoću sredstava društvene komunikacije.

Iz Vatikana, 24. siječnja 2012., blagdan svetog Franje Saleškoga

Papa Benedikt XVI.

Poruka pape Benedikta XVI. za 49. svjetski dan molitve za zvanja

Tema: Zvanja su dar Božje ljubavi

Draga braćo i sestre, Svjetski dan molitve za zvanja, koji će se slaviti 29. travnja 2012., na Četvrtu uskrsnu nedjelju, poziva nas razmi-

šljati o temi: Zvanja su dar Božje ljubavi. Izvor svakog savršenog dara je Bog ljubavi – Deus caritas est: "tko ostaje u ljubavi, u Bogu ostaje,

i Bog u njemu" (1 Iv 4, 16). Sveto pismo opisuje povijest te praiskonske povezanosti Boga i čovjeka, koja prethodi samom stvaranju. Sveti Pavao, kada piše kršćanima iz grada Efeza, uzdiže himan zahvaljivanja i hvale Ocu, koji neizmjernom dobrohotnošću, kroz stoljećâ ostvaruje svoj sveopći naum spasenja, koji je naum ljubavi. U Sinu Isusu – kaže Pavao – on "nas sebi izabra prije postanka svijeta da budemo sveti i bez mane pred njim" (Ef 1, 4). Bog nas je ljubio i "prije" nego smo nastali! Nošen isključivo svojom bezuvjetnom ljubavlju, on nas je "načinio ni od čega" (usp. 2 Mak 7, 28) da nas privede punini zajedništva sa sobom.

Obuzet silnim divljenjem pred djelom Božje providnosti, psalmist kliče: "Gledam ti nebesa, djelo prstiju tvojih, mjesec i zvijezde što ih učvrsti - pa što je čovjek da ga se spominješ, sin čovječji te ga pohodiš?" (Ps 8, 4-5). Duboka istina o našem životu je, dakle, sadržana u ovom iznenađujućem otajstvu: svako stvorenje, a na poseban način svaka osoba, je plod jedne Božje misli i jednog čina Božje ljubavi, beskrajne, vjerne i vječne ljubavi (usp. Jr 31, 3). Otkriće te stvarnosti ono je što uistinu stubokom mijenja naš život. U jednom čuvenom tekstu iz Ispovijesti, sveti Augustin izražava velikom snagom svoje otkriće Boga kao najviše ljepote i najviše ljubavi, Boga koji mu je uvijek bio blizu, ali kojem je konačno otvorio svoj um i srce da ih on preobrazi: "Kasno sam te uzljubio, ljepoto tako stara i tako nova, kasno sam te uzljubio! A eto, ti si bio u meni, a ja izvan sebe. Ondje sam te tražio nasrćući na ta lijepa bića koja si stvorio, ja rugoba. Ti si bio sa mnom, a ja nisam bio s tobom. Mene su daleko od tebe držale one stvari koje ne bi postojale kad ne bi bile u tebi. Zvao si me i vikao, probio si moju gluhoću, zabljesnuo si, sijevnuo si i rastjerao moju sljepoću, prosuo si miomiris, a ja sam ga upio pa uzdišem za tobom, okusio sam pa gladujem i žeđam, dotakao si me, i ja gorim za mirom tvojim" (Knjiga deseta, Glava 27, 38). Tim slikama svetac ih Hipona pokušava opisati neizrecivo otajstvo susreta s Bogom, s njegovom ljubavlju koja preobražava čitav život.

Riječ je o bespridržajnoj ljubavi koja nam prethodi, jača nas i doziva na našem životnom putu a ima svoj korijen u potpunom Božjem besplatnom daru. Govoreći osobito o svećeničkoj službi, moj prethodnik, blaženi Ivan Pavao II. rekao je da "svaki ministerijalni čin, dok privodi k ljubavi i služenju Crkvi, potiče na sve veće dozr-

ijevanje u služenju Isusu Kristu Glavi, Pastiru i Zaručniku Crkve. Ta se ljubav oblikuje kao odgovor na onu prethodeću, slobodnu i nezasluženu ljubav Božju u Kristu" (Apost. posinod. pobud. Pastores dabo vobis, 25). Svako je pojedino zvanje, naime, plod Božje inicijative, ono je dar Božje ljubavi! On je taj koji čini "prvi korak" i to ne zbog neke posebne dobrote koju je našao u nama, već zbog prisutnosti same njegove ljubavi koja je "razlivena u srcima našim po Duhu Svetom koji nam je dan" (Rim 5, 5).

U svakom dobu, izvor Božjeg poziva treba tražiti u inicijativi beskrajne Božje ljubavi, koja se u punini očituje u Isusu Kristu. Kao što sam napisao u svojoj prvoj enciklici *Deus caritas est*: "Bog je vidljiv na mnogobrojne načine. U povijesti ljubavi koju nam Biblija prenosi, on nam izlazi ususret, pokušava osvojiti naša srca – sve do Posljednje večere, sve do srca probodena na križu, sve do njegovih ukazanja nakon uskrsnuća i velikih djela kojima je, po djelovanju apostola, vodio prvu Crkvu na njezinu putu. I u kasnijoj povijesti Crkve Gospodin nije bio odsutan: uvijek nam iznova izlazi ususret, po muževima i ženama koji zrače njegovom prisutnošću, u svojoj Riječi, u sakramentima, na osobit način u Euharistiji" (17).

Božja ljubav je vječna; on je vjeran samom sebi, vjeran je "riječi koju daje tisući naraštaja" (Ps 105, 8). Potrebno je zato iznova razglašavati, navlastito novim naraštajima, privlačnu ljepotu te Božje ljubavi, koja nam prethodi i prati nas na našem putu: ona je tajni poticaj, ona je motivacija koja nikada ne jenjava, čak ni u najtežim okolnostima.

Draga braćo i sestre, trebamo otvoriti svoj život toj ljubavi. Savršena Božja ljubav (usp. Mt 5, 48) je to na što nas svakodnevno poziva Isus Krist! Visoko mjerilo kršćanskog života sastoji se naime u tome ljubimo "kao" što ljubi Bog; riječ je o ljubavi koja se očituje u potpunom, vjernom i plodonosnom sebedarju. Ojađenoj poglavarici samostana u Segoviji, u jeku dramatičnih okolnosti u kojem se tih godina našao samostan jer mu je prijetilo ukidanje, sveti Ivan od Križa odgovara pozivajući je da djeluje po Božjem: "Ne mislite ni na što drugo osim da Bog sve uređuje i vodi; a gdje ljubavi nema, tamo je unesite i ubrat ćete ljubav" (Epistolario, 26).

Upravom na tome tlu prinošenja samog sebe i otvorenosti Božjoj ljubavi i kao plod te ljubavi, rađaju se i rastu sva zvanja. Crpeći iz

toga izvora u molitvi, čestim utjecanjem Riječi i sakramentima, osobito euharistiji, moguće je živjeti ljubav prema bližnjem u kojem se uči otkrivati lice Krista Gospodina (usp. Mt 25, 31-46). Da bi izrazio neraskidivu vezu između tih "dvaju ljubavi" – prema Bogu i prema bližnjemu – koji izvire iz istog božanskog vrela i kojem se vraćaju, papa Grgur Veliki koristi primjer male biljke: "Na tlu našeg srca [Bog] je zasadio prvi korijen ljubavi prema njemu, iz kojeg se kasnije razvila, poput lista, bratska ljubav" (*Moralium Libri, sive expositio in Librum B. Job, Lib. VII, cap. 24, 28; PL 75, 780D*).

Ta dva izraza jedne Božje ljubavi, moraju s posebnim intenzitetom i čistoćom srca živjeti oni koji su odlučili krenuti putom raspoznavanja životnog zvanja koji vodi prema svećeničkoj službi i redovničkom životu; oni su njihovo prepoznatljivo obilježje. Naime, ljubav prema Bogu, koju su prezbiter i redovnici pozvani vidljivo – premda uvijek nesavršeno – u sebi odražavati, je razlog da se odgovori na poziv posebnog posvećenja Gospodinu po svećeničkom ređenju odnosno ispovijedanju evanđeoskih savjetâ. Snaga odgovora svetog Petra božanskom Učitelju: "Da, Gospodine, ti znaš da te volim" (Iv 21, 15) tajna je života darovanog i življenog u punini, i zato ispunjenog dubokom radošću.

Drugi konkretni izraz ljubavi, onaj prema bližnjem, prije svega prema onima koji su u najvećoj potrebi i koji najviše trpe, je presudni poticaj koji navodi svećenika i posvećene osobe da budu graditelji zajedništva među ljudima i sijači nade. Odnos posvećenih osoba, a napose svećenika, s vjerničkom zajednicom je živ i postaje također temeljni aspekt njihove afektivnosti. U vezi s tim sveti Arški župnik je volio ponavljati: "Svećenik nije svećenik za sebe, već za vas" (*Le curé d'Ars. Sa pensée – Son cœur, Foi Vivante, 1966., str. 100*).

Draga braćo u episkopatu, dragi prezbiteri, đakoni, redovnici i redovnice, vjeroučitelji, pastoralni djelatnici i svi vi koji radite na polju odgoja novih naraštajâ, najtoplije vas pozivam da pomno obratite pozornost onim članovima župnih zajednicâ, udrugâ i crkvenih pokretâ koji primjećuju u sebi znakove poziva na svećeništvo i posebno posvećenje Bogu. Važno je da se u Crkvi stvore povoljni uvjeti koji će omogućiti mnogim mladim ljudima da kažu svoj "da", kao velikodušni odgovor na poziv Božje ljubavi.

Na pastoralu zvanja leži zadatak da pruži

korisne smjernice kako bi taj hod bio plodonosan. U središtu toga će biti ljubav prema Božjoj riječi jačana sve većim upoznavanjem sa Svetim Pismom i pažljivom i stalnom osobnom i zajedničkom molitvom; to će im omogućiti da osjete Božji poziv usred vreve kojom je ispunjen svakodnevni život. Ali iznad svega, euharistija mora biti "živo središte" svakog hoda prema zvanju: tu nas Božja ljubav dotiče u Kristovoj žrtvi, savršenom izrazu ljubavi, i tu uvijek iznova učimo živjeti "visoko mjerilo" Božje ljubavi. Riječ, molitva i euharistija su dragocjeno blago koje nas osposobljava shvatiti ljepotu života potpuno utrošenog za Kraljevstvo.

Želim da mjesne Crkve, u svojim različitim sastavnicama, postanu "prostori" pomnog razlučivanja i duboko preispitivanja zvanja, prostori gdje se mladićima i djevojkama pruža mudro i snažno duhovno vodstvo. Na taj način kršćanska zajednica i sama postaje očitovanje ljubavi Boga u kojem prebiva svaki poziv. Ta dinamika, koja odgovara na pitanja Isusove nove zapovijedi, može pronaći rječito i jedinstveno ostvarenje u kršćanskim obiteljima, čija je ljubav izraz Kristove ljubavi koji je dao samog sebe za svoju Crkvu (usp. Ef 5, 32). U obiteljima, "zajednicama života i ljubavi" (*Gaudium et spes, 48*), novi naraštaji mogu steći divno iskustvo te požrtvovne ljubavi. One, naime, ne samo da su povlašteno mjesto ljudskog i kršćanskog odgoja, već mogu predstavljati "prvo i najbolje sjemenište poziva na život posvećen kraljevstvu Božjem" (*Ivan Pavao II., Apost. pobud. Familiaris consortio, 53*), pomažući svojim članovima upravo u obitelji otkriti ljepotu i važnost svećeništva i posvećenog života. Neka pastiri i vjernici laici uvijek surađuju na tome da se u Crkvi umnože te "kuće i škole zajedništva" po uzoru na svetu nazaretsku obitelj, skladni odraz života Presvetog Trojstva na zemlji.

S tim željama, od srca podjeljujem apostolski blagoslov vama, draga braćo u episkopatu, svećenicima, đakonima, redovnicima, redovnicama i svim vjernicima laicima, osobito mladićima i djevojkama koji poučljiva srca oslušuju Božji glas i spremni su ga prihvatiti i velikodušno i vjerno uza nj prijanjati.

Iz Vatikana, 18. listopada 2011.

Papa Benedikt XVI.

Papino apostolsko pismo kojim se ustanovljava Papinsko vijeće za promicanje nove evangelizacije

Apostolsko pismo Benedikta XVI. u obliku „motuproprija” Ubicumque et semper kojim se ustanovljava Papinsko vijeće za promicanje nove evangelizacije

Crkva ima dužnost uvijek i posvuda naviještati evanđelje Isusa Krista. On, prvi i vrhovni evangelizator, na dan svoga uzlaska k Ocu zapovjedio je apostolima: „Pođite dakle i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeci ih čuvati sve što sam vam zapovjedio!” (Mt 28, 19-20). Vjerna toj zapovijedi Crkva, narod što si ga je stekao Bog da bi naviještao njegova silna djela (usp. 1 Pt 2,9), od dana Pedesetnice u koji je na dar primila Duha Svetoga (usp. Dj 2,14), nikada se nije umorila cijeli svijet upoznavati s ljepotom evanđelja naviještajući Isusa Krista, pravoga Boga i pravoga čovjeka, koji je isti „jučer, danas i uvijek” (Heb 13,8) i koji je svojom smrću i uskrsnućem ostvario spasenje ispunivši staro obećanje. Zato je evangelizacijsko poslanje - nastavak djela što ga je htio Gospodin Isus - za Crkvu nužno i nezamjenjivo; ono je izraz same njezine naravi.

To je poslanje u povijesti poprimalo uvijek nove oblike i načine prema mjestima, okolnostima i povijesnim trenucima. U naše doba, jedna od njegovih osobitih crta bilo je suočavanje s pojavom odvajanja od vjere koja se postupno očitovala kod društava i kultura koje su stoljećima izgledale prožete evanđeljem. Društvene promjene kojima smo nazočili posljednjih desetljeća imaju složene uzroke, koji svoje korijene vuku iz dalekoga vremena i duboko su izmijenile shvaćanje našega svijeta. Sjetimo se samo ogromnih napredaka znanosti i tehnike, širenja životnih mogućnosti i prostora individualne slobode, dubokih promjena na gospodarskom polju, na proces miješanja etničkih skupina i kultura prouzročenih masovnim migracijskim pojavama, te na sve veću međuzavisnost među narodima. Sve to nije bilo bez posljedica i za vjersku dimenziju čovjekovog života. I ako je s jedne strane čovječanstvo od tih promjena imalo koristi koje se ne mogu zanijekati, a Crkva primila daljnje poticaje za davanje nade koju daje (usp. 1 Pt 3,15), s druge se strane pokazao zabrinjavajući gubitak osjećaja za sveto, sve do toga da se čak

došlo do dovođenja u pitanje onih temelja koji su se činili neprijepornima, kao i postavljanja u pitanje zajedničkog razumijevanja osnovnih čovjekovih iskustava kao što su radanje, umiranje, življenje u obitelji, te oslanjanje na naravni moralni zakon.

Premda su sve to neki pozdravili kao oslobođenje, brzo se uočila unutarnja praznina koja se rađa tamo gdje čovjek, želeći biti jedini tvorac vlastite naravi i vlastite sudbine, ostane bez onoga što predstavlja temelj svih stvari.

Već je Drugi vatikanski koncil među središnjim temama prihvatio pitanje odnosa između Crkve i ovoga suvremenog svijeta. Na tragu koncilskoga naučavanja moji su prethodnici nastavili razmišljati o potrebi pronalazjenja prikladnih načina da se našim suvremenicima omogući da još čuju živu i vječnu Gospodinovu Riječ.

Sluga Božji Pavao VI. dalekovidno je primjećivao kako je obveza evangelizacije „sve više neophodna, zbog raskršćenih prilika u naše doba, i mnoštvu osoba koje su krštene ali žive mimo svakog kršćanskog života, priprostim ljudima koji imaju neku vjeru ali joj slabo poznaju temelje, intelektualcima koji osjećaju potrebu da upoznaju Isusa Krista u svjetlu u kojem ga nisu primili kroz pouku u svome djetinjstvu, kao i mnogim ljudima” (apostolska pobudnica *Evangeli* nuntiandi, br. 52). A s mišlju upućenom onima udaljenima od vjere, dodao je da evangelizacijsko djelovanje Crkve „neprestano mora pronalaziti sredstva i prikladan jezik da im donese, odnosno da im ponovno donese, objavu Božju i vjeru u Isusa Krista” (ibid., br. 56). Časni sluga Božji Ivan Pavao II. tu je zahtjevu zadaću pretvorio u jednu od osnova svoga velikoga učiteljstva, sažimajući u konceptu „nova evangelizacija”, koji je sustavno produžio u brojnim interventima, zadaću koja očekuje Crkvu danas, osobito na područjima stare kristijanizacije. No, to je zadaća koja, iako se izravno tiče načina njezinoga odnosa prema van, ipak prije svega pretpostavlja stalnu obnovu u njoj samoj, ili – da tako kažemo: stalno prelaženje s evangelizirane na onu koja evan-

gelizira. Dovoljno je podsjetiti na ono što se tvrdilo u poslijesinodskoj apostolskoj pobudnici *Christifideles laici*: „Cijele zemlje i narodi, gdje su vjera i kršćanski život bili nekoć u procvatu i kadri uroditi zajednicama žive i djelotvorne vjere, danas su podloženi teškom iskušenju, ponekad su čak duboko promijenjeni, zbog dugotrajna indiferentizma, sekularizma i ateizma. Radi se, naročito, o zemljama i narodima tzv. Prvoga svijeta, u kojem gospodarsko blagostanje i konzumizam ili duh potrošnje, iako pomiješani sa strahovitim stanjima siromaštva i bijede, nadahnjuju i potiču da žive 'kao da Boga nema'. Vjerski indiferentizam i posvemašnje praktično neobaziranje na Boga u rješavanju i najtežih životnih pitanja ništa manje nisu zabrinjavajući i razorni od otvorenog ateizma. Pa i kršćanska vjera, premda preživljuje u nekim tradicionalnim i ritualističkim očitovanjima, sve više ide tome da bude iskorijenjena iz najvažnijih trenutaka života, kao što su rođenje, trpljenje i smrt. [...] U drugim krajevima i narodima, međutim, čuvaju se i nadalje vrlo žive tradicije pobožnosti i pučke kršćanske religioznosti; no postoji opasnost da se ta moralna i duhovna baština danas naprosto rasprši pod utjecajem mnogostrukih procesa, među kojima se ističu sekularizacija i širenje raznih sekta. Porast čiste i duboke vjere moći će se osigurati jedino novom evangelizacijom, koja će biti kadra sve te tradicije pretvoriti u novu snagu autentične slobode. Zasigurno je da postoji hitna potreba prepravljivanja kršćanskog tkiva ljudskog društva. No uvjet da do toga dođe je prepravljivanje kršćanskog tkiva samih crkvenih zajednica koje u tim zemljama i u tim narodima žive” (br. 34).

Preuzimajući na sebe teret briga mojih časnih prethodnika, smatram da je stoga uputno pružiti prikladne odgovore kako bi se cijela Crkva, prepuštajući se obnavljanju snagom Duha Svetoga, suvremenom svijetu pokazala s misionarskim poletom koji je u stanju promicati novu evangelizaciju. Ona se posebno poziva na Crkve drevnoga osnutka koje isto tako žive u prilično različitim stvarnostima i koje imaju različite potrebe, koje očekuju različite poticaje evangelizacije: naime, na nekim područjima, pa i usred sve većeg napredovanja fenomena sekularizacije, kršćanska je praksa još vrlo živa i duboko je ukorijenjena u duh cijelih naroda. Međutim, na drugim se područjima zapaža sve

jasniji odmak od vjere sveukupnoga društva, sa slabijim crkvenim tkivom premda ni ono nije bez živosti koju pobuđuje Duh Sveti. No, na žalost poznajemo i područja koja su gotovo potpuno raskršćanjena, na kojima je svjetlo vjere povjereno svjedočenju malih zajednica: te zemlje, koje trebaju obnovljeni prvi navještaj evanđelja, pokazuju se kao posebno otporne na mnoge aspekte kršćanske poruke.

Različitost prilika zahtjeva pažljivo razlučivanje; govoriti o „novoj evangelizaciji” ne znači, naime, da se mora izraditi jedincata ista formula za sve prilike. No, nije teško primijetiti da je ono što trebaju sve zemlje koje žive na tradicionalno kršćanskim područjima novi misionarski polet, izraz nove velikodušne otvorenosti daru milosti. Naime, ne možemo zaboraviti da će prva zadaća uvijek biti poslušnost besplatnom djelovanju Duha Uskrsloga koji prati one koji su nositelji evanđelja i otvara srce onima koji slušaju. Da bi se Riječ evanđelja naviještala na plodonosan način traži se nadasve ulazak u duboko iskustvo Boga.

Kao što sam ustvrdio u svojoj prvoj enciklici *Bog je ljubav*: „Biti kršćanin nije rezultat neke etičke odluke ili neke velike ideje, već je susret s događajem, s Osobom, koja životu daje novi obzor i time konačni pravac” (br. 1). Slično tomu, u korijenu svake evangelizacije nije ljudski plan širenja, već želja da se podijeli neprocjenjivi dar što nam ga je dao Bog, čineći nas dionicima samoga svoga života.

I zato, u svjetlu ovih razmišljanja, nakon što sam brižljivo ispitaio svaku činjenicu i zatražio mišljenje stručnih osoba, određujem i odlučujem kako slijedi:

Čl. 1.

§ 1. Ustanovljeno je Papinsko vijeće za promicanje nove evangelizacije kao dikasterij Rimske kurije u smislu apostolske konstitucije *Pastor bonus*.

§ 2. Vijeće postiže svoj cilj bilo poticanjem razmišljanja o temi nove evangelizacije bilo dolaskom do i promicanjem načina i sredstava prikladnih za njezino ostvarenje.

Čl. 2.

Djelovanje Vijeća, u suradnji s drugim dikasterijima i tijelima Rimske kurije, u pošti-

vanju vlastitih kompetencija, u službi je partikularnih Crkava, osobito na onim područjima kršćanske tradicije gdje se najjasnije očituje fenomen sekularizacije.

Čl. 3.

Među specifičnim zadaćama Vijeća ističu se:

1. produbljivanje teološkoga i pastoralnog značenja nove evangelizacije;
2. promicanje i poticanje proučavanja, širenja i ostvarivanja papinskoga učiteljstva u odnosu na teme povezane s novom evangelizacijom u tijesnoj suradnji sa zainteresiranim biskupskim konferencijama koje će moći imati neko ad hoc tijelo;
3. upoznavanje s inicijativama i podupiranje inicijativa povezanih s novom evangelizacijom koje se već provode u različitim partikularnim Crkvama te promicanje ostvarivanja novih, aktivno uključujući i resurse prisutne u institutima posvećenoga života i društvima apostolskog života, kao i u udruženjima vjernika i novih zajednica;
4. proučavanje iospješivanje korištenja suvremenih načina komuniciranja kao sredstava za novu evangelizaciju;

5. promicanje korištenja Katekizma Katoličke Crkve kao bitnog i potpunog izraza sadržaja vjere za ljude našega doba.

Čl. 4

§ 1. Vijećem upravlja nadbiskup predsjednik kojemu pomažu tajnik, podtajnik i priklađan broj službenika prema normama određenima apostolskom konstitucijom *Pastor bonus* i Općim pravilnikom Rimske kurije.

§ 2. Vijeće ima svoje članove i može raspolagati vlastitim savjetnicima.

Sve što je odlučeno ovim motuproprijem, određujem da ima punu i stalnu valjanost unatoč bilo kakvoj protivštini, pa i da zavređuje posebno spominjanje, te određujem da se proglasi preko objave u dnevniku „*L'Osservatore romano*” i da stupi na snagu na dan javne obznane.

U Castel Gandolfu, 21. rujna 2010, na blagdan svetoga Mateja, apostola i evanđeliste, šeste godine moga pontifikata

Benedikt XVI.

(kta/ika)

DRŽAVNO TAJNIŠTVO

**Pismo-Poruka za 14. zajedničko zasjedanje
Biskupskih konferencija Hrvatske i Bosne i Hercegovine
(Sarajevo, 30.-31. siječnja 2012.)**

Iz Vatikana, 14. siječnja 2012.

Draga subraćo u biskupstvu,

U prigodi 14. Zajedničkog Zasjedanja Biskupskih konferencija Hrvatske i Bosne i Hercegovine, drago mi je prenijeti vama i vašim suradnicima srdačan pozdrav Svetog Oca Benedikta XVI.

Ovo Zajedničko Zasjedanje jest dodatan znak jedinstva Katoličke Crkve u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Radi se o jedinstvu koje čini ne samo *affectio collegialis*, nego i zajednička vizija uloge, odgovornosti i djelovanja Crkve. Ono se hrani istom odanošću Svetom Ocu, iskrenom crkvenom obvezom pred izazovima s kojima se hrvatski narod treba sučeliti u regiji, i također primjernim interventima solidarnosti prema najsiromašnijim i najpotrebnijim društvenim slojevima.

U tom kontekstu kolegijalnoga služenja narodu Božjemu, siguran sam da će na Zasjedanju dužna pozornost biti dana teškom pitanju budućnosti katoličkoga naroda u Bosni i Hercegovini, sa svrhom da se programiraju zajedničke pastoralne linije.

Nažalost, kao što dobro znadete, podaci su alarmantni: od oko 800.000 katolika u 1991. godini prešlo se na oko današnjih 440.000; u mnogim župama ostali su samo malobrojni starci; prema godišnjim statistikama Biskupijskih kurija, broj katolika se ne prestaje smanjivati. Uzroci ove žalosne pojave su poznati: rat iz '90. godina prouzrokovao je teške gubitke u ljudskim životima i u crkvenim strukturama; izbjeglice se nisu vratile u broju kojemu se nadalo; teška ekonomska situacija prisiljava mnoge mlade da napuste Zemlju, posebice zbog nedostatka posla. A postoji još jedan zabrinjavajući element koji se odnosi na opadanje stope nataliteta i posljedičan demografski pad.

./.

Uzoritim i Preuzvišenim
Članovima Biskupskih konferencija
Hrvatske i Bosne i Hercegovine

Zato se može dobro razumjeti zebnja biskupa Bosne i Hercegovine za svoje zajednice, koja je ponovno izražena u njihovu Pastoralnom pismu od prošlog 8. prosinca: ustvari, posebno u nekim područjima, katolička vjera riskira da posvema nestane za koje desetljeće.

Težina situacije zahtijeva da vi, kao pastiri i prvi odgovorni naroda Božjega u toj regiji, zajedničkim dogovorom intenzivirate svoje zauzimanje za budućnost Crkve u Bosni i Hercegovini. Mora se boriti protiv malodušnosti i rezignacije i mora se ohrabriti osobno uključivanje u pitanje preživljavanja. Potrebno je također potruditi se za poboljšanje uvjeta života svih stanovnika, osobito mladih koji trebaju radna mjesta da bi mogli ostati u Bosni i Hercegovini. Da bi se ostvarilo ove važne ciljeve, Crkva neće propustiti surađivati sa civilnim vlastima i sa svim osobama dobre volje.

Sveti Otac želi da kolegijalno razmišljanje biskupa dviju Biskupskih konferencija doprinese nadahnjivanju korisnih inicijativa, kako bi se učinilo da hrvatski narod mogne nastaviti vršiti svoje crkveno poslanje u Bosni i Hercegovini i nuditi svoj dragocjen doprinos za društveni život Zemlje. U tu svrhu, On molitvom prati rad Zasedanja i – zazivajući za sudionike obilje darova Duha i majčinsku zaštitu Marije, Majke Crkve – srdačno podjeljuje vama, poštovana subraćo, i vašim suradnicima poseban Apostolski blagoslov.

Sa svoje strane, vrlo rado se pridružujem željama Svetog Oca i sve pozdravljam bratski u Gospodinu.

KARD. TARCISIO BERTONE
Državni tajnik Njegove Svetosti

VOJNI ORDINARIJAT U BOSNI I HERCEGOVINI

ORDINARIATUS MILITARIS IN BOSNIA ET HERZEGOVINA

Josipa Stadlera 5, BiH – 71000 Sarajevo; Tel./Fax ++ 387 33 535 137

Sarajevo, 17. veljače 2012.

Prot. 42/2012.

Uzoriti / Preuzvišeni!

Sveta Stolica i Bosna i Hercegovina su 2006. godine potpisale međunarodni Temeljni ugovor iz kojega je proizašao, jednako međunarodni, Ugovor o dušobrižništvu katolika pripadnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, kojega su dvije strane potpisale 8. travnja 2010. Nakon što je 1. veljače 2011. Sveta Stolica, pozivajući se upravo na međunarodni Ugovor o dušobrižništvu katoličkih vjernika u Oružanim snagama koji je prethodno sklopila s Bosnom i Hercegovinom, ustanovila Vojni ordinarijat u Bosni i Hercegovini, papa Benedikt XVI. je 27. siječnja 2012. odobrio Statut Vojnog ordinarijata u BiH, kojega imaju svi vojni ordinarijati i svijetu, i kojim se oni ravnaju u svom djelovanju.

Pozdravljajući Vas s dužnim poštovanjem, u prilogu Vam dostavljam kopije Statuta Vojnog ordinarijata i dekreta odobrenja istoga Statuta kojima je definiran pravni okvir djelovanja Vojnog ordinarijata i koji će ravnati budućim djelovanjem Vojnog ordinarijata.

S poštovanjem

✠ Mons. Dr. Tomo Vukšić, vojni biskup

Svim biskupima članovima Biskupske konferencije BiH
Njihova sjedišta

Tajništvo Biskupske konferencije BiH
Sarajevo

CONGREGATIO PRO EPISCOPIS

STATUT VOJNOG ORDINARIJATA U BOSNI I HERCEGOVINI

STATUTI DELL'ORDINARIATO MILITARE IN BOSNIA ED ERZEGOVINA

Uvod

Slijedom *Ugovora između Bosne i Hercegovine i Svete Stolice o dušobrižništvu katoličkih vjernika, pripadnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine*, potpisanog u Sarajevu 8. travnja 2010., Sveta Stolica je – nakon razmjene ratifikacijskih instrumenata, obavljene 14. rujna 2010. u Vatikanu – Apostolskim pismom *Magni aestimamus* od 1. veljače 2011., osnovala Vojni ordinarijat za Bosnu i Hercegovinu.

Introduzione

In seguito all'*Accordo tra la Santa Sede e la Bosnia ed Erzegovina circa l'assistenza religiosa ai fedeli cattolici, membri delle Forze Armate di Bosnia ed Erzegovina*, firmato a Sarajevo l'8 aprile 2010, la Santa Sede – dopo lo scambio degli strumenti di ratifica, avvenuto il 14 settembre 2010 in Vaticano – con la Lettera Apostolica *Magni aestimamus* del 1° febbraio 2011, ha eretto l'Ordinariato Militare per la Bosnia ed Erzegovina.

I. Vojni ordinarijat

Članak 1.

Vojni ordinarijat u kanonskome pravu je izjednačen s biskupijom, osim ako proizlazi drukčije iz naravi stvari ili iz izričite normativne odredbe, a *pro norma* njim upravlja biskup, s naslovom Vojni ordinarij. Vojnom ordinarijatu u Bosni i Hercegovini civilno je priznata pravna osobnost na osnovu *Zakona o slobodi vjere i pravnom položaju Crkava i vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini* iz 2004. godine (čl. 8 §§ 1, 5 i 6).

Članak 2.

Vojni ordinarijat ravna se:

- Ugovorom između Svete Stolice i Bosne i Hercegovine o dušobrižništvu katoličkih vjernika, pripadnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine* (odsada: *Ugovor*);
- apostolskom konstitucijom *Spirituali militum curae* od 21. travnja 1986. (odsada: SMC);
- propisima *Zakonika kanonskoga prava*;
- odredbama ovoga *Statuta*.

I. Ordinariato Militare

Articolo 1

L'Ordinariato Militare nel Diritto Canonico è equiparato ad una diocesi, a meno che non consti altrimenti dalla natura delle cose o da una espressa disposizione normativa, ed è retto *pro norma* da un Vescovo, con il titolo di Ordinariato Militare. All'Ordinariato Militare in Bosnia ed Erzegovina è civilmente riconosciuta la personalità giuridica, in virtù della *Legge sulla libertà religiosa e sullo stato giuridico delle Chiese e Comunità religiose in Bosnia ed Erzegovina*, del 2004 (Art. 8 §§1, 5 e 6).

Articolo 2

L'Ordinariato Militare è regolato:

- dall'*Accordo tra la Santa Sede e la Bosnia ed Erzegovina circa l'assistenza religiosa ai fedeli cattolici, membri alle Forze Armate di Bosnia ed Erzegovina* (d'ora in poi: *Accordo*);
- dalla Costituzione Apostolica *Spirituali Militum Curae*, del 21 aprile 1986 (d'ora in poi: SMC);
- dalle norme del *Codice di Diritto Canonico*;
- dalle norme di questi *Statuti*.

Članak 3.

Svrha Vojnog ordinarijata je brinuti se za dušobrižništvo katoličkih vjernika, pripadnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine (usp. *Ugovor*, čl. 1 § 1).

Članak 4.

Pod vlast upravljanja Vojnog ordinarijata pripadaju:

- a) vojne osobe i drugi stalni zaposlenici u službi Oružanih snaga Bosne i Hercegovine;
- b) članovi njihovih obitelji, tj. bračni drugovi i djeca, također punoljetna, ako žive s roditeljima u istome domu, kao i njihova rodbina i druge osobe koje s njima dijele isto prebivalište;
- c) kadeti vojnih škola, oni koji obavljaju službu u vojnim ustanovama, bolesnici i osoblje vojnih zdravstvenih ustanova;
- d) svi vjernici, muškarci i žene, članovi neke redovničke ustanove ili ne, koji stalno obavljaju službu koju im je povjerio Vojni ordinarij ili im je za nju dao svoju suglasnost.

Članak 5.

Sjedište Vojnog ordinarijata i njegova glavna crkva su u Sarajevu.

II. Vojni ordinarij

Članak 6.

Vojnog ordinarija slobodno imenuje Vrhovni Svećenik. O tome će, prije proglašenja imenovanja, na povjerljiv način biti obaviješteno Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, u skladu sa čl. 2 *Ugovora*.

Članak 7.

Vlast upravljanja Vojnog ordinarija, koju može vršiti također nad vjernicima koji bi se našli u inozemstvu, je osobna, redovita i vlastita, ali skupna s vlašću dijecezanskoga biskupa, jer pripadnici Vojnog ordinarijata nastavljaju biti vjernici svojih dotičnih biskupija prema

Articolo 3

La finalità dell'Ordinariato Militare è di provvedere all'assistenza religiosa dei fedeli cattolici, membri delle Forze Armate di Bosnia ed Erzegovina (cfr. *Accordo*, art. 1 § 1).

Articolo 4

Appartengono alla giurisdizione dell'Ordinariato Militare:

- a) i militari e gli altri impiegati stabili al servizio delle Forze Armate di Bosnia ed Erzegovina;
- b) quanti compongono le loro famiglie, cioè coniugi e figli, anche maggiorenti, se coabitano con i genitori nella stessa casa, come anche i loro parenti ed altre persone che condividono la stessa abitazione;
- c) i cadetti delle scuole militari, coloro che prestano servizio negli istituti militari, i degenti ed il personale delle istituzioni sanitarie militari;
- d) tutti i fedeli, uomini e donne, membri o meno di un Istituto religioso, che ricoprono stabilmente un ufficio loro affidato dall'Ordinariato Militare o con il suo consenso.

Articolo 5

La sede dell'Ordinariato Militare e la sua Chiesa principale sono in Sarajevo.

II. Ordinario Militare

Articolo 6

L'Ordinario Militare è nominato liberamente dal Sommo Pontefice. Prima della pubblicazione della nomina, in maniera confidenziale ne sarà informato il Consiglio dei Ministri di Bosnia ed Erzegovina, in conformità all'art. 2 dell'*Accordo*.

Articolo 7

La potestà di giurisdizione dell'Ordinario Militare, che può essere esercitata anche sui fedeli che si trovino all'estero, è personale, ordinaria e propria, ma cumulativa con la giurisdizione del Vescovo diocesano, perché gli appartenenti all'Ordinariato Militare continuano

prebivalištu ili prema obredu. Vojarne i druga mjesta namijenjena Oružanim snagama najprije su i prvotno pod jurisdikcijom Vojnog ordinarijata; na drugom pak mjestu također pod jurisdikcijom dijecezanskoga biskupa, to jest svaki put kad nema Vojnog ordinarija i njegovih kapelana: u tom slučaju bilo dijecezanski biskup bilo župnik djeluju po vlastitom pravu (usp. SMC, V.).

Članak 8.

Vojni ordinarij je, po pravu, član Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine.

Članak 9.

U slučaju prazne ili spriječene stolice, ako Sveta Stolica ne odredi drukčije, službu upravitelja Vojnog ordinarijata preuzet će generalni vikar, ali kroz to razdoblje ne može uvoditi novine.

III. Prezbiterij Vojnog ordinarijata

Članak 10.

Prezbiterij Vojnog ordinarijata čine dijecezanski i redovnički svećenici, stalno određeni za dušobrižništvo Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, uz prethodno dopuštenje vlastitoga dijecezanskoga biskupa ili redovničkoga poglavara.

Dijecezanski biskupi i nadležni redovnički poglavari stavit će na raspolaganje Vojnom ordinarijatu dovoljan broj svećenika i đakona prikladnih za tu zadaću.

Članak 11.

Dijecezanski svećenici mogu biti inkardinirani u Vojni ordinarijat prema propisima kanonskoga prava, nakon određenoga razdoblja provjere.

Članak 12.

Svećenici, koji su za stalno određeni za dušobrižništvo Oružanih snaga Bosne i

ad essere fedeli delle loro rispettive diocesi per domicilio o per rito. Le caserme e i luoghi riservati alle Forze Armate in primo e principale modo sottostanno alla giurisdizione dell'Ordinariato Militare; in via secondaria, però, anche alla giurisdizione del Vescovo diocesano, ogni qual volta cioè manchino l'Ordinario Militare e i suoi Cappellani: in tal caso, sia il Vescovo diocesano che il Parroco agiscono per diritto proprio (cfr. SMC, V).

Articolo 8

L'Ordinario Militare è, di diritto, membro della Conferenza Episcopale di Bosnia ed Erzegovina.

Articolo 9

In caso di sede vacante o impedita, se la Santa Sede non decide diversamente, l'ufficio di Amministratore dell'Ordinario Militare sarà assunto dal Vicario Generale, senza però che egli possa introdurre novità durante questo periodo.

III. Presbiterio dell'Ordinario Militare

Articolo 10

Il presbiterio dell'Ordinario Militare è formato dai presbiteri, diocesani e religiosi, stabilmente destinati all'assistenza religiosa delle Forze Armate di Bosnia ed Erzegovina, previa licenza del proprio Vescovo diocesano o del Superiore religioso.

I Vescovi diocesani e i competenti Superiori religiosi concederanno all'Ordinario Militare un numero sufficiente di sacerdoti e diaconi idonei a questa missione.

Articolo 11

I sacerdoti diocesani possono essere incardinati nell'Ordinario Militare, secondo le norme del Diritto Canonico, dopo un periodo di prova.

Articolo 12

I sacerdoti, stabilmente designati all'assistenza religiosa delle Forze Armate di Bosnia ed

Hercegovine, zovu se vojni kapelani i imaju prava i dužnosti analogne onima koje imaju župnici, ali skupno s mjesnim župnikom. Oni uživaju također pravni status i ulogu zagwarantiranu državnim zakonom, uz potpuno poštivanje njihove posebnosti katoličkih svećenika.

Članak 13.

Vojni ordinarij, u dogovoru s nadležnim biskupom ili redovničkim poglavarom, može tražiti dijecezanske i redovničke svećenike za privremenu ili prigodnu službu. Za vrijeme službe u Vojnom ordinarijatu i ovi će se svećenici nazivati vojnimi kapelanima.

Članak 14.

U dogovoru s Ministarstvom obrane odredit će se sjedišta kao takva vojnih kapelana za dušobrižničku skrb katoličkih vjernika, pripadnika Oružanih snaga. Vojni ordinarij je nadležan imenovati i premještati vojne kapelane, obavješujući o tomu Ministarstvo obrane.

Članak 15.

Vojni ordinarij će voditi duhovnu i materijalnu skrb za odgoj budućih svećenika Vojnog ordinarijata i koristit će se jednim od sjemeništa koja postoje u zemlji. U tome će mu pomagati vojni kapelani, koji su također dužni brinuti se o svećeničkome pomlatku Vojnog ordinarijata.

Članak 16.

U pripremi vjernika za sakramente, posebno za ženidbu, vojni kapelani će obdržavati odredbe Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine.

Članak 17.

Vojne kapelanije će primjenjivati odredbe Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine u vođenju knjiga za podjeljivanje sakramenata i

Erzegovina, sono chiamati Cappellani Militari, ed hanno diritti e doveri analoghi a quelli dei Parroci, ma cumulativamente con il Parroco del luogo. Essi godono altresì di uno statuto giuridico e di un ruolo garantito dalla legge statale, nel totale rispetto della loro specificità di sacerdoti cattolici.

Articolo 13

L'Ordinario Militare, d'intesa con il Vescovo competente o con il Superiore religioso, può richiedere sacerdoti diocesani e religiosi per un servizio temporaneo o occasionale. Durante il servizio nell'Ordinariato Militare, anche questi sacerdoti si chiameranno Cappellani Militari.

Articolo 14

D'intesa con il Ministero della Difesa, saranno decise le sedi come tali dei Cappellani Militari per l'assistenza religiosa dei fedeli cattolici, membri alle Forze Armate. Compete all'Ordinario Militare nominare e trasferire i Cappellani Militari, dandone comunicazione al Ministro della difesa.

Articolo 15

L'Ordinario Militare avrà cura spirituale e materiale dell'educazione dei futuri sacerdoti dell'Ordinariato Militare, e si servirà di un seminario tra quelli esistenti nel Paese. In ciò sarà coadiuvato dai Cappellani Militari, anch'essi obbligati ad aver cura della futura generazione dell'Ordinariato Militare.

Articolo 16

Nella preparazione dei fedeli per i sacramenti, specialmente per quello del matrimonio, i Cappellani Militari si atterranno alle norme della Conferenza Episcopale di Bosnia ed Erzegovina.

Articolo 17

Nel tenere i registri per l'amministrazione dei sacramenti e per lo stato delle persone, le cappellanie militari si atterranno alle norme

za stanje osoba.

della Conferenza Episcopale di Bosnia ed Erzegovina.

Članak 18.

Glede prestanka službe vojnih kapelana, pridržavat će se uvjeta utvrđenih zajedničkom dogovorom nadležnih crkvenih i državnih vlasti. Nakon umirovljenja vojnih kapelana Vojni ordinarij će nastaviti voditi prikladnu skrb za njih.

Articolo 18

Circa la cessazione dei Cappellani Militari dal loro servizio, ci si atterrà alle condizioni stabilite di comune accordo dalle competenti autorità ecclesiastiche e statali. Dopo il pensionamento dei Cappellani Militari, l'Ordinario Militare continuerà ad aver adeguata cura di essi.

Članak 19.

Pod vodstvom Vojnog ordinarija i vojnih kapelana u dušobrižništvo mogu biti uključeni đakoni i vjernici laici koji posjeduju odgovarajuću duhovnu i stručnu spremu.

Articolo 19

Sotto la guida dell'Ordinario Militare e dei Cappellani Militari, nell'assistenza religiosa possono essere inseriti diaconi e fedeli laici che possiedono un'adeguata preparazione di spiritualità e di esperienza.

Članak 20.

Vojnom ordinariju, osim vojnih kapelana, u dušobrižništvu pomažu i dekani, koje on može slobodno imenovati između vojnih kapelana, prema pastoralnim potrebama.

Articolo 20

Nell'assistenza religiosa, l'Ordinario Militare è coadiuvato, oltre che dai Cappellani Militari, anche dai Decani, che egli può nominare liberamente tra i Cappellani Militari, secondo le necessità pastorali.

Članak 21.

Biskupi Bosne i Hercegovine dopustit će Vojnom ordinariju i vojnim kapelanima, prema potrebi i mogućnostima, korištenje crkava i suradnju drugih svećenika. Vojni ordinarij će se pobrinuti da vojni kapelani budu od pomoći župnicima u dušobrižništvu.

Articolo 21

I Vescovi di Bosnia ed Erzegovina, secondo necessità e possibilità, permetteranno all'Ordinario Militare e ai Cappellani Militari l'uso delle chiese e la collaborazione degli altri sacerdoti. L'Ordinario Militare avrà cura che i Cappellani Militari siano d'aiuto ai Parroci nella cura pastorale.

Ako bi koji vojni kapelan, izvan vlastite službe, želio vršiti pastoralnu skrb vjernika koji mu nisu povjereni, morat će dobiti dopuštenje nadležnoga dijecezanskog biskupa.

Qualora un Cappellano Militare volesse, fuori del proprio ufficio, svolgere assistenza pastorale di fedeli non affidatigli, dovrà ottenere il permesso del competente Vescovo diocesano.

IV. Kurija Vojnog ordinarijata

IV. Curia dell'Ordinariato Militare

Članak 22.

Vojni ordinarij upravlja Vojnim ordinarijatom uz suradnju kurije koju sačinjavaju:

Articolo 22

L'Ordinario Militare regge l'Ordinariato Militare con la collaborazione della Curia, che è formata:

- a) generalni vikar, b) kancelar, c) tajnik, d) a) dal Vicario Generale; b) dal Cancelliere; c)

ekonom, e) drugi dodijeljeni službenici.

dal Segretario; d) dall'Economo; e) da altri Officiali addetti.

Članak 23.

U skladu s kanonskim propisima, Vojnom ordinariju pomažu Prezbiterско vijeće, Pastoralno vijeće, Ekonomsko vijeće i Zbor savjetnika.

Vodeći računa o broju svećenika Vojnog ordinarijata, Prezbiterско vijeće i Zbor savjetnika sastavljeni su i djelatni kao u Apostolskim vikarijatima i Apostolskim prefekturama (kan. 495 § 2 i 502 § 4).

Zbor savjetnika vrši svoju službu prema kanonskim propisima, osim u situaciji prazne ili spriječene stolice.

Articolo 23

In conformità alle norme canoniche, l'Ordinario Militare è coadiuvato dal Consiglio Presbiterale, dal Consiglio Pastorale, dal Consiglio per gli Affari Economici e dal Collegio dei Consultori.

Tenendo conto del numero dei sacerdoti dell'Ordinariato Militare, il Consiglio Presbiterale e il Collegio dei Consultori sono composti e funzionanti come nei Vicariati Apostolici e nelle Prefetture Apostoliche (can. 495 § 2 e 502 § 4).

Il Collegio dei Consultori svolge il proprio ruolo secondo le norme canoniche, eccetto la situazione della sede vacante o impedita.

Članak 24.

Glede sudskih postupaka vjernika Vojnog ordinarijata u crkvenim pitanjima, na prvom stupnju nadležan je crkveni sud Vrhbosanske-Sarajevske nadbiskupije; a kao prizivni sud nadležan je Međubiskupijski sud drugoga stupnja sa sjedištem u Sarajevu.

Articolo 24

Circa le cause giudiziali dei fedeli dell'Ordinariato Militare in questioni ecclesiastiche, in prima istanza è competente il Tribunale ecclesiastico dell'Arcidiocesi di Vrhbosna-Sarajevo; e, come Tribunale di appello, è competente il Tribunale interdiocesano di seconda istanza con sede a Sarajevo.

V. Zaključne odredbe

V. Norme conclusive

Članak 25.

Ostala pitanja glede odnosa između Vojnog ordinarijata i Ministarstva obrane Bosne i Hercegovine uredit će se *Sporazumom* i *Pravilnikom*, o kojima se govori u čl. 11 *Ugovora*.

Articolo 25

Altre questioni riguardanti i rapporti tra l'Ordinariato Militare e il Ministero della Difesa di Bosnia ed Erzegovina, saranno regolate dall'*Intesa* e dal *Regolamento*, di cui all'art. 11 dell'*Accordo*.

Članak 26.

Nakon odobrenja Svete Stolice, ovaj Statut će stupiti na snagu njegovim objavljivanjem u *službenom glasilu* Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine.

Articolo 26

Dopo l'approvazione della Santa Sede, questi Statuti entreranno in vigore con la loro pubblicazione nel *Bollettino Ufficiale* della Conferenza Episcopale di Bosnia ed Erzegovina.

Prot. N. 620/2011

CONGREGATIO PRO EPISCOPIS

**ORDINARIATUS MILITARIS
BOSNIAE ET HERCEGOVIAE**
*De Statutorum approbatione***DECRETUM**

Omnium Ecclesiarum sollicitudine (cfr. 2 Cor 11,28) qua Romanus Pontifex urgetur, Ioannes Paulus, Divina Providentia PP. II, melius consulere studens opitulationi eorum fidelium qui inter copias sunt conscripti, Apostolicam Constitutionem „Spirituali militum curae“, die XXI mensis Aprilis anno 1986 editam, promulgavit.

Ibi enim generaliores sanciebantur normae, quae ad omnes Ordinariatus militares ad praesens exstantes, vel in posterum erecturos, pertinerent. Id insuper eadem Constitutione Summus Pontifex decrevit, ut huiusmodi normae aptius explicarentur atque pro temporum locorumque opportunitate accomodarentur per leges parriculares seu peculiaria Statuta, ab Apostolica Sede pro unoquoque Ordinariatu condita.

Itaque, ratione habita multiplicium necessitatum atque adiunctorum sive ecclesiastici sive civilis generis, in quibus proprium Ordinariatuum pastorale munus disponendum et exsequendum est, voluit Romanus Pontifex socia eorumdem Ordinariatuum opera uti, ut ipsa legum particularium scripta ac confectio variis locorum temporumque adiunctis congruenter responderet. Itaque omnibus ac singulis Ordinariis militaribus mandavit, ut unusquisque suae particularis legis exemplar appareret secundum dictae Constitutionis Apostolicae „Spirituali militum curae“ generales normas, necnon peculiare normas superioris temporis hisce cum normis consilio ut exhiberentur et recognescerentur antequam supremae Romanis Pontificis auctoritati approbanda subicerentur et ab eadem Apostolica Sede publice ederentur.

Prot. br. 620/2011

KONGREGACIJA ZA BISKUPE

**VOJNI ORDINARIJAT
BOSNE I HERCEGOVINE**
*Odobrenje Statuta***DEKRET**

Brigom za sve Crkve (usp. 2 Kor 11,28), kojom je Rimski Prvosvećenik, Ivan Pavao, po Božjoj providnosti Papa II., potaknut u nastojanju da što bolje pomogne onim vjernicima koji su uključeni u vojnu službu, proglasio je dne 21. mjeseca rujna 1986. godine Apostolsku konstituciju *O duhovnoj skrbi vojnika*.

Ondje su se naime propisivale općenitije odredbe, koje se odnose na sve dosadašnje Vojne ordinarijate, ili na one koji će se u budućnosti osnovati. Vrhovni je svećenik, osim toga, istom Konstitucijom odlučio da se ovakve odredbe prikladnije tumače i da se, prema vremenskim i mjesnim prilikama, prilagođuju posebnim zakonima ili posebnim Statutima, koje za svaki Ordinarijat potvrđuje Apostolska Stolica.

Stoga, imajući u vidu mnogovrsne potrebe i prilike bilo crkvenoga ili građanskoga reda, u kojima treba raspoređivati i izvršavati vlastitu pastoralnu službu Ordinarijata, Rimski se prvosvećenik htio poslužiti zajedničkim djelom istih Ordinarijata, da bi samo pisanje i sastavljanje posebnih zakona prikladno odgovaralo mjesnim i vremenskim okolnostima. Zato je svim i pojedinim Vojnim ordinarijima naložio da svatko priredi primjerak svoga posebnog zakona prema općim odredbama Apostolske konstitucije *O duhovnoj skrbi vojnika*, kao i posebne odredbe protekloga vremena te se na vijećanju s ovim spomenutim odredbama iznesu i pregledaju prije nego budu podastarte na odobrenje vrhovnoj vlasti Rimskoga prvosvećenika te ih ista Apostolska Stolica objavi.

Prot. N: 108/2008

Haec Congregatio pro Episcopis, a qua potior pars Ordinariatum Castrensiu[m] dependet, postquam exemplar Statutoru[m] Ordinariatus militaris Bosniae et Herzegoviae attente perpendit, collatis cum ipso Ordinario militari consiliis ad necessarias opportunasque mutationes inducendas, Summo Pontifici in Audientia die 27 mensis Ianuarii vertentis anni subicendum curavit.

Summus vero Pontifex BENEDICTUS, Divina Providentia PP. XVI, de iis omnibus certior factus, id muneris huic Congregationi commisit, ut, ad normam can. 30 C.I.C., hoc ipso Decreto Ordinariatus militaris seu Castrensis Bosniae et Herzegoviae Statuta publice ederet.

Attento autem praescripto can. 8 § 2 C. I. C., haec Statuta Ordinariatus militaris Bosniae et Herzegoviae vigere incipient post unum mensem elapsu[m] ab eorundem promulgatione, quae quidem per commentarios ipsius Ordinariatus militaris vel Conferentiae Episcoporum Bosniae et Herzegoviae fiet.

Contrariis quibusvis minime obstantibus.

Datum Romae, ex aedibus Congregationis pro Episcopis, die 27 mensis Ianuarii anno 2012.

Marcus Card. Ouellet
Praef.

Sac. Udo Breitbart
Sub-Secret.

Prot. N. 108/2008

Ova Kongregacija za biskupe, o kojoj ovisi najveći dio Vojnih ordinarijata, nakon što je primjerak Statuta Vojnog ordinarijata Bosne i Hercegovine pozorno proučila, posavjetovavši se sa samim Vojnim ordinarijem radi unošenja nužnih i prikladnih preinaka, pobrinula se da ga podnese Vrhovnomu svećeniku u audijenciji dana 27. mjeseca siječnja tekuće godine.

A Vrhovni je svećenik BENEDIKT, po Božjoj providnosti Papa XVI., o svemu ovome upoznat, te je ovoj Kongregaciji dao zadaću da prema odredbi kan. 30 Z. K. P. ovim samim Dekretom objavi Statute Vojnoga ordinarijata Bosne i Hercegovine.

Imajući u vidu propis kan. 8 § 2 Z. K. P., ovi će Statuti Vojnog ordinarijata Bosne i Hercegovine stupiti na snagu mjesec dana nakon njihova objavljivanja, što će se dakako proglasiti u Službenom listu samoga Vojnog ordinarijata ili Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine.

Ovomu se ništa ni najmanje ne protivi.

Dano u Rimu u dvorima Kongregacije za biskupe, dana 27. mjeseca siječnja godine 2012.

Kard. Marc Ouellet
Prefekt

Svećenik Udo Breitbart
Pod-tajnik

Prot. N. 620/2011

CONGREGATIO PRO EPISCOPIIS
ORDINARIATUS MILITARIS
BOSNIAE ET HERZEGOVIAE

De Statutorum approbatione

DECRETUM

Omnium Ecclesiarum sollicitudine (cfr. 2 Cor 11,28) qua Romanus Pontifex urgetur, Ioannes Paulus, Divina Providentia PP. II, melius consulere studens opitulationi eorum fidelium qui inter copias sunt conscripti, Apostolicam Constitutionem “Spirituali militum curae”, die XXI mensis Aprilis anno 1986 editam, promulgavit.

Ibi enim generaliores sanciebantur normae, quae ad omnes Ordinariatus militares ad praesens exstantes, vel in posterum erecturos, pertinerent. Id insuper eadem Constitutione Summus Pontifex decrevit, ut huiusmodi normae aptius explicarentur atque pro temporum locorumque opportunitate accommodarentur per leges particulares seu peculiaria Statuta, ab Apostolica Sede pro unoquoque Ordinariatu condita.

Itaque, ratione habita multiplicium necessitatum atque adiunctorum sive ecclesiastici sive civilis generis, in quibus proprium Ordinariatuum pastorale munus disponendum et exsequendum est, voluit Romanus Pontifex socia eorundem Ordinariatuum opera uti, ut ipsa legum particularium scriptura ac confectio variis locorum temporumque adiunctis congruenter responderet. Itaque omnibus ac singulis Ordinariis militaribus mandavit, ut unusquisque suae particularis legis exemplar appareret secundum dictae Constitutionis Apostolicae “Spirituali militum curae” generales normas, necnon peculiare normas superioris temporis hisce cum normis congruentes, utpote tale specimen Statutorum Apostolicae Sedi traderet, eo sane consilio ut exhiberentur et recognoscerentur antequam supremae Romani Pontificis auctoritati approbanda subicerentur et ab eadem Apostolica Sede publice ederentur.

./.

Prot. N.108/2008

2)

Haec Congregatio pro Episcopis, a qua potior pars Ordinariatuum Castrensiarum dependet, postquam exemplar Statutorum Ordinariatus militaris Bosniae et Herzegovinae attente perpendit, collatis cum ipso Ordinario militari consiliis ad necessarias opportunasque mutationes inducendas, Summo Pontifici in Audientia die 27 mensis Ianuarii vertentis anni subiciendum curavit.

Summus vero Pontifex BENEDICTUS, Divina Providentia PP. XVI, de iis omnibus certior factus, id muneris huic Congregationi commisit, ut, ad normam can. 30 C.I.C., hoc ipso Decreto Ordinariatus militaris seu Castrensis Bosniae et Herzegovinae Statuta publice ederet.

Attento autem praescripto can. 8 § 2 C.I.C., haec Statuta Ordinariatus militaris Bosniae et Herzegovinae vigere incipient post unum mensem elapsam ab eorundem promulgatione, quae quidem per commentarios ipsius Ordinariatus militaris vel Conferentiae Episcoporum Bosniae et Herzegovinae fiet.

Contrariis quibusvis minime obstantibus.

Datum Romae, ex aedibus Congregationis pro Episcopis, die 27 mensis Ianuarii anno 2012.

Marcus Card. Delle

Præf.

Jac. Hede Breitbach

Sub-Secret.

Poruka predsjednika Caritasa BKHBIH uz Nedjelju Caritasa

„Ne prezri starca čovjeka jer će i od nas neki ostarjeti“ (Sir 8, 6)

Dragi Kristovi vjernici,

Godina koja je pred nama proglašena je od strane Europske Unije godinom starih osoba i međugeneracijske solidarnosti. Dolikuje da i mi, kao Kristovi učenici, uz ovu Nedjelju Caritasa, u našim biskupijama i župama malo razmislimo o našem odnosu prema starijim, a time vrlo često i slabim osobama, koje su često ovisne o našoj pomoći, odn. pomoći svojih bližnjih. Prigoda je ovo da i same starije osobe malo razmisle - u duhu kršćanske poruke - o sebi, svome sadašnjem stanju, te da i one uoče što mogu i trebaju učiniti za sebe osobno, kao i za druge starije osobe u svojoj životnoj sredini.

Dakako da je ovo prigoda i da se naši župnici, drugi svećenici i redovnici, te naše redovnice, zajedno s članovima Župnoga pastoralnog vijeća, te mladima i djecom u našim župnim zajednicama zapitaju kako još bolje, u duhu Evanđelja, organizirati pastoralno zbrinjavanje starijih osoba koje su nerijetko osamljene, siromašne, a možda i ojađene.

Danas se u svijetu relativno često govori i piše o starijim ljudima, o starenju i o starosti. Ima i dosta publikacija koje se time bave. Našao sam jednu knjižicu koja nosi naslov: „Odgurnuta generacija“. U njoj se s pravom žali na činjenicu da se starije osobe danas nerijetko naprosto odbace kao nešto manje vrijedno, pa čak i bezvrijedno, nešto što bi se moglo nazvati prezirnim imenom „staro željezo“.

Možda ćete na ovo primijetiti kako se to ne nalazi samo u spomenutoj knjižici nego je to često i kruta stvarnost. Možda smo i mi sami takvo nešto čuli svojim ušima, a nekoji od nas možda i takvo nešto rekli - bilo o sebi ili o drugima oko nas. Ako malo o tome sada razmislimo, onda - kao kršćani - moramo i sebi i jedni drugima, osobito našoj ostarjeloj braći i sestrama jasno reći: „Ne, stariji ljudi nisu i ne smiju biti odbačene osobe niti odbačena generacija.“ Barem što se tiče Crkve i ponašanja svih onih koji predvode i sačinjavaju crkvenu zajednicu. „Odbacivanje ili čak neprihvatanje starih osoba, osobito vlastitih roditelja za Crkvu je

nepodnošljivo“, ističe blaženi papa Ivan Pavao II. u svojoj enciklici „Evangelium vitae“ (Evanđelje života). Pravda traži da ostarjeli roditelji, kada se približavaju kraju svoga zemaljskog života, dožive od svoje djece ono i onakvo prihvaćanje kakvo su oni pokazali, kada su njihova djeca - po Božjem promislu - ulazila u život, tj. kada su se rađala.

Drevna je Božja zapovijed - zapisana već u knjigama Starog Zavjeta - da je svatko dužan poštivati svoga oca i majku (usp. Izl 20, 12), dakle, starije svoje, ali i svakog drugog čovjeka: „Ustani pred sijedom glavom, poštuju lice starca, boj se svoga Boga. Ja sam Gospodin“ (Lev 19, 32) - riječi su svetopisamske također iz Starog Zavjeta.

U ovoj našoj poratnoj, još uvijek zbrkanoj životnoj situaciji, nerijetki sredovječni ljudi postadoše prisilno starci, dakle otpisani, odgurnuti - ne samo s njihova nekadašnjeg radnog mjesta, nego često i iz svih drugih državnih i društvenih popisa i statistika. Naše se društvo ne brine dovoljno ni za mlade i za njihovu dostojnu budućnost. Za stariju populaciju, koja je nerijetko prisilno ostala bez blizine svoje rođene djece i unučadi, svoje rodbine i susjeda iz mladosti, aktualna službena politika nažalost još manje mari. A to je ne samo nehumano i nepravedno ponašanje, nego je dvostruko pogubno. Za starije osobe, koje ne moraju čak ni biti u onoj visokoj starosnoj dobi - zbog česte nebrige politike i društva - prijete opasnost da budu u srcu i duši duboko razočarane, ogorčene i nezadovoljne i da kao takve - s ljutnjom, a možda i mržnjom - odlaze s ovoga svijeta na Božji sud. A mlađim generacijama takvom nebrigom službene politike i društva prema starijoj populaciji - pruža se loš primjer i u biti lažan i nehuman odgoj kad je u pitanju pravo vrednovanje dostojanstva i neupitne vrijednosti ljudskog života u svim njegovim fazama, pa i u onoj najstarijoj, najnemoćnijoj i najovisnijoj o tuđoj pomoći.

Kristova Crkva je u svome službenom naučavanju uvijek naglašavala obavezu pravilnog vrednovanja ljudske osobe u svim njezinim fazama - od začeca pa do prirodne smrti, koja

redovito dolazi u poznijim, staračkim godinama. Poznata je i organizirana briga crkvenih zajednica – redovničkih i župnih, te mnogih bratovština i crkvenih laičkih udruga koje – čak i stoljećima – vode brigu za stare i nemoćne osobe. I u našoj sredini imamo još otprije takvih redovničkih zajednica. U novije vrijeme naši se biskupijski i mnogi župni Caritasi ciljano i savjesno brinu za mnoge starije sobe, osobito one koji su prisilno ostali bez vlastite djece i svojih susjeda jer su ovi, uslijed ratnih zbivanja, bili prisiljeni napustiti svoj rodni kraj pa i same svoje roditelje. Katolička Crkva trajno naučava da je njena obveza brinuti se i za starije sobe, osobito za one koji su siromašni, bolesni, nemoćni da sami sebi priskrbe najosnovnije za svakidašnji život.

U praksi će se ipak moći primijetiti da će se i župnik i njegovo Župno pastoralno vijeće, a nerijetko i redovničke zajednice truditi u brizi za izobrazbu, odgoj i pružanje pomoći mladima, što je donekle i razumljivo. Ali, za pravog dušobrižnika sigurno će se samo od sebe postavljati pitanje: „Što ću i kao ću sa starijom populacijom u svojoj župi a koja je, nažalost, nerijetko i mnogobrojnija od one mlađe populacije?“ Stari čovjek ima veći dio života već iza sebe i neminovno se mora pitati: „A što sada?“ Upravo u ovoj životnoj fazi čovjek počinje češće razmišljati o samom sebi, o pravom smislu svoga postojanja. Starci ili starice su redovito upućeni sami sebi davati račun o proteklom svom životu ali i sebi postavljati pitanje o svojoj budućnosti – kako onoj do groba, tako i o onoj nakon prelaska u vječnost.

Ako igdje i ikada, onda je upravo kod starijih ljudi potrebna spasiteljska nazočnost Crkve koja će se očitovati u raznim oblicima bogoslužja za starije osobe, u raznim drugim okupljanjima starijih osoba u crkvenim prostorijama, u kraćim hodočasnički putovanjima ili pak u osobnim pohodima svećenika i podjeljivanju svetih sakramenta teže pokretnim osobama u njihovim stanovima, odn. domovima.

Sve se to daje organizirati i uz pomoć samih starijih osoba koje su u još dobroj fizičkoj i psihičkoj kondiciji, koje su iskusne i spremne na suradnju i na pružanje pomoći drugima, a redovito imaju i dovoljno vremena. Treba ih znalački okupiti, obodriti, podijeliti im zadatke i napraviti s njima programe za tjedan, mjesec dana ili više mjeseci za sve druge stari-

je i nemoćne osobe u župi ili barem u dijelu župe, filijali, u gradskoj četvrti. Posebno se mora planirati konkretna duhovna i materijalna skrb za bolesne i nepokretne osobe za koje bi se trebalo naći i barem po koja osoba sa stručnim znanjem; ako ne bolničare i bolničarke, a ono barem njegovateljice. Poznato mi je da u našoj zemlji nema nažalost ni izdaleka dovoljno tako obrazovanih osoba na tom polju. Tim mi je draže da je Caritasu naše Biskupske konferencije uspjelo, uz pomoć dobročinitelja iz inozemstva, započeti upravo ove jeseni s izobrazbom prve generacije socijalnih zanimanja, tj. njegovateljica starijih osoba i osoba s posebnim potrebama. To je ujedno prva škola takve vrste u našoj zemlji, čime mi kao Crkva također potičemo i društvenu zajednicu na organiziraniju i sustavniju skrb za stare i nemoćne osobe kojih će biti idućih godina sve više i više.

Ovo je ujedno prigoda da se i u svakoj našoj župi župnik, zajedno sa svojim prvim pomoćnicima, osobito članovima Župnoga pastoralnog vijeća, ali i s drugima župljanima zapita da li se u župi čini dovoljno za starce i starice, za invalide rata, za obespravljene, osamljene, napuštene, siromašne? Da li se svima njima poklanja dovoljno pažnje i kršćanske ljubavi, na što nas potiče svakonedjeljno odn. svakodneвно slavljenje svete euharistije? Čini li se sve da nijedan starac ili starica ne budu potpuno zaboravljeni od drugih župljana; nijedan teži bolesnik ostavljen bez primljenog bolesničkog pomazanja i da nitko ne umre bez utjehe svetih sakramenata: ispovijedi i svete popudbine?

Da li se dovoljno potiče mlađe članove župne zajednice, a osobito članove obitelji starih i bolesnih osoba, da spremno i s ljubavlju budu blizu starijoj populaciji, bilo u prijateljskim razgovorima s njima, bilo u pružanju kakve druge vrste usluge i pomoći?

Treba imati na pameti i slijedeće: stari čovjek se ne smije promatrati tek kao neki objekt kojem se treba poklanjati dužna pažnja, ukazivati blizina ili pružati usluga. Treba mu omogućiti da se i on, unatoč često ograničenim svojim snagama, potruđi – na temelju svoga bogatog životnog iskustva - svoju mudrost, svoje svjedočenje o nadi i ljubavi prenijeti na mlađe generacije. Na to potiče i knjiga Siraha iz Starog Zavjeta kad veli: „Kako lijepo pristaje sijedoj kosi zdrava rasudba i starcima savjet znalački. O kako je

lijepa mudrost u staraca i promišljen savjet odličnika! Veliko je iskustvo kruna starcima i strah je Gospodnji istinska slava njihova“ (Sir 25, 4-6).

Ako se ovako gleda na poodmaklu životnu dob, onda stari ljudi mogu biti i u Crkvi i u društvu istinski svjedoci i učitelji ljubavi i života, čuvari kolektivnog pamćenja i zato privilegirani tumači one cjelokupne stvarnosti ispunjene zajedničkim vrijednostima i idealima koji omogućuju i podržavaju zajednički život u društvu.

Poznato je da je starim ljudima potrebna ljubav isto kao i sunce. Potiče li se mlađe da ne preziru stare i njihove dragocjene mudre savjete i da uče ispravno cijeniti ono što su stari smatrali osobito važnim u životu? To su često nadvremenske vrijednosti baštinjene od prijašnjih generacija, kao što su vjera u Trojedinog Boga, vjernost Kristovu Evanđelju i nauci Kristove Crkve, vjernost, poštenje, čestitost, savjesnost, marljivost, odanost, požrtvornost, strpljivost, spremnost na žrtvu i samozatajnost, ustrajnost u dobru, ljubav prema Bogu, prema čovjeku, prema svome rodu i svome domu.

Što više od toga svega bude u jednoj obitelji, u jednoj župi i biskupiji, to će biti više i plodne međugeneracijske solidarnosti, to će biti zagarantirana mirna sretna starosna dob budućih generacija, među kojima smo sigurno i svi mi, svejedno u kojoj se životnoj dobi sada nalazimo.

Doista, stari ljudi zavrjeđuju da ih se poštuje. Ako zbog ničega drugoga, a ono zbog toga što su tako dugo nosili teret života. Ima jedna mudra izreka koja glasi: „Svi bi rado dugo živjeli, ali nitko ne bi rado ostario.“ Može se doista nadodati da nije umijeće doživjeti starost, ali jest umijeće podnositi ju. Htio ili ne htio, svatko tko dugo živi mora podnositi starost i starenje! To znači da se svatko, u poznijoj dobi svoga života,

treba svjesno pripremati i za „večer“ svoga života na zemlji. Ako je zemaljski život hodočašće prema nebeskoj domovini, onda je starost vrijeme u kojem se nužno pogled upućuje na obzorje vječnosti. Istinski kršćani koji su se trudili tijekom ovog života u vjeri oslanjati na Boga, svoga Stvoritelja i Spasitelja, Suputnika i najsigurnijeg Pomoćnika svakog čovjeka na zemlji, i u starosti će to također činiti. Njima će starost, ma kako teška bila, donijeti prosvjetljenje, smirenost i blaženu sigurnost da se ide prema Očev-oj kući, u sretnu vječnost za koju smo svi i stvoreni. Pred činjenicom da je smrt sve jasnija na obzorju životnog putovanja, vjernik će u starosti znati reći za svu svoju prošlost: „Hvala“, a za ono što nadolazi: „Da, prihvaćam iz Božje ruke“.

Zajedno sa starozavjetnim vjernikom iz Ps. 72 i vjernik kršćanin će s pouzdanjem vapiti svome Stvoritelju i Spasitelju: „Bože, ti mi bijaše učitelj od mladosti moje, i sve do sada naviještam čudesa tvoja. Ne zaboravi me u starosti; kad mi mala-kšu sile, ne zapusti me. O, Bože, ne stoj daleko od mene. Bože moj, pohitaj mi u pomoć. Trpljenja mnoga i velika bacio si na mene: ali ti ćeš me opet oživiti i opet me podići iz dubine zemlje. Moje će usne klicati pjevajući tebi i moja duša koju si spasio (17. 9. 12. 20. 23).

Želim vam svima, dragi Kristovi vjernici – bilo da ste već u poodmakloj životnoj dobi ili ste u ulozi mladih pomagača starim osobama – da vas sve utjelovljeni Sin Božji obasja i ogrije svojom ljubavlju te vam i vrijeme čekanja njegova dolaska - Advent i sretni dan susreta s Njim - Božić budu garancija Vaše vječne sreće. Amen

Došašće 2011.

*Franjo Komarica, biskup banjolučki
i predsjednik Caritasa BKBIH*

Pastirska poslanica biskupâ u povodu 130. obljetnice ponovne uspostave redovite crkvene hijerarhije u Bosni i Hercegovini

Plodovi prošlosti - zalag su budućnosti

Svećenicima, redovnicima, redovnicama i svemu vjernom puku - mir i blagoslov Božji!

„Gospodin Bog tvoj prometnu ti prokletstvo u blagoslov.“

Čuvaj se da ne zaboraviš Gospodina Boga svoga, zanemarujući njegove zapovijedi, njegove uredbe i njegove zakone!“ (Pnz 23, 6; 8, 11)

„Radost i nada, žalost i tjeskoba ljudi našega

vremena, osobito siromašnih i svih koji trpe jesu radost i nada, žalost i tjeskoba također Kristovih učenika“ (GS 1). Ovo, što u svojim početnim i ujedno svojim sržnim riječima izriče Crkva u svojoj pastoralnoj Konstituciji Drugoga vaticanskog sabora, bez dvojbe vrijedi i za odnose Crkve s hrvatskim narodom i drugim narodima na području naše zemlje Bosne i Hercegovine. Crkva je s ovdašnjim pučanstvom bila najtješnje povezana kroz duga stoljeća njegove dramatične povijesti. Ona je pustila duboke i snažne korijene u naš hrvatski narod. A i naš narod je snažno i duboko ukorijenjen u plodno tlo katoličke vjere i crkvenog zajedništva, tako da i danas pokazuje zdrave plodove te dragocjene međusobne povezanosti.

Želeći biti savjesni i marljivi učenici povijesti kao velike učiteljice života, ove smo godine nastojali obilježiti različitim sadržajima i na raznim mjestima značajan, pa i presudan događaj za Katoličku crkvu u Bosni i Hercegovini, a koji se zbio prije stotinu i trideset godina. Bila je to **ponovna uspostava redovite crkvene hijerarhije** smom („*Ex hac augusta*“) od 5. srpnja 1881. godine. To je učinio „*na veću slavu svemogućega Boga, na uzvišenje i porast katoličke vjere među ovdašnjim pukom*“. Naglasio je da „*hijerarhijska uprava crkvene stvarnosti samom različitošću stupnjeva i dužnosti čudesno doprinosi uzajamnoj slozi i sigurnosti svih dijelova zbog zajedničke veze vjere i ljubavi i autoriteta vrhovnog poglavara koji svime upravlja i ravna*“. Izrazio je „*posve čvrstu nadu*“ da cijelom ovdašnjem katoličkom puku, radi čijega je dobra u uvedena redovna hijerarhija, „*neće biti ništa milije nego da se danomice sa sve većom poslušnošću i nastojanjem odane volje*“ sjedinjuje s Apostolskom Stolicom na kojoj je Crkva sagrađena.

Ovom pastirskom poslanicom želimo mi biskupi zajednički još jednom predočiti svima vama, ali i drugim našim suvremenima svoja razmišljanja o proteklim desetljećima postojanja i djelovanja obnovljene crkvene hijerarhije u našoj zemlji, kao i o sadašnjem stanju naše domovinske Crkve te o aktualnim poteškoćama, izazovima i zadaćama pred kojima se nalaze članovi Kristove Crkve u našoj zemlji.

1. Drama svjedočkih stoljeća

„*Spomeni se dana pradavnih,
promotri godine od naraštaja do naraštaja.
Oca svoga pitaj i poučit će te,
pitaj starije, pa će ti kazati*“ (Pnz 32, 7).

Proces ponovne uspostave redovite crkvene hijerarhije u Bosni i Hercegovini tekao je usporedo s prestankom otomanske vladavine nakon Berlinskog kongresa (1878.) i uključivanja ovih krajeva u srednjoeuropski politički i kulturni ambijent.

U to doba Katolička je crkva u našoj zemlji bila organizirana u dva apostolska vikarijata kojima su na čelu bili biskupi – apostolski vikari i Trebinjsko-Mrkansku biskupiju koju su vodili dubrovački biskupi kao apostolski vikari. Istodobno, redovnici franjevci, koji su uglavnom bili župnici na području oba vikarijata, pripadali su dvjema provincijama: Bosni Srebrenoj i Hercegovačkoj kustodiji koja je 1892. prerasla u provinciju.

Prethodno, kroz više od četiri stoljeća otomanske vladavine sav je Božji narod u Bosni i Hercegovini pravim čudom, uz velike žrtve i stradanja, proživljavao i svjedočio svoju vjernost Kristu. Obični vjernici, redovnici franjevci, svećenici-glagoljaši, drugi dijecezanski svećenici u Trebinjsko-mrkanskoj biskupiji, te i sami biskupi-apostolski vikari – poput starokršćanskih „ispovjedalaca vjere“ svjedočili su svoje katoličanstvo, podnosili zbog toga patnje svakojake, riskirali vlastiti život, ali ipak odolijevali i opstajali u zemlji svojih pradjedova, blagoslivljajući Gospodina Boga, koji je i njima dao da uživaju u svetinji i plodovima svoje očevine.

Slično kao i za tadašnje članove Katoličke Crkve, može se kazati i za tadašnje crkvene ustanove: apostolske vikarijate, franjevačke provincije, župe, kapelanije, samostane. Dok su oni prvi bili zlostavljani, proganjani, brojem smanjivani, dotle su ove druge bile spaljivane, rušene, nasilno uništavane, bez mogućnosti obnove.

Opstanak katolika i njihovih crkvenih ustanova ipak je nekako uspijevao, zahvaljujući prvenstveno postojanoj osobnoj vjeri i vjernosti Kristu velikog broja pojedinaca – i vjernika laika i njihovih duhovnih pastira, te njegovanju kršćanskog morala, osobito u bračnim i obiteljskim zajednicama.

Stoga je postojano ustrajavanje u vjernosti Kristu, u ljubavi prema Isusovoj Majci, Isusovu namjesniku na zemlji, Rimskom biskupu, unatoč svim višestoljetnim patnjama, najvažnija i najjasnija poruka i pouka naših vjernih predaka koju su nam ostavili, a što djelomično sadrži i drevna pučka popijevka u čast Gospi koja se i danas pjeva po mnogim našim župama:

„O, preslavna Božja Mati, dostoj nam se milost dati da ja ljubim Sina Tvoga, a mog Boga predobroga (...) Obećajem prij' umrijeti nego li ga uvrjediti, ili štogod pomisliti što mu može žao biti (...)“

2. Početak bujanja crkvenog života

„Ja Gospodin, u pravdi te pozvah,
čvrsto te za ruku uzeh;
što prije prorekoh, evo, zbi se,
i nove događaje ja naviještam“ (Iz 42, 6a. 9a).

Prestanak misionarskog ustroja Crkve u okviru apostolskih vikarijata i ponovna uspostava redovite crkvene uprave u BiH bila je moguća istom nakon prestanka otomanske vlasti. Sveta je Stolica s novom vlašću najprije, 8. lipnja 1881., sklopila ugovor (*Convenzione tra la Santa Sede e il Governo Austro-Ungarico per la Bosnia ed Erzegovina*) kojim je dogovorena ponovna uspostava (*ristabilimento*) crkvene hijerarhije. Potom je papa Lav XIII. već spomenutim apostolskim pismom, dokinuvši dva, – do tada postojeća – apostolska vikarijata (bosanski i hercegovački), osnovao novu crkvenu pokrajinu, Vrhbosansku metropoliju. U njezin su sastav od početka ušle četiri biskupije: tri nove – Vrhbosanska nadbiskupija sa sjedištem u Sarajevu, te sufraganske biskupije Mostarsko-duvanjska sa sjedištem u Mostaru, Banjalučka biskupija sa sjedištem u Banjoj Luci i već postojeća Trebinjsko-mrkanska kojom je nastavio upravljati dubrovački biskup kao apostolski upravitelj sve do 1890. godine, a otada mostarski biskup kao njezin stalni apostolski upravitelj. Takvo ustrojstvo ostalo je sve do 2011. kad je 1. veljače te godine papa Benedikt XVI. osnovao Vojni ordinarijat u BiH.

U četiri desetljeća austrougarske uprave (1878.–1918.) Katolička je Crkva doživjela pravi procvat na mnogim područjima. Prije svega porastao je broj vjernika. Podsjećamo da je u godini prvoga službenog popisa pučanstva u Bosni i Hercegovini (1879.) živio 209.391 katolik (18,08 %); pravoslavaca je bilo 496.485 (42, 88 %), a muslimana 448.613 (38,75). U novom periodu je došlo do osnivanja većeg broja novih župa. U Bosnu se tijekom nove vladavine doselio i određen broj katolika istočnog obreda iz drugih područja tadašnje velike i višenacionalne države (mahom Ukrajinci), pa je bilo osnovano nekoliko njihovih župa. U isto doba osnovane su četiri nove bogoslovije za

odgoj svećenika pri kojima su djelovale filozofsko-teološke visoke škole. Metropolijska bogoslovija započinje s radom u Travniku 1890. a poslije trogodišnjega djelovanja u Travniku ova ustanova prelazi u Sarajevo 1893. jer prije toga u ovom gradu nije imala vlastitu zgradu. Franjevačka bogoslovija Hercegovačke provincije započinje u Mostaru 1895. godine. A nakon sjedinjenja samostanskih škola provincije „Bosne Srebrene“ iz Livna i Sutjeske, Franjevačka bogoslovija ove provincije preseljava u Sarajevo godine 1909. K tomu, u trapističkoj opatiji „Marija Zvijezda“ kod Banje Luke početkom 20. st., svakako prije 1907., započela je djelovati bogoslovija i visoka filozofsko-teološka škola.

U tom istom razdoblju osnovana su i četiri mala sjemeništa s gimnazijama: međubiskupijsko u Travniku 1882.; franjevačko koje započinje u Kreševu 1882. te se konačno smješta u Visoko 1900.; franjevačko na Širokom Brijegu od 1889. i trapističko u samostanu „Marija Zvijezda“ koje je ustanovljeno vjerojatno oko 1900. godine.

Naravno, sve je ovo bilo moguće jer je tada postojala sloboda djelovanja Crkve, ali i zato što je ustanove ove vrste, bilo Katoličke Crkve bilo i drugih vjerskih zajednica, većim ili manjim dijelom financirala tadašnja država.

Katolička je Crkva u ovom periodu dala napretku cjelokupnog pučanstva ove zaostale zemlje izuzetne, zadivljujuće doprinose, osobito na odgojno-obrazovnom, socijalnom, kulturnom i prosvjetnom planu.

Poznato je da je još 1910. godine, unatoč činjenici da je nova austrougarska vlast u međuvremenu i sama otvorila brojne nove škole koje su jednakopravno mogla pohađati sva djeca, u BiH bilo još uvijek 77, 45 % nepismenih katolika, a 89, 92 % nepismenih pravoslavaca i čak 94, 65 % nepismenih muslimana (usp. *Die Ergebnisse der Volkszählung in Bosnien und der Herzegowina vom 10. Oktober 1910*, Sarajevo 1912, str. XLVI).

Dolaskom u Bosnu i Hercegovinu novih redovničkih družbi, kao npr. isusovaca i trapista, te sestara Milosrdnica, Klanjateljica Krvi Kristove i Kćeri Božje Ljubavi, otvaraju se mnoge škole, internati, konvikti, bolnice, dječji vrtići, domovi za starije osobe. Vrhbosanski nadbiskup i metropolit Josip Stadler - osim što je i sam prednjačio na polju i vjere i kulture i pro-

svjete i civilizacije, podizanjem brojnih crkvenih ustanova i zdanja, te pokretanjem mnogobrojnih korisnih pastoralno-karitativnih akcija - osniva žensku redovničku zajednicu sestara Služavki Malog Isusa. Ona, kao i većina drugih redovničkih zajednica, skrbi osobito za siromašnu i napuštenu djecu, njihov život, odgoj i obrazovanje, te za siromašne starce i starice. Broj redovnika i redovnica bio je u stalnom porastu, tako da su nešto kasnije, pogotovo kad su pristigle i Školske sestre franjevke, osnovane i sestarske provincije.

Podizanjem pismenosti i opće kulture, te širenjem katoličkog tiska, Crkva je ujedno još više podizala vjerski odgoj i osobnu odgovornost i zauzetost svojih vjernika za opće dobro crkvenih i nacionalnih potreba. Tako je neposredno utjecala i na opći društveni i civilizacijski napredak zemlje.

3. Tjeskobe na pomolu

*„On im posta Spasiteljem
u svim njihovim tjeskobama“ (Iz 63,8b).*

Rast i plodno djelovanje Crkve u mnogočemu je se nastavljeno i poslije 1918. godine, iako su političke prilike u zemlji bile korjenito promijenjene. Nova je državna vlast često pokušavala manipulirati pojedinim crkvenim pitanjima, crkvenim laičkim pokretima i društvima, te produbljivati podjele među njima. U Crkvi su nastali otpori prema takvom ponašanju države pa su polemike između Crkve i države bile česte. Pojedini svećenici, osobito zbog svoga nacionalnoga hrvatskog djelovanja, bivali su krivično gonjeni i kažnjavani. Neke su crkvene novine iz istih razloga zabranjivane. Na račun Katoličke Crkve država je pomagala širenje Starokatoličke crkve pa je nastalo nekoliko omanjih župa ove zajednice. K tomu, treba spomenuti da je polemika srpskoga pravoslavlja, koje je smatrano nekom vrstom državne vjere, prema katoličanstvu bila česta. Vrhunac je doživjela u otporu Srpske pravoslavne crkve prema ratificiranju i provedbi konkordata između tadašnje države Kraljevine Jugoslavije i Svete Stolice polovicom tridesetih godina, te se dogodilo da je ta država i propala, a da pravni položaj Katoličke Crkve i ustrojstvo, kako ih je predviđao konkordat, nikada nisu bili riješeni.

4. Stradanja i nadanja pod komunističkom vlašću

„Sve što si poslao na nas, sve što si nam učinio, pravedno si učinio...“

O, ne zapusti nas zauvijek zbog imena svoga i ne razvrgni Saveza svoga“ (Dn 3, 31. 34).

Tijekom Drugoga svjetskoga rata Katolička je Crkva u našoj zemlji uvelike stradala. U tom razdoblju izginuli su mnogi vjernici i poubijani svećenici, porušene crkve i uništen veći broj župa te mnoga kulturna dobra. No, stradanja, koja su uslijedila neposredno nakon završetka toga rata, bila su za Crkvu katastrofalna. Osobito 1945. godine, tijekom prvih poratnih mjeseci, ubijeno je mnogo katolika pa je time strahovito bila ugrožena biološka reprodukcija stanovništva. Zbog izravnih i neizravnih posljedica rata i kasnijih progona, do 1952. smrtno je stradalo čak 160 svećenika i nekoliko desetina redovnika. Osim toga, mnogi su svećenici, redovnici i redovnice, iako dokazano nedužni, osuđeni na dugogodišnje robije. Kroz neko vrijeme, krajem 1949. i početkom 1950. godine u BiH nije bilo na slobodi ni jednoga biskupa, jer je jedini preostali, mostarski biskup Petar Čule, na montiranom procesu 1948. bio osuđen na dugogodišnju robiju. Država je nastojala manipulirati vjericima i svećenicima koji nisu bili u zatvorima: diskriminacijom i zastrašivanjima, te kroz staleško udruženje „Dobri pastir“ koje je dala osnovati 1950., tj. upravo u vrijeme kad je Crkva bila bez ijednoga biskupa na slobodi. Prisilno je zatvorena međubiskupijska bogoslovija u Sarajevu, franjevačka u Mostaru i trapistička kod Banje Luke te mala sjemeništa u Travniku, na Širokom Brijegu i trapističkoj opatiji „Marija Zvijezda“ kod Banje Luke. Sve je redovnice tadašnji komunistički režim protjerao iz BiH. Neke su od njih, međutim, ipak uspjele ostate, radeći u civilnom odijelu. Isti protucrkveni režim je gotovo svu crkvenu imovinu oduzeo a posvema zabranio djelovanje svim crkvenim dobrotvornim, kulturnim i školskim ustanovama, osim franjevačkom sjemeništu u Visokom i franjevačkoj bogosloviji u Sarajevu. Katolički je tisk bio skoro potpuno uništen i kroz više desetljeća, koja su uslijedila, nije smio postojati.

Državni progoni Katoličke Crkve malo su se smanjili tek nakon 1960. godine. Polako se poslije 1970. počeo pojavljivati novi katolički

tisak te su, pod kraj komunističke vladavine izlazila četiri mjesečnika: *Naša ognjišta* (Tomislavgrad), *Radosna vijest* (Sarajevo), *Crkva na kamenu* (Mostar) i *Svjetlo riječi* (Sarajevo) te nekoliko stručnih revija. Kao izdavači s brojnim izdanjima, osim spomenutih novina uz koje postoje istoimene izdavačke kuće, poznati su iz tog vremena također Franjevačka teologija i Vrhbosanska katolička teologija u Sarajevu, ali i još neki.

Nakon njihova izгона na početku komunističkoga režima, u kasnijem razdoblju vratile su se i redovnice te su četiri družbe osnovale svoje provincije: Milosrdne sestre sv. Vinka Paulskoga (Sarajevo), Služavke Maloga Isusa (Sarajevo) i Školske sestre franjevke (Mostar i Sarajevo).

Kako je vrijeme odmicalo, tako je Crkva, općenito govoreći, sve bolje nalazila način djelovanja u tadašnjim – još uvijek – teškim prilikama. Međubiskupijskoj bogosloviji u Sarajevu bilo je dopušteno obnoviti rad tek 1969., nakon što je sarajevski nadbiskup uspio od države otkupiti zgradu bogoslovnog sjemeništa, vlasništvo Nadbiskupije. Tu, najstariju visokoškolsku ustanovu u Bosni i Hercegovini – Vrhbosansku teološku školu proglasila je Kongregacija za katolički odgoj 2009. godine Bogoslovnim fakultetom. Travničko sjemenište i gimnazija oživjeli su istom 1998., dok na području hercegovačkih biskupija i na području Banjalučke biskupije poslije 1945. nema više ni sjemenišne gimnazije ni bogoslovije. Međutim, u Mostaru je 1987. osnovan Teološki institut na kojemu se školuju laici katehete, a početkom devedesetih još po jedan u Sarajevu i Banjoj Luci, koji su u međuvremenu, uslijed prisilnog iseljavanja katolika, obustavili svoj rad.

5. Plodovi postojanosti i vjernosti u kušnjama

„Bog nije nepravedan da zaboravi ono što ste učinili, ljubav koju iskazaste prema njemu služeći u prošlosti i sadašnjosti svetima“ (Heb 6,10).

Unatoč protuvjerskom i protucrkvnom ozračju u kojem se tijekom zadnjih desetljeća našla naša domovinska Crkva, Bog je blagoslovio žrtve i uslišio molitve svoga naroda, te mu je darivao brojna svećenička i redovnička zvanja.

Tako je na završetku 2010. godine Trebnijsko-mrkanska biskupija je imala 31 inkardiniranoga svećenika (15 na području biskupije), Mostarsko-duvanjska ih je imala 70 (na području biskupije 54), Banjalučka 38 (na području biskupije 22) a Vrhbosanska nadbiskupija 224 (na području nadbiskupije 144). Franjevačka provincija „Bosna Srebrena“ u isto vrijeme je imala 288 svećenika (u BiH 216) a hercegovačka 184 (u BiH 113).

Jednu kuću imaju dominikanci i vode jednu župu u Zenici (1 svećenik), isusovci jednu u Sarajevu (3), salezijanci jedan školski centar u Žepču (3), po jedan samostan trapisti u Banjoj Luci (3) i karmelićani na Buškom jezeru kod Tomislavgrada (4), te neokatekumeni od listopada 2011. bogosloviju u Vogošći (1).

Krajem 2010. godine u BiH je živjelo i djelovalo 540 časnih sestara. Školske sestre franjevke Mostarske provincije imale su 164 sestre, a Bosansko-hrvatske provincije 120. U provinciji Milosrdnih sestara sv. Vinka Paulskoga bile su 64 sestre; u provinciji Služavki Maloga Isusa bilo ih je 59. Prisutne su također sestre još nekih družbi sa svojim samostanima ili redovničkim kućama, kao: Kćeri Božje ljubavi – 43, Klanjateljice Krvi Kristove 45, Kćeri milosrđa – 6, Služavke Malog Isusa Splitske provincije – 3, Službenice milosrđa – 3, Franjevke Marijine misionarke – 4, Marijine sestre – 2, Uršulinke – 4, Franjevke od Bezgrješnoga začeca – 2, Misioanrke ljubavi – 4, Klarise – 4, Karmelićanke – 7.

Većina domaćih svećenika, redovnika i redovnica djeluje u BiH, dok je ne mali broj na različitim službama po europskim zemljama, Australiji, Africi, objema Amerikama i Aziji. Uz ove spomenute, postoje brojni svećenici, redovnici i redovnice, podrijetlom iz BiH, koji su članovi biskupija i različitih redovničkih zajednica izvan ovoga područja, osobito u Hrvatskoj.

Kad bi se izračunalo koliko je u posljednjih 130 godina u BiH zaređeno svećenika te koliko je mladića i djevojaka stupilo u redovnički stalež, i kada bi se njima dodali oni koji su kao potomci iseljenika stupili u duhovni stalež izvan naših biskupija, vidio bi se na djelu poseban Božji blagoslov i osobit razlog za duboku vjerničku zahvalnost na tom daru. K tomu, tijekom tog istog razdoblja u našim biskupijama su kao biskupi djelovali ili iz našeg domaćeg klera potjecali ili ovomu svećenstvu pripadali te bili zaređeni za biskupe i službovali

ovdje ili u drugim biskupijama po svijetu 28 dijecezanskih svećenika i 6 franjevaca.

Među brojnim hodočasničkim mjestima u kojima se vjernici okupljaju u veliku broju svakako treba spomenuti Gospina svetišta u Komušini, Olovu, Stupu, Širokom Brijegu i Hrasnu; zatim Srca Isusova u Studencima, Ivana Krstitelja u Podmilačju, Ante Padovanskoga na Humcu, Leopolda Mandića u Maglaju i Male Terezije u Presnačama i Ledincu.

Od crkvenih događaja u našoj zemlji iz tri zadnja desetljeća treba svakako podsjetiti na: obilježavanje 100. obljetnice uspostave obnovljene redovite hijerarhije (1981.), euharistijske kongrese po svim našim biskupijama (1982.), 700 godina dolaska franjevaca (1991.), imenovanje nadbiskupa Vinka Puljića kardinalom (1994.) te na povijesne apostolske pohode pape Ivana Pavla II. Sarajevu (1997.) i Banjoj Luci (2003). Kao svojevrsnu krunu radosnih događaja za katolike u našoj zemlji smatramo svečano proglašenje blaženim mladog laika Ivana Merza (2003.) i Drinskih mučenica (2011.). Uz to, treba spomenuti da su kod Kongregacije za svece u tijeku postupci za proglašenje blaženim Slugu Božjih: fra Šimuna Filipovića, sjemeništarca Petra Barbarića i nadbiskupa Josipa Stadlera.

Slično kao i u nekim ranijim periodima djelovanja crkvene hijerarhije u BiH, ni danas, na žalost, naša domovinska Crkva, nije pošteđena nekih nepotrebnih unutarcrkvenih proturječja odnosno nesuglasica između redovite crkvene hijerarhije, pa i same Svete Stolice, s jedne – i jednog (manjeg) dijela neposlušnih redovnika franjevaca s druge strane. Postoje utemeljene nade da će se i ovo uskoro riješiti na dobro Kristove Crkve u našoj zemlji.

Propast komunističke države Jugoslavije označio je početak novoga strašnog rata 1991. i nastanak novih država na njezinu području. Sveta je Stolica 1992. godine uspostavila diplomatske odnose s BiH a 1993. imenovala prvoga apostolskog nuncija. A kako je, zajedno s raspadom te države, prestala postojati i istojmena Biskupska konferencija, Sveta je Stolica 1994. za područje BiH-a osnovala novu Biskupsku konferenciju.

Na prvu obljetnicu izbora pape Benedikta XVI., 19. travnja 2006., u Sarajevu je svečano potpisan „Temeljni ugovor između Svete Stolice i BiH“ a 29. rujna 2006., kao njegov sastavni dio, također „Dodatni protokol na Temeljni

ugovor između Svete Stolice i BiH“. Ovaj ugovor stupio je na snagu 25. listopada 2007. kad je bio ratificiran u Vatikanu. Iz njega je proizašao „Ugovor između Bosne i Hercegovine i Svete Stolice o dušobrižništvu katoličkih vjernika, pripadnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine“. Potpisan je u Sarajevu 8. travnja 2010., a ratificiran 14. rujna 2010. u Vatikanu i toga dana stupio na snagu.

Osim ovih međunarodnih ugovora, kojima je definiran pravni okvir za postojanje i djelovanje Katoličke Crkve u BiH, konkretne odnose s državnim vlastima na pravnoj razini uređuje za sve, pa tako i za Katoličku Crkvu i „Zakon o slobodi vjere i pravnom položaju Crkava i vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini“ iz 2004. godine.

Moramo nažalost javno iskazati svoju žalost pa i negodovanje nad činjenicom da državna vlast do sada nije pokazala dovoljno odlučnosti i volje da provede ono, što je dogovoreno sa Svetom Stolicom i propisano spomenutim Zakonom. Time je Crkva u svom djelovanju uvelike oštećena a vjernici onemogućeni u ostvarivanju svojih prava. A radi se o važnim pitanjima, za koja je državna vlast preuzela obvezu da ih uredi, kao što su: vjerski blagdan kao neradni dani, nepovredivost ispovjedne tajne, dozvole za gradnju sakralnih objekata, zdravstveno, invalidsko i penzijsko osiguranje vjerskih službenika, položaj crkvenih odgojnih, obrazovnih i karitativno-socijalnih ustanova, smještaj Vojnog ordinarijata itd.

6. Nova zlostavljanja i rastjerivanja Kristova stada

„Dići će se narod protiv naroda i kraljevstvo protiv kraljevstva...“

Tada će vas predavati na muke i ubijati vas.

I svi će vas narodi zamrziti zbog imena moga“ (Mt 24, 7a. 9).

Daleko najbolnije za Crkvu u našoj domovini tijekom svih ovih sto trideset godina jest nasilno fizičko iskorjenjivanje čak nekoliko stotina tisuća katolika uslijed nedavnog „etničkog čišćenja“ i nemogućnosti njihova povratka i ostanka u rodnom kraju.

Tijekom rata od 1991. do 1995. Katolička je Crkva u BiH izuzetno teško stradala što posebice zorno oslikavaju sljedeći podaci. Prije posljednjega rata na području BiH živjelo je do

800.000 katolika a danas, tek nešto više od polovice od predratnoga broja, oko 440.000! Najviše je (kao i u Drugom svjetskom ratu) uništena Banjolučka biskupija – nedostaje 2/3 vjernika, te Vrhbosanska nadbiskupija – nedostaje oko 3/5 vjernika! Osim toga, mnogi su katolici tijekom ratnih i poratnih godina ubijeni a među njima 10 svećenika i 2 redovnice. I materijalna šteta na crkvenim objektima je ogromna. Prema podacima biskupskih ordinarijata iz Sarajeva, Mostara i Banje Luke, tijekom posljednjega rata u BiH je potpuno uništeno 65 župnih crkava, 60 ostalih crkava, 63 kapelice, 65 župnih kuća, 8 samostana i 8 grobalja. U isto vrijeme teško su oštećene 54 župne crkve, 53 ostale crkve, 55 kapelica, 84 župne kuće, 14 samostana i 53 groblja. A djelomično je oštećeno još 66 župnih crkava, 55 ostalih crkava, 109 kapelica, 77 župnih kuća, 8 samostana i 103 groblja. Ukupan broj potpuno uništenih, teško oštećenih i lakše oštećenih crkvenih objekata iznosi, dakle, ravno 1000. Od toga broja 294 objekta su stradala u naletima Armije BiH a 706 objekata bili su na meti Vojske Republike Srpske. Također su i stradanja drugih kulturnih dobara Katoličke Crkve bila velika ali do danas ovo pitanje nije dostatno istraženo. Ipak, ovdje treba spomenuti dvije uništene velike biblioteke: onu Franjevačke teologije u Sarajevu i onu Biskupskog ordinarijata u Mostaru. I dok se i ovom prilikom sjećamo žrtava i gubitaka Katoličke Crkve ali i strepimo za njezinu budućnost ne gubimo iz vida stradanje i gubitke drugih. Naprotiv, ponavljamo što smo u zajedničkoj poslanici napisali 1996. „Sve one, koji su se od sinova Katoličke Crkve na bilo koji način osjetili nepravdom pogođeni, molimo za oprostjenje... mi opraštamo svima koji su nam nanijeli nepravdu i zlo...”

Tijekom rata, unatoč katastrofalnom stradanju kojemu je bila izložena, Crkva je uspjela razviti veliku karitativnu djelatnost. Za to su posebice zaslužni (nad)biskupijski *Caritasi* u Mostaru, Banjoj Luci i Sarajevu, osnovani ili obnovljeni još prije rata, te Caritas Biskupske konferencije BiH, osnovan ratne 1994. godine. Također treba spomenuti djelovanje udruge „Kruh sv. Ante“ pri franjevačkim provincijama te još neke katoličke dobrotvorne ustanove.

Osim mnogobrojnim dobročiniteljima osobito iz crkvenih sredina iz više europskih zemalja te Sjedinjenih Američkih Država za njihovu solidarnost s našim patnjama, veliku i

trajnu zahvalnost dugujemo najvećem dobročinitelju i naše Crkve i cijele naše zemlje – blaženom papi Ivanu Pavlu II.

Još tijekom rata (1994.) a osobito poslije rata u novim prilikama, osim redovitih vjerskih poslova, Crkva je otvorila i sedam novih katoličkih školskih centara s trinaest osnovnih i srednjih škola (Sarajevo, Zenica, Tuzla, Travnik, Žepče, Konjic – kasnije zatvoren, Banja Luka, Bihać), zatim odgojne zavode za hendikepirane, domove za napuštenu siromašnu školsku djecu i omladinu, internate i konvikte, staračke domove, centre za medicinske usluge te dječje vrtiće. Obnovili su nekoliko tisuća kuća povratnicima, otvorili mnoga radna mjesta pokretanjem zadruga i kooperativa, materijalno i zdravstveno skrbili za više stotina tisuća ne samo katolika nego i mnogih nekatolika.

Već smo spomenuli da se najveći problem Katoličke Crkve u Bosni i Hercegovini sadašnjem trenutku sastoji u dramatičnom smanjenju broja katoličkog pučanstva, koje se pretvorilo u povijesni proces. On je započet već odavno, a nastavlja se posebno tijekom zadnja dva desetljeća, što se najbolje vidi iz procenatnog odnosa katolika prema pripadnicima drugih vjera.

Godina	Katolici	
	Oko	Procjena
1450.	oko 750.000	Procjena oko 87%
Popisi prema vjerskoj pripadnosti		
1879.	209.391	18,08%
1885.	265.788	19,88%
1895.	334.142	21,31%
1910.	434.061	22,87%
1921.	440.431	23,48%
1931.	557.836	24,01%
1948.	614.123	23,9%
Popisi prema etničkoj pripadnosti		
1953.	654.227	23,0%
1961.	711.665	21,7%
1971.	772.491	20,6%
1981.	758.140	18,4%
1991.	760.852	17,4%

Povijesni proces, u kojemu je nekadašnja demografska većina pretvorena u sadašnju manjinu a nekadašnja manjina u današnju većinu, dobro oslikava gornja tablica koja sažeto prikazuje rezultate nekih znanstvenih istraživanja za početak otomanske vladavine te njihove procjene o stanovništvu i, s druge strane, podatke službenih državnih popisa pučanstva koji su od 1879. do 1948. uvijek rađeni prema vjerskoj, a poslije toga svaki put prema narodnoj pripadnosti. Iščitavajući tablicu lako je uočiti da je proces smanjivanja broja katolika posebice bio tragičan u stoljećima otomanske vladavine ovim krajevima. Dolaskom austrougarske vlasti započinje porast broja katolika koji je zastavljen 1931. godine. Tada je proces procentualnoga smanjivanja broja katolika nastavljen što vrijedi posebice za godine poslije Drugoga svjetskog rata. Pojačan je poslije 1971. i sudbomosno ubrzan u posljednjem ratu i u sadašnjem poratnom vremenu i to prvenstveno zbog spomenutoga etničkog čišćenja i, napose za Hrvate katolike, nepravednoga Daytonskog sporazuma i još nepravednije njegove implementacije.

7. Nove pošasti prijete

„Pred vas stavljam i život i smrt, blagoslov i prokletstvo.

Život, dakle, biraj, ljubeći Gospodina, Boga svoga, slušajući njegov glas, prijanjajući uz njega, da živiš ti i tvoje potomstvo“ (Pnz 30, 19).

Hod naše domovinske Crkve se nastavlja prema budućnosti. Na našem se horizontu pokazuju novi izazovi i prepreke. Potrebno je posebno upozoriti na one nezaobilazne. Bar dva od tih izazova dijelimo kao zajedničke s Crkvom na područjima takozvane zapadne kulture i civilizacije. Jedan izazov je demografske naravi a drugi kulturološke.

Demografsko pitanje: Prema podacima naših Biskupskih ordinarijata iz siječnja 2011., katolika bi trebalo biti 443.013 (Banja Luka 36.513, Sarajevo 194.812, Mostar 190.730, Trebinje 20.958) što bi moglo iznositi oko 11,5 % od oko 3.843.000 stanovnika koliko bi ih trebalo biti u BiH prema procjeni Agencije za statistiku. Međutim, osobito zabrinjava zaključak, utemeljen na konkretnim godišnjim podacima iz naših Ordinarijata, da, nakon laganoga povećanja ukupnoga broja katolika, koje je registri-

rano u prvim poratnim godinama i koje se nastavilo sve do 2006. godine, osim jednoga prekida iz 1998. i 1999. kad je registriran pad broja katolika, posljednjih pet godina kontinuirano opada broj katolika.

Osim opadanja ukupnog broja katolika, uvelike zabrinjava nagli pad njihova prirodnog priraštaja koji se, za razliku od ukupna broja vjernika, može pratiti prilično pouzdano, i to zahvaljujući preuzetim podacima iz župnih knjiga krštenih i pokopanih. Prema toj evidenciji, katolici u BiH su neposredno nakon rata imali pozitivan priraštaj. No, u procesu stalnog opadanja ukupna broja, koji je krenuo u isto vrijeme, prirodni priraštaj katolika 2002. godine prvi je put pao ispod ništice. A kao što pokazuje sljedeća tablica, taj negativan proces se nastavlja i dalje pa je 2010. godine u svim župama u BiH registrirano 1410 pokopanih više negoli krštenih.

Godina	Kršteni	Umrli	Priraštaj	Vjernika
1996.	6739	5272	1467	424.915
1997.	7127	5841	1286	451.385
1998.	6779	5956	823	451.208
1999.	6736	5892	844	448.186
2000.	6409	5831	578	456.058
2001.	5734	5655	79	458.110
2002.	5543	5565	-22	463.687
2003.	5256	5996	-740	464.821
2004.	5184	5937	-753	464.694
2005.	5244	5896	-652	462.690
2006.	5146	5892	-746	463.131
2007.	4915	6155	-1240	459.102
2008.	4799	6214	-1415	454.921
2009.	4686	6075	-1389	448.147
2010.	4726	6136	-1410	443.013

Drugi, *kulturološki* izazov za kršćane naših dana, ali i za vjernike općenito, jest odnos suvremenog čovjeka – osobito na europskom kontinentu prema – duhovnim i vjerskim vrednotama, prema transcendentnim uporištima i objavljenim izvorima istine i morala. I ako nam je dramatično demografsko pitanje već u kući, za ovaj, ništa manje zabrinjavajući kulturološki fenomen bi se moglo reći da nam je pred vratima naše kuće, a u našim gradskim naseljima nerijetko već i u našim domovima.

Ovaj, tzv. postmodernizam je stanje duha koji smatra da nema objektivnih ili apsolutnih istina, pogotovo u pitanjima vjere i duhovnosti.

On, kada se suoči sa stvarnošću Objave, Boga i trajnih načela vjerske prakse, nudi svoj relativistički odgovor prema kojemu je svaki oblik, u najboljem slučaju, samo jedna od mogućnosti. Tako, gledano s kršćanskoga stajališta, izazov postmodernizma moglo bi se protumačiti kao sustav koji ne prihvaća apsolutnu istinu, već se priklanja filozofiji relativne istine i negativnoga religijskog pluralizma, koji ni vjeru, koju netko slijedi, ni religijsku praksu koju vrši, ne prihvaća kao objektivno vrijedne već kao „moje“, „za mene“ istinite. Odnosno, religija je „ovostrana“, stvorena, a dobra je i istinita u mjeri u kojoj se sljedbenik u njoj dobro osjeća. U tom stanju, svatko za sebe „sada“ traži rješenje svojih tjeskoba, nesigurnosti i potreba te pronalazi svoje religijsko uporište smisla i sigurnosti. To je individualizam u kojemu zbroj pojedinaca ne rađa zajedništvom ni zdravim pluralizmom koji bi oplemenjivao, nego mnoštvom individua kojima ravna kultura dobrog osjećanja. U službi toga se onda stvara svoga „boga“, svoja „moralna pravila“ i svoju religiju – bezboštvo i nemoral na nov način i u novim oblicima.

8. U svjetlu Evandjelja prepoznavati znakove vremena

„Duh Istine upućivat će vas u svu istinu“ (Iv 16,13).

Imajući ove, kao i druge izazove i prepreke pred očima kao specifične znakove vremena nemamo pravo niti zatvarati oči, niti rezignirati, niti zdvajati. Nego, s još većim žarom naše vjere u Krista Spasitelja, našeg božanskog Vođu i Učitelja i s povjerenjem u Duha Svetoga, zajedničkim snagama želimo se odlučno zauzimati za što čvršće zajedništvo među svim članovima naše domovinske Crkve i za što bolje upoznavanje nauka Crkve, te za što vjernije oblikovanje svakodnevnoga našeg života u duhu Evandjelja i nauka Crkve. Osobitu pozornost želimo posvetiti našoj katoličkoj obitelji i katoličkom braku, kršćanskom odgoju i duhovnoj obnovi naših vjernika laika, uključujući mlade naraštaje i podržavajući osnivanje i zauzeti rad laičkih katoličkih udruga i pokreta.

Ne želimo nipošto ispustiti iz vida potrebu odlučnog i trajnog zauzimanja za zaštitu ljudskog života od njegova začeca pa do prirodne smrti.

Ne možemo se i dalje ne zalagati za istinu,

pravdu, praštanje i trajni mir u našim župama, biskupijama i cijeloj zemlji gdje su još uvijek destruktivno prisutne mnoge neistine i nepravde te mnoge druge negativne posljedice nedavnog rata. Još uvijek je za nas sve veoma aktualan neostvareni a poželjni i potrebni povratak u svoje župe i na svoju očevinu mnogih desetina tisuća naših prognanih i izbjeglih vjernika, i zato ćemo se za njegovo ostvarivanje i dalje uporno zalagati.

Održavanje i njegovanje našeg nacionalnog jezika i naše kulturne baštine, sigurno su danas, a i sutra trebaju biti naša briga, kao što je to bio slučaj i kroz minula stoljeća. Ali, u duhu nauka Crkve (GS 75), ta briga ne smije i neće nikoga od nas ovlastiti da odgajamo buduće generacije naših vjernika i našeg naroda u duhovnoj skučenosti, nego u zdravoj ekumenskoj otvorenosti i dijaloškoj spremnosti prema vjernicima drugih zajednica u našoj zemlji, za opće dobro cjelokupnog domaćeg pučanstva.

Svjesni smo činjenice, da kao Kristova Crkva u našem narodu i u ovoj zemlji trebamo ispunjavati poslanje i zadaću da i narod i društvo prožimamo kvascem Evandjelja. Društvene slabosti jednog naroda koji je - kao naš hrvatski - velikom većinom katolički, pokazuju ujedno također i slabosti crkvenog zajedništva i postavljaju u pitanje našu kršćansku vjetrodostojnost.

Možda će se buduće generacije, za 20, 50, ili 100 godina pitati gdje je bila naša Crkva sa svojom hijerarhijom u dramatičnim godinama s početka ovog dvadeset i prvog stoljeća i kasnije, te je – možda – došlo do ovog ili onog razvoja situacije i Crkve i naroda u ovoj zemlji. Mi znamo da prosudbe i sud ljudi nije i ne treba biti za nas odlučujući. Gospodin je onaj koji će nas pozvati na odgovornost (usp. 1 Kor 4, 3-4). Pred njim, Gospodarom povijesti, moramo se upitati jesmo li mi kao Crkva, kao kršćani još sol svijeta, grad na gori, svjetlo koje obasjava ljude oko nas? (usp. LG 1).

U svježem su nam sjećanju nezaboravne riječi velikog našeg prijatelja, blaženog pape Ivana Pavla II, izgovorene prigodom njegova II. apostolskog pohoda našoj zemlji i proglašenja prvog blaženika naše domovinske Crkve Ivana Merza, u Banjoj Luci, 22. lipnja 2003: „... Kršćanin je pozvan postati sa svoje strane, odsjev te Svjetlosti, nasljeđujući Isusa Krista i u njega se ugledajući. Kako bi to ostvario, slušati će

Njegovu riječ i o njoj će razmišljati, sudjelovat će svjesno i djelatno u bogoslužnom i sakramentalnom životu Crkve, izvršavat će zapovijed ljubavi služeći braći, navlastito malenima, siromašnima i onima koji pate... Vaša domovina i vaša Crkva, draga mladeži, doživjele su teške trenutke i sada valja raditi kako bi se život ponovno u potpunosti pokrenuo na svim područjima. obraćam se zato svima vama te vas pozivam da se ne povlačite nazad, da ne popuštate pred napašću malodušnosti, nego da povećate pothvate kako bi Bosna i Hercegovina ponovno postala zemlja pomirbe, susreta i mira. Budućnost ovih krajeva ovisi i o vama ...“.

Promatrajući nepristrano sadašnju situaciju u kojoj se nalazi naš narod i drugi narodi u ovoj zemlji, te naša Crkva u njima i među njima, postaje nam jasno da je potreban zaokret u pravcu jednog novog promišljanja: o novom evangeliziranju nas, članova Crkve da bismo uz mogli vjerodostojno svjedočiti vrijednote Kristova Evanđelja u našem životnom okruženju i tako dati svoj doprinos da ova zemlja krene putem razumijevanja i suradnje svih njezinih naroda i građana. Taj zaokret nam valja svakako učiniti!

9. S kršćanskom nadom prema novom proljeću vjere i Crkve

„Nevolja rađa postojanošću, postojanost prokušanošću, prokušanošću nadom. Nada pak ne postiđuje“ (Rim 5,3b—5a).

Oslanjajući se na uvjerenje da je, među tolikim svjedocima za katoličku vjeru, u prošlosti naših partikularnih Crkava u svim vremenima bilo zaista pravih kršćanskih svetaca i mučenika, te da je upravo njihova krv bila sjeme svih ponovnih buđenja nade i svekolika rasta u prošlim vremenima, zahvaljujemo Gospodinu za milosni dar njihovih primjera. Oni neka budu poticaj i uzrok novih uzleta različitih oblika crkvenoga života i ujedno poziv da poradimo kako bi još neki od tih svjedoka vjere iz dalje ili bliže prošlosti bili uzdignuti na čast oltara.

Pripremajući se za Godinu vjere, koju je papa Benedikt XVI. nakanio dogodine proglasiti, molimo sve znane i neznane svece i mučenike iz naših krajeva da svojim zagovorom probude u našim obiteljima svijest odgovornoga roditeljstva i da prate sva nastojanja nove evangeli-

zacije naspram svih suvremenih izazova, kako lokalnih tako globalnih, a posebice naspram individualizma te vjerskog i moralnoga relativizma. Da nam svima isprose milost obraćenja i posvećenja kako bismo mogli doprinijeti posvećenju ovoga vremena i naših suvremenika.

Zahvalni Gospodinu za sve milosti koje je iskazao svojoj Crkvi u našim biskupijama tijekom proteklih 130 godina, u našim pastoralnim nastojanjima u narednim godinama osobito važnim smatramo da:

- nastavimo prije svega ustrajavati u odanosti Svetoj Stolicy i u vjernosti Petrovu nasljedniku, te njegovati plodnu suradnju s drugim dijelovima Katoličke Crkve i njezinim ustanovama, posebice u susjednoj nam Hrvatskoj te u Europi;
- međusobno se savjetujemo i usklađujemo pastoralne inicijative u našim biskupijama;
- učvršćujemo povjerenje i zajedništvo među svim našim crkvenim strukturama, ustanovama i pojedincima;
- naviještamo cjelovitu Radosnu vijest te se s poniznim povjerenjem u svjetlo i snagu Duhova Svetog i s odgovarajućom odlučnošću upustimo u borbu s izazovima koje donosi ovo vrijeme i ovaj naš konkretan životni prostor;
- slijedimo upute crkvenog učiteljstva i čuvamo autoritet biskupa kao učitelja vjere, odgovornih za poštovanje opće crkvene discipline, čuvara liturgijskoga života i predvoditelja cjelokupna služenja Riječi Božjoj;
- posvetimo još veću brigu za svećenike u pastvi i drugim vrstama apostolskoga djelovanja;
- poradimo više na promicanju duhovnih zvanja i još temeljitijem odgoju i obrazovanju svećeničkih kandidata;
- pospješujemo redovničke karizme svih redova, muških i ženskih, i brinemo se za njihov pomladak;
- otkrivamo, prepoznajemo i podržavamo Božje darove u vjernicima laicima i poradimo na duhovnoj obnovi laikata, te na još većoj zauzetosti laika u životu župnih i biskupijskih zajednica, osobito na način volontarijata;
- pojačamo pastoralnu brigu za katoličke obitelji;
- tražimo načina kako provoditi sustavan rad s mladima;
- promičemo djela milosrđa i ljubavi u što je uključeno i mirotvorstvo;
- nastavljamo sa sustavnom brigom, osobito

preko biskupijskih i župnih Caritas, za siromašne, napuštene, prognane, obespravljene i potrebne svih vrsta;

- provodimo vjerno i ustrajno naputke crkvenog učiteljstva s obzirom na ekumenizam i međureligijski dijalog;

- razmišljamo o pripravi i sazivanju biskupijskih i pokrajinskih sinoda u svrhu odlučnjeg i zajedničkoga pastoralnog djelovanja;

- na društvenoj razini, prema kršćanskim načelima, ustrajno budemo zagovornici i promicatelji poštovanja ljudskih prava, tvorci pravedna mira, odlučni protivnici svake diskriminacije i postojani zagovornici ravnopravnosti među pripadnicima raznih naroda i vjerskih zajednica u našoj zemlji, potičući i osposobljavajući vjernike laike da duh i snagu Evanđelja „strpljivo i hrabro“ unose u oblike svjetovnog života (usp. CL 14);

- u odnosima s nositeljima civilne vlasti pred nama biskupima je najprije obveza koju nam je izrijekom dao blaženi papa Ivan Pavao II. u prigodi svoga I. apostolskog pohoda našoj zemlji, u Sarajevu, 13. travnja 1997.: – „*dizati proročki glas, upozoravati na nasilja, raskrinkavati nepravde, nazivati zlo pravim imenom i svi zakonitim sredstvima braniti povjerene nam zajednice*“, postojano otklanjajući sve političke pokušaje zlorabljenja Crkve i njezinih predstavnika. A zatim također inzistirati da se u cijelosti primjenjuje Zakon o slobodi vjere i pravnom položaju Crkava i vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini te međunarodni Ugovor između Bosne i Hercegovine i Svete Stolice.

10. Otvoreni za novu evangelizaciju

„*Evo činim sve novo*“ (Iz 43,19; Otk 21,5).

Mnoge generacije Kristove Crkve u našoj domovini - sve do naših dana, svoje su kršćansko uvjerenje učile, živjele i dokazivale najčešće u raznim životnim kušnjama, nepravdama, progonima pa i podnošenjem pravih mučenja. I vrlo uspješno su položile ispit iz kršćanskog svjedočenja. Stoga smo duboko zahvalni Gospodinu Bogu za milost njihove ustrajnosti i vjernosti.

Olujni vjetrovi u prošlosti – i u ovoj nedavnoj – naše domovinske Crkve tresli su mnoge cvjetove kršćanskog stabla, razbacivali sjeme i tako pripremali novi cvat. Siloviti događaji koji su, osobito u proteklih 70-ak godina,

pogodili mnoge naše župne i biskupijske zajednice, prodrimali su naš narod, a mnoge njegove članove razbacali kao sjeme po cijelom svijetu. Sve te kušnje i progonstva svjedoče da nas Bog nikada nije ostavio nego nas uvijek iznova poziva da, unatoč svemu, čujemo njegov zov i porukunade i života.

Novo iskustvo Boga, novo čitanje vlastite prošlosti i novo posvješćivanje naše životne zbilje tri su međusobno nerazdruživo povezana čimbenika, koji rađaju novu evangelizaciju. A ona, kao hitna zadaća stoji pred cijelom Crkvom na našem kontinentu, pa tako i u našoj zemlji Bosni i Hercegovini. Tu zadaću želimo – s pouzdanjem u Boga – odvažno i vjerodostojno ispunjavati.

Na koncu ovoga prigodnog pastirskog pisma upućujemo svoju usrdnu molitvu utjelovljenom Sinu Božjem, čiji blagdan Rođenja uskoro radosno želimo svi proslaviti. Ovu molitvu prvi je izgovorio Kristov Namjesnik na zemlji, blaženi papa Ivan Pavao II. prigodom svoga I. apostolskog pohoda našoj zemlji, 13. travnja 1997. godini:

„*Pređa Te, raspeti i uskrslu Kriste, danas dolazi Sarajevo i čitava Bosna i Hercegovina s teškim računom svoje povijesti. Ti si naš veliki zagovornik. Ovaj Te puk zadržava ističući da snagom svojeg otkupljenja prožmeš bolnu povijest koja je ovdje proživljavana. Ti, utjelovljeni Sine Božji, kao čovjek prolaziš kroz zgrade i nezgode ljudi i naroda. Koračaj i kroz povijest ovih ljudi i ovih naroda koji su prisno vezani uz ime grada Sarajeva, uz ime Bosne i Hercegovine*“.

Draga braćo svećenici, redovnici, redovnice i vjerni Božji narode!

Dok su mnogi dijelovi Kristove Crkve na našem kontinentu tijekom prošlih stoljeća teologiju mirno proučavali na učilištima, naše crkvene zajednice su istovremeno pa sve do naših dana svoje kršćansko uvjerenje učile, živjele i dokazivale najčešće na križu. I vrlo uspješno su položile ispit iz teologije mučeništva. Stoga smo duboko zahvalni Gospodinu Bogu za milost ustrajnosti i vjernosti. I dok se približavamo Božiću, spasiteljskom događaju, koji sve obnavlja i uzdiže, molimo Bogočovjeka Isusa Krista, da svojoj Crkvi u našim biskupijama udijeli milost i snagu obnove, ponovnoga poleta i rasta u dobroti i svetosti. Tu svoju molitvu povjeravamo moćnom zagovoru Blažene Djevice Marije, Majke Božje i Majke Crkve, blaženoga Ivana

Merza, „Drinskih mučenica“ i svih neznanih svetaca i mučenika iz naših biskupija.

Zazivamo na sve vas i cijelu našu zemlju blagoslov Trojedinoga Boga Oca i Sina i Duha Svetoga.

Vaši biskupi

*Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup metropolit vrhbosanski
Mons. Franjo Komarica,
biskup banjolučki i predsjednik BK BiH*

*Mons. Ratko Perić,
biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj
trebinjsko-mrkanski
Mons. Tomo Vukšić,
vojni biskup
Mons. Pero Sudar,
pomoćni biskup vrhbosanski
Mons. Marko Semren,
pomoćni biskup banjolučki*

*Sarajevo - Mostar - Banja Luka,
o svetkovini Bezgrješnog začeća Blažene
Djevice Marije, 8. prosinca 2011.*

BK BiH

Poruka biskupa Semrena za Dan života 2012.

“Dostojanstvo čovjeka zahtijeva pravo na život”

Predsjednik Vijeća za obitelj mons. dr. Marko Semren, pomoćni biskup banjolučki, uputio je Poruku za Dan života, koji se obilježava u nedjelju 5. veljače 2012., pod naslovom „Dostojanstvo čovjeka zahtijeva pravo na život“:

Godišnje obilježavanje Dana života prve nedjelje u veljači (5.02.) na području (nad)biskupija u našoj Domovini prikladna je prigoda da si podsvijestimo kako smo kao kršćani zbilja i zaduženi biti na strani čovjekova dostojanstva od samog njegova začeća, na strani života. Potrebno je da svaki život na zemlji, a osobito život čovjeka čuvamo, pomažemo, da svaki na svom mjestu, u svome zvanju uvijek se opredjeljujemo za život. I ovo je prigoda da jasno i javno izrečemo svoje opredjeljenje, da razmotrimo koji su to čimbenici i naglasci u našim nastojanjima oko zaštite i razvoja ljudskog života u svim njegovim etapama, i da pritom razvidimo mogućnosti o udruživanju naših akcija i napora s akcijama i naporima koje imaju i provode ljudi i institucije u našoj zemlji koji ne pripadaju Katoličkoj Crkvi.

Stvarajući prvu obitelj, Bog je imao u vidu onaj sretni budući trenutak kad će Sina svoga jedinorođenoga poslati na ovaj svijet da se iz Djevice Marije po Duhu Svetom utjelovi i da se rodi radi nas i radi našega spasenja. Sam Bog se pojavljuje u obitelji i time izražava najveću ljubav prema obitelji. Povjeravajući svej obitelji svoga sina, potvrđuje tako ljudsko

dostojanstvo i pravo na život od samoga začeća. Time naglašava sudjelovanje roditelja u stvarateljskom Božjem činu: dati život od svoga života, dati dah od svoga daha, dati duh od svoga duha. Ta životvorna ljubav se širi iz obitelji na Crkvu, partikularnu i univerzalnu, općinu, narod, državu svijet. Šaljući nam svoga Sina, On i ne želi ništa drugo nego da budemo svjesni svoga dostojanstva, da postanemo istinski ljudi po Isusovu Duhu. Po Isusu Kristu, kršćani su put ljubavi Očeve prema čovjeku i svemu stvorenom i put čovjekove ljubavi prema Bogu. Želio bih da svi ljudi pogotovu vjernici kršćani u svojim obiteljima i po svojim obiteljima budu put Kristove ljubavi prema svakom čovjeku od njegova začeća i svemu stvorenome a svi zajedno put čovjekove ljubavi prema Bogu.

„Čovjek ne može živjeti bez ljubavi. Sam po sebi on postaje biće neshvatljivo (...) ako mu se ne objavi ljubav, ako se ne susretne s ljubavlju, ako je ne iskusi i ne usvoji, ako u njoj živo ne sudjeluje. Upravo stoga Krist Otkupitelj – kao što je već rečeno – sasvim otkriva čovjeka samom čovjeku. To je – smijemo li se tako izraziti – ljudska dimenzija otajstva Otkupljenja. U toj dimenziji čovjek ponovno nalazi veličinu, dostojanstvo i vrijednost svoje čovječnosti“ (Redemptor hominis 10)

Priznavanje ljudskoga dostojanstva uključuje pravo na život, i to od samoga začeća pa do smrti, te pravo na obitelj u kojoj ljudsko biće

nastaje i u kojoj se ono razvija u cjelovitu ljudsku osobu. Važno je istaknuti da nijedna ovozemaljska institucija nema pravo gaziti dostojanstvo bilo kojega čovjeka i da svaka ovozemaljska zajednica – počevši od obitelji, društva, države pa do Crkve i Svjetske zajednice – mora služiti životu. Sve su institucije na ovoj zemlji radi promicanja života. Ljudski život može uspjeti samo u vjeri, povjerenju, ljubavi i nadi. Ljubav je čovjekova najveća mogućnost i u njoj se čovjek ostvaruje u punini svoga bića. Zato zagovaramo civilizaciju života i ljubavi i pozivamo na uklanjanje svega što umanjuje i razara ljudski život.

Kao biskupi naše Biskupske konferencije i dalje ćemo podupirati sve zajedničke inicijative, kao i pojedinačne divne primjere obrane i

promoviranja ljudskog života. Vas dragi vjernici molimo da se zajedno s nama udružite u molitve i akcije u svojim župnim zajednicama, u svojim molitvenim i karitativnim udrugama, kao i u svojim obiteljima.

Na sve vas, branitelje i promicatelje dostojanstva ljudskog života u našoj zemlji u našim (nad)biskupijama zazivam Božji blagoslov i majčinsku zaštitu Presvete Djevice i Bogorodice Marije.

Banja Luka, 20.01.2012.

*Dr. Marko Semren,
Pomoćni biskup banjolučki i Predsjednik Vijeća
za obitelj BK BiH*

XIV. Redovno godišnje zajedničko zasjedanje BK BiH i HBK P R I O P Ć E N J E

Članovi Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine i Hrvatske biskupske konferencije održali su svoje XIV. redovno godišnje zajedničko zasjedanje 30. i 31. siječnja 2012. u Nadbiskupskom ordinarijatu u Sarajevu. Predsjedali su mons. dr. Franjo Komarica, biskup banjolučki, i mons. dr. Marin Srakić, nadbiskup đakovačko-osječki, a sudjelovali su svi biskupi iz Bosne i Hercegovine i 19 biskupa iz Republike Hrvatske. Biskup Komarica i nadbiskup Srakić zaželjeli su dobrodošlicu biskupima koji po prvi put sudjeluju na zajedničkom zasjedanju: dubrovačkom biskupu mons. Mati Uziniću, vojnom biskupu u BiH mons. Tomi Vukšiću i biskupu koadjutoru porečko-pulskom mons. Draženu Kutleši.

S osobitom pozornošću biskupi su razmotrili Pismo-Poruku od 14. siječnja 2012., koju im je uputio državni tajnik pape Benedikta XVI. kardinal Tarcisio Bertone. Izrazili su zahvalnost za pismo u kojem vide ponovni znak trajne brige Svetog Oca za Crkvu u BiH. Raduje ih da Sveta Stolica prepoznaje godišnje zajedničko zasjedanje dviju Biskupskih konferencija kao „dodatan znak jedinstva Katoličke Crkve u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini“ te da to jedinstvo čini „zajednička vizija uloge, odgovornosti i

djelovanja Crkve“. Biskupi Bosne i Hercegovine ponovno su uputili riječi zahvalnosti za sve akcije koje su pokrenuli biskupi Hrvatske sa svojim svećenicima, redovnicima, redovnicama i vjernicima kako bi pomogli članovima biskupijskih zajednica u BiH u dijelovima u kojima je stanje posebno teško. Spomenuli su da su iz svih biskupija u Hrvatskoj putem partnerstva pomagali obnovu razorenih župa u BiH te da su realizirane brojne plemenite akcije suradnjom biskupija, župa, Caritasa i drugih crkvenih institucija. Svi su biskupi suglasni da treba još više poraditi na razini pastoralne povezanosti posebno kada je riječ o pohodima izbjeglim i prognanima Hrvatima iz BiH u Republici Hrvatskoj.

Svjesni težine stanja u kojem se nalaze katolici u BiH, koji su golemoj većini Hrvati, a dodatno potaknuti pismom državnog tajnika Bertonea, biskupi su razmišljali o načinima intenziviranja svoga zauzimanja za budućnost Crkve u Bosni i Hercegovini. Izrazili su posebnu zabrinutost zbog nejednakopravnosti hrvatskog naroda u BiH s druga dva naroda te istaknuli potrebu raditi na svim razinama da svaki narod i svaki čovjek u svakom dijelu Bosne i Hercegovine ima jednaka prava. Nadaju

se da će u tom duhu biti i zauzimanje nedavno formirane Vlade i Sabora Republike Hrvatske kao i Predsjedništva, a osobito nedavno formiranog Vijeća ministara BiH te Parlamentarne skupštine BiH. U duhu spomenutog Pisma-Poruke kardinala Bertonea odlučni su i ubuduće „suradivati s civilnim vlastima i sa svim osobama dobre volje“ u cilju poboljšanja stanja „alarmantnih podataka“ o katolicima u BiH.

U duhu intenzivnije brige za Crkvu u Bosni i Hercegovini s ciljem međusobne snažnije povezanosti i obostrana obogaćivanja u duhovnoj povezanosti, svake godine redovito se provodi i akcija Tjedna solidarnosti s Crkvom i ljudima u BiH o čemu su izvijestili predsjednici Hrvatskog Caritasa biskup Josip Mrzljak i Caritasa BK BiH biskup Komarica. Biskupi su izrazili osobitu zahvalnost svima koji su svojom molitvom, materijalnim prilogom ili na drugi način izrazili blizinu Crkvi i ljudima u BiH u potrebi, napominjući da je većina medija u Hrvatskoj u svemu tome imala plemenitu ulogu. Također su izrazili radost zbog sve snažnijeg molitvenog zajedništva, ali i zahvalnost što je prošlogodišnja prikupljena pomoć bila znatno veća nego prijašnjih godina. Ovogodišnji Tjedan solidarnosti održat će se u tje-dnu od 4. do 11. ožujka 2012. Biskupi su upoznati i s inicijativama za ovogodišnji Tjedan solidarnosti s ciljem većeg senzibiliziranja javnosti u Hrvatskoj za solidarnost i zajedništvo s ljudima i Crkvom u BiH te poticanja na međusobno pomaganje i njegovanje susreta i uzajamnih posjeta vjernika i izgradnje duhovnog zajedništva.

Rektor Papinskog hrvatskog zavoda sv. Jeronima mons. dr. Jure Bogdan upoznao je biskupe o aktualnom stanju u spomenutom Zavodu: o broju svećenika studenata (24), zavodskim statutima, djelovanju Uprave, duhovnog života u Zavodu, urađenim doktorskim disertacijama studenata i magistarskim gradusima i slično. Biskupi su zahvalili rektoru Bogdanu i suradnicima na njihovoj savjesnoj brizi za instituciju koja ima osobito značenje za Crkvu u Hrvata. Saslušali su i Izvješće predsjednika Biskupske komisije za spomenuti zavod biskupa Vlade Košića. Raduje ih da studenti, unatoč pojedinim primjedbama, svoj boravak u Rimu osjećaju kao povjerenje dano im od biskupa, koje žele

opravdati svojim studijem. Biskupi su zahvalili peteročlanoj Biskupskoj komisiji kojoj ovom akademskom godinom istječe petogodišnji mandat.

Predsjednik Vijeće HBK i BK BiH za hrvatsku inozemnu pastvu biskup Pero Sudar u svom izvješću upoznao je biskupe s radom i nastojanjem Vijeća u koordinaciji hrvatske inozemne pastve. Ravnatelj Ureda za hrvatsku inozemnu pastvu fra Josip Bebić prikazao je stanje u 197 hrvatskih katoličkih misija širom svijeta kao i rad Ureda koji od sada svoje sjedište ima u novoj zgradi Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu. Biskupi izražavaju radost što Hrvati katolici u iseljeništvu, ne samo prve i druge generacije, rado i u velikom broju sudjeluju u liturgijskim, pastoralnim, socijalnim i kulturnim događanjima u hrvatskim katoličkim župama i misijama. Razmotrili su i konkretne poteškoće kao i prijedloge biskupa Sudara i ravnatelja Bebića te prihvatili određene obveze i dali konkretne naputke. Zahvalni su svim pastoralnim djelatnicima u misijama i podupiru njihovo zalaganje.

Predsjednik Komisija HBK i BK BiH za Hrvatski martirologij biskup Mile Bogović izvijestio je o radu Komisije čiji su članovi voditelji vice/postulatura za beatifikaciju ili kanonizaciju nekoga od svjedoka vjere te stručnjaci za crkvenu i svjetovnu povijest 20. stoljeća. Kao neposredni zadaci spomenuti su: znanstveni skup, koji bi se trebao održati u mjesecu travnju 2012. godine u Zagrebu, i osnivanje biskupijskih povjerenstava. Istaknuta je želja da cjelokupni rad Komisije bude doprinos otkrivanju i uprisutnjenju vjerničko-mučeničkog elementa u stradanjima. Istaknuli su važnost kršćanskog gledanja na žrtve, gdje se naglasak stavlja na poštovanje mučenika, a ne na okrutnosti mučitelja.

Kroz izvješće predsjednika Vijeća za misije biskup Slobodana Štambuka biskupi su upoznati o nekim važnim poveznicama između Papinskih misijskih djela HBK i BK BiH. Pohvalili su zajedničke inicijative spomenutog Vijeća kojim nastoje uvijek iznova buditi misijsku svijest kod vjernika te biti trajna potpora misionarima i misionarkama u njihovu blagoslovljenom radu naviještanja radosne vijesti.

O prevođenju i odobravanju liturgijskih tekstova biskupe je izvijestio predsjednik Vijeća za liturgiju HBK biskup Ante Škvorčević.

Biskupi su 30. siječnja slavili zajedničku Euharistiju u sarajevskoj katedrali Presvetog Srca Isusova te nakon Mise molili na grobu sluge Božjega dr. Josipa Stadlera, prvog vrhbosanskog nadbiskupa. Euharistiju je predslavio nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić, a propovijedao nadbiskup Srakić.

Prigodnu riječ uputio apostolski nuncij u BiH nadbiskup Alessandro D'Errico.

Sarajevo, 31. siječnja 2012.

*Tajništvo HBK
Tajništvo BK BiH*

Poslanica biskupa Mrzljaka u povodu Tjedna solidarnosti s Crkvom i ljudima u BiH

Doista, gdje vam je blago, ondje će vam i srce biti. (Lk 12,34)

Dragi vjernici, korizma je za nas vjernike vrijeme kada nastojimo učvrstiti i produbiti svoju vjeru, te se više posvećujemo molitvi, postu i pokori, kako nas na Pepelnicu poziva sv. Matej (Mt 6, 1-6.16-18). Isus nam je dao primjer kakvi trebamo biti prema Ocu i ljudima: ponizni, blagi, strpljivi, dobrotorni, znati trpjeti, vršiti svoju misiju.

Treća korizmena nedjelja već je šestu godinu prepoznata kao vrhunac Tjedna solidarnosti i zajedništva s Crkvom i ljudima u Bosni i Hercegovini, kada prikupljamo i materijalnu pomoć za naše sunarodnjake. Kolektom koja se na današnji dan prikuplja u župama u cijeloj Hrvatskoj pomažemo našim sunarodnjacima u materijalnim potrebama. Međutim, ovom akcijom želimo ih i ohrabriti da ne popuštaju pred malodušnosti, da ne bježe od odgovornosti čekajući da netko drugi rješava njihove teškoće. Želimo im biti podrška u nastojanjima da se zlu odlučno suprotstave snagom dobra, da im križ koji nose bude putokaz i svjetlo, da se svladaju bolna iskustva prošlosti kako bi se u istini gradilo društvo dostojno čovjeka i ugodno Bogu. Prisjetimo se stoga riječi Svetog Oca Ivana Pavla II. koje je izgovorio za svoga drugoga pastoralnog pohoda Bosni i Hercegovini a kojima nas ohrabruje da udruženim snagama i uzdajući se u Boga možemo i moramo malo - pomalo, liječiti nezacijeljene rane koje nosimo s obje strane granice:

“Budite glavni graditelji svoje budućnosti! Vaše istinsko blago čini postojanost vašeg karaktera te vaša bogata ljudska kulturna i vjerska baština po kojoj se poznajete. Ne mirite se sa sudbinom! Uistinu, nije lako početi iznova. To

traži žrtvu i postojanost, a zahtijeva također vještinu sijanja i strpljivost čekanja. Ali znajte da je ponovni početak ipak moguć. I uzdajte se u Božju pomoć, kao i u čovjekovu poduzetnost!”

Ove očinske, prijateljske i ohrabrujuće Papine riječi zavrjeđuju da ih dobro upamti ova naša generacija, ali i one koje dolaze. Čuvajući ih u pameti i srcu, one nas nadahnjuju da iskažemo svoju solidarnost sa sestrama i braćom u Bosni i Hercegovini. Tako molitvenim hodom organiziranim u župama diljem Hrvatske u tjednu od 5. do 11. ožujka 2012. svjedočimo našim dragim sunarodnjacima iz raznih dijelova Bosne i Hercegovine da znamo što su proživjeli, da nam je poznata njihova duga kušnja, da znamo za težinu patnje koja svakodnevno prati njihov život, kao i za napast što na njih vreba - kako ne bi izgubili hrabrost i nadu u bolju budućnost. Nadahnuti primjerom Isusove majke Marije, koja je vjerno pratila svoga Sina na križnome putu, i svi mi, vjernici u Hrvatskoj, osobito molimo za čvrstoću vjere hrvatskog naroda u našoj Domovini i u Bosni i Hercegovini te širom svijeta, kamo su mnogi otišli i u ovo naše vrijeme.

Vjerujemo da se budućnost solidarnosti treba graditi na zajedništvu osoba, a ponajprije u obitelji. Iskonsko i odgovorno zajedništvo koje se njeguje u obitelji temelj je i škola društvenoga zajedništva i solidarnosti. Bez solidarnosti u obitelji neće biti ni solidarnosti izvan obitelji. Bez shvaćanja i obrane obitelji, neće se moći shvatiti društvo kao ljudsku obitelj, a ni Crkvu niti župu kao veliku obitelj kršćana. Podsjetio nas je na to i posjet svetog oca Benedikta XVI, kada smo osobito među našim mla-

dima vidjeli da postoji druga i drukčija Hrvatska, ona mlade generacije neopterećene podjelama i svađama, ona koja treba dobiti priliku da zemlji osigura budućnost.

Istu tu solidarnost, zajedništvo i povezanost, unatoč granicama dviju država, osjetili smo i ove godine na redovitom zajedničkom zasjedanju biskupskih konferencija Hrvatske i Bosne i Hercegovine u Sarajevu.

Neka naša braća u vjeri u Bosni u Hercegovini po djelima naše solidarnosti osjete da pratimo i znamo njihove potrebe, te da činimo ono na što nas Isus potiče i poziva: da čineći

dobro pobjeđujemo zlo. Pokažimo da djelotvorna ljubav prema bližnjemu nadilazi križ bolesti, nemoći, siromaštva i ostavljenosti; drugim riječima: križ svih mogućih kriza. Pokažimo da je ona put do uskrsnuća, do novog života. Plodna korizma siguran je put do Života.

Na Pepelnicu 2012.

*Josip Mrzljak,
varaždinski biskup i predsjednik
Hrvatskog Caritasa*

Sarajevo, 24.1.2012.
Broj: 33/2012

Odluka

O uplati finansijskih sredstava za svećenike u Republici Srpskoj (BIH) iz akcije Tjedan solidarnosti 2011.

U akciji Tjedan solidarnosti s Crkvom i ljudima u Bosni i Hercegovini za 2011. godinu na poziciji **Pomoć svećenicima u Republici Srpskoj (BIH)** namijenjen je iznos od 55.477,46 KM.

Podatci o broju svećenika koji žive ili djeluju na teritoriji Republike Srpske dobiveni su od ordinarijata. Svaki svećenik sa popisa dobiti će iznos od 770, 00 KM (sedamstotinasedamdeset Konvertibilnih Maraka). Ovaj iznos raspoređuje se sukladno tabeli u pravitku.

Ordinarijat	Broj svećenika	Iznos u KM (pojedinačno)	Iznos ukupno KM	Dopis ordinarijata (datum, broj)
Vrhbosanska nadbiskupija Sarajevo	36	770,00	27.720,00	13. 1. 2012. 2053/2011
Banjalučka biskupija	32	770,00	24.640,00	21. 12. 2011. Broj 35/11
Biskupija Mostar – Duvno i Trebinje – Mrkan	4	770,00	3.080,00	Email 19.1.2012.
Sveukupno	72	770,00	55.440,00	

Novac će putem bankovne transakcije biti raspoređen ordinarijatima, koji će rasporediti dobivena sredstva sukladno popisu svećenika koji se nalazi u pravitku ove odluke.

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Fra Mladenko Mika Stojić, ravnatelj Caritasa BKBIH

Sarajevo, 24.1.2012.

Broj 34/2012

Izvešće o akciji Tjedan solidarnosti za 2011. godinu

Model raspodjele sredstava za akciju Tjedan solidarnosti za 2011. godini

Uplate od Hrvatskog Caritasa za akciju Tjedan solidarnosti 2011

11. 5. 2011. = EUR 134.993,22 ili KM 264.023,79

26. 9. 2011. = EUR 124.993,32 ili KM 244.465,69

Sveukupno = 508.489,48 KM

Plan raspodjele sredstava TS 2011:

2%	Interventni fond	KM	10.169,79	
49%	CBKBIH strukturalni troškovi	KM	62.289,96	249.159,84
	CVNS strukturalni troškovi	KM	62.289,96	
	CBL strukturalni troškovi	KM	62.289,96	
	CMO strukturalni troškovi	KM	62.289,96	
49%	Monitoring, koordinacija, edukacija	KM	27.250,00	249.159,84
	CVNS projekti	KM	55.477,46	
	CMO Projekti	KM	55.477,46	
	CBL projekti	KM	55.477,46	
	Svećenicima	KM	55.477,46	
	razlika	KM	0,01	
2011	UKUPNO	KM	508.489,48	

Metodologija raspodjele u 2011. Godini

	KM	KM	KM	KM	KM	KM
opis	Iznos	transfer 11.5.2011.	transfer 20.6. 2011.	transfer 3.11.2011.	transfer 18.11.2011.	ostatak
Strukt. troškovi CBKBIH	62.289,96	62.289,96				0,00
Strukt. troškovi CVNS	62.289,96		32.342,91	29.947,05		0,00
Strukt. troškovi CMO*	62.289,96		32.342,91			*29.947,05
Strukt. troškovi CBL*	62.289,96		32.342,91			*29.947,05
Projekti CVNS	55.477,46				55.477,46	0,00
Projekti CMO	55.477,46				55.477,46	0,00
Projekti CBL	55.477,46				55.477,46	0,00
Svećenicima	55.477,46					55.477,46
Monitoring	27.250,00	27.250,00				0,00
Interventni fond	10.169,79	10.169,79				0,00
Sveukupno KM	508.399,47					115.371,56

Napomena:

*Sredstva strukturalnih troškova Caritasa Banja Luka i Caritasa Mostar nisu u potpunosti isplaćena zbog neriješenih međusobnih dugovanja, koja će u dogledno vrijeme biti dogovorena i isplata će bit realizirana.

Miljenko Mika Stojić
Fra Miljenko Mika Stojić
ravnatelj Caritasa BKBIH

MOSTARSKO-DUVANJSKA I TREBINJSKO-MRKANSKA BISKUPIJA
BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Ulica nadbiskupa Čule bb., pp. 54 - 88000 MOSTAR
 (tel. ++387/36/331-469; fax: 331-472; e-mail: biskupija@cbismo.hr)

Mostar, 24. studenoga 2011.
 Prot.: 1394/2011.

Velečasni otac
 fra **Ante Marić**, ofm
 voditelj samostalne kapelanije
Masna Luka – P o s u š j e

Na znanje:
 Kardinalu **Vinku Puljiću**, nadbiskupu, Sarajevo
 Provincijalu fra **Ivanu Sesaru**, ofm, Mostar
 Provincijalu fra **Lovri Gavranu**, ofm, Sarajevo
 Župniku fra **Andriji Joziću**, ofm, Doljani

BISKUPIJSKE GRANICE
CRKVENE GRANICE IZMEĐU MASNE LUKE I DOLJANA

Mostarski biskup fra Paškal Buconjić podnio je Svetoj Stolici 1885. godine topografsku kartu prema kojoj je želio uvesti neke preinake u granicama između be-ha biskupija prema apostolskom pismu *Ex hac augusta* od 5. srpnja 1881.

Na to su tri Ordinarija, vrhbosanski nadbiskup Josip Stadler, mostarsko-duvanjski biskup Paškal Buconjić i banjalučki apostolski administrator biskup Marijan Marković podnijeli Državnomu Tajništvu prijedlog promjene tih biskupijskih granica.¹

Prijedlog je 10. veljače 1891. podnesen papi Leonu XIII., koji ga je odobrio i naredio da se provede.

Tajnik Kongregacije za izvanredne crkvene poslove, nadbiskup Domenico Ferrata, taj je Prijedlog poslao Kongregaciji za širenje vjere (*de Propaganda Fide*), 18. veljače 1891. s popratnim pismom, koje ovdje objavljujemo na talijanskom jeziku i u hrvatskom prijevodu u *Službenom vjesniku*, 3/2011.

Kongregacija za širenje vjere Prijedlog je pretvorila u Dekret, koji nosi nadnevak 24. ožujka 1891.², a prvi je put objavljen u *Vrhbosni* na latinskom i hrvatskom jeziku.³ Mi ga ovdje objavljujemo u suvremenom hrvatskom pravopisu s neznatnim gramatičkim preinakama. Držimo da je taj *Vrhbosnin* hrvatski tekst izvorni Prijedlog koji je bio preveden na latinski i poslan u Rim. Dekret su

¹ Prijedlog je objavljen na latinskom jeziku u: B. PANDŽIĆ, *Acta Franciscana Hercegovinae*, svezak III., 1850.-1892., str. 452-454.

² ARCHIVIO SEGRETO VATICANO, Nunziatura di Vienna, vol. 640. *Vertenza sulle diocesi di Bosna 1887-1891*, ff. 55r-56r.

³ „Decretum o granicah biskupija“, u: *Vrhbosna*, 11/1891., str. 171-173.

potpisali kardinal Giovanni Simeoni, prefekt Propagande, i Domenico Maria Jacobini, tajnik iste Kongregacije.

Godine 1935. izašla je knjiga o župnim granicama u Vrhbosanskoj nadbiskupiji, s predgovorom nadbiskupa Ivana Šarića. U toj knjizi stoji opis granica župe Doljani u „Ramskoj dekaniji“,⁴ danas Prozorskom dekanatu.

Ove godine, 10. veljače, vrhbosanski nadbiskup kard. Vinko Puljić poslao je nižepotisanom biskupu *Obavijest o međubiskupijskim i župskim granicama* ovoga sadržaja: „Nakon Domovinskog rata postavila se nejasnoća granica između župe Doljani u Vrhbosanskoj nadbiskupiji i Masna Luka u Mostarsko-duvanjskoj biskupiji. Zato smo išli u dokumente Svete Stolice o granicama biskupija te granicama župe Doljani i Masne Luke. Kako se te granice poklapaju s granicama imovinsko-pravno s općinama, ovdje donosim kartu kojom se navode točno kote granica općina. Ovo je potrebno da se jasnije mogu postaviti nadležnosti župnika u župi Doljani u odnosu na franjevce iz Masne Luke“.

Do sada se redovito poštovala granica kotarskih područja. To je bio i ostao najsigurniji smjerokaz i u pitanju crkvenoga razgraničenja. Ovim dokidamo bilo kakvu dosadašnju pastoralnu praksu da svećenik slijedi svoje župljane koji su prešli na područje druge župe i tu sagradili svoje kuće ili vikendice. Župa je područna, a nije osobna crkvena jedinica.

Dogovor u praksi radi pastorizacije nekih područja uz „kotarsku granicu“ koja je granica između nadbiskupije i biskupije može uslijediti između zainteresiranih strana.

Sve ovdje izneseno je kao načelo koje se ima poštovati i obdržavati!

Don Ante Luburić, kancelar

Ratko Perić, biskup

P. S.

O ovom je predmetu obaviješteno Prezbiterstvo na sjednici 24. studenoga 2011.

Ovi će se dokumenti objaviti *Službenom vjesniku* u Mostaru, 3/2011.

⁴ *Župske granice u nadbiskupiji vrhbosanskoj*, Sarajevo, 1935., str. 20: „Od utoka Bijelog Potoka u Doljanku (na pol puta Doljani – Jablanica) kotarskom međom na zapad i jugo-zapad, sjevero-zapad i sjevero-istok do Trebiševa, odatle na istok pa rubom Kende i Kečke na Pasije Stijene i na vrelo Otočac istočno od njih. Odatle odmah na raskršće puteva sjevero-istočno i onda na jugo-istok preko površka Blačinom Planinom na kotu 1532 i na jug na Ključ, odatle putem na istok, jugo-istok i kosom na Ogladnicu (kota 1290) i dalje kosom na istok i jugo-istok preko Vriskala i Borovca na kotarsku među s njome na jugo-zapad na Doljanku prema utoku Bijeloga Potoka.“

CONFINI DIOCESANI IN BOSNIA E ERZEGOVINA

Monsig. Vescovo di Mostar nella Bosnia ed Erzegovina, nel trasmettere fin dal 1885. alla S. Sede la carta topografica della sua diocesi, rilevò esser necessario d'introdurvi alcune modificazioni le quali corrispondessero meglio ai limiti indicati nelle bolle *Ex hac augusta* del 5 luglio 1881. Prima di adottare qualsiasi provvedimento in proposito si credette opportuno di far interpellare, per mezzo di Mons. Nunzio apostolico di Vienna, i vescovi interessati ad indagare in pari tempo quali fossero le intenzioni del governo austro-ungarico sopra tale argomento. I prelati anzidetti formularono di comune accordo e d'intesa col governo un progetto pratico diretto a meglio determinare i confini delle quattro diocesi della Bosnia ed dell'Erzegovina, progetto che sottoposero poi alla S. Sede per la necessaria approvazione.

Essendosi di ciò fatta relazione al S. Padre nell'udienza del 10 corrente, Sua Santità si è benignamente degnata di approvare il progetto anzidetto e di ordinare che sia emanato il relativo atto per la rettificazione dei confini delle mentovate diocesi.

Il sottoscritto Segretario della S.C. degli affari EE. SS., mentre si da premura di trasmettere qui unito alla S.V. Ill.ma e Rev.ma il foglio originale contenente il progetto in parola, La prega a volersi interessare perché venga eseguita colle dovute norme la riferita Potificia disposizione.

Il sottoscritto profitta poi con piacere dell'incontro per rassegnarsi con sensi della più distinta stima della S. V. Ill.ma e Rev.ma umilissimo e devotissimo servo Domenico, arc. di Tessalonica, segretario.⁵

GRANICE BISKUPIJA U BOSNI I HERCEGOVINA

„Monsinjur mostarski biskup u Bosni i Hercegovini, podnijevši još 1885. godine Svetoj Stolici topografsku kartu svoje biskupije, istaknuo je nužnim uvesti neke preinake koje bi bolje odgovarale granicama naznačenim u buli *Ex hac augusta* od 5. srpnja 1881.

Prije nego se s tim u vezi poduzela bilo kakva mjera, smatralo se prikladnim upitati, putem msgr. Apostolskoga nuncija u Beču, zainteresirane biskupe da istodobno ispitaju koje bi bile nakane austro-ugarske vlade o tome predmetu. Spomenuti prelati formulirali su zajedničkim sporazumom i dogovorno s vladom praktičan nacrt usmjeren da bolje odredi granice četiriju biskupija Bosne i Hercegovine, nacrt koji su potom podastrli Svetoj Stolici za potrebno odobrenje.

Budući da se o tome izvijestilo Svetog Oca na audijenciji 10. tekućega, Njegova se Svetost dobrohotno udostojala odobriti gore navedeni nacrt i narediti da se dotični akt objavi radi ispravljanja granica spomenutih dijeceza.

Potpisani Tajnik Svete Kongregacije za izvanredne crkvene poslove, dok Vam nastoji, presvijetli i prečasni gospodine, prenijeti, ovdje priložen, izvorni list koji sadrži predmetni nacrt, moli Vas da poradite na tome da spomenuta Papina odredba bude izvršena, uz dužne propise.

Potpisani s radošću iskorištava prigodu da se preporuča s osjećajima osobita poštovanja Vama, presvijetli i prečasni gospodine, vrlo ponizni i odani sluga Domenico, nadbiskup solunski, tajnik.

⁵ Arhiv Propagande, SC Bosnia, vol. 17, f. 767rv.

DECRETUM

Nuper Sanctissimo Domino Nostro LEONI Pp. XIII porrectae fuerunt preces Archiepiscopi et Episcoporum provinciae ecclesiasticae Vrhbosnensis ut propriarum confinia dioecesium aliquantum immutare dignaretur. Propositae vero immutationes hae fuere, ut in sequentibus videre est; scilicet:

FINES INTER DIOECESIS BANJALUCENSEM ET VRHBOSNENSEM

Fines inter Dioecesim Banjalucensem et Archidioecesim Vrhbosnensem incipientes inter Kobaš ed Dubočac formantur confinio districtuum civilium Prnjavor et Derventa, sequuntur ad occidentem fines districtus civilis Tešanj usque ad silvam Čavka, quam dividunt; deinde Snjegotinam occidentem versus relinquentes, fines districtus civilis Kotor Varoš in Boria attingunt easque usque ad ostium sequuntur, ubi Ugar in Vrbas fluit. Inde in meridiem vergunt adverso flumine Vrbas, quod immediate tantum prope Jajce relinquunt, solum ut pagos ad parochiam Jajce pertinentes involvant; hinc deinde secundum flumen Vrbas feruntur usque ad occidentale confinium districtus civilis Bugojno, quod sequentes appropinquant ad Livno. Totus districtus civilis Livno excepta communitate Šuica, quae ad Dioecesim Mandetriensem pertinet, est pars dioecesis Banjalucensis, ita ut fines inter dioecesim Banjalucensem et Mandetriensem confinio districtuali inter Livno et Županjac formentur atque in parte maxime orientale occidentales fines communitatis Šuicae usque ad triplum confinium trium dioecesium sequantur.

DEKRET

Nedavno je Svetom Ocu gospodinu našem Papi Leonu XIII. podnesena molba Nadbiskupa i Biskupa Vrhbosanske crkvene pokrajine da se udostoji ponešto promijeniti granice njihovih dijeceza. Ovo su predložene promjene kao što se može vidjeti kako slijedi, naime:

GRANICE IZMEĐU BISKUPIJA BANJALUČKE I VRHBOSANSKE

Granice između Biskupija banjalučke i vrhbosanske, počevši između Kobaša i Dubočca idu granicom građanskih kotareva Prnjavora i Dervente, sežu na zapad prema granicama građanskoga kotara Tešnja do šume Čavke, koju presijecaju; zatim, ostavljajući Snjegotinu prema zapadu, dosežu do granice građanskoga kotara Kotor Varoš u Boriji te njome idu do ušća gdje Ugar utječe u rijeku Vrbas. Odatle okreću na jug uz rijeku Vrbas, koju ostavljaju samo neposredno kod Jajca, da okruže sela koja pripadaju župi Jajce; zatim odatle idu rijekom Vrbas sve do zapadnoga razmeđa građanskoga kotara Bugojna, kojom dopiru blizu Livna. Cio livanjski kotar, isključivši općinu Šuicu koja pripada Mostarskoj biskupiji, dio je Banjalučke biskupije, tako da je granica između Banjalučke i Mostarske biskupije kotarska granica između Livna i Županjca i samo u istočnom dijelu ide zapadnom granicom općine Šuica do tromede triju biskupija.

**FINES INTER DIOECESES
Mandetriensem et Vrhbosnensem**

Fines inter dioecesim Mandetriensem et Vrhbosnensem in occidente incipientes a septentrionali parte Šuicae sequuntur confinium civilium districtuum Bugojensis et Prozorensis ex una parte, ex alia vero Livnensis et Županjacensis usque ad confinium districtus (circuli) Travnicensis et Mandetriensis, quod orientem versus usque ad ostium sequuntur ubi Rama in Narentam fluit; inde secundum Narentam orientem versus feruntur usque ad locum ubi occidentale confinium communitatis Dolnje selo attingit Narentam, procedunt secundum quod hoc confinium atque illud quod communitates Tubović et Dragočaj ab invicem disiungit, usque ad confinium districtuale (circulare) in Ivan; deinde fines dioecesani sequuntur confinium districtuale (circulare) usque ad illum locum, ubi hoc ultimum in predio Treskavica confinio districtuali inter Sarajevium et Fočam secatur, feruntur secundum septentrionale confinium districtus Fočensis usque ad Drinam, atque denique sequuntur cursum istius fluminis usque ad ostium fluvii Limi, qui orientem versus est confinium dioecesis Mandetriensis, ita ut districtus civiles Foča et Čajniče cum Rudo ad dioecesim Mandetriensem, Goražde vero ad Archidioecesim Vrhbosnensem pertineat.

**GRANICE IZMEĐU BISKUPIJA
MOSTARSKE I VRHBOSANSKE**

Granice između Biskupije mostarske i Vrhbosanske na zapadu počinju sjeverno od Šuice, idu granicom građanskih kotareva Bugojna i Prozora s jedne strane, a s druge Livna i Županja sve do granice kotara (okruga) travničkoga i mostarskoga te idu tako na istok do ušća gdje Rama utječe u Neretvu; odatle Neretvom prema istoku idu do mjesta gdje zapadna granica općine Donjega sela dopire do Neretve, te idu ovom granicom i onom koja razdvaja katastralne općine Tubović i Dragočaj jednu od druge, sve do kotarske (okružne) granice na Ivanu; zatim biskupijske granice idu granicom okružja sve do onoga mjesta gdje ovu posljednju u predjelu Treskavice presijeca kotarska granica između Sarajeva i Foče, protežu se sjevernom granicom kotara fočanskoga do Drine, i napokon idu tokom te rijeke do ušća rijeke Lima, koja je na istoku granica Mostarske biskupije, tako da građanski kotarevi Foča i Čajniče s Rudom pripadaju Mostarskoj biskupiji, a Goražde Vrhbosanskoj nadbiskupiji.

**FINES INTER DIOECESIS
MANDETRIENSEM ET TRIBUNIENSEM**

Fines inter Mandetriensem et Tribuniensem dioecesim sunt: a Metković usque ad montem Bivolje flumen Narenta; hic protrahuntur ita ut dividant districtum civilem Mandetriensem a districtu civili Stolacensi, eundem districtum Stolacensem a districtu civili Nevesinjensi, eundem districtum Nevesinjensem a districtibus Bilecensi et Gacensi (Gacko), demum districtum Gacensem a Fočensi.

De quibus omnibus SS^{mo} D.^o N.^o Leoni Pp. XIII in audientia diei 10 februarii vertentis anni, relatione facta eadem Sanctitas Sua praedictam confinium dioecesium immutationem, prout supra exposita fuit, benigne adprobare dignata est, et praesens ad id Decretum expediri iussit.

Datum Romae ex Aedibus s. Congregationis de Propaganda Fide: die 24 martii 1891

Joannes Card. Simeoni
Praefectus
+ D.[omenico Jacobini]
Archiep. Tyren, secret.[arius].⁶

**GRANICE IZMEĐU BISKUPIJA
MOSTARSKE I TREBINJSKE**

Granice između Mostarske i Trebinjske biskupije jesu: od Metkovića do Bivolja brda rijeka Neretva, odatle se protežu tako da dijele građanski kotar mostarski od građanskoga kotara stolačkoga, isti kotar stolački od građanskoga kotara nevesinjskoga, isti kotar nevesinjski od kotareva bilečkoga i gatačkoga (Gacko), napokon gatački kotar od fočanskoga.

O svemu ovome Svetom Gospodinu našem Papi Leonu XIII. u audijenciji dana 10. veljače tekuće godine, podneseno je izvješće, a Njegova se Svetost rečenu promjenu biskupijskih granica, kako je gore izloženo, udostojala dobrohotno odobriti i naredila da se ovaj Dekret provede.

Dano u Rimu u palači sv. Kongregacije za širenje vjere, dana 24. ožujka 1891.

Giovanni kard. Simeoni prefekt
+D.[omenico Jacobini]
nadbiskup tirski, tajnik

⁶ Arhiv Propagande, SC Bosnia, vol. 17, ff. 768r-769r.

PONTIFIKALI U PRVOSTOLNICI VRHBOSANSKOJ U 2012. GODINI

Datum: 23. prosinca 2011.

Broj: 2090/2011

1. siječnja –	u 10,30 s. – Nova Godina – Marija Bogorodica – Dan mira;
6. siječnja –	u 10,30 s. – Bogojavljenje;
30. siječnja-	u 18.00 s. - Zasjedanje HBK i BK BiH
2. veljače –	u 10,30 s. – PRIKAZANJE GOSPODINOVO – Svijećnica/Dan posv. života;
10. ožujka –	u 11,30 s. – Susret župskih ekonomskih vijeća; (neći predvoditi)
17. ožujka –	u 11,30 s. – Susret župskih pastoralnih vijeća;
1. travnja –	u 10,30 s. – CVJETNICA – NEDJELJA MUKE
4. travnja –	u 10,30 s. – Posveta ulja i obnova svećeničkih obećanja;
5. travnja –	u 18 s. – Misa večere Gospodnje;
6. travnja –	u 18 s. – Obredi Velikog Petka;
7. travnja -	u 23 s. – Vazmeno bdijenje;
8. travnja -	u 10,30 s. – U S K R S
21. travnja –	u 10,30 s. – Susret Crkvenih zborova;
28. travnja –	u 10,30 s. – MINISTRANSTKO ZBOROVANJE;
27. svibnja –	u 10,30 s. – D U H O V I – krizma u katedrali;
7. lipnja -	u 10,30 s. – TIJELOVO;
17. lipnja -	u 10,30 s. - PROSLAVA SRCA ISUSOVA – Naslovnik katedrale i nadbisk.;
29. lipnja –	u 10,30 s. – sv. Petar i Pavao – svećeničko ređenje;
10. kolovoza -	u 18 s. – Zadušnica za pokojnog nadbiskupa Marka Jozinovića;
1. studenoga –	u 10,30 s. – SVI SVETI;
3. studenoga –	u 18 s. - Zadušnica za pokojne nad/biskupe, svećenike i redovnike/ce;
25. studenoga –	u 10,30 s. – KRIST KRALJ;
2. prosinca –	u 10,30 s. – Đakonsko ređenje;
8. prosinca -	u 10,30 s. – BEZGRJEŠNO ZAČEĆE BDM.;
24. prosinca –	u 24 s. - BOŽIĆNA POLNOĆKA;
25. prosinca –	u 10,30 s. - B O Ž I Ć;
31. prosinca –	u 18 s. – ZAHVALNICA.

Kada je u katedrali Pontifikalna Misa onda se ne slavi na području katedralne župe u to vrijeme ni jedna sv. Misa, iznimka je Božićna polnoćka, jer tada katedrala ne može sve primiti. Ujedno se očekuje izraz crkvene komunitarnosti s mjesnim biskupom koncelebracija svećenika koji mogu sudjelovati s područja grada Sarajeva i dijecezanskih i redovničkih.

Ovo su predviđeni Pontifikali, ukoliko ne iskrsne neka viša sila. Također u pojedinim izvanrednim zgodama slavljenja Pontifikalnih Misa u katedrali, naknadno će se javiti.

Uz iskreni pozdrav na sve zazivam obilje Božjeg blagoslova!

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Ilija Orkić, kancelar

Dostavlja se svim župskim uredima, redovničkim zajednicama i crkvenim institucijama u Sarajevu!

Predmet: Umrežavanje struktura u Vrhbosanskoj nadbiskupiji

Datum: 11. siječnja 2012.
Broj: 039/2012

Smatram korisnim da se svake godine barem jedanput godišnje susretnu nositelji određenih služba u Nadbiskupiji. Taj susret je nazvan „Umrežavanje struktura u Nadbiskupiji“. Budući da su područja djelovanja različita a zajednički interes potrebno se i na ovaj način susretati te ukratko iznijeti glavne točke prošlogodišnjeg rada i onoga što se planira u tekućoj godini. Može se reći da je ovo zajednička analiza našega rada i prigoda ne samo iznijeti nekoliko rečenica o vlastitom radu nego, čuvši jedni druge, predložiti korisne projekte na dobrobit cijele Nadbiskupije. Kratki osvrt s glavnim naglascima na prošlogodišnje i ovogodišnje djelovanje ne bi trebao biti duži od pet minuta i očekuje se u pisanom obliku.

Kao što znadete ova pastoralna godina je u našoj Nadbiskupiji proglašena godinom vjere pa bi bilo dobro da svatko, s obzirom na svoju službu i nadležnost, maksimalno dadne svoj doprinos u godini vjere kako bi naša osobna ali i zajednička vjera bila još jača i dublja.

Stoga pozivam na zajednički radni susret u srijedu, **1. veljače 2012. godine s početkom u 9 sati u prostorijama Vrhbosanske nadbiskupije nositelje služba:**

Mons. dr. Peru Sudara, pomoćnog biskupa i Promicatelja Sustava Katoličkih škola za Europu
Mons. mr. Luku Tunjića, generalnog vikara
Mons. Bosiljka Rajića, pastoralnog vikara
Mons. dr. Matu Zovkića, biskupskog vikara za ekumenizam i dijalog
Mons. mr. Marka Tomića, sudskog vikara
Preč. Iliju Orkića, kancelara
Mons. Luku Kesedžića, ekonoma
Mons. Antu Meštorovića, rektora Katedrale i arhivara
Preč. Marka Zupka, rektora Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa
Mons. dr. Pavu Jurišića, dekana Katoličkog bogoslovnog fakulteta
Preč. Marijana Pejića, rektora Nadbiskupskog sjemeništa „Petar Barbarić“
Mons. Petra Jukića, pročelnika Katehetskog ureda
Vlč. dr. Mirka Šimića, direktora Caritasa VN
Vlč. Miroslava Čavara, direktora Medijskog centra VN
Vlč. dr. Šimu Maršića, ravnatelja Nadbiskupijskog centra za pastoral mladih
Vlč. Fabijana Stanušića, ravnatelja Svećeničkog doma
Preč. Pavu Šekeriju, dijecezanskog direktora Papinskih misijskih djela
Dr. fra Slavka Topića, organizatora redovničke duhovnosti

Zapisnik će voditi vlč. Davor Topić, tajnik.

U nadi da će nas i ovaj susret obogatiti i učvrstiti naše zajedništvo te želeći Božji blagoslov u 2012. godini iskreno vas pozdravljam u Gospodinu.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Preč. Ilija Orkić, kancelar

Izbor Svećeničkog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije

Datum: 16. siječnja 2012.
Broj: 067/2012

Nakon što je dosadašnjem sastavu Svećeničkog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije istekao petogodišnji mandat, a u skladu sa Statutom SVVN, ovim raspisujem izbor za novi sastav Svećeničkog vijeća. Mandat vijeća traje pet godina i svaki svećenik bira jednog kandidata iz skupine kojoj pripada. U prilogu ovom dopisu dostavljamo svakom svećeniku glasački listić za skupinu kojoj pripada, kao i omotnicu za povratak listića. Molim svećenike da pročitaju upute na svakom glasačkom listiću gdje je označeno koliko članova iz pojedine skupine ulazi u SVVN i na koji način dostaviti glasački listić.

Krajnji rok za dostavljanje glasačkih listića je 1. ožujka 2012. godine. Naknadno dostavljeni listići neće biti uvažavani, osim ako ne omotnici bude vidljivo da je odaslana s poštanskog ureda prije 1. ožujka ove godine.

Ovim ujedno imenujem, u skladu s člankom 10 Statuta SVVN, komisiju za provođenje izbora koju će sačinjavati sljedeći svećenici:

Mons. Luka Tunjić, generalni vikar
fra Marijan Karaula, vikar Provincije
Preč. Ilija Orkić, kancelar

Nadam se da će svaki svećenik shvatiti važnost sudjelovanja u izboru članova za Svećeničko vijeće, te dostaviti svoj glas do predviđenog termina. Zahvaljujući svima na suradnji, najiskrenije pozdravljam i zazivam Božji blagoslov.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Ilija Orkić, kancelar

Obavijest o proslavi Dana posvećenog života u Vrhbosanskoj nadbiskupiji

1. i 2. veljače 2012.

Datum: 16. siječnja 2012.
Broj: 071/2012

Već je tradicionalno da se u katedrali Srca Isusova u Sarajevu zajednički proslavljuje Dan posvećenog života. Tako i ove godine pozivamo sve redovnike i redovnice kao i njihove kandidate i novake novakinje te uzmu učešća u ovom slavlju.

veljače 2012. u 17,30 h u katedrali svečana večernja uz animaciju franjevačkih đakona. Nakon večernje slijedi sveta Misa. Oboje predvodi mons. dr. Pero Sudar pomoćni biskup vrhbosanski.

veljače 2012. u 18 h blagoslov svijeća, procesija oko katedrale, te slavlje svete Mise koju predvodi kardinal Vinko Puljić. Nakon svete Mise u Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu zakuška i bratsko i sestrinsko druženje.

Radujući se ovom susretu, sve iskreno pozdravljam i na sve zazivam obilje Božjeg blagoslova!

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Preč. Ilija Orkić, kancelar

P.S. Upozoravamo da smo ove godine promijenili vrijeme procesije sa svijećama i sv. Mise na prijedlog brojnih, koji taj dan imaju obaveze te prije podne ne mogu doći. Nadam se da će ova ponuda omogućiti većem broju sudjelovati na ovom slavlju i svjedočenju svog zvanja i poslanja.

Župnicima župa Vrhbosanske nadbiskupije

Predmet: Susreti u Ordinarijatu po dekanatima u 2012. godini

Datum: 24. siječnja 2012.

Broj: 120/2012

U Pastoralnom kalendaru su naznačeni datumi godišnjih susreta župnika po dekanatima u veljači tekuće godine. U našoj Nadbiskupiji je već proglašena Godina vjere i date okvirne smjernice koje nam mogu pomoći u upoznavanju i jačanju vlastite vjere te poslužiti kao priprava za Godinu vjere na razini opće Crkve (11. 10. 2012. – 24. 11. 2013.) koju je najavio Sveti Otac apostolskim pismom. Naši susreti su prigoda da zajedno razmišljamo o Godini vjere na temelju dopisa koji je poslan na župe a objavljen u Vrhbosni br. 4/2011 str. 297-298, na temelju pastoralnih smjernica na razini opće Crkve koje Vam šaljem uz ovaj dopis te drugih crkvenih dokumenata koji mogu biti od koristi. Očekuje se da svaki župnik u pisanom obliku, ne duže od pet minuta, dadne kratko izvješće što je do sada uradio u Godini vjere i što planira s obzirom na pastoralne mogućnosti i potrebe svoje župe u ovoj godini. U tom izvješću se može spomenuti i koje izvanredno događanje u župi u tekućoj godini. Nakon izvješća će slijediti rasprava i eventualni zaključci.

Zatim slijedi osvrt na anketu o komunikaciji na relaciji Ordinarijat – župa i obrnuto ali i poteškoće u komunikaciji u samom dekanatu i između župa: mail, fax, tel, proslave, ujednačena pastoralna praksa...?

Nakon toga imat ćete prigodu postavljati pitanja, izreći svoj stav i prijedloge u odnosu na dosadašnju pastoralnu praksu u našoj Nadbiskupiji.

Pastoralni vikar, kancelar, ekonom i arhiđakon će također imati prigodu reći što misle da je potrebno i korisno iz svojih nadležnosti.

Zadnja točka je razno.

Susreti započinju u deset sati u Ordinarijatu a završavaju zajedničkim ručkom u 12.30 sati.

Premda je dnevni red naših susreta poslan pokasno uvjeren sam da će poslužiti da se što bolje pripravimo i imamo višestruke koristi koje ćemo moći prenijeti i našim vjernicima.

Radujući se dekanskim susretima iskreno Vas pozdravljamo u Gospodinu.

*Luka Tunjić
generalni vikar*

Ilija Orkić, kancelar

Članovima Pastoralnog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije

Predmet: Poziv na sjednicu PVVN – 17. ožujka u 14 sati

Datum: 24. siječnja 2012.

Broj: 121/2012

Sjednica Pastoralnog vijeća naše Nadbiskupije je bila, prema Pastoralnom kalendaru, predviđena u subotu 3. ožujka 2012. godine, ali se zbog praktičnih razloga prebacuje u subotu 17. ožujka 2012. godine, kada je i susret Župskih pastoralnih vijeća. Održat će se u prostorijama Ordinarijata i započinje poslije ručka u 14.00 sati.

Dnevni red:

Zapisnik sa prošle sjednice

Godina vjere (Uvodničari gosp. Blaž Madžarević i vlč. Dragan Jurić)

Pregled kartona župe – mons. Bosiljko Rajić

Razno

U smjernicama za godinu vjere papa Benedikt XVI. naglašava: „Vjera je životna družica koja omogućuje trajno divljenje djelima koja Bog čini za nas. Pozorna na znakove vremena, vjera obvezuje svakoga da u svijetu bude živi znak prisutnosti uskrsloga Krista. Vjera je osobni i zajednički čin, dar je Božji koji se živi u zajedništvu Crkve a ima se naviještati svijetu. Nakana je smjernica potaknuti sve članove Crkve da im Godina vjere bude povlaštena okolnost da s drugima dijele ono što im je najsvetije: Isusa Krista, čovjekova Otkupitelja, Kralja svemira, Tvorca i Usavršitelja vjere.“

Poziv je to svima nama da kao pojedinci i zajednica obnovimo i ojačamo svoju vjeru u ovom povlaštenom vremenu koje nam je darovano.

Radujući se našem susretu iskreno Vas pozdravljam u Gospodinu.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Ilija Orkić, kancelar

D E K R E T

**Vinka kardinala Puljića
Vrhbosanskog nadbiskupa
U Ime Oca i Sina i Duha Svetoga.**

Datum: 03. veljače 2012.

Broj: 167/2012

Poslije Drugog vatikanskog sabora, u svojoj Apostolskoj pobudnici *Evangelii Nuntiandi*, Papa Pavao VI. pozivao nas je da obnovimo našu revnost za Evangelizaciju: »Zadaća evangelizacije svih ljudi sačinjava bitno poslanje Crkve; [...] Crkva postoji da bi evangelizirala« (EN 14).

Pred hitnošću poslanja, Papa Ivan Pavao II. zaključuje svoju Apostolsku pobudnicu *Christifideles Laici* (CL) ovim riječima: »Cijela Crkva, pastiri i vjernici, na pragu trećeg tisućljeća, treba još snažnije osjećati odgovornost Crkve da poslušna Kristovu zapovijed: „Pođite po svem svijetu, propovijedajte evanđelje svemu stvorenju“ (Mk 16,15), i nanovo prihvatiti misionarsko zalaganje« (CL 64).

25. travnja 2005., Papa Benedikt XVI potvrđuje obvezujući poziv svog prethodnika ovim riječima: »Crkva je po naravi misionarska; njezina hitna dužnost jest evangelizirati, [...] Crkva osjeća obnovljenom snagom da je Kristova misionarska zapovijed sada aktualnija nego ikad prije« (Benedikt XVI, Homilija u Bazilici Svetog Pavla izvan zidina). Također za Dan mladih 2005. u Kölnu, Sveti Otac je govorio biskupima Njemačke ovim riječima: »Uvjeren sam da u cijeloj Europi, kao i u Francuskoj, Španjolskoj i drugdje, trebamo ozbiljno misliti kako u ovim danima i u ovom razdoblju poduzeti istinsku evangelizaciju, ne samo novu evangelizaciju, nego često puta pravu pravcatu prvu evangelizaciju« (Benedikt XVI, 21. kolovoza 2005.).

Sam Papa Benedikt XVI u govoru članovima Neokatekumenskog puta koje je primio u audijenciju u dvorani Pavla VI., 17. siječnja 2011., rekao je obiteljima netom prije nego će ih poslati u *Missio ad Gentes* u razne krajeve svijeta: »Vjera koju ste primili na dar neka bude ono svjetlo položeno na svijećnjak, sposobno pokazati ljudima put Neba. S istim osjećajem, poslat ću 13 novih „missiones ad gentes“, koje će biti pozvane ostvariti novu crkvenu prisutnost u jako sekulariziranim sredinama raznih država, ili na mjestima gdje Kristova poruka nije još doprijela. Moći ćete uvijek osjećati uz vas živu prisutnost uskrslog Gospodina i podršku mnoge braće kao i molitvu Pape koji je s vama!

[...] Zadnjih godina plodonosno je obavljen postupak redakcije Statuta Neokatekumenskog puta koji je, nakon prikladnog razdoblja valjanosti „ad experimentum“, definitivno odobren u lipnju 2008. godine. Još jedan značajan korak se dogodio ovih dana, odobrenjem, zaslugom mjerodavnih dikasterija Svete Stolice, „Katehetskog direktorija Neokatekumenskog puta“. Ovim eklezijalnim pečatima, Gospodin danas potvrđuje i iznova vam povjerava ovo dragocjeno sredstvo - Put - na način da možete, u sinovskoj poslušnosti Svetoj Stolicu i Pastirima Crkve, pridonositi, s novim poletom i žarom, radikalnom i radosnom ponovnom otkrivanju dara Krštenja i ponuditi vaš originalan doprinos djelu nove evangelizacije. Crkva je prepoznala u Neokatekumenskom putu poseban dar potaknut Duhom Svetim: kao takav on prirodno teži uključivanju u veliki sklad Crkvenog tijela [...] Poslanje Crkve se ne može smatrati nečim neobaveznim ili dodatkom Crkvenom životu

[...] Sav Božji narod je „poslani“ narod i navještaj evanđelja je zadaća svih kršćana, kao posljedica krštenja«(usp. Benedikt XVI, *Verbum Domini*, br. 94).

Na taj će način *Missio ad Gentes* biti izraz zajedništva između prezbitera i obitelji poslanih u misiju, koji dolaze sa Neokatekumenskog puta, tako da znakovi ljubavi i jedinstva mogu biti vidljivi po zapovijedi Gospodnjoj: »ljubite jedni druge kao što sam ja ljubio vas, po ovom će svi znati da ste moji učenici (Iv 13,34-35); da svi budu jedno [...] da svijet uzvjeruje da si me ti poslao« (Iv 17,21).

Uzevši u obzir sve ovo i prisvajajući riječi svetog Pavla: »Jao meni kad ne bih naviještao Evanđelje«, radosno prihvaćajući izazov pružen od Sluge Božjega Pape Ivana Pavla II. i u dogovoru s Međunarodnom ekipom odgovornih Neokatekumenskog puta,

Donosim dekret:

1. *Missio ad Gentes* je osnovana u gradu Sarajevu, u prigradskom području nazvanom Vogošća, i bit će sastavljena od jednog prezbitera i najmanje tri ili četiri „obitelji u poslanju“ koji daju raspoloživost za *Missio ad Gentes* pod mojom izravnom odgovornošću i u punoj suglasnosti sa Međunarodnom ekipom odgovornih Neokatekumenskog puta (usp. čl. 34. Statuta N.P.).

2. Bit će potpisan ugovor između Ordinarija prezbitera, koji će, predstavljen od Međunarodne ekipe odgovornih Neokatekumenskog puta (čl. 32. Statuta N.P.), biti poslan u Sarajevo za *Missio ad Gentes*, te samog prezbitera i Vrhbosanskog nadbiskupa.

3. Za vrijeme svoga *Missio ad Gentes* i na mjesto gdje će biti poslan za *Missio ad Gentes* na području Vrhbosanske nadbiskupije, prezbiter će imati na raspolaganje sve kanonske ovlasti

koje će mu dati Vrhbosanski nadbiskup po kan. 516 §2. Pismo imenovanja potanko će odrediti načine tog podjeljivanja u dogovoru s Odgovornim Neokatekumenskog puta. *Missio ad Gentes* ima vlastite matice.

4. Svi članovi misije dijelit će odgovornost za nju, svatko prema milosti i karizmi koja mu je vlastita. Pismo poslanja bit će dano od Vrhbosanskog nadbiskupa, u zajedništvu s odgovornim Neokatekumenskog puta, za sve članove misije određujući im njihove zadaće u funkciji stvarnosti u kojoj bi se sama misija trebala odvijati.

5. Sve promjene koje se odnose na *Missio ad Gentes* bit će donesene nakon savjetovanja između Vrhbosanskog nadbiskupa i Međunarodne ekipe odgovornih Neokatekumenskog puta. Što se tiče prezbitera, promjene će se dogoditi u dogovoru s njegovim Ordinarijem i usuglašene sa Međunarodnom ekipom odgovornih Neokatekumenskog puta.

6. Obitelji koje se u potpunoj slobodi daju na raspolaganje, uvijek su slobodne povući se iz *Missio ad Gentes*. U tom slučaju, Međunarodna ekipa Neokatekumenskog puta providjet će njihovu zamjenu.

7. Svake godine Vrhbosanski nadbiskup, zajedno s predstavnicima Međunarodne ekipe odgovornih za Neokatekumenski put, izvršit će vrednovanje misije.

Vinko kardinal PULJIĆ,
nadbiskup vrhbosanski

Vlč. Davor Topić, tajnik

Dekanima i župnicima u Vrhbosanskoj nadbiskupiji

Predmet: Novi termini dekanatskih susreta i duhovnih vježbi za svećenike

Datum: 10. veljače 2012.

Broj: 193/2012

Kao što znadete godišnji dekanatski susreti u Nadbiskupiji su uglavnom u veljači te je tako bilo predviđeno Pastoralnim kalendarom i ove godine. Međutim, zbog snijega, niskih temperatura i leda te najave padanja novog vala snijega tijekom vikenda, a na prijedlog dekana i župnika, susreti nekih dekanata su odgođeni i odgađaju se susreti u narednom tjednu od 13. - 18. veljače 2012. godine. U telefonskom razgovoru je rečeno da će se dekanati koji odgađaju susret najvjerojatnije pridružiti nekom drugom dekanatu. Nadamo se da će u drugoj polovici veljače biti koliko-toliko stabilnije vrijeme.

Tako će imati zajedno:

- 20. veljače: Doborski i Šamački dekanat
- 21. veljače: Travnički i Kreševski dekanat
- 23. veljače: Bugojanski i Ramski dekanat
- 24. veljače: Sutješki i Žepački dekanat
- 27. veljače: Usorski i Tuzlanski dekanat
- 28. veljače: Derventski i Brčanski dekanat

Početak susreta, mjesto i dnevni red ostaju isti.

Nažalost, zbog istih vremenskih uvjeta **odgađa se i termin održavanja duhovnih vježbi. Novi termin duhovnih vježbi je 28. veljače tekuće godine, započinju poslije večere a završavaju s ručkom 2. ožujka 2012. godine.** Budući da se nalazimo u Godini vjere i da se pripremamo za Godinu vjere, koju će za cijelu Crkvu proglasiti papa Benedikt XVI. 11. listopada tekuće godine, iz Ordinarijata se nude dva termina za duhovne vježbe. Prvi je ovaj pomaknuti termin 28. veljače 2012. godine. Njih će predvoditi naš nadbiskup Vinko kardinal Puljić. U ovoj jubilarnoj Godini vjere Nadbiskup želi sa svojim svećenicima razmišljati o svećeništvu potičući sebe i sve nas na produbljanje vjere i neophodni rast u vjeri. Bogoslovi će u to vrijeme biti u Bogosloviji, stoga je potrebno, zbog smještaja i prostora za razmatranja, prijaviti svoj dolazak i sudjelovanje do 25. veljače 2012. godine ekonomu Bogoslovije vlč. Damiru Ivanoviću na tel. 033/538-935 ili porti 033/236-764.

Drugi termin duhovnih vježbi će biti najvjerojatnije u rujnu ili listopadu ove godine ovisno o postojećim terminima u našem Pastoralnom kalendaru i mogućnostima preuzvišenog gospodina mons. Ratka Perića, biskupa Hercegovačkih biskupija, koji će, ako Bog da, predvoditi te duhovne vježbe.

Nadam se da ove promjene neće izazvati veće poteškoće u Vašem pastoralnom radu i predviđenim planovima. U toj nadi Vam zahvaljujem na razumijevanju i iskreno pozdravljam u Gospodinu.

Luka Tunjić, generalni vikar

Ilija Orkić, kancelar

Dekanima Vrhbosanske nadbiskupije

Predmet: Izbor članova Pastoralnog Vijeća Vrhbosanske nadbiskupije (PVVN)

Datum: 23. veljače 2012.

Broj: 255/2012

Prema Statutu PVVN, čl. 6, svi dekani u Nadbiskupiji biraju između sebe dvojicu dekana, koji će biti njihovi predstavnici u PVVN. Stoga, svi dekani biraju - zaokružuju po dva imena s glasačkog listića. Dvojica koji dobiju najviše glasova će biti članovi PVVN kao predstavnici dekana.

Prema istom članku Statuta svi župnici u svojim dekanatima biraju po jednog vjernika laika koji će predstavljati svoj dekanat. Dakle, dekanati iz Nadbiskupije (13) biraju 13 vjernika laika koji će biti kandidati, a Nadbiskup ih potvrđuje i imenuje članovima PVVN. Mandat u članstvu Pastoralnog vijeća traje pet godina, a može se ponoviti i više puta, čl. 9, što znači da možete predložiti i dosadašnjeg člana vijeća iz Vašeg dekanata. U prilogu je popis dosadašnjih članova PVVN iz pojedinog dekanata. Prijedlog izabranog ili eventualno dosadašnjeg vjernika laika koji će predstavljati dekanat i zaokruženi glasački listić za izbor predstavnika dekana dostavite Ordinarijatu najkasnije do 30. travnja 2012. godine.

Osim predstavnika dekana i vjernika laika u PVVN su još i članovi snagom svoje službe te 15 do 20 članova koje Nadbiskup imenuje iz različitih služba prema članku 6 Statuta PVVN. Novi saziv PVVN će se konstituirati na sjednici na kojoj će se evidentirati svi članovi po službi, po imenovanju i potvrdi izabranih članova, prema čl. 8. Statuta PVVN.

Zahvaljujući vam na pomoći i suradnji iskreno pozdravljam u Gospodinu.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Ilija Orkić, kancelar

Velečasni gospodin
Damir Ivanović
Stadlerova 5
BiH – 71000 Sarajevo

Predmet: Odgovor na dopis br. 17/2012 od 22. veljače 2012.

Datum: 29. veljače 2012.
 Broj: 312/2012

Prečasni gospodine Ekonomie!

Zahvaljujemo na dopisu br. 17/2012 od 22. veljače t.g., u kojem tražite odluku o sudionicima Duhovnih vježbi u Bogosloviji, odnosno njihovoj participaciji. Vaš dopis je razmatran na Sjednici Ordinarijata, te Vam možemo odgovoriti sljedeće:

Sudionici koji dolaze u Bogosloviju i ostaju u njoj kroz dane Duhovnih vježbi plaćaju po danu 50 KM (pedeset konvertibilnih maraka)

Sudionici koji dolaze iz grada Sarajeva na predavanja, bilo da će ostati na obrocima ili ne, plaćaju participaciju 20 KM (dvadeset konv. maraka)

Od sudionika Duhovnih vježbi se ne prikuplja nikakav drugi dobrovoljni prilog. Oni su kroz plaćenu participaciju izmirili svoje obaveze.

Bratski pozdrav u Kristu!

Ilija Orkić, kancelar

XV. Susret ministranata Vrhbosanske nadbiskupije

Sarajevo, subota 28. travnja 2012.
(Bogoslovija - Katedrala - Katolički školski centar)

Datum: 02. 03. 2012.
 Broj: 330/2012

UPUTE I SUGESTIJE ZA PRIPRAVU

Dopisom broj 1931/2011. od 1. prosinca 2011. godine (Vrhbosna br. 4/2011 str. 344) Nadbiskup vrhbosanski je najavio XV. susret ministranata naše Nadbiskupije. Glavna poruka u dopisu je sažeta: "koliko poznajemo svoju vjeru i kako je svojim životom živimo i prenosimo... da bismo rasli u vjeri potrebno ju je poznavati". Ova godina je proglašena u našoj Nadbiskupiji *Godina vjere* pa će i susret ministranata biti u tom duhu.

Radi dobre pripreme i realizacije ovog programa molimo gospodu dekane i župnike, upravu Bogoslovije i bogoslove te upravu KŠC *Sv. Josip* u Sarajevu da ovom pastoralnom projektu pruže dostatnu potporu. U tu se svrhu ovdje donose sljedeće upute i sugestije:

Programski sadržaji i priprava:

Župnici će pružiti priliku sudionicima susreta ministranata pojedinačno sakramentalno pomirenje u svojim župama.

Među sudionike župnici mogu uključiti i članove drugih liturgijskih grupa (čitači, pjevači...), ali valja paziti na dob i uzrast: neka to ne budu mala djeca i odrasle osobe. S tim što oni nemaju pravo uključivati se u natjecanje.

Dva su osnovna dijela ministrantskog susreta: liturgijski (procesija i svečano misno slavlje) te kulturni i sportsko-rekreacijski. (Ministranti nose vlastito ministrantsko ruho)

Lijepo je i korisno da u liturgijskom dijelu programa dođe do izražaja naša lokalna i krajevna raznolikost u zajedničkom misnom slavlju. Zbog toga dekani trebaju predvidjeti i neke sudionike koji kao predstavnici dekanata u liturgiji vrše posebne službe (o tome konkretnije u odlomku (*prijavljivanje*)).

Za prinos darova dekani će predvidjeti prikladan dar koji na neki način simbolizira kraj iz kojeg dolazi.

U drugom dijelu programa, koji je natjecateljski, mogu aktivno sudjelovati samo uredno i pravodobno prijavljeni pojedinci i skupine. Prijavljivanje je zadaća župnika i dekana. Uz prijavu svakako treba staviti i voditelja ministrantske skupine: župe, dekanata...

Tema kviza znanja je u duhu Godine vjere. Apostolsko vjerovanje je glavni sadržaj priprave i natjecanja iz kviza znanja. Iz Katekizma katoličke crkve smo izdvojili pitanja i odgovore, a nekoliko pitanja i odgovora smo uzeli iz poruka za Godinu vjere. Ukupno je 39 pitanja i odgovora.

Propozicije za sudjelovanje:

1. U natjecateljskom dijelu programa mogu sudjelovati samo djeca četvrtog, petog, šestog, sedmog i osmog razreda osnovne škole (ne mlađi ni stariji).

2. U malonogometnom turniru sudjeluju **2 nogometne skupine** i to skupina **5. i 6. razreda** i skupina **7. i 8. razreda**. Nogometne ekipe mogu nastupati za svoje župe ili za dekanate.

3. U kvizu znanja i stolnom tenisu sudjeluju unaprijed prijavljeni predstavnici župa (po jedan natjecatelj).

Prijavljivanje sudionika:

Župnici prijavljuju uredu svog dekanata ukupni broj sudionika iz svoje župe, imena natjecatelja za kviz i stolni tenis.

Dekan prijavljuje organizatoru po jednog predstavnika dekanata za ministriranje i za prinos darova kao i dar koji se prinosi u misnom slavlju.

Dekan također prijavljuje natjecateljsku ekipu za mali nogomet. Iz prijave treba biti jasno da li je natjecateljska ekipa sastavljena iz više župa ili samo jedna župa koja zastupa dekanat te koja je to župa

Za svaku župu iz svoga dekanata te za dekanat u cjelini dekan popunjava posebni obrazac (dostavljen samo dekanima) i dostavlja ga organizacijskom odboru do 24. travnja 2012.

Važna napomena: ekipe i pojedinci koji ne budu unaprijed prijavljeni neće sudjelovati u natjecateljskom dijelu programa! Također je važno napisati u prijavi tko je vođa skupine ministranata bilo župe, bilo da je organizirana pratnja na dekanskoj razini.

Neke tehničke napomene:

Ministranti izlaze iz autobusa kod katedrale, a autobusi odlaze na prikladno parkiralište. Okupljanje je u Bogosloviji. Sveta misa će biti u Katedrali.

Manji automobili moći će se parkirati u našem Svećeničkom domu kao i na parkiralištima između katedrale i kurije (parkirna mjesta se plaćaju!). Autobusi na odlasku mogu preuzeti ministrante na istom ili na drugom prikladnom mjestu, prema dogovoru s vozačem i vođom puta.

Dobro je upozoriti ministrante na uljudno ponašanje (psovke, bacanje smeća uokolo, uništavanje inventara, dobacivanje prolaznicima, nekulturno ponašanje u trgovinama... su naša dosadašnja loša iskustva). Za očekivati je da pratitelji ministranata (svećenici, časne sestre, katehete ili druge odrasle osobe) budu cijelo vrijeme uz svoje ministrante.

Program susreta:

do 09.45 sati	- okupljanje ministranata u Bogosloviji
10.00 sati	- procesija od Bogoslovije do Katedrale
10.30 sati	- Sveta misa
12.00 sati	- kulturno umjetnički program za sve sudionike u KŠC-u
12.45 sati	- zakuska
13.00 sati	- sportski program
15.30 sati	- podjela nagrada i polazak kući

Nadam se da ćemo svi doprinijeti kako bi susret ministranata prošao u lijepom i korisnom ozračju.

Lijepa je to prigoda da se ministranti iz naše Nadbiskupije susretnu, mole, igraju, druže... Nadam se također da će im i ovaj susret pomoći da u svojim župama služe s još više ponosa i žara.

U toj želji i nadi iskreno Vas pozdravljam.

mons. Bosiljko Rajić
koordinator

Prijave slati na jednu od slijedećih mogućnosti:

Vrhbosanska nadbiskupija
Kapatol 7, 71000 Sarajevo
Fax: 033 212-937
e-pošta: rajic@bih.net.ba

Novi đakoni Vrhbosanske nadbiskupije

Alberto Zornada, rođen 17. studenoga 1980., od oca Giorgia i majke Savine r. Prucar; kršten u Trstu (Italija) 28. prosinca 1980. godine u župi Beata Vergine Addolorata u Trstu. Filozofske i teološke studije je započeo i nastavio na Visokoj teološkoj školi u Biskupijskom Misijском Sjemeništu „Redemptoris Mater“ u Puli, gdje je upisan na šestu godinu. Zaređen za đakona vrhbosanske nadbiskupije u katedrali u Puli 26. studenoga 2011. po rukama biskupa Ivana Milovana.

David Lenin Trujillo Regalado, rođen 25. kolovoza 1984. u Quitu (Ekvador), od oca Cristobala i majke Lucie r. Regalado; kršten u župi San Isidro (Quito - Ekvador) 27. svibnja 1995. godine. Filozofske i teološke studije je započeo i nastavio na Visokoj teološkoj školi u Biskupijskom Misijском Sjemeništu „Redemptoris Mater“ u Puli, gdje je upisan na šestu godinu. Zaređen za đakona vrhbosanske nadbiskupije u katedrali u Puli 26. studenoga 2011. po rukama biskupa Ivana Milovana.

Dekanatski susreti u Nadbiskupskom ordinarijatu 2012.

Kroz mjesec veljaču 2012. održani su susreti svećenika po dekanatima u Nadbiskupskom ordinarijatu. Prvi susret je upriličen 6. veljače. Uslijed vremenskih neprilika i obilnih snježnih padavina planirani raspored susreta je bio izmijenjen, te su od ponedjeljka, 20. veljače do utorka, 28. veljače na susretima bila po dva dekanata. Susrete je vodio uzoriti gosp. Vinko kard. Puljić, nadbiskup vrhbosanski, a u njegovoj odsutnosti generalni vikar mons. Luka Tunjić. Uz

njih na sastancima su nazočili arhiđakon pojedinog arhiđakonata, kancelar i ekonom.

Na sastancima se raspravljalo o Godini vjere u Vrhbosanskoj nadbiskupiji, kao i o godini vjere koju je najavio papa Benedikt XVI. apostolskim pismom "Vrata vjere", a koja će započeti 11. listopada 2012. te završiti 24. studenoga 2013. na svetkovinu Krista Kralja. Na početku je istaknuto kako Papa želi da Godinu vjere katolici širom svijeta slave na dostojan i plodan način u svojim prvostolnicama i ostalim crkvama, domovima i obiteljima kako bi svoju vjeru bolje upoznali i prenijeli budućim naraštajima. Kao pripremu za obilježavanje Godine vjere na razini sveopće Crkve, nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić je u Vrhbosanskoj nadbiskupiji proglasio Godinu vjere za 2011./2012. godinu.

Uvodno izlaganje na ovu temu imao je Nadbiskup, odnosno Generalni vikar. Pojasnili su da Godinu vjere Crkva obilježava kao 50-tu obljetnicu II. Vatikanskog sabora i 20-tu obljetnicu objavljivanja Katekizma Katoličke Crkve. Istaknuta je važnost apostolskog pisma u kojem Papa potiče vjernike da prihvate Božje istine i da ih ispovijedaju te za njih svjedoče svojim životom. –Obljetnice su prigode ispita savjesti i dubljeg promišljanja o svojoj vjeri.

U drugom djelu susreta mons. Bosiljko Rajić, pastoralni vikar je ukratko iznio rezultate prošlogodišnje ankete o komunikaciji između Ordinarijata i župa.

Okupljeni svećenici su u diskusiji istaknuli važnost proučavanja Katekizma Katoličke Crkve (KKC) koji bi trebalo preporučiti vjernicima da ga čitaju i o njemu razmišljaju u svojim obiteljima. Predložili su da se vjernicima ponudi i Kompendij KKC-a koji je izdala Biskupska konferencija BiH. Smatraju da bi se tijekom Godine vjere po župama moglo organizirati i pučke misije na kojima bi se govorilo o temi vjere i vjerskog življenja u današnje vrijeme. Naglasili su da je korizma dobra prigoda da se o tome govori u korizmenim propovijedima te da se organiziraju susreti i predavanja na tu temu. Kazali su kako se kriza vjere danas pokazuje i u tome što često ni vjernici više ne razumiju vjerske pojmove i ne pokazuju zanimanje za njih. Župnici su istaknuli potrebu da svećenici uvijek iznova ukazuju na nužnost temeljnog poznavanja istina katoličke vjere koje se stječe i tijekom pripreme za sakramente ili na drugi način. Rekli su da potrebno danas naviještati evanđelje tako da ga vjernici razumiju i prihvate te raditi u manjim skupinama i preko njih prenositi vjeru u svojim zajednicama.

Poneki su iznijeli mišljenje da se Crkva u našim krajevima „osipa“, te da slabi interes za obrede ali je prisutno zanimanje za Boga. –Rečeno je da je na krizu upozorio i sam Papa. A i sami smo svjedoci te krize. Godina vjere je prilika, šansa nanovo otkriti i navijestiti na nov način vjeru. Nova evangelizacija. Na novi način ponudi Radosnu vijest i svojim je životom svjedočiti. Ljudi traže svjedoke vjere. Iz ovog vremena i ove krize crkva treba izići jača.

Pastoralni vikar je istaknut prijedlog i potakao župnike da se po dekanatima organizira jednodnevni seminar za pripremu za brak tijekom kojeg bi se obradile sve potrebne teme važne za zajednički obiteljski i vjerski život.

Uz praktične prijedloge o raznim zbivanjima na razini nadbiskupije, bilo je govora o susretu ministranata u Sarajevu krajem travnja, kao i smanjenju/uvezivanju pojedinih susreta svećenika (da se zajedno okupljaju ŽEV i ŽPV, susreti svećenika s Ordinarijatom po arhiđakonatima na terenu, susret ministranata po dekanatima...)

Susreti su trajali od 10 do 12:30 sati.

B.R./I.O.

Imenovanja i premještaji

Vlč. gosp. Josip Budimir, đakon, upućene na đakonski praktikum u župu Svetog Ante Padovanskog u Žepču dekretom broj 1960/2011 od 5. prosinca 2011. godine

Vlč. gosp. Miodrag Brkan, đakon, upućene na đakonski praktikum u župu Presvetog Trojstva u Novom Travniku dekretom broj 1961/2011 od 5. prosinca 2011. godine

Vlč. gosp. Goran Kosić, đakon, upućene na đakonski praktikum u župu Imena Marijinog u Oštroj Luci-Boku dekretom broj 1962/2011 od 5. prosinca 2011. godine

Vlč. gosp. Ivica Matišić, OFM, đakon, upućene na đakonski praktikum u župu Uznesenja BDM u Breške dekretom broj 1982/2011 od 6. prosinca 2011. godine

Vlč. gosp. Nikica Tomas, OFM, đakon, upućene na đakonski praktikum u župu Duha Svetoga u Novoj Biloj dekretom broj 1983/2011 od 6. prosinca 2011. godine

Vlč. gosp. Miroslav Jonjić, OFM, đakon, upućene na đakonski praktikum u župu Rođenja BDM u Ulice dekretom broj 1984/2011 od 6. prosinca 2011. godine

Vlč. gosp. Jurica Periša, OFM, đakon, upućene na đakonski praktikum u župu Sv. Ante Padovanskog u Busovaču dekretom broj 1985/2011 od 6. prosinca 2011. godine

Vlč. gosp. Robert Slišković, OFM, đakon, upućene na đakonski praktikum u župu Svetog Juraja u Vitezu dekretom broj 1986/2011 od 6. prosinca 2011. godine

Vlč. gosp. Ivica Tomas, OFM, đakon, upućene na đakonski praktikum u župu Sv. Franje Asiškoga u Šikari dekretom broj 1987/2011 od 6. prosinca 2011. godine

Vlč. gosp. Pejo Oršolić, OFM, razriješen službe župnika u župi Sv. Petra i Pavla u Brajkovićima i imenovan župnim vikarom u župi Uznesenja Marijina – Tolisa (Dekret br. 2054/2011 od 19. prosinca 2011.)

Vlč. gosp. Leon Pendić, OFM, razriješen službe župnog vikara u župi Sv. Franje Asiškoga u Gučoj Gori i imenovan župnikom u župi Sv. Petra i Pavla u Brajkovićima (Dekret br. 2055/2011 od 19. prosinca 2011.)

Vlč. gosp. Alberto Zornada, đakon, upućene na đakonski praktikum u župu Svetog Josipa u Zavidovićima dekretom broj 2089/2011 od 22. prosinca 2011. godine

Vlč. gosp. Danijel Nikolić, OFM, razriješen službe župnog vikara u župi Duha Svetoga – Nova Bila (Dekret br. 026/2012 od 9. siječnja 2012.)

Vlč. gosp. Josip Jelić, razriješen službe vicekancelara u Vrhbosanskom ordinarijatu i imenovan kapelanom u KBC Koševo – Sarajevo (Dekret br. 168/2012 od 3. veljače 2012.)

Vlč. gosp. Josip Tadić, pastoralni suradnik u župi Presvetog Trojstva u Novom Sarajevu stavljen na raspolaganje Vojnom ordinarijatu (Dekret br. 223/2012 od 15. veljače 2012.)

Preč. dr.sc. Ivo Balukčić, župnik Odžački i dekan doberski, imenovan biskupijskim povjerenikom za Hrvatski martirologij (Dekret br. 236/2012 od 18. veljače 2012.)

Preč. Bono Tomić, OFM, župnik župe Sv. Mihovila arkandela – Vareš imenovan dekanom Sutješkog dekanata na pet godina (Dekret br. 309/2012 od 29. veljače 2012.)

Vlč. Predrag Stojčević, župnik župe Sv. Ante Padovanskog - Vukanovići, razriješen službe dekana Sutješkog dekanata (Dekret br. 309-1/2012 od 29. veljače 2012.)

Preč. Marku Periću, župniku župe Imena Marijina – Gromiljak produžen mandat dekana kreševskog dekanata na pet godina (Dekret br. 310/2012 od 29. veljače 2012.)

Preč. Bartolu Lukiću, župniku župe Imena Marijina – Oštra Luka-Bok produžen mandat dekana Šamačkog dekanata na pet godina (Dekret br. 311/2012 od 29. veljače 2012.)

Vlč. gosp. Jurica Periša, OFM, upućene na đakonski praktikum u župu Svetog Franje Asiškog u Guču Goru dekretom broj 375/2012 od 15. ožujka 2012. godine

Vlč. gosp. Miroslav Jonjić, OFM, upućene na đakonski praktikum u župu Svetog Ante Padovanskog u Sivši dekretom broj 376/2012 od 15. ožujka 2012. godine

Dozvole

Dekret broj: 2028-1/2011 od 13. Prosinca 2011.: Daje se dozvola gradnje Pastoralnog centra u župi Presvetog Srca Isusova u Pećinama

Dekret broj: 2046/2011 od 16. prosinca 2011.: Daje se dozvola za izdavanje knjige – priručnika iz dogmatike – mons. dr. Nike Ikića: „*Kompendij katoličke pneumatologije, mariologije i eshatologije*“

Dekret broj: 2083-1/2011 od 21. Prosinca 2011.: Daje se dozvola za blagoslov tabernakula u Kući časnih sestara KBLJ u Bistrici kod Uskoplja.

Dekret broj: 048/2012 od 11. siječnja 2012.: Daje se dozvola blagoslova kapelice Sv. Antuna

Pustinjaka u župi Sv. Roka – Prud.

Dekret broj: 085-1/2012 od 20. siječnja 2012.: Daje se dozvola blagoslova novih postaja Križnog puta u župi Sv. Petra i Pavla – Tuzla.

Dekret broj: 136-1/2012 od 2. veljače 2012.: Daje se dozvola župniku župe Gromiljak za prijenos Euharistije iz kapelice u predviđeni prostor u sklopu kuće časnih sestara SMI u Gromiljaku.

Dekret broj: 158/2012 od 1. veljače 2012.: Daje se dozvola za izdavanje knjige – priručnika iz kanonskog prava - dr. Pere Pranjica: „Božji narod“

Dekret broj: 163/2012 od 31. Siječnja 2012.: Daje se dopuštenje za korištenje dijela župnog zemljišta župe Sv. Mihovila arkanđela u Varešu časnim sestrama ŠSFKK Bosanske i Hrvatske provincije, dok su one u toj kući u Varešu.

Dekret broj: 307/2012 od 29. veljače 2012.: Daje se dozvola trinacija župniku župe Sv. Franje Asiškoga – Šikara

Dekret broj: 325/2012 od 2. ožujka 2012.: Daje se dozvola blagoslova nove župne crkve Sv. Josipa – Rankovići

Novi pečati

Nadbiskupova kronika

1. prosinca 2011. – 29. veljače 2012.

(bilježio vlč. Davor Topić, tajnik)

1. prosinca

Nadbiskup se vratio iz Rima. U 15.30 Nadbiskup je imao intervju za radio Mir Međugorje. U 16.00 sati Nadbiskup je predsjedao Sjednici ordinarijata. U 17.30 Nadbiskup je pr-

imio gosp. Miličevića.

2. prosinca

U 8 sati Nadbiskup je primio sestru Malog Isusa (fon. Charl de Fuco) s njezinim roditeljima. U 10.00 sati Nadbiskup je primio župnika

u Skopaljskoj Gračanici vlč. Tadiju i župnika u Rostovu vlč. Iliju Ivoš. U 15.00 sati Nadbiskup je primio franjevačke bogoslove koji su kandidati za đakoniat.

3. prosinca

U 10.00 sati Nadbiskup je primio gosp. Maria Lakića. U 18.00 sati Nadbiskup je predslavio Misu zadušnicu za pokojnog Marka Mlinarevića u župi *Presvetog Trojstva* – Novo Sarajevo, te nazočio koncertu.

4. prosinca

U 7.30 Nadbiskup je pohodio školu na Marijin Dvoru glede Izboru u RH. U 11.00 sati Nadbiskup je pod Euharistijskim slavljem u Kreševu podijelio red đakonata za devetoricu kandidata franjevačke provincije *Bosne Srebrene*.

5. prosinca

U 9.00 sati Nadbiskup je primio Božanu Katava djelatnicu u MRVu. U 10.00 sati Nadbiskup je primio provincijalku sestara *Bosansko Hrvatske* provincije s. Ivanku Mihaljević, u pratnji zamjenice s. Kate. U 17.30 Nadbiskup je pohodio samostan Karmel.

6. prosinca

U 9.00 sati Nadbiskup je primio prof. Milanku Dragar iz Ljubljane. U 10.00 sati Nadbiskup je primio župnika u župi *Sv. Ignacija* na Grbavici p. Krešimira Dijakovića. U 11.00 sati Nadbiskup je primio rektora sjemeništa *Redemptoris Mater* u Vogošći vlč. dr. Michele Capasso. U 15.00 sati Nadbiskup je primio ravnatelja Caritasa BK BiH fra Miku Stojića. U 17,30 sati je primio mons. Petra Jukića.

7. prosinca

U 9 sati Nadbiskup je primio delegaciju *Dječje ambasade* u BiH.

8. prosinca

U 10.30 prigodom svetkovine Bezgrešnog začeca BDM, Nadbiskup je predslavio Euharistiju u katedrali. U 12.30 Nadbiskup je pohodio samostan *Egipat* na Bjelavama, te nazočio prigodnom programu. U 19.30 Nadbiskup je nazočio koncertu *klapskog pjevanja* s otoka Mljeta u dvorani KŠC-a Sv. Josip.

9. prosinca

U 9.30 Nadbiskup je primio mlade iz HDZ Sarajevo. u 10.30 Nadbiskup je u pratnji đakona vlč. Gorana Kosića otputovao u Poreč na biskupsko ređenje mons. Dražena Kutleše.

10. prosinca

Nadbiskup je sudjelovao na svečanosti ređenja mons. Dražena Kutleše, koadjutora poročko-pulske biskupije.

11. prosinca

U 11.00 sati Nadbiskup je predslavio Euharistijsko slavlje u župi *Presvetog Trojstva* u Novom Travniku te podijelio sakrament krštenja devetom djetetu obitelji Luke i Vesne Ilinković. U popodnevnim satima pohodio je župu Rankoviće i pregledao novosagrađenu župnu crkvu.

12. prosinca

U 9.00 sati Nadbiskup je primio gosp. Christofa M. Fritzena, malteškog veleposlanika u BiH. U 14.30 Nadbiskup je imao intervju za radio Mir Međugorje glede prve obljetnice bl. *Drinskih mučenica*. U 17.30 Nadbiskup je pohodio vlč. Marka Stanušića u VBS-u, po povratku iz bolnice.

13. prosinca

U 10.00 sati Nadbiskup je primio fra Lovru Gavrana, provincijala. U 15.00 sati Nadbiskup je predsjedao Sjednici Vijeća za odgoj u sjemeništu pri BK BiH. U večernjim satima primio banjalučkog biskupa Franju Komaricu.

15. prosinca

U 11.00 sati Nadbiskup je predslavio Euharistiju u Goraždu glede prvog spomendana blaženih *Drinskih mučenica*.

17. prosinca

Nadbiskup je otputovao u Milano.

19. prosinca

Nadbiskup je u 20.00 sati primio mons. dr. Pavu Jurišića.

20. prosinca

U 9.00 sati Nadbiskup je primio prof. Zoricu Maros. U 11.00 sati Nadbiskup je primio gosp. Denisa Bečirevića predsjednika Predstavničkog doma. U 14,30 Nadbiskup je primio vlč. Miroslava Čavara, direktora MCVN. U 17.00 sati Nadbiskup je nazočio Božićnoj priredbi u vrtiću na Stupu.

21. prosinca

U 9.00 sati Nadbiskup je primio vlč. dr. Michele Capasso i đakona don Alberta Zornada. U 11.00 sati Nadbiskup je primio apostolskog nuncija u BiH mons. Alessandra DErrica i tajnika nuncijature mons. Josepha Arshada. U 18.00 sati Nadbiskup je predslavio Euharistijsko slavlje u sjemenišnoj crkvi *Sv. Ćirila i Metodija* prigodom duhovne obnove za studente grada Sarajeva. U 19.30 Nadbiskup je nazočio Božićnoj akademiji u VBS-u.

22. prosinca

U jutarnjim satima Nadbiskup je imao radni susret glede sprovoda + Ivana Čalušića, kojeg je trebalo prevesti iz Bremena u Sarajevo.

U 16.00 sati Nadbiskup je predvodio duhovnu obnovu u sjemeništu *Petar Barbarić*.

23. prosinca

U 9.00 sati Nadbiskup je imao intervju u studiju TV OBN. U 11.00 sati Nadbiskup je imao press konferenciju te uputio Božićnu čestitku javnosti. Nakon press konferencije Nadbiskup je imao intervju za BHT. U 17.00 sati Nadbiskup je sudjelovao na Božićnoj priredbi u franjevačkom sjemeništu u Visokom. U večernjim satima je uzeo učešća na Božićnoj priredbi u KŠC sv. Josipa u Sarajevu.

24. prosinca

U 11.00 sati u zgradi Ordinarijata upriličen je Božićni prijem za svećenike, redovnike i redovnice grada Sarajeva, te dodjela priznanja redovnicama i nekim svećenicima. U popodnevnom satima Nadbiskup je kratko pohodio Karmel u Sarajevu.

25. prosinca

00.00 Svečanu Misu polnoćku u katedrali *Presvetog Srca Isusova* predslavio je Nadbiskup. U 10.30 danju Misu na Božić u katedrali predslavio je Nadbiskup. Nakon Misnog slavlja Nadbiskup je upriličio Božićni prijem za građane grada Sarajeva u zgradi ordinarijata. U popodnevnom satima Nadbiskup je pohodio samostan Egipat i sestarsku zajednicu sestara franjevki na Bjelavama.

26. prosinca

U 11.00 sati Nadbiskup je upriličio tradicionalni Božićni prijem u *Svećeničkom domu* za vjerske poglavare, te ljude iz političkog, kulturnog i diplomatskog života. U popodnevnom satima Nadbiskup je pohodio provincijalnu kuću sestara Sv. Vinka u Sarajevu, te samostan sestara KBLj u KŠC-u.

27. prosinca

Nadbiskup je pohodio mons. Ivu Tomaševića i čestitao mu imendan. U popodnevnom satima zajedno sa sestrama iz kuće pohodio sestre SMI u Gromiljaku i sestre Klarise u Brestovskom.

28. prosinca

Nadbiskup je primio mons. Tomu Vukšića, vojnog ordinarija. U 10.00 sati Nadbiskup je primio prof. Franju Marića. U 15.00 sati Nadbiskup je pohodio samostan Karmel.

29. prosinca

U 10.00 sati Nadbiskup je primio fra Marka Oršolića.

30. prosinca

U 11.00 sati Nadbiskup je predslavio Misu zadušnicu u sjemenišnoj crkvi za pokojnog svećenika Ivu Čalušića, te u 13.00 sati predvodio obred sprovoda na groblju Bare. U 16.00 sati Nadbiskup je primio gosp. Adelia Bergamashia.

31. prosinca

U 11.00 Nadbiskup je primio vlč. dr. Maria Bernadića. U 18.00 sati u katedrali Nadbiskup je predslavio Misu zahvalnicu.

1. siječnja 2012.

Nadbiskup je u 10.30 predslavio Euharistijsko slavlje u katedrali *Presvetog Srca Isusova*. U 15.00 sati Nadbiskup je primio preč. Pavu Škeriju, katedralnog župnika i dekana sarajevskog dekanata.

2. siječnja

U 16.30 Nadbiskup je primio vlč. Ivu Jezidžića, župnog vikara u katedralnoj župi.

3. siječnja

U 9.00 sati Nadbiskup je primio mons. Tomu Vukšića, vojnog ordinarija. U popodnevnom satima pohodio obitelj Štok u Hrasnici iz zahvalnosti što su učinili za vrijeme rata kao obitelj.

4. siječnja

U 10.00 sati Nadbiskup je primio gosp. Vlatka Filipovića, a u 11.30 primio je vlč. đakona Ivana Raku. U 16.30 Nadbiskup je primio đakona vlč. Davida Trujila.

5. siječnja

U 11.00 sati Nadbiskup je primio vlč. Miljenka Džaltu, župnika na Uzdolu.

6. siječnja

U 10.30 Nadbiskup je predslavio Euharistijsko slavlje u katedrali prigodom svetkovine Bogojavljenja. U večernjim satima župnik preč. Pavo Škerija obavio je blagoslov ordinarijata.

7. siječnja

U 9.00 sati Nadbiskup je nazočio liturgiji u pravoslavnoj Sabornoj crkvi u Sarajevu prigodom slavlja Božića. U večernjim satima primio mons. Ivicu Božinovića.

8. siječnja

Na Dan Krštenja Gospodinova Nadbiskup je predslavio Euharistiju te krstio peto dijete obitelji Medić u Odžaku. U popodnevnom satima nazočio je prigodnom igrokazu u Odžaku kojeg su izveli studenti KBF-a.

9. siječnja

U 10.30 Nadbiskup je primio dr. Mustafu Cerića, poglavara IZ u BiH. U 14.30 Nadbiskup je primio svećenika splitsko-makarske nadbis-

kupije don Ivana Barišića s grupom mladih. U 18.00 sati Nadbiskup je predslavio Euharistijsko slavlje u katedrali prigodom 150 obljetnice smrti Pauline Marie Jaricot, utemeljiteljice papinskog djela za širenje vjere.

10. siječnja

U 13.00 sati Nadbiskup je u dvorani bolnice „Nova Bila“ u N. Biloj održao predavanje za medicinske djelatnike na temu *Psihologija Evanđelja za zdravlje duha i duše*, a potom predslavio Misu u bolničkoj kapelici. U popodnevrim satima Nadbiskup je pohodio župni ured u Novoj Biloj i sjemenište u Travniku.

11. siječnja

U 9.00 sati Nadbiskup je primio vlč. dr. Mirka Šimića, ravnatelja Caritasa VN. U 11.00 sati Nadbiskup je primio preč. Marka Zubaka, rektora VBS-a, a u 12.00 sati primio je mons. Ivu Tomaševića, generalnog tajnika BK BiH. U 15.00 sati Nadbiskup je predsjedao Sjednici Vijeća za ekumenizam pri BK BiH. U 17.45 Nadbiskup je primio Vedrana Lešića, studenta na KBF-u.

12. siječnja

U 9.30 Nadbiskup je primio gosp. Miju Krešića, zamjenika ministra sigurnosti. U 15.00 sati Nadbiskup je presjedao Sjednici ordinarijata. U 18.30 Nadbiskup je nazočio svečanom prijemu koje je upriličio NATO Štab u Domu OS u Sarajevu.

13. siječnja

U 8.30 Nadbiskup je primio vlč. Ivu Doveđa, umirovljenog svećenika. U 10.00 sati Nadbiskup je primio fra Bonu Tomića, župnika u Varešu. U 11.15 Nadbiskup je bio u nuncijaturi kod apostolskog nuncija mons. D.Ericca. U 15.00 sati Nadbiskup je primio s. Ivanku Mihajević, fra Slavka Topića i vlč. Žarka Ošapa, prigodom organizacije Dana posvećenog života.

14. siječnja

U 10.00 sati Nadbiskup je primio gosp. Brunu Iljkića iz udruge *Prsten*.

15. siječnja

U 15.00 sati Nadbiskup je pohodio samostan Karmel.

16. siječnja

U 9.30 Nadbiskup je blagoslovio ured BK BiH. U popodnevrim satima Nadbiskup je otputovao u Njemačku.

17. siječnja

Nadbiskup je u pratnji ekonoma nadbiskupije mons. Luke Kesedžića i ravnatelja SD vlč. Fabijana Stanušića pohodio instituciji Ki-

rche in Not razgovarajući o projektima u Vrhbosanskoj nadbiskupiji.

18. siječnja

U 18.00 Nadbiskup je predvodio Bogoslužje Riječi prigodom molitvene osmine za jedinstvo kršćana u katedrali. U večernjim satima Nadbiskup je bio na Palama u društvu svećenika iz Stubičkog dekanata zagrebačke nadbiskupije.

19. siječnja

U 8.30 Nadbiskup je imao susret sa svećenicima iz Stubičkog dekanata koji su posjetili Sarajevo. U 9,30 sati je primio gospodina Alberta Quatruccia, đakona iz zajednice *sv. Egidija* iz Rima. U 15.00 sati Nadbiskup je primio Ahmeta Yildiza, turskog veleposlanika u BiH. U večernjim satima je primio mons. dr. Tomu Vuksića, vojnog ordinarija.

20. siječnja

U 8.30 Nadbiskup je primio mons. Ivu Tomaševića, generalnog tajnika BK BiH. U 11.30 Nadbiskup je primio Božanu Ivelić Katava djelatnicu iz MRV-a. U 15.00 sati Nadbiskup je primio mr. Vikicu Vujica, profesoricu na KBF-u.

21. siječnja

Nadbiskup je otputovao u Beč. U sjedištu HKM u Beču razgovarao s dr. Marinkom Antolovićem. U 16,30 sati predslavio je Euharistiju za vjernike organizirane u Beču iz župe Zovik, i druge prisutne vjernike.

22. siječnja

U 9.00 sati Nadbiskup je slavio Misu u HKM u Beču. Poslije podne u Zgrebu u Remetama slavio Misu i krstio Ivana Lukendu, unuka školskog kolege Marka Lukende. U večernjim satima odsjeo u generalnoj kući sestara SMI u Zagrebu.

24. siječnja

Nadbiskup je bio u Zagrebu na teološko pastoralnom tjednu, te je na dan obraćenja Sv. Pavla predslavio Euharistiju prigodom patrona u župi *Sv. Paola* u Retkovcu.

26. siječnja

Nadbiskup je nazočio Sjednici MRV-a. U popodnevrim satima Nadbiskup je primio umirovljenog washingtonskog nadbiskupa kardinala Theodora McCarrica, koji je odsjeo u nadbiskupskoj rezidenciji, prigodom više dnevne posjete BiH. U večernjim satima primio je don Iliju Drmića u rezidenciji.

27. siječnja

U 8.30 Nadbiskup je primio vlč. dr. Mirka Šimića, ravnatelja Caritasa VN. U 11.00 sati Nadbiskup je primio gosp. Svjetlana Stanića.

Nadbiskup je pohodio Židovsku općinu prigodom 13. Obljetnice sjećanja na žrtve holokausta. U 15.30 Nadbiskup je primio vlč. Ivu Jezidžića, katedralnog župnog vikara, a u 16.00 sati primio je đakona vlč. Aleksandra Kovačevića. U 18.00 sati Nadbiskup je koncelebrirao pod Misom u katedrali koju je predslavio kardinal McCarrick. U 20.00 sati Nadbiskup je primio talijanskog veleposlanika u BiH Raimonda de Cardonu.

28. siječnja

U 11.00 sati Nadbiskup je imao susret s ravnateljima KŠC-a i direktorima naših škola na čelu s promicateljem katoličkih škola za Europu mons. dr. Perom Sudarom, pomoćnim biskupom. U 16.00 sati je primio rektora misijskog sjemeništa u Vogošći don Michelea Capasso za dogovor slavlja glede inauguracije sjemeništa.

29. siječnja

U 11.00 sati Nadbiskup je predslavio Euharistijsko slavlje prigodom završetka jubilarne godine u župi Skopaljska Gračanica, te krstio Davida, četvrto dijete Jelene i Zdravka Maros. U popodnevnom satima Nadbiskup je pohodio sjemenište u Travniku. U 20.00 sati Nadbiskup je primio mons. Franju Komaricu, banjalučkog biskupa i predsjednika BK BiH.

30. siječnja

U 15.30 u Ordinarijatu vrhbosanskom započelo je redovito godišnje zasjedanje BK BiH i HBK. U 18.00 sati u katedrali Nadbiskup je predslavio Euharistijsko slavlje u suslavlju s nad/biskupima, a propovijedao je predsjednik HBK mons. Marin Srakić.

31. siječnja

9.00 sati Zasjedanje BK BiH i HBK. U 12.30 predsjednici BK BiH i HBK imali su press konferenciju. U 15.00 sati Nadbiskup je imao intervju za FTV.

1. veljače

U 9.00 sati Nadbiskup je predsjedao sjednici „Umrežavanje struktura“ u nadbiskupiji. U 17.30 Nadbiskup je nazočio svečanoj večernjoj molitvi uoči *Svijećnice* u katedrali.

2. veljače

U 9.45 Nadbiskup je s vojnim ordinarijem mons. Tomom Vukšićem, u katedrali primio sudionike „23 Međunarodne konferencije rukovodilaca vojne vjerske službe“ koja se održavala u Sarajevu. U 18.00 sati Nadbiskup je predslavio Euharistijsko slavlje u katedrali prigodom blagdana *Prikazanje Gospodinovo*. Nakon

sv. Mise je imao primanje za sve redovnike i redovnice u prostorijama VBS-a.

3. veljače

U 9.00 sati Nadbiskup je primio dr. Dragana Čovića. U 11.00 sati Nadbiskup je primio mons. Pavu Jurišića, dekana KBF-a. U 12.00 sati Nadbiskup je primio dr. Dujmović. U 14.30 Nadbiskup je primio bogoslova Damjana Soldu. U 18.00 sati Nadbiskup je predslavio Euharistijsko slavlje u katedrali prigodom inauguracije Nadbiskupijskog međunarodnog misijskog sjemeništa *Redemptoris Mater* i potisivanja dekreta *missio ad gentes*.

4. veljače

U 10.00 sati Nadbiskup je primio mons. dr. Tomu Vukšića, vojnog ordinarija. U 14.30 Nadbiskup je primio vlč. Josipa Tadića, pastoralnog suradnika u župi N. Sarajevo.

5. veljače

U podnevnim satima primio mons. dr. Franju Topića.

Od 6. veljače do 9. veljače

Nadbiskup je bio u Rimu.

10. veljače

U 16.00 sati Nadbiskup je primio vlč. Miroslava Čavara, direktora KT. U 16.30 Nadbiskup je primio bogoslova Damira Vrbešića. U 18.00 sati na *Stepinčevo* Nadbiskup je predslavio Euharistijsko slavlje u katedrali.

12. veljače

Nadbiskup je predslavio Euharistijsko slavlje u crkvi *Sv. Mihaela* u Münchenu, prigodom proslave bl. Alojzija Stepinca zaštitnika HK Misije München.

13. i 14. veljače

Nadbiskup je bio u Rimu. U biskupiji Terni-Narni primio je nagradu sv. Valentina.

15. veljače

U 14.15 Nadbiskup je primio šefa Misije OSCE-a u BiH veleposlanika Fletchera M. Burtona, i šeficu ureda Vijeća Europe u BiH gđu Mary Ann Hennessey.

16. veljače do 21. Veljače

Nadbiskup je bio u Rimu na konzistoriju.

21. veljače

Nadbiskup je imao intervju za RTV Hema, povodom dana nezavisnosti BiH.

22. veljače

U 11.00 sati Nadbiskup je primio dr. Božu Ljubića. U popodnevnom satima primio je dr. Mirka Šamiju iz Zagreba i pratnju, te zajedno pogledali zdravstveni centar *Sv. Vinko*. U 18.00

sati Nadbiskup je predvodio sv. Misu na peplnicu i otvorio korizmu u Nadbiskupiji.

23. veljače

U 10.00 sati Nadbiskup je predsjedao susretu dekanata: bugojanski i ramski. U 15.00 sati predsjedao je sjednici Ordinarijata. U večernjim satima primio je biskupa mons. dr. Franju Komaricu, predsjednika BK BiH.

24. veljače

U 10 sati Nadbiskup je predsjedao susretu dekanata: žepački u sutješki. U 16.00 sati je bila prva sjednica Ekonomskog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije u ovoj godini, kojom je predsjedao Nadbiskup.

25. veljače

U jutarnjim satima Nadbiskup je primio gospodina Adelia Bergamaschi. U 10.00 Sati Nadbiskup je primio gosp. Vedrana Đido, iz župe N. Travnik. U 12.00 sati primio je gospodina Alberta Quattruccia. U 15.00 sati pohodio je Karmel.

26. veljače

U 11.00 sati nadbiskup je predsjedao sv. Misnom slavlju u župi Uzdol i uveo novoimеноvano pastoralno i ekonomsko vijeće župe Uzdol. U 16.00 sati je predvodio križni put na Uzdolu u mjestu Gradac.

27. veljače

U 9.00 sati Nadbiskup je primio vlč. Maria Karatovića, svećenika dubrovačke biskupije. U 10.00 sati predsjedao je susretu usorskog i tuzlanskog dekanata. U 16.00 sati Nadbiskup je primio vlč. Marinka Filipovića. U 17.00 sati Nadbiskup je s poglavarima u VBS-u dogovarao o održavanju duhovnih vježbi za svećenike. U 18.00 sati predvodio sv. Misu u katedrali povodom godišnje skupštine PMD.

28. veljače

U 10.00 sati Nadbiskup je predsjedao susretu derventskog i brčanskog dekanata. U večernjim satima Nadbiskup je otvorio početak duhovnih vježbi za svećenike u VBS-u.

Dobročinitelji za sjemenište „Petar Barbarić“ – Travnik

Dobročinitelji – 2011.

Travnik, 24. 02. 2012.

Broj: 7/2012

Br.	darovatelj	iznos	saldo
1.	Župa Prozor	3100 KM	3100 KM
2.	Župa Rankovići	460 KM + kamion hrane	3560 KM
3.	Hrvatska Katolička zajednica – Vlč. Luka Pranjić - Adelaide	7300 KM	10 860 KM
4.	Vlč. Dr. Mato Drljo Freiburg	1170 KM	12 030 KM

Zahvaljujemo župnicima na organizaciji skupljanja i motiviranju vjernika kao i na gostoprimstvu.

Našim dobročiniteljima iz Hrvatske Katoličke zajednice i vlč. Luki Pranjiću – Adelaide od srca zahvaljujemo što misle na naše sjemenište!

Vlč. Dr. Mati Drlji od srca zahvaljujemo što misle na ovu našu instituciju koju je pomogao svojim darom

*Vlč. Marko Majstorović,
ekonom*

STATISTIČKI PODACI ŽUPA PO DEKANATIMA ZA 2011. GODINU - Vrhbosanska nadbiskupija

IZ VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE

R. br.	Župa	Broj vjernika	Domać.	K r š t e n i					Prvopri- cesnici	Krizma	Crkveno vjenčani					U m r l i				
				do 1 god.	od 1 do 7 god.	iznad 7 god.	Ukupn o	izmeđ u dvoje izmeđ u			katolik izmeđ u	katolik ukupn o	vjenča niti	provid eni sv. Sakra menti	neprovid eni	nađe neprov idni	Ukupn o			

I. Kreševski dekanat															
1 Banbrdo	2.125 770	17	4	0	21	15	64	11	1	0	12	32	3	6	41
2 Brestovsko	1.685 576	20	1	0	21	27	63	10	0	0	10	29	7	0	36
3 Busovača	6.997 2.324	77	0	0	77	82	70	41	0	0	41	53	30	0	83
4 Deževica	150 70	1	1	1	3	0	0	2	0	0	2	2	0	0	2
5 Fojnica	3.188 1.185	36	3	0	39	38	118	18	0	0	18	31	11	5	47
6 Gromiljak	2.264 721	12	2	0	14	36	69	10	1	0	11	18	3	2	23
7 Kiseljak	5.570 1.840	49	3	0	52	67	213	18	1	0	19	16	6	36	58
8 Kreševo	3.750 1.397	36	0	0	36	38	0	18	0	0	18	36	4	6	46
9 Visoko	320 132	1	2	2	5	2	8	1	0	1	2	6	1	2	9
Ukupno:	26.049 9.015	249	16	3	268	305	605	129	3	1	133	223	65	57	345

II. Ramski dekanat															
1 Doljani	271 99	3	0	0	3	4	2	1	0	0	1	7	0	0	7
2 Gračac	1.078 296	16	0	0	16	16	30	11	0	0	11	8	4	0	12
3 Obri	46 23	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	4	0	8
4 Prozor	3.918 947	54	0	0	54	66	147	31	0	0	31	21	0	0	21
5 Rama - Ščit	2.659 596	23	1	0	24	34	99	20	0	0	20	17	12	0	29
6 Rumboci	1.482 352	19	0	0	19	14	73	9	0	0	9	12	2	2	16
7 Solak. Kula	29 14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	3
8 Uzdol	379 119	6	0	0	6	3	11	4	0	0	4	4	0	0	4
9 Podhum-Žitače	118 66	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1	3
Ukupno:	9.980 2.512	122	1	0	123	137	362	76	0	0	76	77	23	3	103

III. Sarajevski dekanat															
1 Čemerno	254 132	0	2	5	7	10	14	0	0	0	0	4	1	5	10
2 Goražde	9 6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3 Pale	83 16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3
4 Briješće	250 112	1	0	0	1	3	7	1	0	1	2	2	0	1	3
5 Dobrinja	606 273	6	2	3	11	2	2	0	0	0	0	6	2	9	17
6 Grbavica	550 275	0	0	0	0	1	3	1	0	0	1	3	1	7	11
7 Marijin Dvor	1.300 900	13	5	10	28	18	12	6	3	1	10	16	7	8	31
8 Novi Grad	1.831 973	3	1	1	5	8	12	0	0	0	0	13	10	11	34
9 Novo Sarajevo	2.960 1.450	14	6	7	27	24	19	0	0	1	1	34	56	0	90
10 Katedrala	1.350 800	9	0	4	13	12	10	6	1	0	7	17	5	31	53
11 Stup	2.532 905	19	0	0	19	19	30	8	2	0	10	17	16	20	53
12 Tarčin	127 62	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	3	2	0	5
Ukupno:	11.852 5.904	65	16	30	111	100	109	22	6	3	31	115	100	95	310

IV. Sutješki dekanat															
1 Borovica	71 49	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	4
2 Breza	236 139	1	1	3	5	0	0	1	0	0	1	9	3	2	14
3 Haljinići	71 30	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	3	0	0	3
4 Ilijaš	242 108	0	0	1	1	1	6	1	0	0	1	4	0	0	4
5 Jelaške	306 120	1	0	0	1	2	0	2	0	0	2	3	3	0	6
6 Kakanj	1.388 601	6	0	0	6	8	0	10	0	0	10	17	3	18	38
7 Kraljeva Sutj.	1.437 670	10	2	1	13	0	0	11	0	0	11	41	8	0	49
8 Olovo	86 36	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2
9 Vareš	2.165 1.025	11	1	0	12	11	0	3	0	0	3	29	5	36	70
10 Vijaka	295 149	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	8	3	8	19
11 Vukanovići	210 75	1	0	0	1	0	4	0	0	0	0	2	0	0	2
Ukupno:	6.507 3.002	31	5	5	41	23	10	29	0	0	29	122	25	64	211

V. Bugojanski dekanat															
1 Bistrica/Uskop	1.017 267	10	0	0	10	15	47	5	0	0	5	7	1	5	13
2 Bugojno	3.359 1.402	21	0	1	22	23	61	23	0	0	23	27	47	15	89
3 Dobretići	310 128	11	0	0	11	1	10	4	0	0	4	9	5	4	18
4 Glavice	298 105	6	0	0	6	2	0	2	0	0	2	3	0	0	3
5 G. Vakuf-Uskop	4.385 1.322	43	0	0	43	48	168	20	1	0	21	54	2	0	56
6 Kandija	578 205	2	0	0	2	5	14	1	0	0	1	7	1	1	9
7 Kupres	2.193 660	13	0	0	13	0	0	10	0	0	10	6	4	0	10
8 Otinovci-Kupres	156 47	5	0	0	5	0	81	1	0	0	1	8	1	0	9
9 Podmilačje	3.046 841	38	2	3	43	38	100	16	0	0	16	20	10	13	43

10	Rastičevo	2	1	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	3	2	0	5
11	Skopalj, Grač.	921	262	18	0	0	18	16	34	7	0	0	7	10	1	6	17
12	Suho Polje	410	117	7	0	0	7	11	32	3	0	0	3	12	1	0	13
Ukupno:		16.675	5.357	175	2	4	181	159	547	93	1	0	94	166	75	44	285

VI. Travnički dekanat:																	
1	Brajkovići	486	186	12	0	0	12	6	12	7	0	0	7	15	4	5	24
2	Bučići	1.606	479	20	1	0	21	15	0	9	1	0	10	10	3	5	18
3	Dolac	2.438	846	23	0	1	24	20	0	13	1	0	14	27	4	16	47
4	Guča Gora	903	382	12	0	0	12	10	0	6	0	0	6	15	4	5	24
5	Korićani	8	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Nova Bila	4.524	1.461	50	0	0	50	70	0	26	0	0	26	15	6	7	28
7	Novi Travnik-P.	3.554	1.093	23	1	1	25	40	0	14	1	0	15	7	4	3	14
8	Novi Travnik-U.	1.860	632	19	1	2	22	30	0	6	0	1	7	18	5	4	27
9	Ovčarevo	1.994	701	17	0	0	17	21	0	14	0	0	14	20	17	0	37
10	Pećine	142	58	2	0	0	2	1	0	1	0	0	1	3	3	1	7
11	Podkraj	467	194	8	0	0	8	2	0	3	0	0	3	4	0	0	4
12	Rankovići	1.798	518	17	0	0	17	17	0	10	0	0	10	9	6	3	18
13	Rostovo	39	22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
14	Travnik	1.510	643	7	0	0	7	8	0	4	0	0	4	25	5	10	40
15	Turbe	378	141	0	0	0	0	2	0	1	0	0	1	3	3	4	10
16	Vitez	12.191	3.836	140	2	3	45	157	206	61	1	0	62	88	30	10	128
Ukupno:		33.898	11.196	350	5	7	262	399	218	175	4	1	180	260	94	73	427

VII. Žepački dekanat																	
1	Bistrica k. Ž.	987	268	11	0	0	11	24	0	2	1	0	3	5	5	0	10
2	Globarica	546	168	3	0	0	3	6	14	2	0	0	2	1	2	2	5
3	Lovnica	431	126	3	0	0	3	8	0	2	0	0	2	4	0	1	5
4	Lug-Brankov.	1.532	436	15	0	0	15	20	0	4	0	0	4	13	3	0	16
5	Maglaj	637	210	6	0	0	6	1	0	1	0	0	1	4	2	2	8
6	Novi Šeher	3.450	1.010	48	0	0	48	47	0	28	0	0	28	18	7	6	31
7	Osova	2.947	822	32	0	0	32	33	0	22	0	0	22	16	5	25	46
8	Radunice	321	111	2	0	0	2	0	0	3	0	0	3	3	2	0	5
9	Zavidovići	1.351	565	9	0	0	9	5	20	4	0	0	4	12	9	10	31
10	ZE-Crkvica	1.785	850	9	7	1	17	6	13	5	0	0	5	14	14	7	35
11	ZE-Čajdraš	550	218	6	0	0	6	0	8	2	0	0	2	11	1	2	14
12	ZE-Klopče	419	181	2	0	0	2	3	2	1	0	0	1	18	0	1	19
13	ZE-Sv. Ilija	1.922	945	14	2	1	17	16	17	6	1	0	7	34	14	14	62
14	ZE-Sv. Josip	2.110	960	18	6	3	27	7	18	10	0	2	12	26	8	34	68
15	Žepče	5.031	1.511	50	2	0	52	73	97	25	0	0	25	22	10	9	41
Ukupno:		24.019	8.381	228	17	5	250	249	189	117	2	2	121	201	82	113	396

VIII. Derventski dekanat																	
1	Bijelo Brdo	30	14	2	0	0	2	0	0	1	0	0	1	9	0	0	9 RS
2	Bos. Brod	85	75	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12	3	8	23 RS
3	Brusnica	40	20	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2 RS
4	Bukovica	3	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	3 RS
5	Cer	31	19	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	4	4	10 RS
6	Derventa	284	167	5	5	0	10	0	0	3	2	0	5	21	0	8	29 RS
7	Foča k. Derv.	169	97	1	0	1	2	0	0	0	0	0	0	13	0	0	13 RS
8	GM-Sijekovac	14	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0 RS
9	Kolibe	9	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12	0	0	12 RS
10	Koraće	84	46	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	12	2	0	14 RS
11	Kulina	11	5	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	2	1	0	3 RS
12	Novo Selo-Pre.	174	68	2	0	0	2	1	0	0	0	0	0	9	3	1	13 RS
13	Plehan	96	58	0	1	0	1	0	0	1	0	0	1	1	1	0	2 RS
14	Sočanica	6	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0 RS
15	Žeravac	110	45	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	2	0	6 RS
Ukupno:		1.146	633	12	6	1	19	1	0	6	2	0	8	98	17	24	139

IX. Tuzlanski dekanat																	
1	Breške	1.550	645	8	3	1	12	8	0	8	0	0	8	23	8	12	43
2	Dragunja	1.400	551	3	6	4	13	8	0	5	0	0	5	9	6	4	19
3	Driječča	291	136	4	0	0	4	0	0	1	0	0	1	6	5	0	11
4	Husino	1.178	511	8	0	1	9	7	0	3	0	0	3	7	7	15	29
5	Lukavac	1.700	700	7	1	0	8	2	0	3	0	0	3	11	23	0	34
6	Morančani	1.480	570	15	1	1	17	0	1	3	0	0	3	9	4	10	23
7	Par Selo	923	397	10	0	1	11	0	0	4	1	0	5	11	3	5	19
8	Šikara	1.779	771	5	7	0	12	18	0	8	0	0	8	25	8	11	44
9	Tuzla	4.400	1.850	24	3	4	31	37	0	12	2	1	15	24	24	30	78
10	Zvornik	94	46	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1 RS
11	Živinice	1.920	775	10	0	0	10	18	0	4	0	0	4	15	10	21	46
Ukupno:		16.715	6.952	94	21	12	127	98	1	51	3	1	55	141	98	108	347

IZ VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE

X.	Usorski dekanat																	
1	Bežija	150	90	2	2	0	4	2	0	0	0	0	0	7	2	0	9	RS
2	Doboj	654	318	0	0	0	0	4	14	0	1	0	1	16	0	13	29	RS
3	G. Komušina	8	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	RS
4	Jelah	1.093	332	3	1	1	5	5	29	2	0	0	2	4	6	7	17	
5	Komušina	178	96	1	0	0	1	0	0	2	0	0	2	10	2	4	16	RS
6	Sivša	3.386	981	28	0	0	28	26	105	16	0	0	16	14	18	19	51	
7	Teslić	760	286	2	1	2	5	8	0	1	1	0	2	19	3	2	24	RS
8	Ularice	631	226	7	0	0	7	6	31	1	1	0	2	15	2	2	19	
9	Žabljak	1.069	338	9	1	0	10	16	0	4	0	0	4	5	2	2	9	
	Ukupno:	7.929	2.673	52	5	3	60	67	179	26	3	0	29	90	35	49	174	

XI.	Brčanski dekanat																	
1	Bijeljina	90	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	3	4	RS
2	Boče	733	387	12	0	1	13	6	1	3	0	0	3	25	2	0	27	
3	Brčko	580	262	7	0	2	9	2	0	2	1	0	3	9	2	15	26	
4	Dubrave	3.100	1.190	23	1	1	25	32	0	8	3	2	13	53	4	7	64	
5	Gorice	204	159	2	0	0	2	0	0	1	0	0	1	6	0	4	10	RS
6	Krepšić	116	70	1	0	0	1	0	0	2	0	0	2	3	0	1	4	
7	Poljaci	461	200	5	0	0	5	7	0	5	0	0	5	11	4	2	17	
8	Špionica	1.498	583	11	2	1	14	12	0	4	0	0	4	13	2	1	16	
9	Ulice	691	325	8	0	0	8	8	0	2	0	0	2	24	0	0	24	
10	Zovik	1.085	454	14	0	0	14	12	0	7	1	1	9	19	10	15	44	
	Ukupno:	8.558	3.630	83	3	5	91	79	1	34	5	4	43	163	25	48	236	

XII.	Doborski dekanat																	
1	Čardak	106	66	2	0	0	2	0	0	1	0	0	1	12	2	2	16	RS
2	D. Tramošnica	216	125	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	10	1	1	12	RS
3	Garevac	114	76	3	0	0	3	0	0	0	0	0	0	6	2	2	10	RS
4	G. Dubica	1.467	550	10	2	3	15	22	0	11	0	0	11	13	12	5	30	
5	G. Tramoš.	237	128	5	0	0	5	3	0	1	0	0	1	9	2	1	12	RS
6	Gradačac	298	139	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2	6	1	2	9	
7	Modriča	42	31	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	5	1	0	6	RS
8	N. Selo-Baleg.	1.692	470	7	0	0	7	12	0	3	0	0	3	16	4	3	23	
9	Odžak	1.954	563	15	0	0	15	23	0	7	0	0	7	10	2	0	12	
10	Pečnik	117	70	1	0	1	2	0	0	2	0	0	2	5	3	3	11	RS
11	Pos. Mahala	440	170	2	2	0	4	9	0	4	0	0	4	13	2	0	15	
12	Potočani	1.015	433	8	1	0	9	21	0	7	0	0	7	13	5	9	27	
13	S. Slatina	50	27	3	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	RS
14	Svilaj	980	375	9	0	0	9	13	0	9	0	0	9	32	1	0	33	
15	Turić	125	69	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	1	0	7	RS
	Ukupno:	8.853	3.292	67	5	4	76	103	0	47	0	0	47	156	39	29	224	

XIII.	Šamački dekanat																	
1	Bos. Šamac	86	63	2	0	0	2	0	0	1	1	0	2	3	5	2	10	RS
2	Domaljevac	3.917	1.015	33	1	0	34	30	26	15	1	0	16	25	7	8	40	
3	Grebnice	1.113	394	12	0	0	12	11	15	9	1	0	10	11	5	6	22	
4	Kopanice	353	168	5	0	0	5	0	0	2	0	0	2	5	3	0	8	
5	O.L. Bok	3.006	992	29	2	0	31	25	79	18	1	0	19	29	8	10	47	
6	Orašje	1.301	457	13	0	1	14	24	20	2	0	0	2	4	1	0	5	
7	Prud	697	269	5	0	0	5	6	0	3	0	1	4	4	5	4	13	
8	Tišina	429	164	3	0	0	3	0	0	1	0	0	1	20	3	0	23	RS
9	Tolisa	11.474	3.084	75	2	1	78	106	146	53	1	0	54	118	12	6	136	
10	Vidovice	965	371	14	1	0	15	13	28	7	0	1	8	15	0	11	26	
	Ukupno:	23.341	6.977	191	6	2	199	215	314	111	5	2	118	234	49	47	330	

STATISTIKA PO DEKANATIMA 2011. godina

R. br.	Dekanat	Broj vjernika	Domać.	K r š t e n i				Prvpri- česnici	Krizm	Crkveno vjenčani				U m r l i			
				do 1 god.	od 1 do 7 god.	iznad 7 god.	Ukupno			između dvoje katolika	između katolika i kršt. nekatolika	između katolika i nekrštenoga	Ukupno vjenčanih	provideni sv. Sakramentima	neprovideni zbog nagle smrti	neprovideni zbog nezvanja svećenika	Ukupno
1	Kreševski	26.049	9.015	249	16	3	268	305	605	129	3	1	133	223	65	57	345
2	Ramski	9.980	2.512	122	1	0	123	137	362	76	0	0	76	77	23	3	103
3	Sarajevski	11.852	5.904	65	16	30	111	100	109	22	6	3	31	115	100	95	310
4	Sutješki	6.507	3.002	31	5	5	41	23	10	29	0	0	29	122	25	64	211

5	Bugojanski	16.675	5.357	175	2	4	181	159	547	93	1	0	94	166	75	44	285
6	Travnički	33.898	11.196	350	5	7	362	399	218	175	4	1	180	260	94	73	427
7	Žepački	24.019	8.381	228	17	5	250	249	189	117	2	2	121	201	82	113	396
8	Derventski	1.146	633	12	6	1	19	1	0	6	2	0	8	98	17	24	139
9	Tuzlanski	16.715	6.952	94	21	12	127	98	1	51	3	1	55	141	98	108	347
10	Usorski	7.929	2.673	52	5	3	60	67	179	26	3	0	29	90	35	49	174
11	Brčanski	8.558	3.630	83	3	5	91	79	1	34	5	4	43	163	25	48	236
12	Doborski	8.853	3.292	67	5	4	76	103	0	47	0	0	47	156	39	29	224
13	Šamački	23.341	6.977	191	6	2	199	215	314	111	5	2	118	234	49	47	330
Ukupno:		195.522	69.524	1.719	108	81	1.908	1.935	2.535	916	34	14	964	2.046	727	754	3.527

Nove adrese

dr. Marinko Antolović
Theresianumgasse 33/4
A - 1040 Wien
AUSTRIA

Dr. Petar Babić
Prud bb
BiH – 76 292 Prud
Tel. 031/764-632

Vlč. Ivica Borić
Rkt. župni ured sv. Lovre
Lovrečica
Slanik 4
HR – 52 470 UMAG

Preč. Marko Hrskanović, župnik i dekan
Župa Rođenja BDM Brusnica
Velika Brusnica bb
BiH – 74 455 VINSKA KOD BRODA

Župa Prečistog Srca Marijina - Foča
Foča bb
BiH - 74215 KOTORSKO

Župa Presvetog Srca Isusova
NOVO SELO
BiH - 74454 GORNJE KOLIBE

**NADBISKUPIJA VRHBOSANSKA
ŽUPA SV. JOSIPA GORNJA DUBICA**

POVELJA

GODINE GOSPODNE 2011., MJESECA SRPNJA, DANA 31., U VRIJEME PONTIFIKATA PAPE BENEDIKTA XVI.,
ORDINARIJA VRHBOSANSKOGA NADBISKUPA VINKA KARDINALA PULJIĆA
I PROVINCIJALA BOSNE SREBRENE FRA LOVRE GAVRANA

OVU NOVOIZGRAĐENU CRKVU SV. JOSIPA U GORNJOJ DUBICI
POSVETIO JE

MONS. FRA MARKO DR. SEMREN, POMOĆNI BISKUP BANJALUČKI.

CRKVA JE IZGRAĐENA UMJESTO U RATU MINIRANJEM PORUŠENE STARE ŽUPNE CRKVE,
KOJA JE GRAĐENA OD 1856. DO 1861. GODINE.

Marko Zečević
kum crkve

+ Fra Marko Semren,
pomoćni biskup banjalučki

fra Velimir Bavrka
župnik

Božić, 2011.

Njegova Svetost
Patrijarh Srpski
+ IRINEJ
UL. Kralja Petra 1. br. 5
SRB – 11000 Beograd

Vaša Svetosti!

Primio sam Vašu ljubaznu čestitku za slavlje Božića, kojeg mi katolici slavimo po Gregorijanskom kalendaru. Zahvaljujem na lijepim željama i čestitki.

Kako ćete i Vi uskoro isto slavlje slaviti po Julijanskom kalendaru zato uzvraćam čestitku Vama osobno, kao i cijeloj Crkvi koju predvodite zajedno sa svećenstvom, monaštvom i svim vjernim pukom.

*„Dok je mirna tišina svime vladala,
I noć brzim tijekom stigla do sredine puta svog,
Jurnula je, Gospodine, tvoa svemoguća riječ s neba
S kraljevskog prijestolja.“ (Mudr 18, 14-15).*

Otajstvo Božića, kako čitamo u Prologu Ivanova evanđelja (Iv 1, 1-18), očituje nam se kao dijalog Božji s nama ljudima i taj događaj Kristova rođenja znači prekretnicu u ljudskoj povijesti. To je početak novog vremena, jer je Bog po Sinu, svojoj Riječi, ušao u vrijeme i postao s nama suputnik u povijesti. To je riječ pomirenja i ljubavi, riječ brige i utjehe za svakog čovjeka, putokaz i svjetlo na putu prema uzdignuću ljudskoga na dostojnost božanskoga, postali smo sinovi u Sinu!

U toj radosnoj stvarnosti očitovane nam Božje ljubavi želim iskrene želje, te blagoslovljeno Mlado ljeto 2012.

Uz pozdrav u Apostolskoj službu

Vinko kardinal Puljić
Nadbiskup metropolit vrhbosanski

ПАТРИЈАРХ СРПСКИ

О Божићу 2011. г.
Београд

Njegova Eminencija
Kardinal VINKO PULJIĆ, Nadbiskup vrhbosanski,
Kaptol 7,
71 000 SARAJEVO
Bosna i Hercegovina

ЕМИНЕНЦИЈО,
ДРАГИ БРАТЕ У ХРИСТУ,

Припремајући се да и ове године прославимо празник Рождества по плоти Сина Божијег, Господа нашег Исуса Христа, и да Му се поклонимо, упућујемо Вам братске честитке и најбоље жеље уз надвремени, васељенски поздрав, поздрав истине, правде и Љубави Божије:

МИР БОЖИЈИ - ХРИСТОС СЕ РОДИ!

Ево нас и ове године пред колевком Богомладенца Исуса Христа! Велика и надумна тајна рођења Бога Логоса десила се у скромној витлејемској пећини, која је од тога тренутка, једном за свагда, постала центар света – место славе Божије и извор утехе свим боготражитељима кроз историју људског рода.

Поздравом: ХРИСТОС СЕ РОДИ! – ми верујемо и исповедамо да се у Витлејему јудејском роди ХРИСТОС – Помазаник Божији, који је по Божијој вољи! Ми не само да верујемо, већ из искуства знамо и исповедамо да је ХРИСТОС ЕМАНУИЛ, што значи С НАМА ЈЕ БОГ!

Да би заиста и истински БОГ БИО СА НАМА, отворимо срца своја, очистимо их и претворимо их у обиталиште Божије. Нека срца наша данас постану нови Витлејем, нове јаслице у које ће се сместити Несместиви, у Витлејему рођена Љубав Божија, Предвечни Богомладенац.

У свему томе, ми хришћани, као некада, као свагда – тако и сада, „чекамо Христа, а не боље време“; чекамо Онога Који је и „јуче и данас и сутра исти“. Ми се увек враћамо Њему – „Детету младом, предвечном Богу“, као врховном мерилу свега што се догађало и догађа у свеукупној људској историји. У Њему као Сину Божијем и Сину Човечијем, савршеном Богу и савршеном човеку „ми смо познали и поверовали љубав коју Бог има према нама“ (1. Јн 4,16). Од када нам се Бог јавио Својим Рођењем, и са нама поживео, ми знамо да је заиста „Бог љубав, и који пребива у љубави, у Богу пребива и Бог у њему. Тиме се љубав показала савршеном у нама...“ (1. Јн 4, 16-17)

Молећи се Богу да Вам и наступајућа Нова 2012. година буде благословена и у свему добром успешна, изражавано Вам и овом приликом искрено поштовање и остајемо у љубави заједничког нам Христа Спаситеља брат,

ПАТРИЈАРХ СРПСКИ

SEGRETERIA DI STATO

PRIMA SEZIONE - AFFARI GENERALI

IZ KORESPONDENCIJE

Vatikan, 22. siječnja 2012.

Gospodine Kardinale,

čast mi je prenijeti Vam slijedeće poruke Njegove Svetosti i Kardinala Državnoga tajnika:

“Spominjući se Vašeg imendana, u duhu sudjelujem u Vašem slavlju te Vam srdačno čestitam. Moleći stalni zagovor Vašeg nebeskog Zaštitnika i želeći Vam obilje Božje milosti i mira, od srca udjeljujem posebni apostolski blagoslov Vama i svima koji Vam pomažu u vršenju pastirske službe.

Benedikt PP. XVI.”

“U radosnoj prigodi Vašega imendana, primite moju najiskreniju bratsku čestitku uz iskrene molitve Vašemu nebeskom Zaštitniku, za Vas i za Vašu službu.

Kardinal Tarcisio Bertone, Državni tajnik”

S radošću se i osobno pridružujem dobrim željama za Vaš imendan. Moleći se svetome Vinku za Vas, koristim prigodu da Vas s osobitim poštovanjem pozdravim.

Vašoj Uzoritosti odani u Kristu Isusu

✠ Angelo Becciu

Zamjenik Državnoga tajnika

Uzoriti gospodin
Kardinal Vinko PULJIĆ
Nadbiskup metropolit vrhbosanski
Kaptol 7
BIH - 71 000 SARAJEVO

Kardinalova propovijed na Stepinčevo u katedrali

10. 2. 2012.

Draga braćo misnici,
draga braćo i sestre ovdje u katedrali,
kao i vi koji nas pratite preko radiovalova
Radio Marije,

Mi slavimo one koji su ostali nama svijetli primjer. Jedan od tih je i blaženi Alojzije Stepinac. Pamtimo ga mnogi, ali naše generacije, možda, samo mogu znati ukoliko im prenese-mo. U prvom redu želimo ga moliti. Moliti kao dičnog zagovornika. Ali želimo se nadahnjivati na tom jednom divnom liku. Zato prvi dio moje besjede bit će kratki prikaz njegovog života, nekoliko datuma iz njegovog života.

Rođen je 8. svibnja 1898. u Brezaviću, župa Krašić. To je bilo vrijeme Austro - ugarske vladavine. A i 1916. pohađa srednju školu u Zagrebu, te je pozvan na front u Italiju, bio zatvoren. Javlja se za dobrovoljca i poslan je na Solun. 1919. vraća se u svoj Krašić. I posvećuje se gospodarstvu seoskom, ali upisuje kratko sveučilište studij agronomije.

Međutim, 1924. u srpnju pada odluka biti svećenik. I u listopadu ove 1924. odlazi u zavod u Germanicum, te studira sedam godina na Gregorijani. 26. listopada na svetkovinu Krista Kralja, 1930. zaređen je za svećenika, a odmah nekoliko dana poslije toga 01. 11. na Svi Svete, slavi prvu misu u crkvi Marija Magore u Rimu.

Vraća se u Zagreb i 01. 10. 1931. dobiva prve službe u Zagrebačkoj nadbiskupiji: ceremonijar, vodi Caritas, itd. 28. svibnja 1934. papa Pio XI. imenuje ga nadbiskupom koadjutorom. Dakle, kada nadbiskup Bauer umre, automatski preuzima službu nadbiskupa. Dakle, tek svega četiri godine svećenik, a već je Crkva imala u njega toliko povjerenje.

Zaređen je za biskupa 24. lipnja 1934. godine i uzima geslo koji će biti istinski sadržaj njegova života: „In Te Domine speravi – U Tebe se Gospodine uzdam!“

7. prosinca 1937. umire nadbiskup Bauer i on preuzima Zagrebačku nadbiskupiju u teškim vremenima pred sam II. svjetski rat, za vrijeme II. svjetskog rata i ono teško vrijeme poraća II. svjetskog rata.

17. svibnja 1945. godine biva uhvaćen prvi puta. Dakle svega devet dana vladavine parti-

zana. Odmah su ga uhvatili. Puštaju ga na slobodu 3. lipnja, da bi 4. lipnja 1945. godine obavio razgovor s Titom, u kojem odbija Titov prijedlog. To će ga koštati i života i zatvora. Jer Tito mu je ponudio da organizira Crkvu samo za zemlju Jugoslavije, da se odcijepi od Vatikana, što je bilo njemu neprihvatljivo.

22. rujna 1946. godine on zajedno s biskupima hrvatskim šalje pastirsko pismo, gdje ukazuje zločine komunizma. E, zato će ga već 4. studenog 1945. probati likvidirati atentatom kojeg je ipak izbjegao i prisiljen je vratiti se u Zagreb i ne hodati izvan Zagreba. 18. rujna 1946. biva uhvaćen u jutarnjim satima u 5 i 30, dok se spremao za sv. Misu, i odveden je na suđenje u pritvor. 30. rujna 1946. počinje sramotni proces. 3. listopada čuveni govor Stepinčev na sudu, kojeg smo mi studenti krišom prepisivali i nadahnjivali se na tom divnom govoru kojeg je on održao u sudnici. A upravo 3. listopada, 52 godine poslije bit će proglašen blaženim.

11. listopada 1946. osuđen je na šesnaest godina zatvora, te još poslije toga pet godina gubitka građanskih prava.

Pod prisilom svjetske javnosti 5. prosinca 1951. godine premješten je iz Lepoglave, iz zatvora, u župni ured Krašić, gdje će biti zatočen do smrti. 25. rujna 1952. godine tada je pod njegovim silnim poticajem izdat dokument *Non Licet*, gdje biskupi zabranjuju udruženje staleško - svećeničko kojim su komunisti htjeli upravo da rastroje Crkvu iznutra.

12. siječnja 1953. papa Pio XII. objavljuje imenovanje Alojzija Stepinca kardinalom. 10. veljače 1960. godine umire u Krašiću. A 13. veljače sahranjen je u zagrebačkoj katedrali.

4. prosinca 1980. počinje službeni proces za proglašenje. Već su bili, prije toga, dopisi Svetoj Stolici gdje su tražili da nastane taj proces.

14. rujna 1992. hrvatski Sabor poništava presudu protiv Stepinca.

10. rujna 1994. godine i osobno sam bio svjedok, kada je sada blaženi papa Ivan Pavao II. na grobu Alojzija Stepinca molio, a još ga nije proglasio blaženim.

3. listopada, i sam sam svjedokom bio, 1998. u svetištu Marije Bistrice, kada je proglašen blaženim. Nisam mogao suzdržati suzu, koja

mi je došla na oči, sjećajući se svoga profesora, odnosno duhovnika, koji nam je rekao: „Djeco moja. Vi ste mladi. Vi ćete doživjeti da on bude uzdignut na oltar.“ I baš to da sam doživio, da je uzdignut na oltar, posebnim osjećajem sam to doživio.

To bi bila moja propovijed i kratko nadahnuće za naš život.

Blaženi Alojzije Stepinac dolazi iz jedne kršćanske obitelji i tu je, zapravo, sazrio kao čovjek, kao vjernik. Tu je sazrelo njegovo zvanje. Majka njegova, Barbara koja je toliko molila i izmolila je. Njegovo zvanje sazrijeva. Kad je otkrio taj dar Božji, potpuno se predaje. I to je Crkva prepoznala. Njegovo temeljito predanje Kristu, Crkvi. Služiti svim srcem. I zato mu je tako brzo Crkva povjerala i upravu biskupije, jer je vidjela da je on cjeloviti čovjek Bogu posvećen. Bio je pastir Crkve zagrebačke, ali bio je na svoj način i na tom svjetioniku u teškim vremenima. Ali je bio glas istine. Borac za čovjeka. Moralna i evanđeoska načela je svjedočio.

Ovih dana, na poseban način, čak i u Beogradu se pojavljuje članak u kojemu otkrivaju koliko je Srba spasio. Dosad su trajno napadali, danas otkrivaju te dokumente, kojima je on zauzimao se spašavajući, ne samo Židove, nego i Srbe.

Nakon rata, posebno za komunizma bio je svjetionik vjernosti Crkvi i svome hrvatskom narodu. Svim srcem je volio Krista. Svim srcem je volio Crkvu. Svim srcem je volio svoj hrvatski narod. Što reći. Hvala ti, Bože, što smo ga imali u svojoj povijesti! Daj da znamo cijeniti te velikane Duha, koji su nam ostavili svijetli primjer. U vremenima kada je tako prisutno beznađe, treba nam njegova hrabra

nada. U vremenima kada je urušen moral, treba nam njegovo svjedočanstvo savjesti. U vremenima kad više ništa nije sveto, pronaći i otkriti ustrajnost na putu Božjem. Posebno svećenici, koji su doživljavali ga slinim nadahnućem u svim trpljenjima. Zato će i napisati jedan novinar, u *L'Osservatore Romano*, kada je rekao da je on svjedočanstvo svih onih koji su proganjani u komunističkom vremenu.

Za mene osobno, u mojem svećeničkom zvanju, moram priznati, odigrao je važnu ulogu. U svim kušnjama nadahnjivao sam se, upravo na dnevniku, koji je izišao, koji je pisao župnik u Krašiću o njegovom trpljenju u zatočeništvu. Nadahnjivao sam se u njegovim pismima, kojima je pisao pojedinim osobama. A i sam sam se osvjedočio, iako nisam znao razumjeti u čemu je zapravo problematika svećeničkog udruženja. Sjećam se kada je organiziran 1984. godine, Euharistijski kongres. Tada je došla naredba svim svećenicima, udruženjima: „Ne smijete sudjelovati jer to je nacionalističko.“ I ja sam taj dopis slučajno u jednog župnom uredu pročitao. I zaista ti svećenici nisu sudjelovali na Euharistijskom kongresu. Ali kad je proglašen blaženim, isti taj svećenik, kod kojeg sam našao dopis, žestoko me napao. „Kako Crkva može taku grešku praviti i proglasiti jednog Alojzija za blaženog!“ Razumio sam. Pokoj mu duši, umro je. Sad mu je jasno na onome svijetu. Nisam mu mogao pokazati, ni dokazati jer nije primao ništa. Ali, danas moramo moliti da ne bude urušenih duša u Crkvi, urušenog morala u Crkvi. Treba nam hrabrosti i vjernosti, da možemo u svim vremenima svjedočiti da smo Kristovi, da volimo svoju Crkvu, da volimo svoj narod. Amen.

Kardinalova propovijed na Svijećnicu

02. 02. 2012. godine

Dragi apostolski nuncij,
dragi brate u biskupstvu Pero,
draga braćo misnici,
dragi redovnici i redovnice,
draga braćo i sestre,

Danas, ova propovijed bit će više jedno razmatranje. Zato sam uzeo svijeću. A onda mjesto svijeće, ja ću govoriti. Posudit ću svoj glas

svijeći. Kaže svijeća:

„Zapalili ste me i gledate moje svijetlo. Radujete se jasnoći i toplini koje darujem. Veselim se što smijem gorjeti za vas. Da nije tako, ležala bih možda u nekoj staroj kutiji, bez ikakve koristi. Smisao dobivam tek po tome što gorim. A dobro znate, što dulje gorim to kraće postojim, to se više bližim svome kraju. „Izgorjela je“, reći ćete, a što je od mene osta-

lo, bacit ćete.“

Nadalje svijeća nastavlja:

„Znam da postoje ove dvije mogućnosti: Ili ostajem u kutiji nedirnuta, zaboravljena u tami, ili gorim, postajem sve kraća, dajem sve što imam u korist svijetla i topline i time vodim sebe k svršetku. Ipak mislim, da je ljepše i pametnije ako smijem nešto dati od sebe, nego ostati hladna i ležati u mračnoj kutiji. Gledaj! Isto je tako i s vama ljudima. Ili se povučete, ostajete sami za sebe i sve je hladno i prazno. Ili se približite ljudima i darujete im od svoje topline i ljubavi. Tek onda vaš život dobiva svoj smisao. On je ispunjen. No znajte i to. Za ovo morate dati nešto od sebe. Nešto što od svoje radosti, od svoje srdačnosti, od svoga smijeha. Možda i nešto od svoje tuge. I ne trebate bojažljivo razmišljati o tome, kako ćete sačuvati sami sebe. Mislim, da samo onaj koji druge veseli, postaje sam veseliji. Samo onaj koji je svijetlo drugima, sam će primiti svijetlo. Što više gorite za druge, to će svjetlije biti u vama samima. Mislim, da su mnogi ljudi tmurni i ne raspoloženi, samo zato, jer se plaše biti za druge. Donositi drugima svjetlo. Tuže se i neprestano mrmljaju, na teška vremena. Još uvijek nisu shvatili ovo: jedno jedino svjetlo koje govori, više je vrijedno nego sva tama svijeta. Dopustite, dakle, da vas malo ohrabrim, ja sitna mala svijeća.“

Tako svijeća s propovjedaonice, danas, govori mjesto mene. Nastavljam dalje svoju misao.

Nakon razmišljanja o svijeći, to smo svatko od nas, na poseban način pogledajmo u osobama, ovog danas blagdana, ove svetkovine, da nađemo i u njima ne samo svijeću.

Starac Šimun, pravedan i bogobojazan, iščekivaše. Proročica Ana, služila vjerno, iščekivala. Koga? Onoga koga nazva „Svijetlo na prosvjetljenje naroda“. Što mi iščekujemo? Da li u bogobojaznosti iščekujemo to svijetlo? To je prvo. Iščekivati. Čeznja. To je energija koja nas vodi.

Ako nema toga, onda smo umorni, sumorni, dosadni. Gledamo druge dvije osobe: Marija i Josip. Dolaze i donose Isusa i prikazuju. Naš život jedno trajno prikazanje. Prikazujemo. Upravo kao ta svijeća izgaramo i svijetlimo. U svakom od nas treba biti taj Josip i ta Marija. Bogonosci. Isusa nositi u ovaj svijet, to svijet od nas očekuje. Ako ste opredijeljeni za Isusa, a to je posvećeni život, svijet očekuje da mu donesemo Isusa. Ne ovu svjetovnu stvarnost, nego upravo ono što Josip i Marija nose. Mi smo ti, koje su se nosili. Ali danas želimo se prepoznati i u Isusu. Svaki od nas. Mi smo njegova produžena ruka. Naše srce je Njegova produžena ljubav na ovoj zemlji. On želi biti u nama. On želi djelovati po nama. Kaže prorok Šimun: „To je znak osporavan.“ Biti jasno opredijeljen. Sigurno ćemo imati protivnike. Bit ćemo znak osporavan. Tko god se počinje pridizati iz osrednjosti, on smeta u zajednici! Osrednjost, to je dobrodošlo. To ne smeta. Na to smo navikli. Čim netko se izdigne iz osrednjosti smeta. „Šta se ti praviš važan!“, svi to mi kažemo. Je li se bojimo biti „znak osporavan“? Nije to jednostavno. Biti osporavan, to traži biti spreman kao svijeća izgarati.

Zato, danas, slaveći ovaj dan, koji na poseban način dan posvećenog života. U prvom redu svi kršćani su pozvani na svetost. A oni koji svojom voljom se opredjeljuju za Isusa, evo danas je dan da prepoznamo taj svoj identitet. Da smo svijeća, da sam prorok Šimun bogobojazan, koji iščekuje, čezne i ide, proročica Ana, koja je na sav glas razglašavala da ga je susrela. Svaki od nas, svoj identitet treba prepoznati u Mariji i Josipu, da Isusa nosi u ovaj svijet. Svaki od nas treba biti taj „znak osporavan“. Ne biti jednak ovome svijetu. Plivati protiv struje.

Gospodine, snage nam daj! Danas se želimo prepoznati kao tvoji! I ti nas prepoznaj kao svoje! I upotrijebi nas na svoju slavu. Amen.

Kardinalova propovijed na Bogojavljenje, 2012. g., u katedrali

Dragi brate u biskupstvu
draga braćo svećenici
draga braćo i sestre, dragi slušatelji Radija
Marije.

Čuli smo Božju riječ koja nas uvodi u današnje otajstvo koje slavimo. Ljudi su skloni imati osjećaj da nekom pripadaju, al taj osjećaj ih zna zatvoriti u uske male krugove. Tako je Božji narod, izabrani narod, mislio da Bog

samo njima pripada. U Prvom čitanju Izaija je najavio da će to svjetlo koje dolazi od Boga prosvijetlit sve narode. Zapravo Bog se otvara svim narodima, u svim vremenima i svim mjestima. Upravo to sveti Pavao potvrđuje da svi mi koji dobijemo tu milost da nas prosvijetli svjetlo vjere, nismo samo za sebe, mi smo upućeni to svjetlo donijeti drugima. Svjedočiti da smo susreli Boga. A evo Evanđelje pokazuje da ova trojica odnosno mudraci, kraljevi koji su ugledali zvijezdu, a ta zvijezda simbolizira objavljeno svjetlo, dolaze se pokloniti. To je prvi čin vjere. Boga priznati Bogom, sebe stvorenjem. A onda ne možemo mi Bogu ništa darovati, jer sve što imamo i jesmo Božji je dar. Ali time želimo pokazati da ga častimo. Simbolika je u darovima koje donose mudraci. Zlato priznaje Krista kraljem, tamjan priznaje Krista Bogom, a plemenita pomast priznaje Krista smrtnikom, kojim se običavalo pomazati smrtniku tijelo. To je simbolika kojom ispovjedaju tko je Isus Krist. Dolazak s različitih strana pokazuje u toj upućenosti da je Krist došao ljudima cijeloga svijeta. Zato je današnji dan i misijski dan, koji smo posebno označili kao Djelo Svetog Djetinjstva. Ovim želimo svratiti animaciju brige za djecu. Ne samo u našim krajevima, nego posebno u misijskim. Da ondje gdje je Evanđelje zahvatilo i gdje živi da raste misijski duh. Osjećaj za onu djecu koja ne poznaju Krista, koja ga žele upoznati, koja na svoj način označavaju rubni život čovječanstva. Zato se u kršćanskim zemljama organizira misijska animacija skupljanje milodara koji želi animirati djecu kako bi prikupili za djecu u onim zemljama gdje su djeca napuštena ili na rubu života, da im služe ljubav. Najbolje svjedočanstvo naviještanje Evanđelja je ljubav. Ljubavlju se najbolje svjedoči. Sam Isus Krist je očitovana Božja ljubav. Zato danas u našoj krajevnoj Crkvi BiH obilježavamo taj dan Svetoga Djetinjstva PMD-a. O tome više se možete informirati u Katoličkom tjedniku gdje je bivši nacionalni direktor opisao kako bi šira javnost upoznala tu aktivnost

Katoličke Crkve na prostorima naše BiH.

Neki dan sam čitao mali članak gdje je ženska osoba promatrala vedro nebo; pa se divila kako je Bog velik po tim velikim zvijezdama, pa onda piše kako je Bogu rekla dok se gledala u ogledalo, s pitanjem zašto mene nisi stvorio ljepšom. Željela bi biti ljepša. A onda joj savjest progovorila ti si ljepša od svih zvijezda, jer ja nisam došao za zvijezde na zemlju već za tebe. Ti si ta zvijezda radi koje sam došao na zemlju i utjelovio se, rodio, umro i uskrsnuo. A onda je stala i rekla Isuse ja to ogledalo ne vidim. Očisti nutrinu pa ću ja vidjeti ono što ti ne vidiš, očisti nutrinu da bude svijetla više unutra. Simpatično mi je bilo to razmišljanje gdje čovjek zapravo traži sebe, svoju vrijednost, dostojanstvo i ljepotu. U čemu je ta vrijednost, ta ljepota, kako da se ostvarim. To daje krsna milost po kojoj smo postali djeca Božja. To je naša vrijednost i dostojanstvo. Svi imamo svoju zvijezdu, savjest. Ta zvijezda nas vodi da tražimo Boga, da ga susretne. Ali i mi smo jedni drugima zvijezda, da ukazujemo put do Boga. Svaki roditelj je svome djetetu ta zvijezda. Djeca ne slušaju toliko koliko gledaju, oni žele vidjeti. Kad oni na svom roditelju vide uvjerenje i pouzdanje u Boga, to je veća kateheza i propovijed od svih što slušaju. To je blaženi Ivan Pavao II lijepo napisao da je njega dirnulo kad je gledao svoga pokojnog oca prije spavanja kako kleči pokraj kreveta i moli. Svima nam je to zvijezda vodilja do Boga.

Želim da danas na ovo Bogojavljenje doživimo susret s Bogom, da otkrijemo tu nutarnju zvijezdu, to nutarnje svjetlo koje nas vodi Bogu. ali da otkrijemo taj radosni zadatak što Sveti Pavao kaže da milost koju smo primili nismo samo za sebe primili. Živimo i za druge. Upravo susresti Boga znači tražiti čovjeka. Susresti Boga znači doživjeti svjetlo. Susresti Boga znači živjeti osmišljeni život svoje svagdašnjice. Zato želim da proslavu Bogojavljenja doživimo kao učvršćivanje u vjeri i radosno hodeći u svojoj svagdašnjici punim pouzdanjem u Boga. Amen.

Propovijed fra Marinka Pejića na završetku Molitvene osmine za jedinstvo kršćana 2012.

Svi ćemo se izmijeniti pobjedom Gospodina našega Isusa Krista (1Kor 15,51-58)

Tijekom Ekumenske molitve, održane posljednjeg dana Molitvene osmine za jedinstvo kršćana, 25. siječnja u staroj pravoslavnoj crkvi sv. arkanđela Mihovila i Gabrijela (arhangela Mihaila i Gavrila) u Sarajevu, prigodnu propovijed uputio je delegat Nadbiskupa metropolita vrhbosanskog dr. fra Marinko Pejić, profesor na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu.

Poštovana braćo i sestre u Kristu,

Materijal Molitvene osmine za jedinstvo kršćana za 2012. godinu pripremila je radna skupina sastavljena od predstavnika Katoličke crkve, Pravoslavne crkve te starokatoličkih i Protestantskih crkava aktivnih u Poljskoj.

Nakon dugotrajnih rasprava u kojima su sudjelovali predstavnici raznih ekumenskih krugova u Poljskoj, odlučeno je da se žarište stavi na temu vezanu uz preobražavajuću snagu vjere u Krista. Ta se tema temelji na riječima svetoga apostola Pavla korintskoj Crkvi o privremenoj naravi našega sadašnjeg života, sa svim njegovim očiglednim „pobjedama“ i „porazima“ u usporedbi s onim što primamo po Kristovoj pobjedi u pashalnom otajstvu.

Pobjede i porazi, a time i suparništvo među ljudima trajna je značajka političkog, poslovnog, kulturnog pa i crkvenog života.

Bilo je jasno da je ta pobuda jaka kada su i Isusovi učenici raspravljali o tome tko je najveći među njima (Mk 9,34). Isusova reakcija bila je sasvim jednostavna: „Ako tko želi biti prvi, neka bude od svih posljednji i svima poslužitelj!“

Ove nam riječi govore o pobjedi po uzajamnom služenju i pomaganju. Za sve kršćane, najbolji izraz takvog poniznog služenja je Isus Krist. I dok je iščekivao stradanje i smrt on je molio da njegovi učenici budu jedno u vjeri, da bi svijet mogao uzvjerovati.

Za kršćane je pobjeda moguća samo po duhovnom preobraženju-obračanju. Pobjeda koja će ujediniti sve kršćane oko služenja Bogu i blišnjemu.

Dok molimo i težimo punom i vidljivom jedinstvu svetih Božjih Crkava, moramo biti spremni da nas molitva izmjeni, preobrazi,

suobliči Kristu Gospodinu.

Jedinstvo za koje molimo nije „ugodni“ pojam prijateljstva i suradnje. Zahtijeva voljnost da prestanemo s nadmetanjem među nama. Trebamo se otvoriti jedni prema drugima, pružiti i primiti darove jedni od drugih, ne bismo li uistinu ušli u novi život u Kristu, koji je jedini prava pobjeda.

Dijalog se može voditi samo ostajući čvrsto u povijesti. Međutim, potrebno je pročišćenje povijesnog sjećanja. Vrlo je važno istaknuti da pomirenje ne smije značiti povijesni zaborav, nego oprost i razumijevanje. Ne bijeg od povijesti nego njeno pročišćenje, poštenim povijesnim istraživanjem i molitvom. Iskrenim priznavanjem vlastite odgovornosti i zasluga drugoga, zajedno sa upornom potragom za različitim načinima autentičnog tumačenja nasljeđa koje nas obvezuje.

Na institucionalnoj razini se primjećuje da je uspjeh na polju ekumenskog dijaloga do sada bio uglavnom djelomičan i nedovoljan: teološki dijalog i zajedničko svjedočenje na nekim projektima, nije dovelo do željenog približavanja Crkava. Teološki konsenzus očito treba prerasti u konkretni život Crkava, ono što zovemo duhovnošću jedne zajednice.

Važnost duhovnosti je upravo u tome što ona najbolje izražava vjeru jedne zajednice. Ako se hoće upoznati duhovno iskustvo jedne zajednice onda se treba potruditi upoznati ne samo pisanu ili usmenu baštinu te zajednice, nego i njenu glazbu, liturgiju, sakralnu umjetnost i arhitekturu. Duhovnost se izražava u svem ovom bogatstvu i raznolikostima utjelovljenja vjere. Put zajedništva u duhovnosti može postati put zajedništva u vjeri.

Za međusobno razumijevanje temeljno ekumensko načelo bi trebalo biti da se ne smije mjeriti nečija duhovna praksa polazeći od sebe, nego polazeći od duhovne i teološke tradicije toga drugoga, samo se tako možemo međusobno obogatiti. Za ovakav pristup potrebna je velika poniznost, koja nije lagana i nije uobičajena.

Autentični dijalog postoji onda kada svaki

od partnera u dijalogu stvarno misli na drugoga ili druge, na njihov način postojanja, vjerovanja i življenja vjere, s namjerom da uspostavi između njih istinsko razumijevanje (M. Buber).

Potrebno je u prvom redu istaknuti, na neki način, osobni karakter ovakvog dijaloga. Uvijek su konkretni ljudi oni koji vode dijalog, ne ideje i sustavi. Sučeljavanje sustava, po sebi nije dijalog o kojem govorimo. Dijalog koji je temelj ekumenske duhovnosti je uvijek konkretni susret osoba, sa svim onim što jesu u svom životnom ambijentu, koji je u našem slučaju vjera Crkve kojoj pripadaju.

Temeljni stav prema onome s kojim želim ući u dijalog je svakako stav otvorenosti i prihvaćanja. Ulazim u dijalog ne da bi poučio nekoga ili informirao, nego da bi tome drugome dao prostora da bude ono što jest.

Moramo na žalost konstatirati kako su ekumenski susreti često obrambenog, ako ne i uvredljivog karaktera. Drugoga često predstavljamo na iskrivljen i karikaturlan način, dolazeći sa svojim već formiranim idejama i slikama u kojima se drugi ne može prepoznati. Ako ne nastojim upoznati drugoga da bih ga kritizirao, ili dokazao kako je moja crkvena i duhovna tradicija važnija, onda će mi se otvoriti oči za ljepotu drugačijeg pristupa zajedničkoj duhovnoj baštini.

Zar poštivanje i zainteresiranost za druge kršćanske tradicije isključuje ljubav prema vlastitoj? Treba li se bojati da bi produbljivanje neke druge tradicije ugrozilo temelje vlastitog identiteta?

Istina se ne boji dijaloga. Ne može se zaboraviti da je upravo dijalog, u počecima kršćanstva, pokrenuo vrlo plodnu razmjenu darova, između profane helenističke kulture i kršćanstva, i da je upravo ta profana, filozofska i književna baština bitno utjecala na propovijedanje evanđelja i prve pokušaje kršćanske teološke refleksije. Već tada se radilo o autentičnom dijalogu oko traženja istine, koji je njegove sudionike, bile to pojedinačne osobe, filozof-

ske ili teološke škole, ili vjerske zajednice, činio bogatijim i ponosnijim pripadnikom određenog identiteta, ali ipak identiteta koji je postajao drugačiji, identiteta koji je, paradoksalno, uvijek u promjeni, nikada identičan samom sebi, nego uvijek u potrazi za bogatijim i potpunijim izražajem. Treba razvijati svijest da dijalog nije nikakva opasnost za napredak pojedinačnih kulturnih ili vjerskih identiteta, nego upravo nužnost, za jedan zdrav i uravnotežen razvoj svakog identiteta.

Osim dijaloga u istini i ljubavi, koji su naravno od ključne važnosti, postoji i „dijalog života“. Razlike i suprotstavljenosti među Crkvama ne dolaze do izražaja samo u teološkim diskusijama, nego i u životu. Došlo je do postupnog otuđenja Crkava, zato se trebamo ponovno naviknuti jedni da druge, upoznati se međusobno, moliti međusobno, raditi zajedno. Potrebno je da postignuti ekumenski rezultati više zažive u konkretnim zajednicama. Može se surađivati na mnogo različitih načina: razmjenjivati duhovno iskustvo, surađivati u teološkom studiju, itd. Jedino ako uspijemo povratiti međusobno povjerenje, biti će moguće napraviti nove korake u ekumenskom dijalogu.

Braćo i sestre, dijalog zaista nije nekakav lukavi politikantski pokušaj da se drugog nagovori da odustane od svojih uvjerenja, nego prije svega spremnost da se poslušati što mi to onaj drugi i drugačiji od mene ima reći. Što je njegovo iskreno traganje za istinom, različito od moga, uspjelo postići, vrednujući komplementarnost u različitosti, sve ono što određena zajednica smatra bitnim i vitalnim za vlastiti identitet.

Naše viđenje istine ima više šanse da bude ispravno shvaćeno ako bude popraćeno s poniznom ljubavlju, koja ne želi dominirati sugovornikom, ne želi ga pobijediti, nego mu želi služiti. „Ljubav nikada ne izdaje istinu, nego joj služi, jer onaj koji je Istina sama nije nametnuo svoju istinu nego je oprao noge onima koje je stvorio“

Propovijed kardinala McCarricka u sarajevskoj katedrali

Washingtonski nadbiskup u miru kardinal Theodor Edgar McCarrick, koji se od 25. do 28. siječnja nalazi u posjeti Bosni i Hercegovini, 27. siječnja u katedrali Presvetog Srca Isusova u

Sarajevu predslavio je svečano Euharistijsko slavlje zajedništvu s nadbiskupom metropolitom vrhbosanskim kardinal Vinkom Puljićem.

Vaša eminenciju kardinale Puljiću, draga braćo svećenici, dragi đakoni, bogoslovi, sestre u posvećenom životu, draga braćo i sestre!

Današnje evanđelje govori o malim stvarima koje izrastu u velike. Sjeme, koje biva bačeno u zemlju, izraste. Mi znamo da se to događa, ali ne znamo kako. Mi ljudi vjere znademo da je Bog taj koji daje rasti. Želim vam ispričati zgodu doživljenu kada sam prvi put došao u Sarajevo. Rat je već bio počeo; Sarajevo su blokirale trupe koje su pucale s brda na grad. Ali ja sam svom prijatelju kardinalu Puljiću obećao doći i pohoditi ga. Budući da sam imao mogućnost letjeti zrakoplovom Ujedinjenih naroda, sletio sam u Sarajevo i došao u zapovjedništvo vojnih snaga. Zapovjednik u to vrijeme bio je časnik Ujedinjenih naroda iz Njemačke. Zapovjednik mi je kazao: kardinal Puljić nije mogao doći u zračnu luku jer je zaustavljen na kontrolnom punktu i nisu mu dali proći. Mogao sam zamisliti koliko je kardinalu Puljiću bilo žao jer se nadao da će mi pokazati što se u Sarajevu događa. Zapovjednik mi je rekao: hvala Vam što ste došli, ali moramo Vas vratiti i staviti na prvi zrakoplov da letite natrag. Odgovorio sam mu da mi kardinal Puljić neće nikada oprostiti ako ne dođem u katedralu. I ja sam želio biti hrabar kao što je i on bio. Ali još nisam dostigao tu razinu. Konačno sam uspio uvjeriti časnika da mi dadne vozilo koja će me odvesti u katedralu ili u nadbiskupsku rezidenciju. Vi, koji ste tada bili u Sarajevu, možete se sjetiti da su prozori u gradu bili polupani od pucanja s brda. Časnik mi je dao vozača i auto i pronašli smo nadbiskupsku rezidenciju vozeći se vrlo brzo kako bi izbjegli snajperiste. Pitao sam vozača: hoćete li doći po mene da me odvezete u zračnu luku? Jer mogao bih ostati u pohodu kardinalu Puljić nekoliko mjeseci. Obećao je da će doći i izvršio je obećanje.

Dok sam bio u nadbiskupskoj rezidenciji susreo sam u prizemlju grupu mladih. Rekli su mi: Welcome (dobro došli)! Zapitao sam ih: tko ste vi? Odgovorili su mi: mi smo mladi ljudi koji bi u ovo vrijeme trebali biti na dalmatinskoj obali. Mi se ne bi dobro osjećali na sigurnom dok su svi drugi u opasnosti. Tako smo ostali ovdje i nastojimo pomoći ljudima. Pitao sam ih: što radite? Odgovorili su: ponekad nosimo hranu ljudima koji žive na visokim mjestima s kojih bolesne osobe ne mogu sići dolje; pone-

kad, kada djelatnici Ujedinjenih naroda dadnu lijekove, mi ih nastojimo razdijeliti ljudima kojima su potrebni; a ponekad kada je mirno, potražimo okolo djecu i igramo se s njima. Pisao sam ih, nije li to opasno? Odgovorili su mi: jest, jedan od nas ubijen je prije dva mjeseca. Pokazali su mi jednog od njih kojemu je ruka bila zgrčena. Pogodio ga je geler granate. I još jedan među njima doživio je slično ranjavanje. Pitao sam ih: zašto to radite? Nasmiješili su mi se i odgovorili: pa netko se treba brinuti za ljude. Imamo veliki primjer u našem Kardinalu koji je ostao ovdje cijelo vrijeme kao i u mnogim svećenicima i časnim sestrama koji također nisu otišli. Odgovorio sam im: dobit ćete nagradu na nebu. Nasmiješili su se: što god Bog želi, mi hoćemo vršiti Njegovu volju.

Prije početka ove Svete mise rečeno mi je da na njoj sudjeluje 59 bogoslova. Ono malo sjeme, koje se spominje u Evanđelju, raste. Ova Crkva, koja je tijekom rata bila u velikoj opasnosti i toliko trpjela tijekom rata i koja je još uvijek s vremena na vrijeme pod određenim pritiskom, raste čak i u teškim vremenima. Porasla je u snazi, hrabrosti i milosti. Imala je u tom vremenu divno vodstvo i za njega zahvaljujemo Bogu. Imala je biskupe, svećenike i časne sestre za koje zahvaljujemo Bogu. Imala je mlade naraštaje koji su bili tako hrabri i darežljivi. Neke stvari smo vidjeli i razumjeli. Ali neke stvari ostaju tajna unatoč svega vidjenoga. Poput sjemenke u zemlji. Bog daje da raste. Zato je moja poruka vama: budite puni povjerenja jer vas Bog voli. Imajte pouzdanja u snagu koja vam vaša vjera daje. Bit će još zvanja u svećenički i redovnički poziv. Nemojte nikada odustati od nade da vas Bog voli. Ponekad je ta ljubav tajanstvena jer dolazi odakle je ne očekujemo. Ponekad, kad sve izgleda loše, odjednom zasja sunce. Bog ljudima Sarajeva daje vjeru i pouzdanje. Uvijek sam to vidio kad god sam dolazio u ovu zemlju. Raste poput sjemenke pšenice koja je posijana u zemlju. Ponekad je to uz pomoć dobrih i svetih ljudi koji nas hrabre. Ali uvijek uz snažnu ljubav Božju. Ja sam to uvijek doživio u Sarajevu. To vidim i danas. Zahvalimo Bogu za Njegovu prisutnost među nama i za Njegovu izvanrednu divnu ljubav. Neka Vas Bog sve blagoslovi! Amen.

(kta)

Novi đakoni franjevačke Provincije Bosne Srebrene

Na drugu nedjelju došašća, 4. prosinca 2011. u župnoj crkvi Uznesenja BDM u Kreševu, uzoriti gosp. Vinko kardinal Puljić, nadbiskup vrhbosanski, svečano je pod svetom misom podijelio red đakonata devetorici bogoslova franjevačke Provincije Bosne Srebrene. Sveti red đakonata su primili:

Fra Željko NIKOLIĆ, iz Soline, župa Tuzla, rođen je 23. veljače 1985. u Tuzli, sin Vene i Smilje r. Josipović. Kršten je u 31. 3. 1985., u Tuzli, a krizman 13. rujna 1998. u Tuzli. Osnovnu školu je završio u Tuzli, tri godine u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji i završnu godinu u KŠC u Tuzli. U postulaturu u Visoko došao 2004. godine. Oblačenje u Uskoplju 17. srpnja 2005. na Gorici (Livno) novicijat i prvi zavjeti 9. srpnja 2006.

Službe lektora i akolita primio je u Sarajevu 18. prosinca 2008. godine. Svečane zavjete je položio 14. rujna 2010. u Suhom polju.

Fra Jurica PERIŠA, iz Livna, župa Livno, rođen 7. ožujka 1985. u Livnu, sin Mladena i Mire r. Karaula. Kršten je 23. ožujka 1985. u Livnu, a krizman 27. lipnja 1999. također u Livnu. Osnovnu školu završio je u Potočanima, a opću gimnaziju u Livnu. U postulaturu u Visoko došao 2004. Oblačenje u Uskoplju 17. srpnja 2005. Na Gorici (Livno) novicijat i prvi zavjeti 9. srpnja 2006.

Službe lektora i akolita primio je u Sarajevu 18. prosinca 2008. Svečane zavjete položio 14. rujna 2010. u Suhom polju.

Fra Nikica TOMAS, iz Vrbice, župa Osova, r. 23. rujna 1985. u Vrbici, sin Ilije i Ivke r. Jukić. Kršten je u Osovi, 6. listopada 1985., a krizman također u Osovi 4. svibnja 2000. Osnovnu školu završio u Žepču a Franjevačku klasičnu gimnaziju u Visokom. Oblačenje u Uskoplju 17. srpnja 2005. Na Gorici (Livno) novicijat i prvi zavjeti 9. 7. 2006.

Službe lektora i akolita primio je u Sarajevu 18. prosinca 2008.

Svečane zavjete položio 14. rujna 2010. u Suhom polju.

Bosna Srebrena

God. LXII . • br. 4/2011.

Fra Ivica TOMAS, iz Vrbice, iz župa Osova, r. 23. 9. 1985. u Vrbici, sin Ilije i Ivke r. Jukić.

Kršten je u Osovi, 6.10.1985., a krizman 14.5. 2000. u Osovi. Osnovnu školu završio u Žepču, a Franjevačku klasičnu gimnaziju u Visokom. Oblačenje u Uskoplju 17. srpnja 2005. Na Gorici (Livno) novicijat i prvi zavjeti 9. srpnja 2006. Službe lektora i akolita primio je u Sarajevu 18. prosinca 2008. Svečane zavjete položio 14. rujna 2010. u Suhom polju.

Fra Ivica MATIŠIĆ, iz Voljica, župa Uskoplje, r. 26. 4. 1986. u Travniku, sin Stipe i Bose r. Vukadin. Kršten je u Uskoplju, 31.5.1986., a krizman 17.6.2001. u Uskoplju. Osnovnu školu završio u Uskoplju, a Franjevačku klasičnu gimnaziju u Visokom. Oblačenje u Uskoplju 17. srpnja 2005. Na Gorici (Livno) novicijat i prvi zavjeti 9. srpnja 2006. Službe lektora i akolita primio je u Sarajevu 18. prosinca 2008. Svečane zavjete položio 14. rujna 2010. u Suhom polju.

Fra Stjepan PAVLIČEVIĆ, iz Šćita, župa Rama-Šćit, r. 22. 2. 1987. u Prozoru, sin Ivana i Kate r. Filipović. Kršten je u Rama-Šćit, 7.3.1987., a krizman 12.05.2001. u Rami. Osnovnu školu završio u Ripcima, a Franjevačku klasičnu gimnaziju u Visokom. Oblačenje u Uskoplju 17. 7. 2005. Na Gorici (Livno) novicijat i prvi zavjeti 9. srpnja 2006. Službe lektora i akolita primio je u Sarajevu 18. prosinca 2008. Svečane zavjete položio 14. rujna 2010. u Suhom polju.

Fra Robert SLIŠKOVIĆ, iz Kreševa, župa Kreševo, r. 6. 6. 1987. u Sarajevu, sin †Bože i †Lucije r. Medić. Kršten je u Kreševu, 27.6.1987., a krizman 2.6. 2001. u Kreševu. Osnovnu školu završio u Kreševu, a Franjevačku klasičnu gimnaziju u Visokom. Oblačenje u Uskoplju 17. srpnja 2005. Na Gorici (Livno) novicijat i prvi zavjeti 9. 7. 2006. Službe lektora i akolita primio je u Sarajevu 18. prosinca 2008. Svečane zavjete položio 14. rujna 2010. u Suhom polju.

Fra Miroslav JONJIĆ, iz Paklareva, župa Ovcarevo, r.15. 7. 1987. u Travniku, sin † Zdravka i Slavice r. Babić. Kršten je u Turbetu, 24.7.1987., a krizman 20.7.2001. u Glamoču. Osnovnu školu završio u Njemačkoj i Glam-

oču, a Franjevačku klasičnu gimnaziju u Visokom. Oblačenje u Uskoplju 17. 7. 2005. Na Gorici (Livno) novicijat i prvi zavjeti 9. 7. 2006. Službe lektora i akolita primio je u Sarajevu 18. prosinca 2008. Svečane zavjete položio 14. rujna 2010. u Suhom polju.

Fra Nikola KOZINA, iz Dubravice, župa Vitez, 16. 3. 1988. u Zenici, sin † Zdravka i Marice, r. Maros. Kršten je u Novoj Biloj 19. 9.

1988., a krizman 28. 5. 2000. u Vitezu. Osnovnu školu završio u Vitezu, a Franjevačku klasičnu gimnaziju u Visokom. Oblačenje u Uskoplju 17. srpnja 2005.

Na Gorici (Livno) novicijat i prvi zavjeti 9. 7. 2006. Službe lektora i akolita primio je u Sarajevu 18. prosinca 2008. Svečane zavjete položio 14. rujna 2010. u Suhom polju.

Tajništvo Provincije Bosne Srebre

Održana X. Skupština KVRPP BiH

Buško Blato, 26. veljača 2012.

Sudjelovali svi provincijalni poglavari i poglavarice redovničkih zajednica sa sjedištem u BiH te predstavnici redovničkih zajednica čiji članovi djeluju unutar BiH

Konferencija viših redovničkih poglavara i poglavarica Bosne i Hercegovine održala je 25. veljače u samostanu karmelićana u Buškom Blatu X. Plenarnu skupštinu, pod predsjedanjem s. Ivanke Mihaljević, predsjednice Konferencije. Na skupštini su sudjelovali svi provincijalni poglavari i provincijalne poglavarice redovničkih zajednica sa sjedištem u Bosni i Hercegovini te predstavnici redovničkih zajednica čiji članovi djeluju u Bosni i Hercegovini, a provincijalno sjedište imaju izvan države. Skupštini su nazočili mons. dr. Franjo Komarica, predsjednik Biskupske konferencije BiH-a te o. Vinko Mamić, predsjednik Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica i poglavar karmelske Provincije sv. Josipa.

Nakon uvodnih riječi s. Ivanke Mihaljević, nazočne su pozdravili mons. Komarica te o. Vinko Mamić.

U prvom dijelu rada Skupštine predavanje na temu Razmišljanje o redovničkoj prisutnosti u BiH, izložio je nazočnim dr. o. Jakov Mamić, OCD

Zatim se radu Skupštine pridružio apostolski nuncij u BiH nadbiskup Alessandro D'Errico te savjetnik nuncijature u BiH mons. Joseph Arshad. Nuncij D'Errico je izložio intervent kojeg u cijelosti donosimo.

S. Ivanka Mihaljević podnijela je izvješće o radu Konferencije a nakon toga uslijedila su izvješća povjerenstava koja djeluju pri Konferenciji. Uz izvješće s. Dominike Anić, pročelnice povjerenstava za početni odgoj te o. Dominika Magdalenića, pročelnika Povjerenstva za pastoral zvanja sudionici su analizirali rad povjerenstva kroz proteklu godinu te planirali daljnji rad.

Nuncij D'Errico, u ime Svetoga Oca i u svoje osobno ime, zahvalio je redovnicima i redovnicama za sve što čine i što jesu, kao i za dragocjen doprinos rastu Crkve na tlu BiH.

(kta/i.m.)

Priopćenje sa susreta predsjednika Biskupskih konferencija Jugoistočne Europe

Religija kao zagovornik socijalne povezanosti je predmet obnovljenog zanimanja sa strane Vijeća Europe. Uz načela ljudskih prava, demokracije i vladavine prava, tema vjerske slobode sve više dotiče i dužnosnike u Strasbourgu. Krist snažno prodi-

re na europsku scenu preko svojih vjernika koji jasno pokazuju kako ne prihvaćaju da dimenzija njihove vjere bude prognana iz javnog života u privatnu sferu.

Predsjednici biskupskih konferencija zema-
lja Jugoistočne Europe ove su godine prihvatili
poziv stalnog promatrača Svete Stolice pri
Vijeću Europe mons. Alde Giordana da se su-
sretnu u Strasbourgu kako bi produbili svoje
znanje o europskim institucijama, raspravljali
i podijelili zajedno s pojedinim dužnosnicima
institucija u Strasbourgu zajedničku brigu za
istinsko duhovno, političko i socijalno dobro
osoba na europskom kontinentu.

Na sastanku su sudjelovali predsjednici Bi-
skupskih konferencija: Albanije, Bosne i Her-
cegovine, Bugarske, Grčke, Rumunjske, Me-
đunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i
Metoda te Turske, zajedno s maronitskim cip-
arskim nadbiskupom i moldavskim biskupom
iz grada Chisinau .

U Strasbourgu biskupi su se susreli s različi-
tim čelnicima Vijeća Europe među kojima su
bili: generalna ravnateljica programa dr. Gabri-
iella Battaini-Dragoni, sudac Jean-Paul Cost,
bivši predsjednik Europskog suda za ljudska
prava, predsjednik Venecijanske komisije, dr.
Gianni Buquicchio, dr. Giovanni Battista Celie-
nto, viši procjenitelj i dr. László Surjan, potpre-
dsjednik Europskog parlamenta.

Vijeće Europe, nastalo 1949. godine, najsta-
rija je politička organizacija na kontinentu i
igra važnu ulogu u procesu ujedinjenja Euro-
pe, zagovarajući vrijednosti ljudskih prava,
demokracije i prvenstva prava (vladavine pr-
ava). Danas Vijeće doživljava vrijeme velikih
reformi ponovno stavljajući u središte svoga
djelovanja vrijednosti na bazi svoga osnutka.

Na različitim sastancima s odgovornim oso-
bama europskih institucija raspravljalo se,
između ostalog, o sljedećim temama:

Vjerska sloboda

Crkva i Vijeće Europe zajedno dijele iste
brige u odnosu prema aktualnom rastu feno-
mena nasilja prema vjerskoj slobodi u europ-
skim zemljama koje se često pokazuju u stvar-
nim i vlastitim djelima nasilja, ekstremizma,
diskriminacije osobito u odnosu prema kršća-
nima. Ti fenomeni ugrožavaju stabilnost eur-
opskih društava i miniraju pravo svakog gra-
đanina na izbor i slobodno prakticanje vlasti-
te religije. U tom smislu Crkva se nada da će
Vijeće sve više biti promicatelj zaštite vjerske
slobode.

Obnovljeno zanimanje za religiju

Prisutni biskupi s pozornošću gledaju obn-
ovljeno zanimanje Vijeća Europe za vjersku
dimenziju svojih građana. Čini se da se pojav-
ljuju sve više uloga religije i to ne kao uzrok
problema nego kao pobornik socijalne pove-
zanosti. U posljednjih nekoliko godina Vijeće
Europe je pokrenulo dijalog s vjerskim zajed-
nicama na kontinentu. Sudionici susreta poz-
dravljaju želju Vijeća da ovaj dijalog učini
redovitim s tim da izražavaju određene suzdr-
žanosti i zabrinutosti u vezi s učinkovitošću
susreta između zajednica i vjerskih uvjerenja
među sobom vrlo različitih.

Javno značenje religije

Činjenica da religija preuzima sve veće jav-
no značenje u životu i u svijesti europskih gra-
đana snažno se pokazuje u značajnom pora-
stu obraćanja na teme povezane uz vjersku
dimenziju koje dopiru do Europskoga suda za
ljudska prava. Riječ je o obraćanjima koje po-
laze od mogućnosti javnog izražavanja vlasti-
te pripadnosti i vjerskog uvjerenja, zakonsko-
ga priznanja vjerskih tijela, posebno Katoličke
Crkve u brojnim zemljama Jugoistočne Euro-
pe. U tom smislu, sudionici prepoznaju važ-
nost pratiti rad europskih dužnosnika, skrbeći
se osobito o tome da njihovo donošenje zako-
na bude uvijek nadahnuto zajedničkim i priz-
natim vrijednostima.

Pomirenje u Europi

Pomirenje, u ljubavi i pravdi, ostaje objekt po-
zornosti i prioritet koju Crkve Jugoistočne Eu-
rope trebaju ponovno tražiti i promicati. To se ne
završava samo na oprostjenju prošlih podjela i
sukoba nego mora biti dovršeno kroz suradnju.

Tijekom različitih rasprava postavljena su
raznim predstavnicima Vijeća razna druga
pitanja kako bi mogli postati predmet razmišlj-
anje pri europskim institucijama, među kojima
su: mogućnost da još nerođeni život može pr-
imiti istu pozornost i imati iste mogućnosti
obrane koje prima svaka druga osoba; pravo i
obrana obitelji; poboljšanje mogućnosti nad-
zora od strane Vijeća u odnosu na presude Su-
da koje nisu implementirane na razini država...

Za vrijeme zasjedanja sudionici su se takođ-
er susreli s veleposlanicima, sucima i pojedinim
dužnosnicima određenih zemalja kako bi za-
jedno raspravljali o doprinosu koje te manjinske

Crkve daju općem dobru njihovih odgovarajućih društava. Činjenica da svaka mjesna Crkva pripada sveopćoj Crkvi već je veliki doprinos za susret među narodima i kulturama.

U popodnevnim satima u srijedu, 7. ožujka, predsjednici su slavili Misu za Europu koju je organizirala Stalna misija Svete Stolice u suradnji sa strasburškom nadbiskupijom. Misa je predslavio mjesni nadbiskup Jean-Pierre Grallet, a prigodnu propovijed uputio je stalni promatrač mons. Aldo Giordano u katedrali prepunoj vjernika među kojima su bile brojne osobe zaposlene u europskim institucijama: europski zastupnici, veleposlanici i dužnosnici Vijeća Europe, suci Europskog suda za ljudska prava kao i članovi zajednica i crkvenih tijela koje izbliza sudjeluju u europskom putu.

Na susretu su sudjelovali: iz Albanije mons. Rrok Mirdita, nadbiskup Tirane-Drača, iz Bosne i Hercegovina mons. Franjo Komarica, bis-

kup banjolučki, iz Bugarske mons. Christo Proykov, apostolski egzarch Sofije, s Cipra mons. Youssef Soueif, ciparski maronitski nadbiskup, iz Grčke mons. Fragkískos Papamanolis, biskup Syrosa i Santorinija, iz Moldavijae mons. Anton Cosa, biskup Chisinaua, iz Rumunjske mons. Virgil, biskup Orade Mare (zamjenik predsjednika), iz Turske mons. Louis Pelâtre, apostolski vikar carigradski, a Međunarodnu biskupsku konferenciju sv. Ćirila i Metoda predstavljali su predsjednik mons. Zef Gashi, barski nadbiskup, i generalni tajnik mons. Ladislav Nemet, biskup zrenjaninski. Na susretu su sudjelovali i mons Aldo Giordano, stalni promatrač Svete Stolice pri Vijeću Europe, mons. Slađan Ćosić (vrhbosanski svećenik u diplomatskoj službi Svete Stolice), zamjenik stalnog promatrača, i mons. Duarte da Cunha, generalni tajnik Biskupskih konferencija Europe.

(kta)

Inauguracija Sjemeništa "Redemptoris Mater" i osnutak "Missio ad gentes" u Sarajevu

Svečanim euharistijskim slavljem u večernjim satima, 3. veljače u katedrali Presvetog Srca Isusova u Sarajevu obavljena je inauguracija (svečano otvaranje) Nadbiskupijskog misijskog međunarodnog sjemeništa „Redemptoris Mater“ (Majka Otkupiteljeva) sa sjedištem u sarajevskom prigradskom naselju Vogošća. Nakon Evandjelja pročitana je Dekret o osnutku Sjemeništa, a na kraju Mise svečano je potpisan dekret o osnivanju „Missio ad gentes“ (poslanje k narodima) također u Vogošći.

Misno slavlje „za evangelizaciju naroda“ predslavio je nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić u zajedništvu s apostolskim nuncijem u Bosni i Hercegovini nadbiskupom Alessandrom D’Erricom i uz suslavlje dvadeset svećenika među kojima su bili i sjemenišni poglavari iz Vogošće. Đakonsku službu tijekom Mise vršili su Ekvadorac David Trujilo (Truhiljo) i Talijan Alberto Zornada (Cornada) koji je otpjevao misni evanđeoski odlomak na tečnom hrvatskom jeziku. Obojica su inkardinirani u Vrhbosansku nadbiskupiju (inkardinirani - ustožereni odnosno zaređeni za njezinu službu). Bogoslovima misijskog

međunarodnog sjemeništa iz Vogošće, koji su vrlo skladno vodili ceremonije, pridružili su se i bogoslovi Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa sa svojim poglavarima te veći broj bogoslova s Franjevačke teologije u Sarajevu. Na Misi je sudjelovao veći broj redovnica, među kojima i sestre karmelićanke iz sarajevskog naselja Stup. Za ovu prigodu, unatoč velikom snijegu, iz Žepča su stigla dva autobusa vjernika kao i četiri obitelji iz Italije, Hrvatske, Poljske i Makedonije nastanjene u Vogošći. Liturgija je praćena vrlo živim pjevanjem članova Neokatekumenskog puta kojima se pridružila cijela okupljena zajednica vjernika.

Na početku Mise sva nazočne pozdravio je rektor Nadbiskupijskog misijskog međunarodnog sjemeništa „Redemptoris Mater“ vlč. Michele Capasso (Mikele Kapaso) ističući da ovom svečanom Euharistijom žele zahvaliti Bogu koji pokazuje svoju ljubav preko novog Sjemeništa i obitelji „Missio ad gentes“. Naglasivši da samo pravi susret s uskrslim Kristom može darovati vjerniku žar za novu evangelizaciju, pojasnio je kako je novo sjemenište „Redemptoris Mater“ u Sarajevu jedno od 85

takvih sjemeništa koja su povezana sa Neokatekumenskim putem. Podsjetio je da je papa Benedikt XVI. na audijenciji od 20. siječnja 2012. u Vatikanu zajednicama Neokatekumenskog puta rekao da je „Crkva je prepoznala u Neokatekumenskom putu posebni dar koji je Duh Sveti darovao našem vremenu“ te da je znak toga i odobrenje Statuta i Katehetskog direktorija. Dodao je kako je Papa tom prigodom bogoslovima sjemeništa „Redemptoris Mater“ poručio da ljube Krista i Crkvu te da radosno dijele s drugima radost da su Isusa susreli kao ljepotu i da su „njemu sve dali“.

Potom je pozdrav uputio pater Giacomo (Đakomo) Raineri koji je odgovorna osoba u ekipi katehista Neokatekumenskog puta na području Hrvatske i Bosne i Hercegovine, a prvi suradnici su mu Lucia Toso i Tomasz Marynowski. Govoreći o misijama i misijskom djelovanju, pojasnio je da je u korijenu misijskog poslanja Isusov nalog učenicima da idu po svem svijetu i propovijedaju evanđelje, krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Istaknuo je da su nakon Drugoga vatikanskog sabora misije dobile novo usmjerenje te da je naglasak stavljen na poslanje „ad gentes“ (k narodima) misleći na navještaj evanđelja u zemljama koje još nisu kršćanske. Spomenuo je da blaženi papa Ivan Pavao II. u enciklici „Redemptoris missio“ podijelio misijsko poslanje „ad gentes“ u tri dijela: „ad gentes“ u smislu navještanja evanđelja u nekršćanskim zemljama, zatim na misijsko poslanje kao na redovito pastoralno djelovanje među kršćanima te na novu evangelizaciju među onima koji su se udaljili iz Crkve i zanemarili vjeru. Kazao je da se u duhu evangelizacije osniva i „Missio ad gentes“ u Vogošći koje čine četiri obitelji iz Italije, Hrvatske, Poljske i Makedonije.

Nakon Evanđelja osobni tajnik kardinala Puljića vlč. Davor Topić pročitao je Dekret o osnivanju Nadbiskupijskog misijskog međunarodnog sjemeništa „Redemptoris Mater“ u Sarajevu smještenog u sarajevskom predgrađu Vogošća. Kardinal Puljić u Dekretu, kojeg je potpisao 28. listopada 2011. na blagdan svetih apostola Šimuna i Tadeja i na spomendan svetih Joakima Royo Pereza i Ivana Alkobera, piše kako ga povijesno iskustvo, koje je proživio s kršćanskim narodom Sarajeva, potiče da može biti još više otvoren opetovanim pobuđivanjima blaženog Ivana Pavla II. i pape Benedikta

XVI. na novu evangelizaciju. U Dekretu se ističe da se Nadbiskupijsko misijsko međunarodno sjemenište „Redemptoris Mater“ u Sarajevu osniva „sa svrhom formacije za prezbiterat za novu evangelizaciju, pod zaštitu Presvetog Srca Isusovog, zaštitnika Vrhbosanske nadbiskupije, blažene Djevice Marije, Otkupiteljeve Majke, svetih evanđelista, svetog Jakova Apostola, svetog Ilije proroka, zaštitnika Bosne, svetog Jeronima, svetih Ćirila i Metoda, svetog Nikole Tavelića, svetih Joakima Royo Pereza i Ivana Alcobera (mučenika u Kini †1748), svetog Leopolda Mandića, blažene Majke Terezije iz Kalkute, i Drinskih mučenica (†1941)“.

U prigodnoj propovijedi kardinal Puljić je kazao kako je osnivanje sjemeništa „Redemptoris Mater“ dar koji nosi i svoju odgovornost te istaknuo potrebu spremanja hrabrih svećenika, svjedoka vjere. Podsjetio je na Papine riječi da narod danas želi slušati svjedoke te kazao da u tom duhu, zajedno sa sjemenišnim poglavarima i drugim svećenicima, želi odgajati svjedoke vjere za naviještanje Evanđelja. Naglasio je da je nova evangelizacija potrebna zato što je Evanđelje pomalo izbljedilo u životu kršćana te je nužno ponovno pokazati i dokazati opredjeljenje za Isusa Krista. „U evangelizaciji Isus Krist je u središtu, Isus utjelovljeni, Isus otkupitelj, Isus Spasitelj. Da bi to mogli potrebno je susresti Isusa Krista. Svatko od nas kršćana pozvan je tražiti Gospodina... Ovo večerašnje slavlje neka u svima nama probudi radost vjere, što Bog u nas ima povjerenja pa nas želi imati uza se. Želi se s nama poslužiti, želi preko nas donijeti poruku radosne vijesti. Vjerujem da unatoč svih kušnji koje ova mjesna Crkva proživljava, ovo je jedno novo traženje za liječenje rana i hrabrosti za život i s nadom kročiti u budućnost. Kriste tebi neka bude na slavu, sve ovo što pokušavamo, a ti nas odgajaj za svoje djelo po kojem ćeš ti izvršiti Očevu volju na ovoj zemlji“, kazao je kardinal Puljić.

Nakon popričesne molitve kardinal Puljić je potpisao Dekret „za ustanovljenje novog oblika ‘Missio ad gentes’ u prigradskom području Sarajeva nazvanom Vogošća“. U Dekretu se navodi da će „Missio ad gentes“ biti sastavljena od jednog prezbitera i najmanje tri ili četiri „obitelji u poslanju“ koji daju raspoloživost za „Missio ad gentes“ pod izravnom odgovornošću vrhbosanskog nadbiskupa i „u

punoj suglasnosti sa Međunarodnom ekipom odgovornih Neokatekumenskog puta". U Dekretu se ističe da će „svi članovi misije dijeliti odgovornost za nju, svatko prema milosti i karizmi koja mu je vlastita. Navodi se i da će „Pismo poslanja biti dano od Vrhbosanskog nadbiskupa, u zajedništvu s odgovornim Neokatekumenskog puta, za sve članove misije određujući im njihove zadaće u funkciji stvar-

nosti u kojoj bi se sama misija trebala odvijati“.

Na kraju Mise otpjevan je himan: „Tebe Boga hvalimo“, a nakon Mise uslijedio je blagoslov grla kako je to i uobičajeno na spomendan sv. Blaža, biskupa i mučenika. Druženje je nastavljeno u Svećeničkom domu Vrhbosanske nadbiskupije.

(kta)

Predstavljene knjige dr. Zovkića i dr. Ikića te zbornik o Bogosloviji u Sarajevu

U organizaciji Katoličkog bogoslovnog fakulteta (KBF) u Sarajevu, 13. veljače u dvorani Pavla VI. u Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu predstavljane su tri knjige u (su)izdaju KBF-a: „Jakovljeva poslanica u Bibliji i Crkvi“ mons. dr. Mate Zovkića, „Kompendij katoličke pneumatologije, mariologije i eshatologije“ mons. dr. Nike Ikića i zbornik „120. obljetnica Bogoslovije“ koji je uredio dr. sc. Darko Tomašević.

Dr. sc. Darko Tomašević, prodekan KBF-a u Sarajevu, predstavio je knjigu prof. dr. Mate Zovkića „Jakovljeva poslanica u Bibliji i Crkvi“. Spomenuo je da je riječ o 17. knjizi „ovog marljivog i vrsnog bibličara“ te kazao da je knjiga plod dugogodišnjeg rada i proučavanja Jakovljeve poslanice. Pojasnio je da je u spomenutoj knjizi skupljeno deset članaka prof. Zovkića od kojih su većina objavljena u raznim teološkim časopisima ili zbornicima radova. Nakon što se ukratko osvrnuo na svaki do deset članaka, naglasio je da je knjiga dobra i za „pastoralce“ ali i za „stručnjake“. „Pastoralnim djelatnicima prva dva poglavlja daju osnovne podatke o poslanici koja mogu iskoristiti za župni vjeronauk ili druge vrste pastoralne pouke; dok je „stručnjacima“ posebno od pomoći prvo poglavlje, s novim prijevodom, za usporedbu sa dosadašnjim prijevodi- ma kao i ostala „egzegetska“ poglavlja“, istaknuo je dr. Tomašević napominjući da se prof. Zovkić služi recentnom literaturom. Kazao je i da prof. Zovkić ne donosi samo mišljenja pojedinih bibličara o određenim temama, nego vrlo često daje i svoj osobni sud, tj. originalnost. Ukazao je i na neke manje tehničke nedost- atke koji „idu na dušu“ priređivaču.

Dr. sc. Tomislav Jozić, profesor na KBF-u u Sarajevu, predstavio je zbornik radova sa Znanstvenog skupa povodom obilježavanja 120. obljetnice organiziranog filozofsko-teološkog studija na Vrhbosanskoj katoličkoj bogosloviji (Sarajevo, 16. listopada 2010.) pod naslovom: „120. obljetnica Bogoslovije“ koji je uredio dr. sc. Darko Tomašević. Dr. Jozić je podsjetio da je i o stotoj obljetnici (1890.-1990.) Bogoslovije također izdana knjiga te da su obadvije tiskane u nizu Studia Vrhbosnensia koji je Teologija pokrenula prije 25 godina (1986.). Dodao je da je do sada u tom nizu objavljeno 15 knjiga u ukupnom iznosu od 7.129 stranica. Pojasnio je da ova knjiga ima 288 stranica s 10 tema, predgovorom i brojnim dokumentima kao i da su, s iznimkom o umjetniku Otonu Ivekoviću, teme predstavljene na studijskom skupu u sarajevskom KBF-u 16. listopada 2010. Prema njegovim riječima, svi članci promatrani kao cjelina za sebe zaslužuju pažnju čitatelja. Dr. Jozić se u kratkim crtama osvrnuo na svaki prikazani članak: dr. Tome Vukšića o ulozi teološkoga fakulteta u državnim sveučilištima, prof. Jure Babića o ulozi biskupa u radu Teologije, dr. Nike Ikića o „120 godina u službi ekumenizma“, dr. Drage Župarića o izdavačkoj djelatnosti Teologije, g. Ivana Udovičić o zidnom slikarstvu crkve; g. Andree Baotić o neostilskoj sakralnoj opremi, g. Ibrahima Krzovića o arhitekturi Bogoslovije, g. Vjeke Bože Jarka o radovima Otona Ivekovića u crkvi, prof. Ivana Macana o filozofiji Franje Šanca (+1953.) i Miljenka Belića te dr. Josipa Dukića: „Odnos Krunoslava Draganovića i Joze Kljakovića“. Dr. Jozić je iznio mišljenje da je u knjigu, između ostalog, trebalo uvrstiti članak o ulozi časnih sestara Služavki

Malog Isusa koje su godinama radile u Bogosloviji kao i članak o doprinosu Bogoslovije u ratnom okruženju Sarajeva 1992.-1995. kada su stotine osoba tu danima nalazile sigurnost od granatiranja i gdje je, zahvaljujući Napretku i Bogosloviji, podijeljeno 403.000 obroka, druge hrane i lijekova komu god je trebalo.

Dr. sc. Mario Bernadić, profesor na KBF-u, predstavio je „Kompendij katoličke pneumatologije, mariologije i eshatologije“ od autora prof. dr. Nike Ikića. Kazao je kako sam naziv asocira da ovaj kompendij nastoji čitatelja na sažet i jasan način upoznati s katoličkim dogmatskim traktatima o Duhu Svetom, Blaženoj Djevici Mariji te „posljednjim stvarima“ čovjekova života i njegove cjelokupne povijesti. Dodao je da autor u predgovoru ovoga djela izražava svoju nakanu da se ovaj kompendij shvati i prihvati kao nastavno sredstvo, tj. kao jedan udžbenika za predavanje i svladavanje

traktata dogmatske teologije. Prema riječima dr. Bernadića, autor Ikić je ovo djelo zamislio i kao sredstvo za samostalnu teološku izobrazbu svećenika, kao i naših katoličkih teologa laika. „No, ovo djelo će se vjerojatno svidjeti i svakom ozbiljnijem čitatelju vjerniku. Predstavljani kompendij obiluje mnoštvom korisnih informacija, koje su sažete i obrađene na jednostavan i dopadljiv način“, rekao je dr. Bernadić. Podsjetio je da je prof. dr. Niko Ikić dugogodišnji profesor katoličke dogmatike te predstojnik katedre za dogmatsku teologiju na KBF – Sarajevo te da je autor je i priređivač brojnih djela iz područja katoličke dogmatike i ekumenske teologije.

Nakon predavljanja riječi zahvale priređivačima, predstavljacima i svima nazočnima uputili su prof. Zovkić i prof. Ikić.

(kta)

Završene duhovne vježbe za svećenike

Duhovne vježbe predvodio je kardinal Vinko Puljić, a sudjelovalo je 35 svećenika najvećim dijelom iz Vrhbosanske nadbiskupije

U petak 2. ožujka u Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu u Sarajevu završene su trodnevne duhovne vježbe za svećenike koje se redovito organiziraju u veljači u glavnom gradu Bosne i Hercegovine. Sudjelovalo je 35 svećenika najvećim dijelom iz Vrhbosanske nadbiskupije. Odaziv svećenika je bio je nešto manji nego je uobičajeno jer je najavljeni termin održavanja duhovnih vježbi morao biti odgođen zbog velikih snježnih padavina. Promjeni termina nije se mogao prilagoditi, zbog drugih ranije preuzetih obveza, ni najavljeni voditelj mons. dr. Ratko Perić, biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski, pa je nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić preuzeo vodstvo duhovnih vježbi.

Tijekom duhovnih vježbi kardinal Puljić je govorio na temu zrelosti i svetosti ističući potrebu da osoba, u ovom slučaju svećenik, bude spreman prihvatiti svoje korijenje, sebe i svoju narav, odgovornost za svoje čine, svoju životnu zadaću... te dopustiti da ga Bog vodi i

oblikuje. Ukazao je i na potrebu otkrivanja vlastitih razočaranja odnosno frustracija među koje spada i opasnost da netko sam sebe proglaši mučenikom. Progovorio je i profilu svećenika koji je pozvan biti čovjek: samodisciplinane, vjere, osjećaja za sveto, mudrosti, molitve, duhovnog života, poniznosti, vedra duha, strpljenje, dosljednosti, čovjekoljublja, intuicije, praktičnosti... Jedno razmatranje posvetio je traženju Isusa koji s nalazi u: Crkvi, Euharistiji, liturgijskim činima, sakramentima, molitvi zajednice, bližnjemu, vlastitom srcu... Na kraju duhovnih vježbi svećenici su imali prigodu razmišljati i Blaženoj Djevici Mariji.

Svakoga dana kardinal Puljić je predslavio Svetu misu i upućivao prigodnu propovijed. Svećenici su posebno skrušeno sudjelovali na Križnom putu u sjemenišnoj crkvi sv. Ćirila i Metoda, a imali su prigodu i za pokorničko bogoslužje i sakrament pomirenje. U znak zahvalnosti kardinalu Puljiću, koji je kao mlad misnik bio devet godina duhovnik u zadarskom sjemeništu „Zmajević“ te vodio brojne duhovne vježbe, svećenici su darovali knjigu povjesničara Andree Riccardija: „Ivanu Pavao II. – biografija“.

(kta)

Mozaik Gospe Kondžilske postavljen u Nazaretu

U srijedu 7. ožujka oko 140 hodočasnika, predvođenih nadbiskupom metropolitom vrhbosanskim kardinalom Vinko Puljićem, donijeli su mozaik Gospe Kondžilske iz marijanskog svetišta Komušina-Kondžilo kod Teslića u grad Nazaret u Svetoj Zemlji te ga, nakon blagoslova, ugradili pod svod trijema bazilike Navještenja. Po ovom liku Gospe Kondžilske ubuduće će u Svetoj Zemlji biti dodatno prepoznatljiv i trajno prisutan hrvatski katolički narod iz Bosne i Hercegovine, ali i hrvatski narod uopće, imajući u vidu da su već više od 20 godina prisutni u bazilici Navještenja kroz lik Majke Božje Bistričke. Može se kazati da je hrvatski narod sada u Svetoj Zemlji „dobio pojačanje“, a na vjernicima je da, moleći zagovor Blažene Djevice Marije, svoju vjeru svakodnevno utjelovljujemo u svijetu čineći ga boljim mjestom za život.

Svečano Misno slavlje u velebnoj bazilici Navještenja, izgrađenoj nad mjestom gdje je anđeo Gabriel navijestio Mariji da će roditi Isusa Sina Božjega, predslavio je kardinal Puljić u zajedništvu s vojnim biskupom u BiH mons. dr. Tomom Vukšićem i uz suslavlje 23 svećenika među kojima je bio i nekadašnji tajnik Apostolske nuncijature u Bosni i Hercegovini, a danas savjetnik Nuncijature u Svetoj Zemlji mons. Waldemar Stanislaw Sommertag. Na Misi je sudjelovalo više od 120 hrvatskih hodočasnika iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske i zemalja kamo su Hrvati otišli „truhom za kruhom“.

Svemu je prethodila molitva prvog radosnog otajstva krunice, a zatim je nazočni vjernički puk, u ime gvardijana svetišta, pozdravio Bjelovarčanin fra Siniša Srebrenović. Između ostaloga ukazao je na važnost ovoga mjesta u kršćanskoj vjeri rekavši da je „ovdje sve počelo“. „Ovdje nastavlja Stari zavjet i počinje Novi. Ovdje je Riječ tijelom postala – kako možete pročitati u natpisu iznad oltara. Ovdje ćete i vi trajno biti prisutni kroz mozaik Gospe Kondžilske“, kazao je fra Siniša te kardinalu Puljiću uručio dar – dio stijene Marijine kuće – izrazivši želju da i na ovaj način svjedočimo svoju povezanost s Gospom. Kardinal je obećao da će ova relikvija biti ugrađena u svetište Gospe Kondžilske.

U emocijama preplavljenoj homiliji kardinal Puljić govorio je o tajni utjelovljena koja se u snažnom intenzitetu može osjetiti upravo na mjestu gdje se taj događaj i zbio. „Ovdje u

Nazaretu, u skromnoj kućici, skromna djevojka doživljava ispunjenje koje je Bog dao Adamu i Evi prilikom izгона iz Raja zemaljskoga da će poslati Mesiju. Marija je s Bogom surađivala i ne samo da je začeta bez grijeha nego je i cijeli život ostala bez grijeha“, rekao je kardinal Puljić.

Potom je ukazao na veličanstvenost, ali i obvezujuću dimenziju ljudske slobode koju Bog daruje. „Bog poštuje ljudsku slobodu i ne želi ju oduzeti. Čovjek u toj slobodi raste i treba surađivati s Bogom. E, tu nam je primjer Marija (...) Iza nje nije stajalo učiteljstvo ni mudre knjige. Ona je sama. Iza nje stoji samo njeno slobodno srce. U Marijinom predanju čitamo smisao našeg predanja u vjeri“, poručio je kardinal Puljić.

Prema njegovim riječima u Marijinom „Fiat“ – „Neka mi bude“ počinje i osmišljenje vjernikova nastojanja biti Božji. „Hvala ti, Marijo, za tvoj 'Evo me!'. U tom smjeru i mi izgovaramo: 'Evo me!', da Božja bude na prvom mjestu; da se Riječ utjelovljuje i u našem životu; da ljudi iz naših očiju mogu iščitavati kako imam povjerenje u Boga. Vršiti volju Božju je jedini smisao ljudskog življenja. Ako hoću uspjeti u životu bitno je otkriti što to Bog od mene traži“, istaknuo je na kraju nadbiskup uputivši Blaženoj Djevici Mariji molitvu za sve ljude na svijetu da mogu biti suradnici Božji u svakodnevnom življenju.

Nakon pričesti kojoj je pristupila većina hodočasnika, uslijedila je popričesna molitva, a potom procesijski odlazak na trijem bazilike, pred mozaik Gospe Kondžilske. Uz pjesmu hodočasnici su se okupili oko kardinala Puljića koji je prije blagoslovne molitve kazao nekoliko riječi o nastanku ideje postavljanja mozaika na ovo mjesto, njenoj realizaciji te značaju za hrvatski katolički puk. Također je zahvalio svima koji su na bilo koji način sudjelovali u ovom događanju. Posebno je istaknuo da zahvala ide mons. Sommertagu, Apostolskoj nuncijaturi u Zagrebu i franjevcima u Kustodiji Svete Zemlje. Pojasnio je da je lik Gospe Kondžilske najstariji Marijanski lik u Bosni i Hercegovini i svjedoči o duboko ukorijenjenoj pobožnosti prema Gospi. „Bosna i Hercegovina sada proživljava teške trenutke i izazove. Treba nam Marijin zagovor. Mi ćemo poći svojim kućama,

a na ovaj način – kroz ovaj mozaik – bit ćemo trajno povezani s ovim svetištem. Zbog toga vapimo: 'Gospo Kondžilska, moli za mir u dušama i za mir u krvavoj zemlji BiH da možemo u njoj živjeti i preživjeti', rekao je kardinal Puljić. Nakon blagoslova popraćenog pjevanjem Himne Gospe Kondžilske hodočasnici su načinili zajedničku fotografiju, a mogla su se čuti i obećanja da će se ponovno vratiti ovamo.

Mozaik Gospe Kondžilske, jedan od 43 prisutna pod svodom trijema bazilike, rad je poz-

nate hrvatske umjetnice Blaženke Salavarde. U izjavi za Katolički tjednik ona je rekla što za nju znači ovaj događaj postavljanja i blagoslova mozaika. „Skoro 20 godina radim mozaike i sada osjećam kao da sam došla na cilj. Ponosna sam i počašćena što sam mogla biti dio ovog veličanstvenog projekta čiji će trag ostati toliko dugo koliko ovaj mozaik koji zrači titravošću i životnim vibracijama, bude prisutan pod ovim svodom“, rekla je umjetnica Salavarda.

(kta/kt)

Predstavljena knjiga o župama u Bosni i Hercegovini

“Stanje katoličkih župa na području Bosne i Hercegovine između 1991. i 2011. godine”

U večernjim satima, 13. ožujka 2012. u dvorani „Vijenac“ Nadbiskupijskog pastoralnog centra u Zagrebu predstavljena je knjiga urednika Franje Marića u izdanju Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine pod naslovom: „Stanje katoličkih župa na području Bosne i Hercegovine između 1991. i 2011. godine“.

Pozdrav svima nazočnima uputio je nadbiskup metropolit zagrebački kardinal Josip Bozanić izražavajući radost što su se okupili zbog tako važnog akademskog čina. Istaknuo je da je knjiga dokument o Crkvi ali i o hrvatskom narodu u Bosni i Hercegovini u razdoblju od 20 godina. Kazao je kako su se okupili da bi posvjedočili važnost nazočnosti Crkve u Bosni i Hercegovini kao i da slabljenjem Crkve u toj zemlji postaje siromašnija cijela Bosna i Hercegovina, ali i cijela Europa. Na kraju je zaželio da se ova knjiga što više proširi.

Pozdravnu riječ uputio je i nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić zahvaljujući svima koji su radili na spomenutoj knjizi i istaknuvši kako na tome ne žele stati nego i dalje raditi i graditi. Kazao je kako se upravo toga dana vratio s hodočašća u Svetu Zemlju napomenuvši da je na osobit način molio na mjestu Isusove smrti i uskrsnuća. „Krist daje nadu u život. I mi, nakon vremena mržnje, moramo naći put nade da Crkva preživi i opstane u svom poslanju“, rekao je kardinal Puljić zahvaljujući Hrvatskoj biskupskoj konferenciji i Hrvatskom Caritasu kao i svim dobrim ljudima koji su se uključili u upravo završeni Tjedan solidarnost s Crkvom i ljudi-

ma u Bosni i Hercegovini kojim se budi svijest zajedništva. „Jači smo kad osjetimo da nismo sami. Tjedan je vrijedan i drag znak nama koji želimo biti svjetionik u Bosni i Hercegovini... Mnogima u svjetskoj javnosti moramo dati znak da smo živi i da nas ne pokapaju“, naglasio je kardinal Puljić zaželjevši da knjiga ne bude samo svjedočanstvo ovog vremena nego i izazov da osjećaju jedni za druge.

Predsjednik Hrvatskog Caritasa mons. Josip Mrzljak, biskup varaždinski, u svom obraćanju izrazio je radost što je Biskupska konferencija Bosne i Hercegovine organizirala ovo predstavljanje upravo u sklopu Tjedan solidarnost ističući da taj Tjedan tijekom šest godina od svog pokretanja vidljivo raste jer je pokrenut kao samo jedan dan odnosno jedna nedjelja da bi postao cijeli Tjedan, a sada se polako još više širi. Naglasio je da Tjedan treba biti poticaj da se solidarnost i povezanost proširi što više i na što više razina.

O knjizi je najprije govorio dr. sc. Anđelko Akrap, redovni profesor na Katedri za demografiju na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. „Bez rizika od pretjerivanja, ovo je temeljita i svestrana rekonstrukcija zbivanja u Bosni i Hercegovini od 1991. do 2011. godine. Knjiga koju predstavljamo pokazuje snagu i upornost u borbi za opstanak Katoličke Crkve u Bosni i Hercegovini. Zaprepašćuje koliko je toga srušeno, uništeno i protjerano, a istovremeno zadivljuje koliko je toga obnovljeno. Poznato je: Uvjet revitalizacije i bilo kakovog povratka protjeranog stanovništva jest povratak

Crkve jer demografsko-povijesna istraživanja pokazuju da je Crkva u BiH stožerni činitelj opstanka katolika“, kazao je dr. Akrap koji se potom osvrnuo na demografske podatke donesene u knjizi naglasivši da predstavljene činjenice jasno govore i ne dopuštaju da ih se ukloni iz pamćenja.

Dominikanac doc. dr. sc. Slavko Slišković, pročelnik Katedre crkvene povijesti na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, ukratko je prikazao povijest djelovanja Katoličke Crkve u Bosni i Hercegovini, a potom i sadržaj knjige. Prema njegovim riječima, osobito su vrijedni podaci o broju katolika kao i novopodignutih ili obnovljenih sakralnih objekata po župama na području dvaju bosanskohercegovačkih entiteta (Federacija Bosne i Hercegovine i Republika Srpska) razvrstanih po biskupijama. „Skupivši prvi puta na jednom mjestu informacije o svim katoličkim župama u Bosni i Hercegovini (njih 282) s fotografijama župnih crkava i zemljovidima župa te statističkim podacima o broju vjernika postala je vidljiva opravdanost ranije tvrdnje o razmjerima tragedije kojoj su bili izloženi katolici Hrvati u BiH od 1991. pa do danas... Iz tako sabranih i sistematiziranih podataka saznajemo kako je godine 1991., prema statistika Katoličke crkve, na području cijele Bosne i Hercegovine živjelo ukupno 835170 katolika, uglavnom Hrvata, dok je prema informacijama prikupljenim tijekom božićnog blagoslova obitelji od 31. 12. 2010. na području BiH bilo samo 441432 katolika, tj. 52,85% u odnosu na prijeratnu godinu ili 393738 osoba manje“, kazao je dr. Slišković istaknuvši kao je osobita vrijednost ovog djela to što su svi podaci statistički potkrijepljeni i popraćeni slikovnim priložima u obliku fotografija i zemljovida. „Osobito veseli što knjiga ne odiše pesimizmom, nego nadom koju su bosanskohercegovački biskupi formulirali u naslovu svoje poslanice ustvrdivši da su plodovi prošlosti zalag budućnosti“, rekao je dr. Slišković.

O knjizi je potom progovorio njezin urednik Franjo Marić koji je, nakon kraćeg povijesnog prikaza povijesnih razdoblja na području BiH, ukazao na statističke podatke o stradanjima tijekom nedavnog rata, ali i rada na planu obnove nakon rata. „Na području BiH tijekom rata od 1991. do 1995. godine ukupno je stradalo, što potpuno, što u većem ili manj-

em stupnju, 1000 katoličkih crkvenih objekata: katoličkih crkava 353, kapelica 220, župnih kuća i ostalih župnih zgrada 233, samostana 30 i 164 groblja. Nakon rata i tijekom poraća od 1995. do 2011. podignute su i obnovljene gotovo sve župne crkve, kuće i samostani na području Bosne i Hercegovine. Ostali crkveni objekti još uvijek se podižu i obnavljaju“, kazao je urednik Marić istaknuvši da su u knjizi riječima, slikama, brojkama i zemljovidima ocrtane sve današnje župe na cijelom području BiH. „Svakako valja napomenuti da u ovoj monografiji prvi put u povijesti BiH na jednom mjestu imamo podatke o svim katoličkim župama (njih 282) s ilustracijama župnih crkava i zemljovidima“, kazao je urednik Marić

Kartograf Nikola Badanković govorio je o svom sudjelovanju u nastanku knjige u kojoj su objavljene karte svih župa u Bosni i Hercegovini s oznakama župnih i filijalnih crkava te grobljanskih kapela i granica župa. Podsjetio je da je njegova suradnja s Katoličkom Crkvom počela još davne 1972. godine te traje punih 40 godina. Kazao je da je u tom razdoblju izradio više od 500 karata raznih veličina s tim da je njegova najveća ljubav izrada detaljnih karata katoličkih župa velikog formata kojih je do sada uradio oko 150. „Vrijedno je spomenuti da su u ovoj knjizi prvi put na jednom mjestu ucrtane granice svih katoličkih župa i uneseni sa svih potrebnim podacima“, istaknuo je gospodin Badanković.

Zahvaljujući radu tvrtke Geofoto d.o.o. iz Zagreba knjiga je mogla biti obogaćena kartama svih župa u Bosni i Hercegovini. O tom dijelu posla nazočne je upoznao direktor uprave spomenute tvrtke dr. sc. Zvonko Biljecki. Izrazio je radost što su njegovi suradnici dali svoj doprinos da u knjizi budu objavljene karte svih župa te predao u elektronskom obliku ali i otisnute u A3 formatu uvezane karte svih župa u Bosni i Hercegovini predsjedniku Biskupske konferencije BiH mons. dr. Franji Komarici koji je zahvalio dr. Biljeckom te osobito njegovu suradniku g. Vladimiru Baričeviću za neumorni rad na kartama koje je ova tvrtka uradila s velikim popustom u cijeni kao svoj dar Tjednu solidarnosti. Svog honorara odrekli su se i predstavljajući u korist Tjedna solidarnosti.

Potom je biskup Komarica pozdravio sve nazočne crkvene predstavnike i predstavnike vlasti i drugih institucija kao i sve koji su došli

na predstavljanje. „Ova publikacija treba služiti Istini i Ljubavi. Može biti da nije sve istina što čovjek drži za istinu, ali u svemu onome što govori ili piše on mora biti istinit. Za eventualni pokušaj potkopavanja istinitih činjenica i podataka ponuđenih javnosti u ovoj monografiji trebat će mnogo lopata, kako bi rekao narod u svojoj mudrosti“, kazao je biskup Komarica izražavajući posebnu zahvalnost profesoru Franji Mariću, neumornom istraživaču dramatične crkvene i nacionalne povijesti hrvatskog naroda u BiH i svima koji su sudjelovali u nastanku knjige kao i onima koji su pomogli organizaciju predstavljanja među kojima je i vlč. Ivan Tolj sa svojim suradnicima te Nadbiskupijski pastoralni centar kao domaćin. „Ova monografija poslužiti će onima koji dolaze poslije nas da nakon 50 i više godina pronađu potrebne podatke i ostatke onih župa koje će možda zauvijek zaspati u ravnoj Bosanskoj Posavini i drugim dijelovima BiH. Ona će poslužiti i onima koji dolaze poslije nas da se obrane slikom, riječju, brojkom i zemljovidom od nasrtaja onih koji će pokušati krivotvoriti našu povijest i nijekati

naše postojanje u pojedinim dijelovima BiH“, kazao je biskup Komarica.

Kao poseban znak zahvalnosti biskup Komarica je darovao predstavljenu knjigu: kardinalu Bozaniću, apostolskom nunciju u Republici Hrvatskoj nadbiskupu Mariju Robertu Cassariju, biskupu Mrzljaku, delegatu predsjednika R. Hrvatske dr. Ive Josipovića g. Romani Vlahutin i predstavnika Vlade R. Hrvatske ministru zdravlja Rajku Ostojiću.

U glazbenom dijelu je zbor sestara Kćeri Božje ljubavi pod ravnanjem s. Marije otpjevao je dvije pjesme u čast Drinskih mučenica: „Pet sestara“ (tekst fra Ladislav Fišić, a glazba fra Slavko Topić, obojica bosanski franjevci) i „Krasni daru neba“ (tekst i glazba Dražen Car). Katolički kantautor Luka Balvan, koji je rođen u Banjoj Luci a sada živi i djeluje u Zagrebu, otpjevao je Psalam 23. „Gospodin je pastir moj“ u znak sjećanja na blagopokojnog kardinala Franju Kuharića i na sve branitelje koji su svoj život dali za svoju Domovinu u Bosni i Hercegovini i u Hrvatskoj.

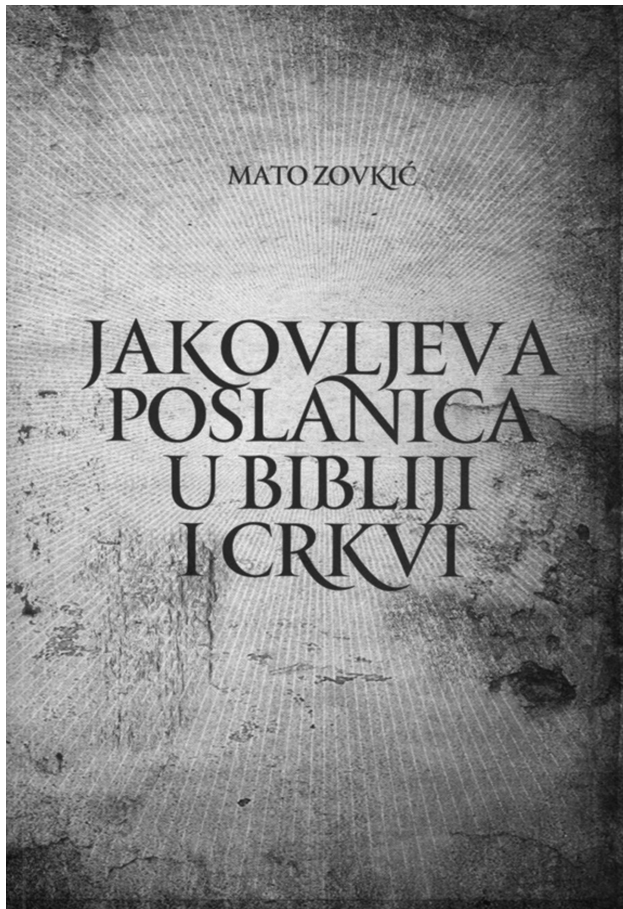
(kta)

Mato Zovkić: *Jakovljeva poslanica u Bibliji i Crkvi*, Hrvatsko biblijsko društvo i KBF u Sarajevu, Zagreb – Sarajevo 2011, strana 312, ISBN: 978-953-6709-89-2

IZ KNJIGE „JAKOVLJEVA POSLANICA U BIBLIJI I CRKVI“

07 MORALNI POTICAJI JAKOVLJEVE POSLANICE KAO PODLOGA
ZA SURADNJU KRŠĆANA I ŽIDOVA (str. 187-212)

Zalaganje kršćana i Židova za smanjivanje siromaštva i nepravde u svijetu (str.204-208)

Za svoj prilog u zborniku u čast profesoru Dudi obradio sam egzegetski Jakovljeve odlomke o Crkvi i siromasima imajući na umu prvenstveno pomaganje siromaha unutar kršćanske zajednice¹. Već tada sam se služio djelom jednog bibličara koji je djelovao među siromasima Južne Amerike te u Jakovljevim poticajima vidio poziv današnjim kršćanima na zauzi-

manje za smanjivanje siromaštva u svijetu². S novijim egzegetskim istraživačima, koji u ovoj kanonskoj knjizi NZ vide impulse za pravedniju privredu i iskorjenjivanje siromaštva, ovdje želim pod tim vidom ući u navedene Jakovljeve odlomke.

Dostojanstvo siromaha i ljudska krhkost bogataša (1,9-11; 2,5-7)

⁹ *Brat ili sestra koji žive u oskudici neka se ponose svojim promaknućem,¹⁰ a bogataši svojim poniženjem jer će proći kao cvijeće u travi; ¹¹kad zasja žarko sunce i sprži travu, cvijet uvene, a ljepota mu iščezne. Tako će propasti bogataš i sve što je učinio.*

Prihvativši sugestiju stručnjaka za lijev hrvatski, u r. 9. preveo sam singular *ho adelfos ho tapeinos* pluralom „brat ili sestra koji žive u oskudici“, jer pridjev *tapeinos* doslovno znači „nizak, neznatan, onaj koji je niskog društvenog položaja“. To su članovi vjerničke zajednice koji žive u stalnoj oskudici ili su sluge i robovi. Podsjećajući ih na dostojanstvo koje im Bog dariva time što ih je stvorio kao ljudske osobe i obogatio svojom milošću, Jakov ih poziva da budu ponosni svojim promaknućem, iako socijalno ostaju u istom stanju. Bogataše vjernike, a i one koji to nisu, Jakov podsjeća da su krhka ljudska stvorenja, da im je život prolazan a bogatstvo izgubivo i propadljivo. Iako siromaštvo prati ljudsku zajednicu kroz stoljeća i ne može se nikada potpuno iskorijeniti zbog ljudskih grijeha i razlika u sposobnostima, Jakov ovim podsjeća vjernike Židove i kršćane da se za ljudsko dostojanstvo siromaha najviše borimo kada zajedno s drugim lju-

1 Usp. Mato Zovkić, „Crkva i siromasi u Jakovljevoj poslanici“, u. Mario CIFRAK (ur.), *O kraljevstvu Božjem novo i staro. Zbornik u čast Bonaventuri Dudi, OFM, u povodu 75. rođendana i 50 godina svećeništva*, Zagreb 2001, 313-343.

2 Usp. Pedrito U. Maynard-Reid, *Poverty and Wealth in James*, New York 1987.

dima dobre volje smanjujemo siromaštvo u narodima u kojima živimo i u cijelom svijetu.

U 2,1-4 Jakov ističe da bi pristrano postupali sudionici liturgije ako bi bogatašima davali počasna mjesta a siromasima u kutu. Zato on odlučno kaže:

⁵ Čujte me, moja voljena braćo i sestre: nije li Bog u svijetu odabrao siromahe te ih učinio bogatašima u vjeri i baštinicima kraljevstva što je obećao onima koji ga vole?

⁶ A vi prezirete siromaha! Ne tlače li vas bogataši i ne povlače li vas po sudovima?

⁷ Ne grde li oni dično Ime po kojem ste nazvani?

Siromasi su bogataši u vjeri, jer Bog vidi njihove nevolje i obećava da u njegovu kraljevstvu neće biti tako. Svoje povijesne čitatelje on podsjeća da ih bogataši tlače i povlače po sudovima, a uz to grde ime Isusovo koje je nad njih zazvano prigodom krštenja. Neki od ovih bogataša očito pripadaju vjerničkoj zajednici a većina su izvan nje. Zajednica im se ne bi smjela dodvoravati, jer bi time zapostavljala siromahe. U pitanju „Ne tlače li vas bogataši?“ mi današnji slušatelji ove Jakovljeve moralne upute trebali bismo vidjeti poziv na uočavanje situacije siromaha i nepravdi u svijetu. Kao pojedinci i zajednica ne bismo smjeli živjeti zatvarajući oči pred problemima siromaha i nepravdama bogatih moćnika, osobito onih koji su duboko upleteni u strukture grijeha.

Nepravde činjene siromasima tiču se svih vjernika (4,13-17; 5,1-6)

Jakov govori o dvije vrste bogataša: jedni su trgovci koji se nastoje obogatiti mudrim poslovanjem, a drugi posjednici obradive zemlje koji ne isplaćuju radnicima zasluženu plaću.

On računa da među situiranim trgovcima ima vjernika pa im proročki govori:

¹³Vi govorite: »Ovih dana poći ćemo u ovaj ili onaj grad; tamo ćemo boraviti godinu dana, poslovati i obogatiti se«. ¹⁴A ne znate što će biti sutra i kakav će vam biti život. Prah ste koji se pojavi nakratko i onda iščezne. ¹⁵Umjesto da kažete: »Ako

bude Božja volja, živjet ćemo i raditi ovo ili ono«, ¹⁶vi se oholo hvalite, a svako je takvo hvaljenje zlo. ¹⁷Onaj koji zna što je dobro, a ne čini to, griješi.

Ovaj odlomak čini jednu literarnu i misaonu cjelinu sa slijedećim, jer u njemu Jakov osuđuje grešno samopouzdanje trgovaca a u slijedećem nepravde zemljoposjednika. Egzegeti otkrivaju u ovom dijelu Jakovljeve brižnu književnu strukturu s puno novih riječi³. Uočeno je da ovdje nema oslovljavanja naslovnika s „braćo“, što je inače često kod Jakova. Razlog je dijelom u prijekornom tonu a dijelom da neki bogati trgovci i veleposjednici nisu članovi Jakovljevih zajednica. Ovim Jakov u duhu starozavjetnih mudraca podsjeća na nesigurnost ljudskog privređivanja i kratkoću života: „Ne hvali se danom sutrašnjim, jer ne znaš što danas može donijeti“ (Izr 27,1; usp. Sir 11,18-19). Kad Jakov upozorava trgovca da je kao čovjek prah koji može brzo iščeznuti, ne niječe ljudima veličinu razumnih krotitelja i gospodara prirode nego ih podsjeća da su krhka stvorenja koja se mogu buniti ali od svoje krhkosti ne mogu pobjeći. Kršćanski i drugi privrednici mogu stvarati svoje poslovne planove, ali trebaju imati na umu Božje vrhovništvo: „Ako bude Božja volja, živjet ćemo i raditi ovo ili ono“ (r. 15). Bog nije protiv ljudske sreće nego joj je izvor i garant: „Mnogo je namisli u srcu čovječjem, ali što Jahve naumi, to i bude“ (Izr 19,21). Od Boga ovisi ljudska egzistencija kao i buduće poslovanje. Ne radi se o Bogu pred kojim bi trebalo strahovati i koji bi uživao u brkanju ljudskih planova nego o religioznom prihvaćanju ovisnosti od Boga.

U ovom kontekstu r. 17. je poziv trgovcima i drugim bogatašima da čine dobro, jer je grijeh znati što je dobro i moći ublažavati nevolje oskudnih a ne postupati tako. Srž starozavjetnog i novozavjetnog morala je pozitivna – činiti dobro ljudima u znak prihvaćanja Božjega vrhovništva.

U odlomku 5,1-6 Jakov upozorava bogate i gramzljive zemljoposjednike na tri grijeha: uskraćuju plaću nadničarima, žive raskošno i razvratno, osuđuju i ubijaju 'pravednika'⁴:

3 Usp. Rinaldo Fabris, *Nav. dj.*, 294-297.

4 Usp. Patrick J. Hartin, „The letter of James: Its vision, ethics, and ethos“, u: Jan G. van der Wett (ed): *Identity, Ethics and Ethos in the New Testament*, Berlin 2006, 445-471, osobito 467-468.

¹A vi bogataši, počnite već sada naricati zbog nevolja koje će vas zadesiti! ²Bogatstvo vam je istrunulo, a odjeću su vam izgrizli moljci. ³Hrđa je izjela vaše zlato i srebro tako da će vaši zahrđali predmeti biti svjedočanstvo protiv vas; ta će hrđa poput vatre progutati i vaša tjelesa. Vi ste se obogatili, a nastupila su posljednja vremena. ⁴Gle, uskraćujete plaću nadničarima koji kose vaše njive, a ona viče u nebo. No vika berača i žetelaca dopire do ušiju Gospodina nad vojskama. ⁵Vi ste ovdje na zemlji živjeli raskošno, sebično uživali i debljali se, ali dolazi dan obračuna. ⁶Postupili ste nepravedno; ubili ste pravednika; on vam se ne opire.

Ovdje Jakov vidi siromaštvo i nepravde kao posljednicu grijeha. On pretpostavlja proročku kritiku bogataša prema kojoj socijalne promjene traže moralno obraćenje, iako kao crkveni starješina i učitelj vjere nema izravnog utjecaja na nepravedne zemljoposjednike koji uskraćuju zasluženu plaću svojim nadničarima. Dok siromahe i sve žrtve nepravde tješi da Bog vidi njihove nevolje, nepravednim bogatašima prijeti Božjom svemogućnošću i sudom koji neće moći izbjeći. Starozavjetni spisi na puno mjesta govore protiv izrabljivanja siromaha (na pr. Ps 37,14-15; Am 5,12; Izr 1,11; Mudr 2,10-11; Sir 13,24). Također o „vikanju krvi“ nevino pogubljenih (Post 4,10) i uzdisanju siromaha za uskraćenom nadnicom (Pnz 24,14-15).

U r. 1. upotrijebljen je imperativ aorista *klausate* (počnite plakati); u r. 2, 3, 4, 5 i 6 upo-

trijebljeni su aorist i perfekt, ali je ovdje tzv. futurski ili proročki perfekt. Na temelju ovih vremena i brižnog odabira riječi postoje nijansirane mogućnosti razumijevanja ovoga odlomka⁵. Jakov u ovom odlomku napada bogataše što žive raskošno i nanose nepravdu svojim radnicima. „Odlomak 5,1-6 preuzima stvar siromaha napadajući bogataše i moćnike zato što ih tlače. Da je Bog na strani siromaha, još jednom ilustrira izreka: žVika berača i žetelaca dopire do ušiju Boga nad vojskama' (5,4). Potlačeni ne pribjegavaju nasilju (5,6). Mjesto toga, oni su svoju stvar povjerali Bogu i nadaju se da će Bog ispraviti nepravde o skorom svršetku vremena. Pismo predstavlja Božju viziju kao žopciju za siromahe'. Jakov je usvojio tu opciju te po ovoj poslanici potiče svoju zajednicu da odabere tu opciju. Socijalna jednakost svih članova Jakovljeve zajednice je ono što čini njihovu jednakost i identitet te ih razlikuje od šire okoline“⁶. Današnjim sljedbenicima vjere u Boga Stvoritelja i eshatonskog suca ovaj bi odlomak trebao biti inspiracija pri zalaganju za smanjivanje siromaštva i nepravdi u svijetu. Nije dosta samo govoriti da je Bog apsolutna pravda te da njegovoj pravdi nitko ne može izbjeći niti svjedočiti da je Bog na strani siromaha. Trebali bismo zajedno s muškarcima i ženama drugih uvjerenja u globalnom svijetu pridonositi da ovdje na zemlju bude više pravde i manje siromaštva.

* * * * *

Niko Ikić: *Kompendij katoličke pneumatologije, mariologije i eshatologije*, Sarajevo: Katolički bogoslovni fakultet 2011, 292 strane; Priručnici 7

Iz Predgovora

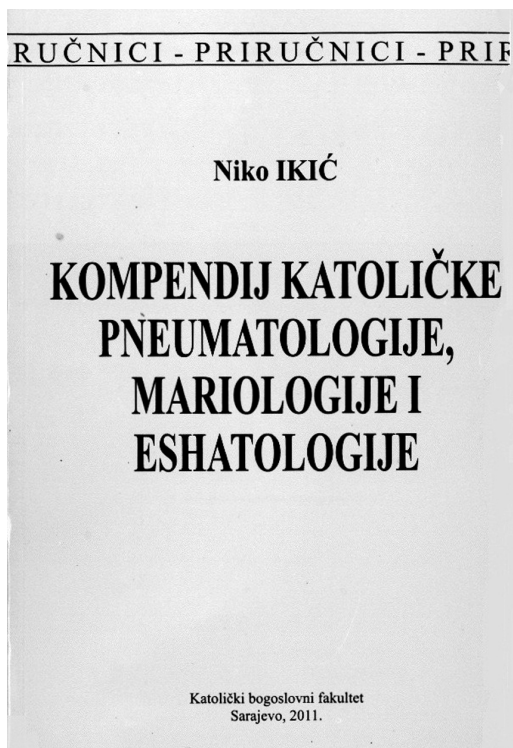
... Priručnik za studij dogmatske teologije, u kojemu su ... obrađeni dogmatski traktati katoličke *pneumatologije, mariologije i eshatologije*. ... Plod je dugogodišnjega skupljanja teološke građe iz naznačenih traktata, koja je ovdje predstavljena s punim znanstvenim citiranjem u formi kompendija.

Priručnik ima svoj jasan cilj iznijeti i obrazlo-

žiti definirani nauk Katoličke crkve o naznačenim traktatima. Na put do cilja krećemo polazeći od biblijskog utemeljenja traktata i prolazeći kroz povijest teologije dotičnog traktata od otačkog i ostalih razdoblja sve do najsuvremenijih katoličkih teologa predstavljajući teze, antiteze i sinteze. Želja je predstaviti sve važnije teološke interpretacije o našim temama, a pri tome

5 Usp. Wiard Popkes, „Vorbemerkungen zu 5,1-6 (Eigenart, Interpretationsansätze)“ u svom komentaru *Der Brief des Jakobus*, Leipzig 2001, 197-302.

6 Patrick J. Hartin, *James*, 239-240.

ne izgubiti iz vida jasan nauk Crkve. U priručniku valja dobro razlučivati tematski korijen i stablo, grane i grančice, plodove i lišće, teološke interpretacije i definirani nauk.

Ovaj priručnik je prvenstveno zamišljen kao pomoć studentima teologije radi kojih su mnogi važni pojmovi tiskani u kurzivu, kako bi bili lakše uočeni i zapamćeni. Bez lažne skromnosti nego sa živom vjerom, nadom i željom mislimo da ovaj priručnik može koristiti svakom teologu, svećeniku-propovjedniku, vjeroučitelju i zainteresiranom laiku.

...Također zahvaljujem recenzentima ovih radova prof. Anti Mateljanu, prof. Mladenu Parlovu i prof. Ivici Ragužu na korisnim savjetima i sugestijama...

U Sarajevu, 31. svibnja 2011.

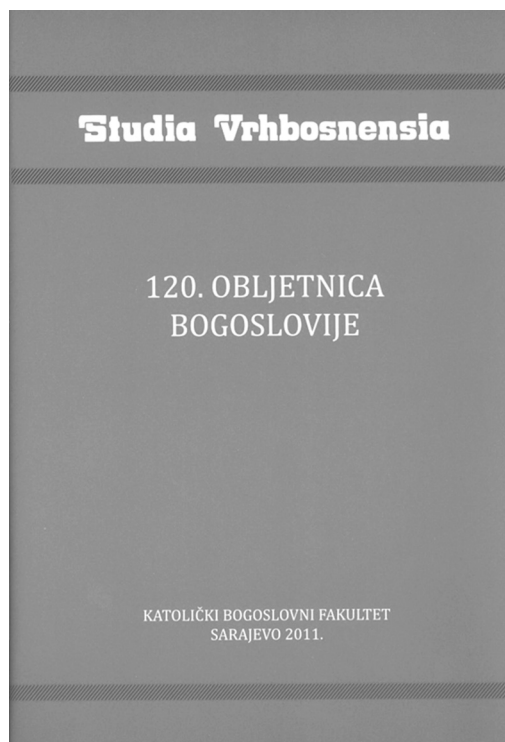
prof. dr. sc. Niko Ikić

* * * * *

120. Obljetnica Bogoslovije, Znanstveni skup povodom obilježavanja 120. Obljetnice organiziranog filozofsko-teološkog studija na Vrhbosanskoj katoličkoj bogosloviji (Sarajevo, 16. listopada 2010.), uredio Darko Tomašević, Katolički bogoslovni fakultet u Sarajevu pridružena članica Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, prosinac 2011., 290 strana, ilustrirana, Studia Vrhbosnensia - 15

Predgovor

Povijest organiziranog filozofsko-teološkog studija na Vrhbosanskoj katoličkoj bogosloviji u Sarajevu usko je vezana uz povijest vrhbosanske crkvene pokrajine. Kada je 1881. godine papa Leon XIII. bulom „Ex hac augusta“ ustanovio zasebnu crkvenu pokrajinu u Bosni i Hercegovini, novi je nadbiskup dobio sasvim konkretne zadatke među kojima je i taj da se u novoj Metropoliji osnuju metropolitanska sjemeništa za odgoj i obrazovanje dijecezanskog klera. Tako je prvi vrhbosanski nadbiskup dr. Josip Stadler i prije dolaska u Sarajevo u siječnju 1882. pristupio ostvarenju povjerenog mu zadatka, stupivši u pregovore s ocima isusovcima koje poziva i povjerava im brigu za odgoj i obrazovanje svećeničkog podmlatka. Oni u Travniku već 1882. počinju s prvom generacijom gimnazijalaca u iznajmljenoj kući dok se nije izgradila sjemenišna zgrada. Kada su prvi svećenički kandidati kao maturanti izašli iz travničke gimnazije 1890. godine, u

Travniku započinje filozofsko-teološki studij, a u isto vrijeme u Sarajevu započinje izgradnja Bogoslovnog sjemeništa u koje će već za dvije godine useliti bogoslovi sa svojim isusovačkim profesorima i odgojiteljima. Ta je godina 1890. ubilježena kao godina početka filozofsko-teološkog studija u ovoj ustanovi, a tako i prvog organiziranog visokog školstva u Bosni i Hercegovini prema tadašnjim europskim obrazovnim standardima. Po tome je ova ustanova najstarija visokoškolska ustanova u Bosni i Hercegovini.

Dok je Vrhbosansko bogoslovno sjemenište kroz cijelo vrijeme svoga postojanja zadržalo isti naziv, njegova je visokoškolska ustanova u svojoj povijesti doživljavala promjene i nekoliko puta mijenjala naziv. Iako se plan i program studija nije bitno mijenjao s obzirom na postavljene ciljeve i zadatke, ipak se povremeno prilagođavao vremenu i zadacima koje je Crkva stavljala pred svoje obrazovne ustanove ovoga ranga.

Vrhbosansko je bogoslovno sjemenište posebno bilo pogođeno nakon Drugog svjetskoga rata kada mu je pod represalijama komunističkog režima zgrada bila djelomično nacionalizirana a daljnji rad zabranjen. U studentski dio zgrade useljavaju drugi stanari, jer je bogoslovija bila pretvorena u studentski dom, a prizemne i podrumске prostorije su korištene kao skladište pojedinih državnih poduzeća u Sarajevu. Tako je ostalo do godine 1969. kada je nadbiskup Smiljan Čekada nakon pregovora s republičkim vlastima u Bosni i Hercegovini uspio otkupiti nacionalizirani dio zgrade te se tada moglo nastaviti s radom koji je bio nakon rata nasilno prekinut. Iste godine bogoslovi s područja Vrhbosanske metropolije, koji

su do tada studirali u bogoslovnim sjemeništima u Hrvatskoj, useljavaju opet u svoju zgradu i nastavljaju s radom, no sada s izmijenjenim sastavom poglavara i profesora u njoj, jer su dijecezanski svećenici preuzeli kako upravu i vodstvo Bogoslovije tako i organizaciju i rad u formaciji svećeničkog podmlatka. Od tada ova ustanova neprekidno djeluje u ovoj zgradi sve do izbijanja domovinskog rata, kada se u jesen 1992. njezini stanari izmještaju i nastavljaju s radom u izbjeglištvu u Bolu na Braču do 1996. Po povratku u Sarajevo na redovni teološki studij upisuju se i laici koji nakon dovršenog studija preuzimaju svoj dio odgovornosti u Crkvi i svijetu.

Godinu dana prije obilježavanja 120-te obljetnice od uspostave filozofsko-teološkog studija Vrhbosanska katolička teologija uzdignuta je na rang Katoličkog bogoslovnog fakulteta, što je ova ustanova svečano obilježila na blagdan sv. Luke, 18. listopada 2009., kada se slavi Dan fakulteta. 120-ta obljetnica obilježena je jednim studijskim danom u isto vrijeme 2010.

Ova je knjiga spomen i dar zahvalnosti svima onima koji su u proteklih 120 godina ugradili svoj život u ovu ustanovu i formaciju mladog kadra koji je prolazio kroz nju i pripremao se za život i rad u hrvatskom narodu, posebno ovom dijelu koji živi u Bosni i Hercegovini.

Zahvaljujem doc. dr. sc. Darku Tomaševiću, prodekanu za znanost, i njegovim suradnicima na uloženom trudu kod priređivanja ove knjige, a svim čitateljima želim radost pri upoznavanju prošlosti i sadašnjosti naše Bogoslovije i Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Sarajevu.

prof. dr. sc. Pavo Jurišić, dekan KBF-a

+ Ivo Čalušić, svećenik (1936 – 2011)

U petak, 30. prosinca na sarajevskom groblju Bare sahranjen je dugogodišnji voditelj Hrvatske katoličke misije u Bremenu vlč. Ivo Čalušić, vrhbosanski svećenik. Sprovodni obredi za pokojnog svećenika Ivu započeli su Svetom misom zadušnicom u bogoslovnoj crkvi sv. Ćirila i Metoda, a Euharistiju je predslavio nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić uz suslavlje deseterice svećenika te sudjelovanje pokojnikove rodbine i desetak redovnica. Pozdravljajući sve nazočne i izražavajući sućut rodbini pokojnoga Ive, kardinal Puljić je napomenuo kako je većina svećenika zauzeta blagoslovom kuća te nisu mogli doći na sahranu.

U prigodnoj propovijedi kardinal Puljić je najprije podsjetio da Crkva danas slavi blagdan Svete Obitelji Isusa, Marije i Josipa te kazao da je i Isus upravo po mjestu življenja svoje obitelji i svoga odrastanja nazvan Nazarećanin. Napomenuo je da i svećenik raste u određenoj obitelji te da svećeničkim ređenjem postaje dijelom jedne druge obitelji – one svećeničke koja od Crkve ima poslanje naviještati Krista Gospodina. Istaknuo je da je i pokojni svećenik Ivo ponio vjeru iz svoje obitelji te kasnije tu Kristovu vjeru naviještao i svjedočio. Podsjećajući da Crkva toga dana obilježava Svjetski dan selilaca i izbjeglica, kazao da je pokojni Ivo dvadeset godina svećeničkog života proveo služeći Hrvatima katolicima koji su živjeli u bijelom svijetu te im pomagao da se ne iskorijene i da ostanu vjerni Kristu Gospodinu.

Kardinal Puljić je spomenuo da je pokojnog svećenika Ivu upoznao u mladim svećeničkim godinama tijekom svoga župničkovanja u župi Ravska na Majdan planini nedaleko od Ljubije u Banjolučkoj biskupiji dok je tadašnji franjevac Ivo bio župnik u susjednoj župi Šurkovac. „Opraštajući se od Tebe, svećeniče Ivo, želim reći: hvala Ti što si služio za kraljevstvo Božje u ovoj mjesnoj Crkvi – najprije kao franjevac, a kasnije kao dijecezanski svećenik. Hvali Ti za Tvoje svećeničko služenje, a ono ljudski slabo neka Ti Bog oprost“, kazao je kardinal Puljić uputivši molitvu da Gospodin u vječnosti bude nagrada pokojnom Ivi koji je bio vezan svetim redom. Kazao je kako je

sahrana prigoda, ne samo da se oprost pokojniku, nego i da oprostite jedni drugima imajući u svijesti da ih veže božanska ljubav i molitva da pokojnika Gospodin primi u kraljevstvo vječne svjetlosti. Istaknuo je kako je svaki sprovod poticaj da čovjek svoj život proživi u božanskoj ljubavi svjestan svojih ograničenosti.

Na kraju Mise od pokojnika se oprostio biskupski vikar za ekumenizam mons. dr. Mato Zovkić, rodom iz župe Tramošnica kod Gradaca u kojoj je svojedobno župničku službu obavljao tadašnji franjevac Ivo Čalušić. „Od 1982. do 1988. bio je župnik Donje Tramošnice, moje rodne župe. Vrlo me je bratski primao za vrijeme mojih dolazaka u rodni kraj i tada sam od župljana čuo po čemu ga cijene“, kazao je mons. Zovkić napominjući da je župnik Čalušić uveo običaj da na svakom sprovodu svojih župljana i župljanki izrekne kratki oproštajni govor te da je transparentno vodio evidenciju o crkvenoj milostinji. Mons. Zovkić je ukratko prikazao životni tijek svećenika. „U ime nas župljana Donje Tramošnice kao i svih drugih župa u kojima je služio kao svećenik zahvaljujem mu za primjer katoličke vjere i ljubazno pastoralno služenje. Neka mu bude laka bosanska zemlja, a svima koji su njegovom smrću ožalošćeni neka Gospodin udijeli utjehu vjere“, naglasio je mons. Zovkić.

Nakon Mise posmrtni ostaci svećenika Ive prevezeni su na sarajevsko groblje Bare te je, u skladu sa svojom željom izraženom u oporuci, sahranjen u svećeničku grobnicu. Kardinal Puljić je najprije blagoslovio novu svećeničku grobnicu u koju je spušteno tijelo pokojnog svećenika Ive uz pjevanje uskrсне popijevke „Kraljice neba, raduj se“.

Ivo Čalušić rodio se 15. listopada 1936. u selu Grebnice župe Domaljevac, nadbiskupija Vrhbosanska, u obitelji Pave Čalušić i Anđe r. Dominković. Osnovnu školu pohađao je u Grebnicama a srednju kao kandidat Franjevačke provincije Bosne Srebrene u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Visokom. Studirao je na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu. Dana 14. srpnja 1958. obukao je franjevački habit u Kraljevoj Sutjesci i tu završio godinu novicijata. Jednostavne zavjete položio je 15. srpnja 1959.

pred provincijalom fra Borisom Ilovačom, a svečane 16. srpnja 1964. u Sarajevu pred provincijalom fra Vjekom Zirdumom. Red subđakonata podijelio mu je nadbiskup dr. Marko Alaupović u Sarajevu, 13. ožujka 1965., a zatim đakonata 4. travnja i prezbiterata 2. svibnja iste godine. U jesen te godine poglavari su ga poslali na završetak studija u Ljubljani gdje je stanovao u franjevačkom samostanu i pohađao program potreban za postizanje stupnja diplomiranog teologa. Dobro je svladao slovenski te čitao teološke knjige na slovenskom.

U jesen 1966. raspoređen je za kapelana u župi sv. Ilije u Zenici koju vode bosanski franjevci, zatim 1970. za kapelana u Tuzli gdje je od 1971. vršio i službu samostanskog vikara. Župnik i gvardijan u Tuzli bio je od 1973. do 1976. Župnik u Šurkovcu, biskupija Banjalučka, bio je od 1976. do 1979. Župnik obližnje

župe Ravska bio je u to vrijeme mladi banjalučki svećenik Vinko Puljić i od tada teče njihovo svećeničko poznanstvo. Iz Šurkovca je premješten za kapelana u Bugojnu. Od 1982. do 1988. bio je župnik Donje Tramošnice. U srpnju 1988. poglavari su ga rasporedili za župskog i samostanskog vikara u Tuzli. Na njegovu zamolbu vrhbosanski nadbiskup Marko Jozinović godine 1989. primio ga je među vrhbosanske svećenike te mu dopustio da obavlja svećeničku službu u njemačkom govornom području. Prva služba u Njemačkoj bila je župni vikar na jednoj župi nadbiskupije München Freising. Od 1991. do svoje smrti vršio je službu voditelja Hrvatske katoličke misije Bremen na teritoriju biskupije Osnabrück. Umro je u Hannoveru u bolnici 21. prosinca 2011. nakon duge i teške bolesti.

(kta)

